

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหาร
จัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

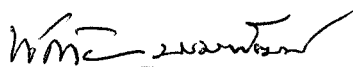
ชื่อและนามสกุล นาวอากาศเอกพรสิน สารกุล

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

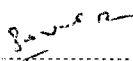
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม
2. รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว



..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์จักษัย บุรุษพัฒน์)



..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม)



..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช



..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล)

วันที่ 28 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม และรองศาสตราจารย์ ฐปนรรต พรหมอินทร์ สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาให้คำแนะนำและติดตามวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่าง ใกล้ชิดนับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ในวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ และขอขอบคุณ พันโท สุรศักดิ์ โคคุทา เพื่อนรักที่เสียชีวิตจากเหตุการณ์ถูกกลุ่มผู้ก่อความ ไม่สงบลอบวางระเบิดที่อำเภอ ไ้ม่แก่น จังหวัดปัตตานี ที่ช่วยเก็บข้อมูลแบบสอบถามให้ถึงแม้ว่า แบบสอบถามจะไม่ได้คืนกลับมารวมทั้งชีวิตของเพื่อนก็ตาม และขอขอบพระคุณประชาชนทุกท่าน ในสามจังหวัดภาคใต้ที่เสียสละเวลา และให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามจนครบถ้วน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษาโดยเฉพาะ คุณมณฑล คงแถวทอง ที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบคุณ คุณวลัยลักษณ์ สารกุล ที่คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดมาใน ระหว่างทำการศึกษาจนสามารถฝ่าฟันอุปสรรคจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้และหวังว่าผลงานวิจัยชิ้นนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจได้พอสมควร

นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล
พฤศจิกายน 2550

ชื่อวิทยานิพนธ์ ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิด
การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ผู้วิจัย นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม (2) รองศาสตราจารย์ ฐปนรรต
พรหมอินทร์ ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ
ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) นำแนวคิดการบริหารจัดการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดี วิเคราะห์การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณี
การแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของ
รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับแนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชากร คือประชาชนที่อยู่ในจังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส กลุ่มตัวอย่าง
ประกอบด้วย กลุ่มประชาชนทั่วไป 269 คน กลุ่มเจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร 57 คน
กลุ่มผู้นำชุมชน ครู ผู้นำศาสนา 58 คน รวมทั้งสิ้น 384 คน และกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิง
ลึก 10 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ได้แก่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่า ไค-สแควร์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย (1) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ
ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง (2) ระดับความ
คิดเห็นต่อการนำแนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาแก้ไขปัญหาสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง (3) เมื่อใช้แนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
วิเคราะห์การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร พบว่า ปัจจัยอายุมีความสัมพันธ์
กับการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
พบว่าปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจไม่เป็นไปตามหลักคุณธรรม ปัญหาการ
แบ่งแยกดินแดน ปัญหายาเสพติด การค้าของเถื่อน และผู้มีอิทธิพลเสียผลประโยชน์
คำสำคัญ การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Thesis title: A study of the Pol.Lt-Col. Thaksin Shinawatra's Administration Regarding Solution to the Conflicts in Three Southern Border Provinces Using "Good Governance"

Researcher: Group Captain Pornsin Sarakul; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Rungpong Jayanama, Associate Professor; (2) Thapanat Prom-in, Associate Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to examine the Pol.Lt-Col. Thaksin Shinawatra's administration regarding solutions to the conflicts in three Southern border provinces; (2) to use "good governance" for analyzing the Pol.Lt-Col. Thaksin Shinawatra's administration regarding solutions to the conflicts in three Southern border provinces; and (3) to examine the relationship between good governance and Pol.Lt-Col. Thaksin Shinawatra's administration regarding solutions to the conflicts in three Southern border provinces; and (4) to study the problems and impediments to solutions to this matter.

The sample for quantitative research consisted of 384 people from Pattani, Yala and Narathiwat provinces and 10 people for an in-depth interview. Data were collected using a questionnaire and an interview form and analyzed using percentage, mean, standard deviation, Chi Square and content analysis.

The research findings were as follows: (1) Pol.Lt-Col. Thaksin Shinawatra's administration regarding solutions to the conflicts in three Southern border provinces was rated at a moderate level. (2) The implementation of "good governance" concept to solve the problems in three Southern border provinces was rated at a moderate level. (3) According to the analysis, using "good governance" concept "age" was the factor related to the Pol.Lt-Col. Thaksin Shinawatra's administration at a 0.05 level of significance. The research revealed that the administration was also impeded by the abuse of power by government officials, the separatist insurgency, narcotics and smuggling problems, and influential people losing enefits.

Keywords: Good governance, three Southern border provinces

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง ..	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
ข้อจำกัดการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง.....	11
ผลงานด้านวิชาการ บทความ รายงาน และเอกสารข้อมูลสารสนเทศ.....	32
ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	76
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	86
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	86
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	87
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ตอนที่ 1 ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล.....	93

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 2 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิด การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี.....	95
ตอนที่ 3 การนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ ดี มาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	114
ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	118
ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน.....	122
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	146
สรุปการวิจัย.....	146
อภิปรายผล.....	152
ข้อเสนอแนะ.....	168
บรรณานุกรม.....	174
ภาคผนวก.....	186
ประวัติผู้วิจัย.....	236

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบหลักนิติธรรม.....	26
ตารางที่ 2.2 องค์ประกอบหลักคุณธรรม.....	27
ตารางที่ 2.3 องค์ประกอบหลักความโปร่งใส.....	28
ตารางที่ 2.4 องค์ประกอบหลักการมีส่วนร่วม.....	29
ตารางที่ 2.5 องค์ประกอบหลักความรับผิดชอบ.....	30
ตารางที่ 2.6 องค์ประกอบหลักความคุ้มค่า.....	31
ตารางที่ 2.7 จำนวนประชากรในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ พ.ศ. 2533 และ 2543.....	33
ตารางที่ 3.1 ข้อมูลจำนวนประชากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	86
ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	87
ตารางที่ 4.1 ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกตาม อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และอาชีพ.....	94
ตารางที่ 4.2 การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิด การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยรวมทุกด้าน.....	96
ตารางที่ 4.3 การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรม.....	97
ตารางที่ 4.4 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักคุณธรรม.....	100
ตารางที่ 4.5 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความโปร่งใส.....	103
ตารางที่ 4.6 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	106
ตารางที่ 4.7 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความรับผิดชอบ.....	109
ตารางที่ 4.8 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า.....	113
ตารางที่ 4.9 การนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาแก้ไขปัญหาสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้.....	115
ตารางที่ 4.10 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	119
ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรม.....	122

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.26 ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	137
ตารางที่ 4.27 ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความรับผิดชอบ.....	138
ตารางที่ 4.28 ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า.....	139
ตารางที่ 4.29 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรม.....	140
ตารางที่ 4.30 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักคุณธรรม.....	141
ตารางที่ 4.31 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความโปร่งใส.....	142
ตารางที่ 4.32 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	143
ตารางที่ 4.33 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความรับผิดชอบ.....	144
ตารางที่ 4.34 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า.....	145

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ภาพที่ 2.1 แผนที่ประเทศไทยแสดงพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	60
ภาพที่ 2.2 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดปัตตานี.....	61
ภาพที่ 2.3 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดยะลา.....	61
ภาพที่ 2.4 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดนราธิวาส.....	62

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นครรัฐกรีกในสมัยโบราณมีอารยธรรมรุ่งเรืองที่สุดในยุคคลาสสิก (ศตวรรษที่ 8-4 ก่อนคริสตกาล) ชาวกรีกอาศัยอยู่รวมกันเป็นนครรัฐเล็ก ๆ ที่เรียกว่า โพลิส (Polis) ชาวกรีกที่มีฐานะเป็นพลเมือง (Citizen) ซึ่งมีโชทาสหรือคนต่างด้าวต่างเมืองจะมีส่วนร่วมในทางการเมือง การปกครองโดยตรง สามารถเข้าไปได้เถียงและอภิปรายในกิจกรรมทางการเมืองในวงการสนทนาต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นคำอภิปรายเชิงปรัชญาว่าด้วยเรื่อง คุณค่าของคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นสากลอันเป็นภูมิปัญญาของชาวกรีกโบราณ ซึ่งมีความหมายอย่างยิ่งต่อมนุษย์และสังคมโลกในยุคสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 20 และ 21 บุคคลผู้ที่เป็นนักปราชญ์ซึ่งมีบทบาทสำคัญในวัฒนธรรมกรีกมีจำนวนมาก นักปรัชญามริคนสำคัญของกรีก คือโสเครตีส (Socrates, 469-399 ก่อนคริสตกาล) เป็นบุคคลแรกที่ได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับชีวิตที่ดีของมนุษย์และประเด็นที่เกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคมของมนุษย์ โสเครตีสได้กล่าวว่า การทำตามคำพิพากษาของศาลหรือการกระทำตามกฎหมายคือความยุติธรรมมิใช่เป็นสิ่งที่เป็นการตอบที่สมบูรณ์ที่สุดในตัวเอง มนุษย์เองยังคงต้องการคำตอบว่าความยุติธรรมคืออะไร (อมร รักษาศักดิ์ 2547: 5) เราควรดำเนินชีวิตอย่างไร ชีวิตที่ดีควรเป็นอย่างไร ความดีหรือความถูกต้องมีลักษณะเช่นไร เขาสอนให้ชาวเอเธนส์แสวงหาความรู้เพราะเขาเชื่อว่าความรู้คือความดี แต่คำสอนของเขาทำให้ผู้มีอำนาจในขณะนั้นไม่พอใจ กล่าวหาว่าเขาขาดความเคารพต่อเทพเจ้าของชาวเอเธนส์ และทำให้เด็ก ๆ เสียคน เขาถูกพิพากษาว่ามีความผิดและท้ายที่สุดได้รับโทษประหารชีวิตโดยการดื่มยาพิษ (ซัคซีย์ คุ่มทวีพร 2541: 310) จึงอาจกล่าวได้ว่านับจากวันที่โสเครตีสได้สิ้นชีวิตลงคำถามต่าง ๆ ที่ท่านได้ทิ้งไว้ให้คนแสวงหาคำตอบก็ยังเป็นสิ่งที่มีมนุษย์โลกในปัจจุบันยังคงต้องแสวงหาคำตอบของคำว่า ความยุติธรรม ความชอบธรรม สังคม ชีวิตที่ดีและรัฐที่อยู่ต่อไป

นอกจากโสเครตีสแล้ว เพลโต (Plato, 427-347 ก่อนคริสตกาล) ถูกศิษย์คนสำคัญของโสเครตีส ก็ได้พยายามค้นหาคำตอบว่าความยุติธรรมคืออะไร และได้เสนอว่ารูปแบบการปกครองที่ดีที่สุดคือ การมีราชาปราชญ์ (Philosopher King) น่าจะเป็นระบอบที่สร้าง ความยุติธรรมแก่มนุษย์ได้ และมีปรัชญามริกท่านหนึ่งคือ อริสโตเติล (Aristotle, 348-322 ก่อนคริสตกาล) ก็พยายามค้นหาคำตอบดังกล่าวเช่นกันโดยทำการศึกษาเปรียบเทียบ

ระบอบการปกครองของนครรัฐต่าง ๆ แล้วสรุปได้ว่า ระบอบโพลิตี (Polity) คือการปกครองโดยประชาชนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม น่าจะเป็นระบอบการปกครองในอุดมคติที่สร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นกับมนุษย์ได้ดีกว่าระบบอื่น นอกจากนี้อริสโตเติลยังได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับมนุษย์ว่า มีความสัมพันธ์ต่อกันและกันเพราะมนุษย์มีคุณลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากสัตว์โลกอื่น ๆ ก็คือมนุษย์เป็นสัตว์การเมือง (Political animal) รัฐมีวิวัฒนาการมาจากปัจเจกบุคคลครอบครัว หมู่บ้านตามลำดับ มนุษย์กับรัฐจึงมีความสัมพันธ์ต่อกัน โดยรัฐจะมีพันธะหน้าที่สำคัญในการสร้างสรรค์ชีวิตที่ดีให้แก่มนุษย์นั่นเอง ซึ่งก็หมายถึงความยุติธรรมในการปกครองให้เกิดขึ้นแก่ราษฎรในรัฐ รัฐกับมนุษย์จึงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันโดยผ่านระบบปกครอง (Regime) ของรัฐ หรือรูปแบบของรัฐบาลหรือการปกครอง (Government) นั่นเอง รัฐ รัฐบาลและราษฎร (ประชาชน) จึงมีความสัมพันธ์แบบไตรภาคีต่อกันและกันกล่าวคือ มนุษย์ต้องอาศัยอยู่ในรัฐเพื่อการมีชีวิตที่ดี รัฐจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ มีมนุษย์เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน และรัฐก็จะกำหนดระบอบการปกครองหรือรัฐบาลเพื่อเป็นกลไกและกระบวนการของรัฐที่ใช้ในการสร้างชีวิตที่ดีแก่มนุษย์ (ราษฎร) นั่นเอง

จากยุคสมัยอาณาจักรกรีกโบราณจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคมมาเป็นเวลาพัน ๆ ปี ต่างก็มุ่งหาหลักการและแนวคิดเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมือง และสังคมอย่างมีความสุข นั่นคือการมีชีวิตที่ดี สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีเพื่อให้สังคมมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ในช่วง 20 ปี ที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางการเมือง การพัฒนาประชาธิปไตยที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการพัฒนาด้านต่าง ๆ เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต้องตื่นตัว หุ่นเทพพยากรทุกด้านเพื่อการปฏิรูปการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมของคนให้ทันโลก ทันสมัยมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและกติกาใหม่ของสังคม ช่วงเวลาสิบปีที่ผ่านมามีการกล่าวถึง แนวคิดเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือคำว่า Good Governance (สำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ 2542: 3) กลายเป็นคำที่มีการกล่าวถึงอย่างมาก โดยเฉพาะในแวดวงของสถาบัน หน่วยงานและองค์การระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นองค์การสหประชาชาติ ธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่กำลังพัฒนาหรือมีปัญหาทางการเงินและเทคโนโลยี องค์การเหล่านี้มีความเห็นร่วมกันว่ากฎเกณฑ์สำคัญที่จะนำไปสู่การฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศต่าง ๆ อย่างยั่งยืนนั่นคือการที่ประเทศเหล่านั้นมีธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย การบริหารบ้านเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน และเป็นระบบที่ให้ความสำคัญแก่ประชาชน ซึ่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ใช้คำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2542

ดังนั้น แนวคิดเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี จึงไม่ใช่เรื่องใหม่แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน เป็นสังคมของมวลมนุษยชนับเป็นพัน ๆ ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถร่วมกันประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี และสังคมมีการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี จึงมักจะเป็นตัวแบบที่สำคัญซึ่งใช้เปรียบเทียบกับบทบาทการทำหน้าที่ผู้นำทางการเมืองในด้านการบริหารงานได้เป็นอย่างดี

ลิขิต ธีรเวคิน (2541: 232-233) กล่าวถึงคุณสมบัติผู้นำว่า เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง มีความสามารถ มีลักษณะผู้นำ มีศีลธรรมและคุณธรรม มีอาวุโส มีบุคลิกลักษณะดี มีฐานะทางสังคม มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ถ้าเป็นทหารต้องอยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจ มีเสน่ห์ในบรรดาผู้นำทางการเมืองของไทยในปัจจุบันคงไม่มีใครปฏิเสธได้เลยว่าชื่อของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนที่ 23 ของประเทศไทย เป็นบุคคลที่น่าศึกษาบทบาททางการเมืองมากที่สุดเริ่มตั้งแต่ใช้ชีวิตในแวดวงกรมตำรวจแล้วลาออกมาประกอบอาชีพธุรกิจ (กาญจน์มณี ศรีวิศาลภพ และณรงค์ชัย ปัญญานนทชัย 2542: 2) และผันตัวเองเข้าสู่แวดวงทางการเมืองจนก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งสูงสุดทางการเมืองคือตำแหน่งนายกรัฐมนตรี สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2544 ก) ตำรวจความคิดเห็นประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัตินายกรัฐมนตรีพบว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร มีคุณลักษณะเด่น 5 ข้อตามลำดับคือ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและทันสมัย ทำงานรวดเร็ว กล้าคิดกล้าทำและกล้าตัดสินใจ ตั้งใจทำงานและมีนโยบายดี บริหารงานดีและมีความคิดสร้างสรรค์ รูปบรรด พรหมอินทร์ (2547: 91) กล่าวว่าผู้นำ (leader) คือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าและเป็นผู้ตัดสินใจ กรณีผู้นำทางการเมืองนั้นจะต้องผ่านกระบวนการทางการเมืองคือการได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เข้ามามีบทบาทบริหารประเทศครั้งแรกระหว่าง พ.ศ. 2544-2547 โดยมีผลงานการดำเนินงานของรัฐบาลช่วง 4 ปีแรกปรากฏผลเป็นรูปธรรมทั้งนโยบายเร่งด่วนและนโยบายทั่วไป เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวขึ้นในทางที่ดีประเทศไทยสามารถใช้หนี้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้ทันก่อนกำหนด ระบบราชการได้รับการปฏิรูปชัดเจนมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น พรรคไทยรักไทยของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้รับความนิยมนจากประชาชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยการชูนโยบาย “ประชานิยม” มาใช้หาเสียงและกำหนดเป็นกรอบนโยบายของรัฐบาล เช่น นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค นโยบายกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น นโยบายเหล่านี้สะท้อนถึงความต้องการของประชาชนระดับล่างเมื่อรัฐบาลสามารถน่านโยบายเหล่านี้ไปสู่ภาคปฏิบัติประกอบกับการเสนอนโยบายอื่น ๆ ออกมาเป็นระยะ ๆ ทำให้กระแสความนิยมต่อ

รัฐบาลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง นโยบายที่รัฐบาลดำเนินการไปจึงได้รับการเรียกว่า นโยบายประชานิยม (ฐปนบรรด พรหมอินทร์ 2546: 126) ซึ่งส่งผลถึงการเลือกตั้งใหญ่ภายในประเทศ เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ผลพรรคไทยรักไทยได้รับการไว้วางใจมากกว่าการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับการเลือกตั้งสูงถึง 377 คน นับว่าเป็นครั้งแรกของการเลือกตั้งในประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่พรรคการเมืองได้รับเสียงข้างมากจากการเลือกตั้ง

การบริหารประเทศของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะผู้นำรัฐบาลในสมัยที่สองไม่ได้ราบรื่นเช่นสมัยแรก เนื่องจากต้องประสบปัญหาต่าง ๆ อย่างมากมายทั้งปัญหาทางการเมือง ปัญหาตัวผู้นำเองที่ถูกมองว่ามีลักษณะ “อำนาจนิยมสูง” ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ได้แก่ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการแทรกแซงองค์การอิสระ ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดภาคใต้ ปัญหาโรคระบาด ปัญหาการโอนย้ายสถานศึกษาขององค์กรครู ปัญหาการทำเอฟทีเอกับสหรัฐ ปัญหาด้านพลังงาน ปัญหาภัยพิบัติ ปัญหาการก่อการร้าย และปัญหาที่ตัวผู้นำถูกมองว่าไร้ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมนั่นคือ การขายหุ้นของกลุ่มบริษัท ชินวัตรและตระกูลคามาพงษ์ที่ไม่ต้องเสียภาษีให้กับรัฐ ปัญหาเหล่านี้ถูกต่อต้านอย่างรุนแรงจากประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย จนเกิดการเคลื่อนไหวเดินขบวนทั้งฝ่ายที่สนับสนุนพรรคไทยรักไทยของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับฝ่ายต่อต้านซึ่งมีนายสนธิ ลิ้มทองกุลและพลตรี จำลอง ศรีเมือง เป็นแกนนำความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนมีความเห็นแตกแยกอย่างเห็นได้ชัด จนเป็นสาเหตุให้ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ประกาศยุบสภาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

ในบรรดาปัญหาต่าง ๆ ที่รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ต้องเผชิญนั้นปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลับกลายเป็นปัญหาความรุนแรงที่เรื้อรัง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐที่ดำเนินติดต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน ความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในช่วง พ.ศ. 2544-2548 ซึ่งเป็นช่วงที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี 2547) สำนักวิจัยเอแบคโพลล์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (2548) ได้มีการออกสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในประเทศเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน - 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 พบว่า เหตุการณ์ที่เป็นการลดทอนความน่าเชื่อถือของรัฐบาลมากที่สุดสามอันดับแรก คือ ปัญหาเศรษฐกิจที่ราคาน้ำมันและสินค้าสูงขึ้นร้อยละ 80.8 ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ร้อยละ 76.3

และปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ร้อยละ 76.1 แสดงว่าปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหา ระดับชาติที่มีผลต่อการเมืองการปกครองภายในประเทศ เนื่องจากมีประชาชนผู้บริสุทธิ์ เจ้าหน้าที่ บ้านเมือง ทหาร ตำรวจ ครู และพระสงฆ์ต่างบาดเจ็บและสูญเสียชีวิตไปเป็นจำนวนมาก จากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น อาทิ กรณีเกิดเหตุการณ์มัสยิด กรือเซะและตากใบ ฯลฯ โดยที่ปัญหานี้จะไม่มีวันสูญสิ้นไปไม่ว่าปัจจุบันหรืออนาคต หากรัฐบาลและผู้เกี่ยวข้องไม่รีบดำเนินการ แก้ไขให้ถูกจุดและทันเวลาโดยเร่งด่วน (มบุญ หนูสงค์ 2548: 20)

ดังนั้นจะเห็นว่าปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส เป็นปัญหาด้านความมั่นคงสำคัญที่รัฐบาลและหน่วยงานความมั่นคงจะต้อง กำหนดกรอบแนวคิด นโยบายและทิศทางในการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงาน ความมั่นคงให้เป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ปัญหาที่สร้างผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สินความเป็นอยู่ของประชาชน ส่งผลเสียหายต่อชาติบ้านเมืองได้รับการแก้ไขหรือคลี่คลาย ลงไป จนกระทั่งเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่ต้องการศึกษาบทบาทการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในประเด็นการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการนำแนวคิดการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี มาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ปัจจัยใดบ้างที่ เป็นปัญหาและอุปสรรคหรือปัจจัยส่งเสริมในการแก้ไขปัญหา และแนวคิดการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี สามารถแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ หรือ ไม่ การศึกษาเรื่องนี้ผลของการวิจัยสามารถนำมาใช้เพื่อให้เกิดผลดีในการร่วมกันแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต เพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์คลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีอันจะส่งผลทำให้สังคมไทย มีการพัฒนาที่ยั่งยืนประเทศชาติเกิดความสงบสุข

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี กำหนด วัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

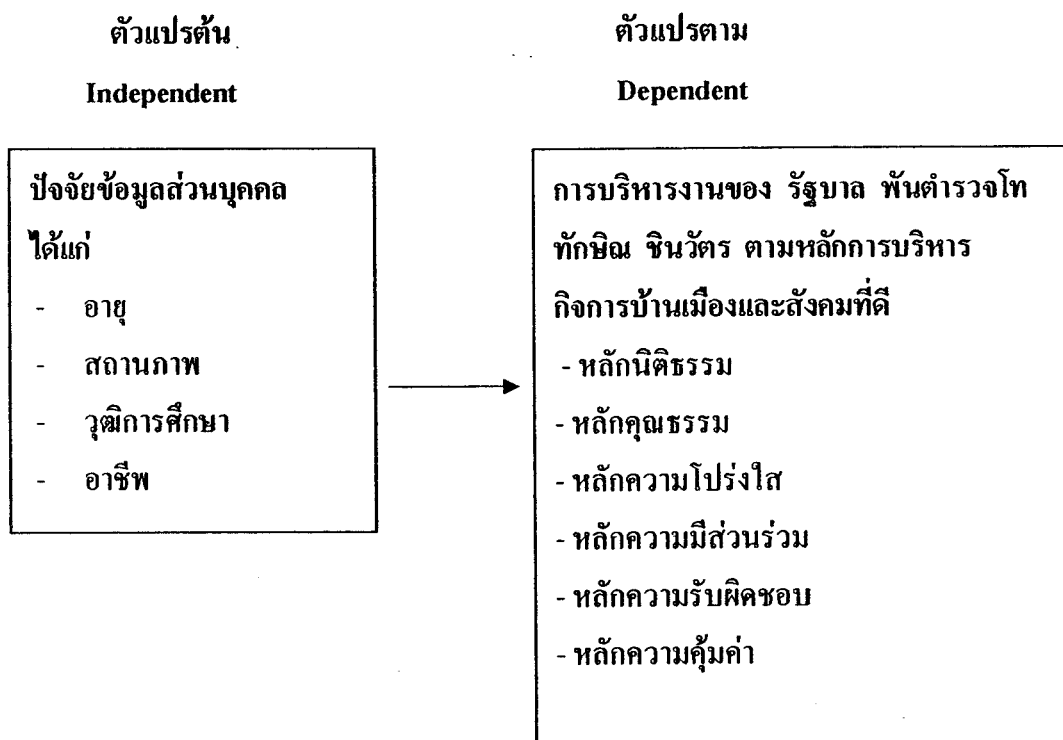
2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไข ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 เพื่อนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ไปวิเคราะห์การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 อายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.2 สถานภาพที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.3 วุฒิมัธยมศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.4 อาชีพที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาได้แก่ แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นตัวบทหลักมาทำการศึกษาความสัมพันธ์ กับการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จนกระทั่งสิ้นสุดวาระการทำหน้าที่ในสมัยที่สองซึ่งได้ประกาศยุบสภาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยหรือมีภูมิลำเนาอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประชาชน กลุ่มเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร กลุ่มผู้นำชุมชน เช่น ครู ผู้นำศาสนา

6. ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดที่มีผลต่อการวิจัย ดังนี้

6.1 ข้อจำกัดด้านการบันทึกข้อมูล ความคิดเห็น และทัศนะของผู้ถูกสัมภาษณ์ซึ่งส่วนหนึ่งยังรับราชการอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ข้อมูลจากการศึกษาบางส่วนเป็นข้อมูลเชิงลึก การสัมภาษณ์จึงไม่สามารถบันทึกภาพและเสียง หรือเปิดเผยข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกในวิทยานิพนธ์ได้ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัย และส่งผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกสัมภาษณ์ และนโยบายด้านความมั่นคงของประเทศ

6.2 ข้อจำกัดของผู้ศึกษาซึ่งปัจจุบันยังรับราชการทหารในหน่วยงานสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านความมั่นคงของประเทศ การทำวิจัยข้อมูลภาคสนามไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบที่ยังมีความรุนแรงเกิดขึ้น ทำให้ต้องใช้ทีมผู้ช่วยนักวิจัยเข้าถึงข้อมูลในพื้นที่แทน

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หมายถึง การบริหารที่ดีของภาครัฐ รวมถึงความสัมพันธ์วิธีการและเครื่องมือซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนทั้งฐานะปัจเจกบุคคล และสถาบันต่าง ๆ มีหลักยึด 6 ประการ ได้แก่

7.1.1 *หลักนิติธรรม* หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตาม กฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม

7.1.2 *หลักคุณธรรม* หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

7.1.3 *หลักความโปร่งใส* หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส

7.1.4 *หลักความมีส่วนร่วม* หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ

7.1.5 **หลักความรับผิดชอบ** หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตน

7.1.6 **หลักความคุ้มค่า** หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ จนสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7.2 การบริหารงานของรัฐบาล หมายถึง การดำเนินกิจกรรมตามนโยบายของรัฐบาล สมัยรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นปัญหาที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐ

7.3 กอ.สสส.จขต. หมายถึง กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้

7.4 ตอ.บต. หมายถึง ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

7.5 พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

7.6 กอส. หมายถึง คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ

7.7 พตท. 43 หมายถึง กองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ 43

7.8 พ.ร.ก. ฉุกเฉิน หมายถึง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 การศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลจากการวิจัยสามารถนำมาใช้เพื่อให้เกิดผลดีในการร่วมกันแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต เพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี สังคมมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเทศชาติเกิดความสงบสุข

8.2 แนวคิดเรื่อง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวคิดที่มีหลักการสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอำนาจอธิปไตยมีที่มาจากประชาชนดังนั้น เราสามารถใช้แนวคิดดังกล่าวเป็นตัวแบบไปวิเคราะห์สรรหา ผู้นำสังคมหรือผู้นำประเทศในการจัดสรรทรัพยากรที่ดีที่สุดในสังคม และประชาชนภายในประเทศ

8.3 แนวความคิดเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบูรณะสังคมและประเทศ เพื่อพลิกฟื้นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ ให้สามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ได้อย่างทันสถานการณ์ของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้นการศึกษาแนวความคิดเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี จะทำให้ทราบถึงวิธีการที่สามารถนำมาปฏิบัติแล้วเกิดผลต่อผู้นำไปใช้ และเมื่อกระทำไปแล้วจะทำให้ทราบถึงผลดีที่เกิดขึ้นต่อผู้ถูกกระทำ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารประมวลสาระชุดวิชา ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และบทความที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดตามข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ พบว่ามีวรรณกรรมต่าง ๆ ที่ศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับงานวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีกับการบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร: ศึกษาประเด็นการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 แนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
- 1.2 แนวคิดชนกลุ่มน้อย
- 1.3 แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
- 1.4 แนวคิดการบูรณาการทางการเมือง

2. ผลงานด้านวิชาการ บทความ รายงาน และเอกสารข้อมูลสารสนเทศ

3. ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy)

บุญเสริม นาคสาร (2548) สรุปว่าวิวัฒนาการของรัฐและการปกครองสามารถแบ่งได้ตามลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและประชาชนเป็น 3 รูปแบบคือความสัมพันธ์แบบผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง (ruler and ruled) ความสัมพันธ์แบบการปกครองโดยผู้แทน (representative government) การเมืองแบบมีส่วนร่วม (participative politics)

1.1.1 ความสัมพันธ์แบบผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง (Ruler and the ruled)

ความสัมพันธ์ตามลักษณะนี้เริ่มต้นในสมัยกรีก โดยเฉพาะนครรัฐเอเธนส์ซึ่งถือว่าชาวกรีกเป็นพลเมืองที่สามารถใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยตรง และเมื่อประชาชนมีจำนวนมากขึ้นรูปแบบการปกครองจึงเปลี่ยนแปลง โดยการให้อำนาจกับผู้ปกครองมีอำนาจที่เด็ดขาด ซึ่งเริ่มต้นสมัยจักรวรรดิโรมันจนถึงยุคกลาง เมื่อเกิดรัฐชาติ (nation-state) ในคริสต์ศตวรรษที่ 17 อำนาจการปกครองรัฐเปลี่ยนจากสันตะปาปา (pope) มาสู่กษัตริย์ (king) ซึ่งฐานะของผู้ปกครองเหนือกว่าผู้ถูกปกครอง ถ้าผู้ปกครองทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมีลักษณะเป็นแบบราชาธิปไตย (Absolute monarchy) หากการปกครองเพื่อประโยชน์ส่วนตัวจะมีลักษณะเป็นแบบทรราชย์ (Tyranny)

1.1.2 ความสัมพันธ์แบบการปกครองโดยผู้แทน (Representative government)

การปฏิวัติในอังกฤษ พ.ศ. 2231 (ค.ศ. 1688) การปฏิวัติอเมริกา พ.ศ. 2319 (ค.ศ. 1776) และการปฏิวัติในฝรั่งเศส พ.ศ. 2332 (ค.ศ. 1789) มีผลทำให้กระแสประชาธิปไตยแพร่หลายไปยังรัฐต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนจึงเปลี่ยนแปลงมาเป็นแบบการปกครองระบบผู้แทน กล่าวคืออำนาจอธิปไตย (sovereignty) เป็นของประชาชน (popular sovereignty) ซึ่งประชาชนไม่สามารถใช้สิทธิทางการเมืองโดยตรง แต่มอบอำนาจให้กับตัวแทนหรือผู้แทนราษฎรเป็นผู้ใช้อำนาจแทน ลักษณะของการปกครองโดยผู้แทน มีดังนี้ ประการแรก ประชาชนมอบอำนาจอธิปไตยให้ตัวแทนไปใช้แทนตน ประการที่สอง การมอบอำนาจอธิปไตยต้องผ่านกระบวนการเลือกตั้ง (election) ภายใต้ระบบการแข่งขัน (competition) ประการที่สาม ตัวแทนของประชาชนมีอำนาจจำกัดตามที่กฎหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น ประการที่สี่ การมอบอำนาจให้กับผู้แทนมีลักษณะที่มีเงื่อนไข กล่าวคือหากผู้แทนใช้อำนาจนอกขอบเขตกฎหมาย ใช้อำนาจโดยพลการ หรือบิดเบือนเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ประชาชนเจ้าของอำนาจอธิปไตยย่อมเรียกร้องอำนาจคืนได้

1.1.3 การเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participative politics) ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยโดยผู้แทนที่เกิดขึ้น นักวิชาการส่วนหนึ่ง¹ จึงเสนอแนวคิด “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” ซึ่งยึดหลักพื้นฐานที่ว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยสามารถมีส่วนร่วมทางการเมือง 4 ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก การเรียกคืนอำนาจโดยการถอดถอนหรือปลดออกจากตำแหน่ง (recall) เป็นการควบคุมการใช้อำนาจของผู้แทน ในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองแทน

¹ นักวิชาการสำคัญ เช่น Lucian W Pye, Gabriel A. Almond, Bingham G. Powell และ Samuel P. Huntington กรณีของไทยคือ ลิขิต ชีรวคิน อเนก เหล่าธรรมทัศน์ เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ เป็นต้น

ประชาชนหากปรากฏว่าผู้แทนใช้อำนาจโดยมิชอบ ทุจริตหรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย สามารถเรียกร้องอำนาจที่ได้รับมอบไปนั้นกลับคืนมาโดยการถอดถอนหรือปลดออกจากตำแหน่งได้

ลักษณะที่สอง การริเริ่มเสนอแนะ (Initiatives) เป็นการทดแทนการทำหน้าที่ของผู้แทนของประชาชน หรือเป็นการเสริมการทำหน้าที่ของตัวแทนประชาชน ประชาชนสามารถเสนอแนะนโยบายร่างกฎหมาย รวมทั้งมาตรการใหม่ ๆ เองได้ หากตัวแทนของประชาชนไม่เสนอ หรือเสนอแล้วแต่ไม่ตรงความต้องการของประชาชน

ลักษณะที่สาม การประชาพิจารณ์ (Public hearings) เป็นการแสดงออกของประชาชนในการเฝ้าตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตัวแทนของประชาชน ในกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารเตรียมออกกฎหมายหรือกำหนดนโยบายหรือมาตรการใด ๆ ก็ตามอันมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่หรือสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยสามารถที่จะเรียกร้องให้มีการชี้แจงข้อเท็จจริงและผลดีผลเสีย ก่อนการออกหรือบังคับใช้กฎหมาย นโยบาย หรือมาตรการนั้นๆ ได้

ลักษณะที่สี่ การแสดงประชามติ (Referendum หรือ Plebiscite) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสำคัญหรือการออกกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก เช่น การขึ้นภาษี การสร้างเขื่อนหรือโรงไฟฟ้า ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยสามารถเรียกร้องให้รัฐรับฟังมติประชาชนเสียก่อน ก่อนที่จะตรากฎหมาย หรือดำเนินการสำคัญ ๆ โดยการจัดให้มีการลงประชามติ เพื่อถามความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ อันเป็นการตัดสินใจขั้นสุดท้าย

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2548) อธิบายถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตยว่า อำนาจอธิปไตยมีที่มาจากประชาชน ดังนั้นการปกครองเพื่อให้สมาชิกของสังคมอยู่ร่วมกันโดยปกติสุขจึงถือมติปวงชนเป็นใหญ่ การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมตามรูปแบบเดิมคือประชาชนสามารถออกเสียงต่อกิจการบ้านเมืองได้โดยตรง เมื่อรัฐพัฒนาและประชาชนเพิ่มมากขึ้น การที่จะให้ประชาชนแต่ละคนเข้าไปใช้อำนาจย่อมเป็นไปได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีระบบผู้แทนราษฎรเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน และรับเอาความคิดเห็นของประชาชนไปปฏิบัติ ซึ่งเรียกว่าประชาธิปไตยโดยอ้อม โดยผู้แทนเหล่านั้นเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติแทนประชาชน

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy) หมายถึงการที่อำนาจการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อยแต่ควรได้รับการจัดสรรระหว่างประชาชนเพื่อให้

ทุก ๆ คนมีโอกาสมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวมซึ่งกระทำได้หลายรูปแบบและมีระดับของการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน โดยเรียงลำดับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดังนี้ การให้ข้อมูล การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน การปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติ และการควบคุมโดยประชาชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่าน ๆ มา โดยมีการรับรองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคให้กับประชาชนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีการบัญญัติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนหลายมาตรา เช่น สิทธิการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันสมควร (มาตรา 61) สิทธิในการที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคลให้รับผิดชอบ (มาตรา 62) สิทธิในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 286) สิทธิการเสนอให้วุฒิสภากลดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน (มาตรา 304) (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2541)

ดังนั้นแนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจึงมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หลายด้าน โดยเฉพาะเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

1.2 แนวคิดชนกลุ่มน้อย

ลิจิต ซีเรวคิน (2521: 2) กล่าวถึงชนกลุ่มน้อยว่า มีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับชนส่วนใหญ่ของประชาคมการเมือง และมีความแตกต่างกับชนกลุ่มใหญ่ในด้านเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา ภาษา ประเพณี และอุดมการณ์ ขจัคภัย บุรุษพัฒน์ (2526: 2) ให้ความหมายว่า กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และความเชื่อแตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ของประเทศ จิมสัน และฮินเกอร์ (George E. Simpson and Milton Yinger, 1953: 20-26) เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยเป็น 6 รูปแบบคือ การผสมผสานกลมกลืน (Assimilation) เป็นการลดข้อขัดแย้งความแตกต่างระหว่างกลุ่ม และผลักดันให้ชนกลุ่มน้อยยอมรับวิถีของชนกลุ่มใหญ่ ซึ่งทำได้โดยใช้การบังคับผสมผสานโดยใช้กำลัง และการใช้วิธีการยอมรับ (Permit) โดยใช้เวลาในการจูงใจให้ชนกลุ่มน้อยยอมรับแนวทางของชนกลุ่มใหญ่ การรวมกันแบบพหุสังคม (Pluralism) คือให้ชนกลุ่มน้อยยอมรับความเท่าเทียมกันของเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ ในสังคม ชนกลุ่มน้อยยังคงเอกลักษณ์ดั้งเดิมของตนโดยไม่ขัดกับเจตนารมณ์แห่งชาติ การให้สิทธิทางกฎหมาย (Legal protection) คือการใช้กระบวนการทางกฎหมายเพื่อป้องกันชนกลุ่มน้อย หรือให้สิทธิพิเศษตามความเชื่อในสังคมชนกลุ่มน้อย การโยกย้ายประชากร (Population Transfer) คือการให้ชนกลุ่มน้อยโยกย้ายประชากรตามเขตแดนประเทศซึ่งทำโดยความสมัครใจของชนกลุ่มน้อย และการใช้อิทธิพลบังคับ การบังคับข่มขู่

และจำกัดเขต (Continued subjugation) เป็นการใช้อำนาจในการคงไว้ซึ่งชนกลุ่มน้อย ทั้งนี้ก็เพื่อผลประโยชน์ในด้านแรงงาน โดยชนกลุ่มน้อยไม่มีสิทธิเท่าเทียมประชากรกลุ่มใหญ่ การกำจัดให้สิ้นซาก (Extermination) คือการทำลายเผ่าพันธุ์ (Genocide)

1.3 แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

1.3.1 ความเป็นมาของแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

แนวคิดเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไม่ใช่เรื่องใหม่ หากแต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันของมวลมนุษยชาตินับเป็นพัน ๆ ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี สังคมมีการพัฒนาที่ยั่งยืน อรพินท์ สทโชคชัย² ระบุว่าธนาคารโลก (World Bank) เริ่มใช้คำว่า good governance เมื่อ พ.ศ. 2532 ในรายงานเรื่อง Sub-Sahara Africa: From Crisis to Sustainable Growth ซึ่งอ้างถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลต่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาสำหรับ อรพินท์ สทโชคชัย (2541: 4) ใช้คำว่า กลไกประชารัฐที่ดี ในความหมายของ Good Governance โดยกลไกประชารัฐที่ดีประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของสาธารณะ ความสุจริตและโปร่งใส พันธะและความรับผิดชอบต่อสังคม กลไกการเมืองที่ชอบธรรม กฎเกณฑ์ยุติธรรมและชัดเจน ประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากแนวคิดข้างต้นอาจกำหนดองค์ประกอบของธรรมาภิบาลเป็น 6 ประการ คือ หลักความรับผิดชอบ (Accountability) หลักคุณธรรม (Ethics) หลักการมีส่วนร่วม (Popular participation) หลักความคุ้มค่า (Efficiency) หลักความโปร่งใส (Transparency) และหลักนิติธรรม (Rule of law) บวรศักดิ์ อุวรรณโณ กล่าวว่าธรรมาภิบาลและศัพท์อื่น ๆ ที่มีความหมายทำนองเดียวกัน เริ่มใช้ภายหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยธีรยุทธ บุญมี ริเริ่มใช้คำว่า ธรรมรัฐ ส่วนภาคธุรกิจใช้คำว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือบรรษัทภิบาลที่ดี (good corporate governance) (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2544: 4; เกียรติศักดิ์ จีระธีรนาถ 2545: คำนำ และทองทิพภา วิริยพันธ์ 2545: 104)

ในช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางการเมือง การพัฒนาประชาธิปไตย ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาด้านต่าง ๆ เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลง

² อรพินท์ สทโชคชัย ใช้คำว่ากลไกประชารัฐที่ดีในความหมายของ Good Governance ศึกษารายละเอียดใน อรพินท์ สทโชคชัย 2541

นี้ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต้องตื่นตัวและได้ทุ่มเททรัพยากรเพื่อการปฏิรูปการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมของคน ให้ทันโลกทันสมัยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและกฎ กติกาใหม่ ของสังคม สาเหตุหลักที่ผลักดันให้กระแสปฏิรูปเกิดขึ้นอย่างค่อเนื่องได้แก่

1) **ภาครัฐ** ในรูปแบบใหม่ต้องปรับลดบทบาทจากผู้ปกครอง เป็นผู้ให้บริการ และธำรงรักษาความเป็นธรรมในสังคมภาคประชาชน และภาคเอกชนมีบทบาทในการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมมากขึ้น

2) **ภาคเอกชน** ได้ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการตามหลักการบริหารงาน สมัยใหม่อย่างค่อเนื่องและรวดเร็วเพื่อความอยู่รอดและการแข่งขัน

3) **ภาครัฐ** ไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่รวดเร็ว รุนแรง เปิดกว้างและมีการแข่งขันสูงขึ้น

ผลจากการที่ภาครัฐปรับตัวไม่ทันสถานการณ์ ภาครัฐมีความอ่อนแอถ้าสมัย ไม่สามารถบริหารจัดการประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ ตกต่ำก่อให้เกิดภาระหนี้ท่วมพันสังคมเสื่อมศรัทธาในภาครัฐ ทั้งในเรื่องการบริหารและการทุจริต ประพศติมิชอบ ดังนั้นแนวความคิดหลักในการปฏิรูปภาครัฐและระบบราชการในประเทศ ที่พัฒนาแล้วมีความแตกต่างจากประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างมาก เพราะประเทศที่พัฒนาแล้วมี คนที่มีคุณภาพซึ่งสามารถดูได้จากระดับการศึกษาที่สูงของประชาชนและความมีระเบียบวินัย เคารพกฏกติกาของบ้านเมือง ประเทศเหล่านี้มีระบบบ้านเมืองที่มั่นคงเข้มแข็งประชาชนมีส่วนร่วม ในการบริหารราชการทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ประกอบกับการที่มีพัฒนาการทาง เศรษฐกิจมานานทำให้อุตสาหกรรมและบริการมีความแข็งแกร่ง สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนานั้น มีเงื่อนไข กติกาและรูปแบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแตกต่าง ออกไป ในช่วงที่ผ่านมาประเทศหลายประเทศมีการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการและแสวงหา รูปแบบที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในสังคมแต่ละสังคม การปฏิรูปที่อิงหลักการ ตะวันตกยังทำให้การปฏิรูปที่ผ่านมาเป็นงานที่ยากยิ่ง หลายประเทศต้องประสบปัญหาทาง การเมืองและเศรษฐกิจหลังจากได้รับเอกราช ถึงกับต้องพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศในการ พัฒนาประเทศและพัฒนาระบบการปกครองให้สอดคล้องกับกระแสประชาธิปไตย

1.3.2 ความหมายของแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

การประชุมระดับรัฐมนตรีประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Cooperation and Development: OECD) ที่ปารีส เดือนมีนาคม พ.ศ. 2539 ได้ให้ความหมายแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี คือการบริหารที่ดี ของภาครัฐรวมถึงความสัมพันธ์ วิธีการและเครื่องมือ ซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ

กับประชาชนทั้งฐานะปัจเจกบุคคล และสถาบันต่าง ๆ (กิลลิเบรนต์ ไมเคิล 2545: 28-29) ธรรมนูญรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ถือเป็นรากฐานสำคัญของแนวคิด การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี กล่าวคือ ด้านวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการที่ดี มีการกำหนดหลักประโยชน์สาธารณะ (public interest) ด้านโครงสร้างและกระบวนการมีการกำหนดให้ภาคประชาสังคมเข้าสู่โครงสร้างการจัดการภาครัฐและการมีส่วนร่วม ด้านสาระธรรมาภิบาล มีการวางหลักประสานผลประโยชน์ของทุกภาคส่วนสังคมเพื่อให้เกิดความสมดุล (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ 2542: 78)

สาระสำคัญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และแนวคิดธรรมาภิบาลสากลมีอิทธิพลต่อการอธิบายความหมายธรรมาภิบาล ดังที่ราชบัณฑิตยสถานบัญญัติศัพท์ good governance ว่าวิธีการปกครองที่ดี สำนักนายกรัฐมนตรีใช้คำว่าวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ธรรมนูญรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ถือเป็นรากฐานสำคัญของแนวคิดธรรมาภิบาล กล่าวคือ ด้านวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการที่ดี มีการกำหนดหลักประโยชน์สาธารณะ (Public interest) ด้านโครงสร้างและกระบวนการมีการกำหนดให้ภาคประชาสังคมเข้าสู่โครงสร้างการจัดการภาครัฐและการมีส่วนร่วม ความสำคัญของธรรมาภิบาลนั้นหากขาดธรรมาภิบาลจะทำให้ความพยายามใด ๆ ของรัฐที่จะเข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาอาจกลับเป็นตัวก่อให้เกิดความเสียหายเอง องค์ประกอบสำคัญธรรมาภิบาลมีดังนี้ ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส การปราบปรามทุจริตและการประพฤติมิชอบ การจัดการปกครองแบบมีส่วนร่วม การสร้างกรอบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เข้มแข็ง (กิลลิเบรนต์ ไมเคิล 2545: 28-29) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545: 25-27) ใช้คำว่า ระบบบริหารจัดการที่ดี ซึ่งประกอบด้วยหลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส และหลักนิติธรรม ธีรยุทธ บุญมี อธิบายว่า คือการประสานความร่วมมือของภาครัฐ สังคม และเอกชนเพื่อก่อให้เกิดการปกครอง การบริหารที่มีความโปร่งใสเป็นธรรมตรวจสอบได้และมีประสิทธิภาพ (พิทยา ว่องกุล 2541: 85) สำหรับ อรพินท์ สฟโซคชัย (2541: 5-6) สรุปว่า คือ กลไกประชารัฐเป็นส่วนเชื่อมโยงองค์ประกอบสังคม 3 ส่วน คือ ภาคประชาสังคม (civil society) ภาคธุรกิจเอกชน (private sector) และภาครัฐ (public sector) กลไกประชารัฐที่ดีจะช่วยสร้างความสมดุล ระหว่างองค์ประกอบสังคมให้ดำรงอยู่อย่างสันติสุขและมีเสถียรภาพ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542: 18) อธิบายว่าการปกครองที่ดีของภาครัฐรวมถึงการบริหารจัดการที่ดีของธุรกิจเอกชน และมีความเห็นว่าควรเพิ่มความเชื่อมโยงองค์ประกอบสังคมอีก 2 ส่วนคือ ภาคปัจเจกชนและครอบครัว (individual/households) เนื่องจากมีส่วนที่สำคัญในการ

จัดการภาคสังคม และภาคต่างประเทศ (external sector) ซึ่งมีผลต่อการบริหารจัดการสังคมยุคโลกาภิวัตน์

วรภัทร โศชนะเกษม (2541: 5) อธิบายธรรมชาติของภาคธุรกิจว่า การใช้สิทธิในความเป็นเจ้าของเพื่อปกป้องดูแลผลประโยชน์ของคน โดยผ่านกลไกการบริหารจัดการและการกำกับดูแลที่ดี ผู้ที่เป็นเจ้าของคือผู้ถือหุ้นซึ่งใช้สิทธิเลือกคณะกรรมการบริษัทให้เข้าไปกำหนดนโยบาย คัดเลือกและกำกับดูแลผู้บริหารให้ดำเนินกิจการเพื่อเพิ่มมูลค่ากิจการให้สูงขึ้น โดยยึดหลักจริยธรรมการบริหาร การกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการที่มีการคานอำนาจและตรวจสอบได้ รวมทั้งการสร้างระบบการกำกับดูแลที่ดีให้เกิดขึ้นภายในองค์กร นวพร เรื่องสกุล (2545: 3) อธิบายว่าเป็นแนวคิดกระบวนการหรือข้อที่พึงปฏิบัติ การกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือบรรษัทภิบาลที่ดี จึงมีความหมายสอดคล้องกับธรรมชาติในภาครัฐ

1.3.3 เป้าหมายของการปรับปรุงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กติกาของสังคมและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนตามยุคตามสมัย ในสังคมสมัยใหม่ทุกประเทศมีแนวทางการปรับปรุงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม (Government) ที่เป็นจุดร่วมเหมือนกัน คือความสงบสุขของประชาชน เสถียรภาพความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลเท่าทันโลกอันจะนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกได้ ประเทศไทยก็มีการปรับเปลี่ยนหลายประการ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ของสังคมใหม่โดยปรากฏใน “รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน” เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือความพยายามในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Government) สำหรับสังคมไทยโดยเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาครัฐมากขึ้น การประกันและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ภาครัฐมีการบริหารการปกครองที่โปร่งใส สามารถถูกตรวจสอบโดยประชาชนมากขึ้นคั้งนั้น โดยสรุปภาครัฐในโลกประชาธิปไตยยุคใหม่จึงมีเป้าหมายร่วมกัน 3 ประการ คือ

1) การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ การบริหารโดยมุ่งผลลัพธ์ที่เกิดกับประชาชนหรือผู้รับบริการ การปรับปรุงงานบริการให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่ประชาชนต้องการและรายงานผลงานให้สาธารณชนทราบ มีความโปร่งใสในการตัดสินใจและในกระบวนการทำงานโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางราชการ ร่วมแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการทำงาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับความประหยัด ความมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะบริหารงานอย่างคล่องตัวแต่ในขณะเดียวกันต้องรับผิดชอบต่อผลงานนั้น ๆ แทนการยึดมั่นในการทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ วิธีการอย่างเฉียวเช่นในอดีต

2) การปรับเปลี่ยนบทบาทภาครัฐ ได้แก่ การเน้นงานในหน้าที่หลักของภาครัฐ ซึ่งได้แก่การกำหนดนโยบายที่มองการณ์ไกล มีการบังคับใช้กฎหมายที่ให้ความเสมอภาค เป็นธรรม โดยกระจายงานให้บริการแก่ราชการส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และองค์การบริหารอิสระมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3) การบริหารแบบพหุภาคี ได้แก่ การบริหารที่ให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายตัดสินใจ หรือร่วมปฏิบัติบริการ เพื่อให้การบริหารและการบริการสาธารณะเป็นที่พึงพอใจของประชาชนหรือผู้รับบริการ และเป็นการจัดระบบการบริหารแบบใหม่ที่ไม่ผูกขาดหรือรวมศูนย์อำนาจแบบในอดีต ที่ทำให้รัฐไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทันการ หรือมีสภาพความปิดบังซ่อนเร้นไม่โปร่งใสต่อสาธารณชน

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาคำว่า Good Government จึงกลายเป็นคำที่มีการกล่าวถึงอย่างมาก โดยเฉพาะในแวดวงของสถาบัน หน่วยงาน และองค์การระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นองค์การสหประชาชาติ ธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาหรือมีปัญหาทางการเงินและเทคโนโลยี จากผลการศึกษาวิจัยและจากประสบการณ์การทำงานองค์การเหล่านี้มีความเห็นร่วมกันว่า ฤกษ์สำคัญที่นำไปสู่การฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศต่าง ๆ อย่างยั่งยืน คือการที่ประเทศเหล่านั้นมีธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การบริหารบ้านเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน และเป็นระบบที่ให้ความสำคัญแก่ประชาชน การที่ประเทศมีธรรมาภิบาลควรประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นสังคมที่มีกลไกกติกาการบริหารจัดการที่ดี เชื่อมโยงระหว่างรัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน เข้าด้วยกัน มีกลไกในการสร้างความสมดุลระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขสังคมมีเสถียรภาพและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้หากประเทศต่าง ๆ ขาดปัจจัยข้างต้น เชื่อว่าโอกาสที่จะฟื้นตัวจากวิกฤตย่อมเป็นไปได้ยากอาจต้องใช้เวลาอันยาวนาน และอาจจะเกิดความเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศยิ่งขึ้นด้วย

1.3.4 ความจำเป็นในการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในสังคมไทย เกิดจากเงื่อนไขและปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

1) ปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจของสังคมไทยตั้งแต่ปี 2540 ได้คดอภัยถึงความจำเป็นที่ต้องบูรณะและสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขึ้นใหม่ เพื่อสร้างสังคมที่มีเสถียรภาพที่มั่นคงและสันติ ตอบสนองความต้องการบริการของรัฐที่เพิ่มขึ้นสามารถแก้ปัญหาของประเทศที่สะสมมานาน และสร้างศรัทธาของประชาชนต่อภาครัฐ โดยจะต้องปรับการบริหารจัดการทรัพยากรของประเทศให้มีประสิทธิภาพ รัฐบาลและระบบราชการต้องมีวิสัยทัศน์ที่จะปรับ

ระบบการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ตามกระแสประชาธิปไตยและกระแสโลกาภิวัตน์ได้ทันการณ์
 อย่างเป็นระบบ

2) แนวทางการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เพื่อ
 เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรม โดยละเลยผลกระทบที่มีต่อต้นทุนทางสังคมซึ่ง
 ได้แก่สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ของชุมชน และครอบครัว

3) กระแสประชาธิปไตยและกระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบต่อ
 เศรษฐกิจ สังคม ความคิด ความเชื่อของประชาชน ทำให้คนไทยจำเป็นต้องทบทวนทิศทางในการ
 พัฒนาประเทศ กำหนดบทบาทใหม่ที่เหมาะสมของภาครัฐในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สุข
 ของประชาชน และกำหนดบทบาทของภาครัฐในการฝึกกำลัง กับภาครัฐกิจเอกชนและภาค
 ประชาชนเพื่อพัฒนาประเทศ

4) แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้เริ่มปรับ
 แนวคิดการพัฒนาจากเดิมที่มีจุดมุ่งเน้นหลักเพียงอย่างเดียว คือ การพัฒนาเศรษฐกิจมาเป็นการเน้น
 คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพราะคนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง
 เศรษฐกิจเป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเท่านั้น
 ไม่ใช่เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา

5) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ระบุเจตนารมณ์ของ
 การร่างรัฐธรรมนูญไว้ชัดเจนว่า “เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐเพิ่มขึ้น” และในหมวดที่ 3
 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยมีการระบุถึงสิทธิ เสรีภาพไว้ถึง 40 มาตรา (มาตรา 26-65)
 โดยในเรื่องสิทธิ เสรีภาพนี้ รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับสิทธิตามที่กำหนดไว้ และ
 รัฐจะงดเว้นการกระทำการใด ๆ อันเป็นการแทรกแซงเสรีภาพของประชาชน ประชาชนจะใช้
 ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็น
 ปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือ ไม่ขัดศีลธรรมอันดีของประชาชน

6) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นความก้าวหน้าของการ
 พัฒนามนุษย์ โดยจะปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้มีความพร้อมสำหรับ
 ความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และเน้นหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ทุกคนสามารถ
 เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

1.3.5 บทบาทภาครัฐต้องการปรับเปลี่ยน ภาครัฐเป็นภาคที่มีความสำคัญที่ยึดโยง
 ภาคต่าง ๆ ในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุขสงบสุข มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

และมีศักยภาพ ภาครัฐก็เหมือนกับสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกที่จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องให้ทันกับกระแสโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว นับเป็นเวลานานหลายทศวรรษที่มีเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ของประเทศที่บ่งบอกถึงความพยายามในการปรับเปลี่ยนภาครัฐให้เหมาะสมกับโลกในยุคต่าง ๆ ในช่วงก่อนและหลัง พ.ศ.2540 เป็นต้นมา กระแสสังคมไทยได้แสดงเจตนาอย่างชัดเจนในหลาย ๆ วาระ ถึงความต้องการที่จะเห็นการปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐ โดยได้กำหนดแนวคิดสรุปได้ดังนี้

1) การปฏิรูปการเมืองและระบบราชการ ให้มีความสุจริต โปร่งใส และมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจ และสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน โดยได้ระบุไว้ชัดเจน

ในมาตรา 75 ว่า “รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ค้ำครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน”

2) ภาครัฐจำเป็นต้องปรับปรุงแนวคิดในการทำงานใหม่ โดยมุ่งการสร้างประโยชน์ให้ประชาชน แทนการรักษากฎ ระเบียบ และทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ล้าสมัย โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชน มุ่งให้บริการประชาชนแทนการเป็นเจ้าของมรดก ต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ยึดหลักความเสมอภาค เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติหรือเล่นพรรคเล่นพวก

3) การให้บริการประชาชน นอกจากคำนึงถึงสัมฤทธิ์ผลแล้ว ภาครัฐจะต้องตระหนักถึงเวลา และค่าใช้จ่ายของประชาชนที่มาติดต่อราชการด้วยเพื่อให้ประชาชนในฐานะผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ โดยจะต้องปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สั้น โปร่งใส และให้บริการเบ็ดเสร็จในจุดเดียว

4) ในส่วนของการบริหารภายในภาครัฐต้องมีความคล่องตัว มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการออกแบบกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละกลุ่มหรือพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งมีความแตกต่างกันซึ่งต่างไปจากรูปแบบโครงสร้างหน่วยงาน และวิธีการทำงานปัจจุบันที่มีรูปแบบเดียวเพื่อสะดวกในการบริหาร

5) โดยที่ปัจจุบัน ภาครัฐมีขนาดใหญ่และมีอำนาจมาก คงจะเห็นได้จากความใหญ่โตของโครงสร้าง เช่นมีกำลังภาครัฐเกือบ 3 ล้านคน เป็นต้น โครงสร้างและบทบาทภาครัฐที่มีขนาดใหญ่และมีอำนาจกว้างขวางเช่นนี้หากไม่มีองค์กรตรวจสอบที่มีอิสระและมีประสิทธิภาพเพียงพอ ก็จะไม่สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รัฐธรรมนูญฉบับนี้จึง ได้สร้างกลไกอิสระทำหน้าที่การตรวจสอบการทำงานภาครัฐขึ้น ได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลปกครอง คณะกรรมการเลือกตั้ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ความสามารถของภาครัฐในการระดมทรัพยากร และบริหารเพื่อการพัฒนาประเทศนั้นมีขีดจำกัด จำเป็นต้องร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ดังนั้นการรวมตัวกันของประชาชนในระดับชุมชน เพื่อช่วยเหลือกันต่อสู้กับความยากจน และกลุ่มองค์กรอาสาสมัครต่าง ๆ ได้ก่อตัวขึ้นสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของประชาชนมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมไปมาก จึงเกิดปัญหาขัดแย้งเรื่องที่ดินทำกินในป่าสงวน การจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตร การทำประมงชายฝั่ง ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนรวมกลุ่มกันเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาหรือเรียกร้องความช่วยเหลือจากรัฐบาล การจัดทำแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 8 ถือได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้คนไทยทุกกลุ่มสาขาอาชีพ และจากทุกภูมิภาคของประเทศเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น และกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่การเริ่มจัดทำแผนและจะร่วมกันก้าวเดินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ซึ่งแนวทางนี้ได้นำมาบรรจุอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ด้วยการร่วมมือกันของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน จะต้องประสานจุดแข็งและข้อได้เปรียบของแต่ละภาคเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชนในนโยบายระดับประเทศ มีมาตั้งแต่การที่นักธุรกิจสมัครเข้ามาเป็นผู้แทนราษฎรและได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี แต่การมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบนั้นเริ่มมาจกปี 2524 เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) มีหน้าที่เสนอแนะ นโยบายเศรษฐกิจแก่รัฐบาล ต่อมาเมื่อการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชนเป็นที่ยอมรับจึงได้มีการตั้ง กรอ.จังหวัดขึ้นทั่วประเทศในปี 2533 นอกจากนี้ ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาจำนวนผู้แทนของภาคธุรกิจเอกชนได้เข้ามาเป็นกรรมการในคณะกรรมการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจมากขึ้นเช่น คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ เป็นต้น

1.3.6 การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีมาแต่อดีต ในอดีต ภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมของไทยได้กำหนดให้เป็นภาระหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ที่ทรงปกครอง โดยสังคมได้กำหนดหลักทศพิธราชธรรมหรือธรรม 10 ประการของพระราชาในการบริหารงานแผ่นดิน ได้แก่

- 1) ทาน - การให้ทรัพย์สินของ
- 2) ศีล - ประพฤติดีงาม
- 3) ปริจาคะ - ความเสียสละ

- 4) อาชชวะ - ความซื่อตรง
- 5) มัททวะ - ความอ่อนโยน
- 6) ตบะ - ความทรงเดช เหากิเลสตัณหา
- 7) อักโกธะ - ความไม่กริ้วโกรธ
- 8) อวิหิงสา - ความไม่ข่มเหงเบียดเบียน
- 9) ขันติ - ความอดทนเข้มแข็งไม่ทอดอย
- 10) อวิโรธนะ - ความไม่คลาดธรรมดา

ซึ่งกำหนดหลักการนี้เป็นเสมือนหลักประกันว่าเมื่อประเทศมีพระราชกฤษฎีกาที่เน้นหลักทศพิธราชธรรมแล้วบ้านเมืองยุคนั้นจะมีความมั่นคงสงบสุข เพราะเมื่อมีการบริหารบ้านเมืองให้สอดคล้องตามหลักทศพิธราชธรรมแล้ว ย่อมเป็นการให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนบริหารอย่างตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียงหรือทุจริต ทำให้ประชาชนมีความพอใจ มีความรักใคร่นับถือและปฏิบัติตามองค์พระมหากษัตริย์ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการนำรูปแบบของระบบราชการของประเทศตะวันตกซึ่งมีการแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญเป็นกระทรวง กรมต่าง ๆ มาใช้และได้ขยายระบบราชการเพื่อให้การบริหารงานครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้รัฐในการต่อต้านภัยคุกคามจากมหาอำนาจ

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 และนำระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมาใช้แต่ในทางปฏิบัติ การตัดสินใจระดับชาติอยู่ในมือของข้าราชการระดับสูง ประชาชนไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากพื้นฐานการศึกษาของคนไทยยังต่ำ สื่อมวลชนยังไม่มีพลังและไม่มีกลไกการมีส่วนร่วมหรือการตรวจสอบจากประชาชนทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจในการบริหารบ้านเมืองระดับประเทศ

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 บทบาทของรัฐเน้นเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจมากขึ้น มีการพัฒนาระบบราชการให้เข้มแข็งเพื่อรองรับภาระในการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้ระบบราชการขยายตัวและทวีความซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับประชาชนยังห่างไกลกัน ประกอบกับการที่ระบบราชการขาดการตรวจสอบจากภายนอก และผู้ปกครองและผู้ใช้อำนาจยุคหลัง ๆ มองข้ามหลักคุณธรรมในการปกครองดังเช่นที่ถือปฏิบัติมาในอดีต ส่งผลให้มีการใช้อำนาจของรัฐไปในทางที่เป็นการละเมิดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน มีการทุจริต ประพฤติมิชอบปรากฏบ่อยครั้งขึ้น สภาพการณ์ดังกล่าวได้สะสมเนิ่นนานมาตลอด จนเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี 2540 จึงถึงเวลาแล้วที่ทุกคนในสังคมไทยต้องร่วมมือกันในการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพื่อช่วยกันพลิกฟื้น วิกฤตทางเศรษฐกิจ และสร้างเกราะป้องกันไม่ให้วิกฤตเกิดขึ้นอีกในอนาคต

อย่างน้อยที่สุด คนไทยได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2540 ที่เป็นหลักประกันในการวางรากฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ที่เป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้นเพราะจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพมีกลไกการตรวจสอบระบบการเมืองและระบบราชการให้ใช้อำนาจอย่างชอบธรรมและมีประสิทธิภาพ และยังสร้างความตระหนักให้ทุกคนในสังคมไทยหันมาคำนึงร่วมกันพัฒนาประเทศและช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยให้มั่นคง และไปสู่อำนาจแข่งขันในเวทีโลกได้ในท้ายที่สุด

1.3.7 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 แนวคิดในการพัฒนาหลักการธรรมาภิบาล หรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีการกล่าวถึงเป็นระยะในแวดวงของนักวิชาการ ตั้งแต่ช่วงก่อนการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ซึ่งได้มีการกล่าวถึงในแผนพัฒนาฯ ฉบับดังกล่าวแต่ยังไม่ค่อยแพร่หลายด้วยเหตุผล 2 ประการคือ แนวคิดยังขาดความชัดเจนและคนส่วนใหญ่ยังไม่สนใจ เมื่อประเทศประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและการเงิน และเมื่อรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัยได้เข้ามาบริหารประเทศในปลายปี 2540 ภาวะแวดล้อมและเงื่อนไขการก่อกำเนิดเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลต้องหันมาให้ความสนใจประเด็นนี้อย่างจริงจัง โดยได้พิจารณาเห็นความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบูรณะสังคม และประเทศ เพื่อพลิกฟื้นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศเพื่อสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างทันสถานการณ์ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 มีสาระสำคัญและจุดมุ่งหมาย ดังนี้

- 1) สร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดีในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม เพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง สามารถส่งสัญญาณเตือนภัยและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถปรับเปลี่ยนกลไกและฟันเฟืองการทำงานและการประสานงานในภาครัฐและภาคเอกชนรองรับได้อย่างทัน่วงทีในยามที่มีปัญหา
- 2) พัฒนาศักยภาพของนักวิชาการ ให้สามารถศึกษา ค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมอย่างถูกต้อง กล้าหาญ และมีจริยธรรม
- 3) ปรับปรุงระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการ ทั้งของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้ รวดเร็ว ชัดเจนและเป็นธรรม
- 4) ขยายโอกาสของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง เพื่อร่วมกับภาครัฐในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาส่วนรวม

5) ขจัดกาทุจริตประพตติมิชอบและการหลีกเลียงกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ใส่คนหรือกิจการที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้เกิดความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกัน

แนวทางปฏิบัติสร้างวามตระหนักร่วมกันในสังคมเพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์กลไกการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี การเร่งรัดให้ดำเนินการออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ๆ ที่จำเป็น รวมทั้งการดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปการบริหารภาครัฐและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งเร่งรัดแก้ไขปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน การสร้างมาตรฐานการดำเนินธุรกิจ มุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่

(1) *หลักนิติธรรม* หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตาม กฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก ในระดับประเทศ หมายถึง กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นไปด้วยความชอบธรรม เนื้อหาของกฎหมายที่มีความทันสมัย เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นจะต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ บังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ในระดับภาครัฐ หมายถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกันภายในภาครัฐเช่น กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ พัสดุ และบริหารงานบุคคล ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการปรับปรุงตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐให้เนื้อหามีความทันสมัย และเอื้อต่อการบริหารงานที่คล่องตัวและรับผิดชอบต่อผลงานและประชาชนของแต่ละองค์กร ในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

ในส่วนของการศึกษาบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดการบริหารงานในระดับองค์การตามหลักนิติธรรมไว้ 5 ข้อ คือข้อหนึ่งหลักการแบ่งแยกอำนาจ ข้อสองหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ข้อสามหน่วยงานมีหลักความผูกพันต่อกฎหมายของเจ้าหน้าที่ ข้อสี่หน่วยงานได้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา ข้อห้าผู้มีอำนาจตัดสินใจในหน่วยงานมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ (คูตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบหลักนิติธรรม

ปัจจัย	องค์ประกอบ
หลักนิติธรรม	หน่วยงานมีการแบ่งแยกการใช้อำนาจอย่างชัดเจน หน่วยงานมีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคลากรและประชาชน หน่วยงานมีความผูกพันต่อกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ กฎ ระเบียบของหน่วยงานมีความถูกต้องตามกฎหมาย ผู้มีอำนาจตัดสินใจในหน่วยงานมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

ที่มา: สถาบันพระปกเกล้า 2548: 3

(2) *หลักคุณธรรม* หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง ไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

ในระดับประเทศ ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง คือเลือกทำงานที่สุจริต และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนรวมปฏิบัติตามกฎหมายและเป็นพลเมืองดี คือถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณได้แก่ ศักดิ์ – การรักษาความสะอาด – การรู้จักข่มใจตัวเอง ขันติ – การอดทน อดกลั้นและอดออม และ จาคะ – การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่คนไทยทุกคนในโอกาสครบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ (ปี 2525) ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนด้วย

ในระดับภาครัฐ ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการ ต้องเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรม ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำ จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรม ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 77

ในระดับองค์กร เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญ ยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับของ ก.พ.ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2537 คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อประชาชนและสังคม

ในส่วนของการศึกษาบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดการบริหารงานในระดับองค์การตามหลักคุณธรรมไว้ 4 ข้อ คือ ข้อหนึ่งการปลอดจากการทุจริต ข้อสองการปลอดจาก

การทำผิดวินัย-ข้อสามการปลดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ และข้อ
สุดท้ายความเป็นกลางของผู้บริหาร (คูตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 องค์ประกอบหลักคุณธรรม

ปัจจัย	องค์ประกอบ
หลักคุณธรรม	หน่วยงานปลอดคอร์รัปชัน หน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ ความเป็นกลางของผู้บริหาร

ที่มา: สถาบันพระปกเกล้า 2548: 3

(3) *หลักความโปร่งใส* หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ
โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส

ในระดับประเทศ ประชาชนมีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติ
หน้าที่อย่างเต็มที่และมีจริยธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่าง
ตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้
ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้ ในระดับภาครัฐ การตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐ
ต้องมีความโปร่งใส เรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาคธุรกิจ
ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐจะช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้อง และ
ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ.2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการ
ต่าง ๆ ของรัฐ เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทาง
การเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้เป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น
ในระดับองค์กรประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่อกันสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานรัฐ พ.ศ.2532 กำหนดให้
หน่วยงานของรัฐ กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน และภายใน
องค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายใน
ด้วย เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์ เพื่อให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความ
เคลื่อนไหวขององค์กร

· ในส่วนของการศึกษาบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณี การแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดการบริหารงานในระดับ องค์การตามหลักความโปร่งใสไว้ 4 ข้อ คือข้อหนึ่งความโปร่งใสด้านโครงสร้างของระบบงาน ข้อสองความโปร่งใสด้านระบบการให้คุณ ข้อสามความโปร่งใสของระบบการให้โทษ ข้อสุดท้าย ความโปร่งใสด้านการเปิดเผยของระบบงาน (ดูตารางที่ 2.3)

ตารางที่ 2.3 องค์ประกอบหลักความโปร่งใส

ปัจจัย	องค์ประกอบ
หลักความโปร่งใส	หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้คุณ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้โทษ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล

ที่มา: สถาบันพระปกเกล้า 48: 4

(4) *หลักความมีส่วนร่วม* หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การได้ สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

ในระดับประเทศ รัฐธรรมนูญกำหนดให้ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในการ พิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะมีส่วนหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของตน (มาตรา 60) และให้รัฐส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทาง การเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุก ระดับ (มาตรา 76) นอกจากนี้ยังให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจใน กิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการตลอด ทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนา จังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของ ประชาชนในจังหวัดนั้น (มาตรา 78) และให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาอบรมด้วย (มาตรา 81) ในระดับภาครัฐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความคิดเห็นใน ปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้เถียงหลายฝ่ายเพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในการ ดำเนินการอันมีผลกระทบต่อประชาชน และควรมีการสำรวจความเห็นของผู้รับบริการเพื่อ

ปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงขึ้น ในระดับองค์กรต้องมีการวางระบบการรับฟังความเห็น การรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมองค์กรเองจะต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารภายในด้วย

ในส่วนของการศึกษาบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดการบริหารงานในระดับองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไว้ 2 ข้อคือ ข้อหนึ่งการมีส่วนร่วมในระดับการรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือ และข้อสองการมีส่วนร่วมในระดับการวางแผนและการตัดสินใจ (ดูตารางที่ 2.4)

ตารางที่ 2.4 องค์ประกอบหลักการมีส่วนร่วม

ปัจจัย	องค์ประกอบ
หลักการมีส่วนร่วม	หน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชน

ที่มา: สถาบันพระปกเกล้า 2548: 5

(5) *หลักความรับผิดชอบ* หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลดีและเสียจากการกระทำของตน

ในระดับประเทศ ประชาชนรู้เข้าใจการใช้สิทธิเสรีภาพ และปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ ธุรกิจเอกชนมีหน้าที่สร้างสรรค์และบริการที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ให้ผู้บริโภค และไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น

ในระดับภาครัฐ มาตรา 88 ของรัฐธรรมนูญกำหนดแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง การจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายประจำจะต้อง

มีความชัดเจน โดยให้ฝ่ายการเมืองรับผิดชอบในเรื่องนโยบาย ส่วนฝ่ายประจำรับผิดชอบในการดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบาย กรณีเกิดปัญหาในสังคมภาครัฐต้องชี้แจงต่อประชาชนได้

ในระดับองค์กร มีการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจสู่ระดับล่างเพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกระดับมีความชัดเจน และมีรายงานประจำปีรายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จ รณรงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบด้วย

ในส่วนของการศึกษาบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดการบริหารงานในระดับองค์การตามหลักความรับผิดชอบไว้ 5 ข้อ คือข้อหนึ่งหน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน ข้อสองหน่วยงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน ข้อสามหน่วยงานมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อสี่หน่วยงานมีระบบติดตามประเมินผล และข้อสุดท้ายหน่วยงานมีการจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน (ดูตารางที่ 2.5)

ตารางที่ 2.5 องค์ประกอบหลักความรับผิดชอบ

ปัจจัย	องค์ประกอบ
หลักความรับผิดชอบ	หน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน หน่วยงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน หน่วยงานมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานมีระบบติดตามประเมินผล หน่วยงานมีการจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน

ที่มา: สถาบันพระปกเกล้า 2548: 6

(6) **หลักความคุ้มค่า** หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ในระดับประเทศ การใช้ทรัพยากรของประเทศต้องเป็นไปด้วยความประหยัด หมุนเวียนใช้ และสร้างทดแทนใหม่ อย่างมีประสิทธิภาพ พยายามลดการเกิดมลภาวะทั้งในดิน ในน้ำและบนอากาศ เพื่อการส่งทอดทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ให้คนไทยรุ่นถัดไป

ในระดับภาครัฐทุกหน่วยงานจะต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัด มีรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ

ในระดับองค์กร ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบทั้งหมด เพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาครัฐกิจเอกชน หรือภาคประชาชนทำได้มีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไป เลื่อนนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ พัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในส่วนของการศึกษาบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดการบริหารงานในระดับองค์กรตามหลักความคุ้มค่าไว้ 3 ข้อ คือข้อหนึ่งการประหยัด ข้อสองการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และข้อสุดท้ายการมีศักยภาพในการแข่งขัน (ดูตาราง 2.6)

ตารางที่ 2.6 องค์กรประกอบหลักความคุ้มค่า

ปัจจัย	องค์ประกอบ
หลักความคุ้มค่า	หน่วยงานมีการประหยัด หน่วยงานมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หน่วยงานมีศักยภาพในการแข่งขัน

ที่มา: สถาบันพระปกเกล้า 2548: 7

1.4 แนวคิดการบูรณาการทางการเมือง

การบูรณาการทางการเมือง (Political integration) และการบูรณาการแห่งชาติ (National integration) มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน คาร์ล คอยซ์ท์ (Karl Deutsch, 1963: 677) ให้ความหมายของการบูรณาการแห่งชาติว่า การสร้างกลุ่มและสร้างความจงรักภักดีของกลุ่ม (Group loyalty) จากอบ และทิวเน (Philip Jacob and Henry Teune, 1964: 4) อธิบายว่าการบูรณาการทางการเมืองคือความสัมพันธ์ของความรู้ดีที่รวบรวมชนของกลุ่มประชาชนรัฐเดียวกัน กลุ่มชนเหล่านี้ผูกพันซึ่งกันและกัน

2. ผลงานด้านวิชาการ บทความ รายงานและเอกสารข้อมูลสารสนเทศ

กมล ทองธรรมชาติ (2515: 122) ให้ความหมายการเมืองว่าเป็น การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมซึ่งอาจมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรืออาจขัดแย้งกัน หรือมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทำการต่อสู้ เพื่อสรรหาคัดเลือกเข้าไปทำหน้าที่ปกครองแทนพวกเขา หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจที่จะบันดาลให้สามารถตัดสินใจเรื่องผลประโยชน์ของส่วนรวมได้โดยชอบธรรม กล่าวได้ว่าการเมืองเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนภายในสังคม โดยมีการใช้อำนาจอันชอบธรรมตัดสินใจเรื่องผลประโยชน์ของส่วนรวม

อุทัย หิรัญโต (2524: 558-559) กล่าวถึงคุณลักษณะสำคัญของผู้นำทางการเมืองว่า ต้องมีปฏิภาณ ปฏิสัมพันธ์คือการปฏิบัติให้ถูกต้องเมื่อเกิดปัญหา มีความฉลาดหลักแหลมและมีความสามารถในการโน้มน้าวใจคน มีเล่ห์กลและเพทุบายมีการเล่นพรรคเล่นพวกเป็นนักฉวยโอกาส ไม่มีอุดมการณ์ที่แน่นอนและมั่นคง ไม่เห็นการณ์ไกล

วิจิตร สุขมาก (2537: 26) ได้ศึกษาถึงยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศพบว่า แนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) เป็นแนวคิดที่ประมวลขึ้นจากความต้องการที่สำคัญที่สุดที่ประเทศชาติจะขาดมิได้ รวมทั้งการพิทักษ์ คุ้มครองป้องกันตนเอง ความเป็นเอกราช ความมั่นคงทางทหาร เสรีภาพทางเศรษฐกิจ และบรรดาความมั่งคั่งทั้งหลายที่ประเทศชาติจะพึงมี ผลประโยชน์แห่งชาติมีลักษณะคล้ายคลึงกันทุกประเทศ ได้แก่

- (1) การดำรงอยู่ของรัฐ โดยมีเอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดน
- (2) ความเกษมสุขสมบูรณ์ของประชาชน
- (3) ความเจริญก้าวหน้าโดยส่วนรวมของชาติ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม และมีสถาบันการปกครองที่อำนวยประโยชน์แก่ประชาชน

- (4) ความมีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมระหว่างประเทศ

สุภชัย ขวาระประภาส (2538: 3-4) กล่าวถึงนโยบายสาธารณะว่า หมายถึงแนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมในอดีต กิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน และกิจกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งในทางปฏิบัติคือทางเลือกที่รัฐบาลกำหนดขึ้นเพื่อแก้ปัญหา บรรเทาปัญหา และ/หรือป้องกันปัญหาต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่ของรัฐบาล สำหรับกิจกรรมของรัฐเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อสาธารณะ รวมทั้งยังหมายถึงกิจกรรมที่ดำเนินการหรือควบคุมการดำเนินการ โดยองค์กรของรัฐ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2544 รวม 16 ข้อดังนี้ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2544)

1. นโยบายเร่งด่วน เช่น การพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การจัดตั้งธนาคารประชาชน การจัดตั้งธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก การจัดตั้งบริษัทกลางในการบริหารสินทรัพย์ การพัฒนารัฐวิสาหกิจ การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เร่งจัดตั้งสถาบันบำบัดผู้ติดยาเสพติดควบคู่ไปกับการปราบปรามและป้องกัน การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน

2. นโยบายเศรษฐกิจ ประกอบด้วย นโยบายด้านการคลัง นโยบายการเงิน สถาบันการเงิน และตลาดทุน

3. นโยบายการสร้างรายได้ประกอบด้วยด้านการเกษตรกรรม เช่น พื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร การพัฒนาตลาดในประเทศและการปฏิรูปชนบท การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรในตลาดโลก ด้านอุตสาหกรรม ด้านการบริการและการท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาภาคบริการ การส่งเสริมการท่องเที่ยว

4. นโยบายการพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ด้านการพาณิชย์ ด้านการค้าสินค้าและบริการ ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

5. นโยบายด้านการคมนาคม

6. นโยบายการพัฒนาแรงงาน

7. นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

8. นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9. นโยบายการพลังงาน

10. นโยบายเสริมสร้างสังคมเข้มแข็ง ประกอบด้วยด้านสาธารณสุขและสุขภาพ ด้านการกีฬา ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ด้านครอบครัว เด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ ด้านการส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส

11. นโยบายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านการศาสนา ด้านวัฒนธรรม

12. นโยบายความมั่นคงแห่งรัฐ

13. นโยบายด้านการต่างประเทศ

14. นโยบายความปลอดภัยของประชาชน

15. นโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วยด้านการปฏิรูปการเมือง ด้านการบริหารราชการ ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและการปฏิรูปกฎหมาย

16. นโยบายพัฒนาภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยด้านการพัฒนาภูมิภาค
ด้านการพัฒนากรุงเทพมหานคร

นโยบายทั้ง 16 ข้อเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารประเทศช่วง พ.ศ. 2544-2547
โดยเฉพาะนโยบายเร่งด่วน 9 ข้อมีการดำเนินงานตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ
และเป็นส่วนหนึ่งของผลงานรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชน

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (2542) กล่าวถึง วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของ
นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2542-2546 (ฉบับที่ 4) ไว้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ด้านการแก้ปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทุกคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการดำรงชีวิต สามารถอยู่ได้อย่างมีความสุขบน
เอกลักษณ์เฉพาะของศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการที่ชาวไทยมุสลิมซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ ใน
พื้นที่ “อยู่อย่างมุสลิมในสังคมไทย” เช่นเดียวกับศาสนิกชนกลุ่มอื่นที่เป็นสมาชิกของสังคมไทย
เช่นกันในขณะเดียวกัน ก็เป็นพลังสร้างสรรค์ที่สำคัญของชาติในฐานะที่เป็นพลเมืองไทย และอยู่
ร่วมกับเพื่อนร่วมชาติอย่างมีความสุข มีความสามัคคีร่วมกัน

ทุกคนเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นพลังและปัญญาที่ช่วยให้
เกิดความมั่นคง สันติสุข และการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งเป็นพลังสำคัญที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์
ในทางสร้างสรรค์และการพัฒนาร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมมุสลิม

ประชาชนในพื้นที่มีโอกาสและบทบาทในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหา
และการพัฒนา และการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายในสังคม เพื่อปกป้องวิถีของคนในสังคมจาก
ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงและแรงกดดันจากภายนอก

2. วัตถุประสงค์ของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.2542-2546)

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่รวดเร็วและ
ซับซ้อนเพิ่มขึ้น รวมทั้งเพื่อรองรับกับกติกาใหม่ของสังคมตามรัฐธรรมนูญที่จะเป็นกติการ่วมกันใน
อนาคต จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ
พัฒนาศักยภาพของคนและสังคมและการพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ในการพัฒนา
และการแก้ไขปัญหาบนเอกลักษณ์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์
ของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

2.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนให้มีความ
เข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ และรู้เท่าทันพร้อมที่จะปรับตัว
บนเอกลักษณ์พื้นฐานวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการให้ความสำคัญในคุณค่าของความ

เป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันและสามารถอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เป็นพลังร่วมกันในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคม

2.2 เพื่อพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพคนและสังคม โดยปรับและพัฒนาสภาวะแวดล้อมทุกด้านให้สนับสนุนและรองรับการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคมที่สอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้พร้อมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ประชาชนมีความเสมอภาคในโอกาส เกิดความเป็นธรรมในสังคมอย่างทั่วถึง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ขจัดปัญหาความยากจนให้ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้รับผลการพัฒนาอย่างทั่วถึง มีภาวะทางสังคมจิตวิทยาที่เหมาะสมและเข้มแข็ง ให้เป็นดินแดนแห่งสันติสุขภายใต้วัฒนธรรมที่หลากหลายและเป็นพื้นที่ที่น่าอยู่น่าอาศัย น่าท่องเที่ยว และนำลงทุน

2.3 เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะปัญหาความไม่สงบและปัญหาอาชญากรรมและร่วมพัฒนาโดยใช้พลังทางวัฒนธรรมมาเป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาสังคมให้สังคมมีความสงบร่มเย็น ป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงและบังเกิดสันติสุข

ทักษิณ ชินวัตร (2545) กล่าวว่า เหตุระเบิดที่ยะลาและปัตตานีไม่ใช่การก่อการร้าย เป็นเรื่องของความขัดผลประโยชน์ ซึ่งรัฐมนตรีนครินทรวิฑูร์ยาและเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่อยู่ภาคใต้ หน่วยสืบสวนพิเศษ ซึ่งส่งไปจากกรุงเทพ ฯ ได้ไปตรวจลักษณะของลูกปืนและปืนที่ใช้ก็พอจะสรุปอะไรบางอย่างได้ เป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการจับกุมกวาดล้างโดยด่วน แต่ว่าไม่ใช่เรื่องการก่อการร้ายเป็นเรื่องของคนที่ไม่ดีที่เกี่ยวข้องกันหลายฝ่าย

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (2546: 2) มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ โดยในหมวดที่ 1 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มาตราที่ 6 ได้กล่าวว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

- (1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- (6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

(7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

สำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2546) ได้ศึกษาระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 พบว่าแนวทางไปสู่ความสำเร็จนั้นทุกภาคทางสังคมได้แก่ ภาครัฐ ธุรกิจเอกชนและประชาชนต้องร่วมมือกัน การดำเนินการต้องต่อเนื่อง โดยมีปัจจัยสำคัญสำคัญคือ ผู้นำและเจ้าหน้าที่ทุกคนต้องมีความเข้าใจ มีจิตสำนึก เห็นความจำเป็นและความสำคัญของการดำเนินการ ส่วนกระบวนการสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในสังคมขึ้นอยู่กับวิธีการใช้อำนาจซึ่งได้แก่ ผู้ใช้อำนาจและผู้ถูกใช้อำนาจหากทั้งสองฝ่ายพอใจ ย่อมหมายความว่าสังคมนั้นมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการได้แก่ ผู้บริหาร และข้าราชการบางส่วนในบางหน่วยงาน ยังขาดความเข้าใจในสาระสำคัญของระเบียบฯ ประชาชนบางส่วนขาดความเข้าใจในการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางราชการ บางหน่วยงานของรัฐได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอด้านเครื่องมืออุปกรณ์ในการประมวลและเผยแพร่ข้อมูล และระบบเครือข่ายการประสานงานเพื่อให้งานมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ แต่บางหน่วยงานข้าราชการไม่ได้ให้ความสำคัญต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังพบว่าข้าราชการบางหน่วยงานไม่ได้ให้ความร่วมมือ และขาดการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ขาดการเรียนรู้ ขาดการติดตามผล

ประมวล ระเบียบ (2547: 1-7) ได้ทำการศึกษาความรุนแรงที่ภาคใต้ สาเหตุและวิธีแก้ไข พบว่าสาเหตุแห่งความรุนแรงในภาคใต้มาจากสาเหตุ 7 ข้อได้แก่

ข้อ 1 ความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ คือปัตตานีเคยเป็นรัฐอิสระมาก่อน

ข้อ 2 ความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการรวมศูนย์อำนาจของส่วนราชการ โดยระบบราชการไทยเน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ไม่เข้าใจและไม่เคารพวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยเฉพาะวัฒนธรรมอิสลาม

ข้อ 3 สปีริตแห่งการแบ่งแยกดินแดน (เพื่อปกครองตนเอง) เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ถ้าอยู่ประเทศไหนแล้วไว้ศักดิ์ศรี ก็อยากจะแบ่งแยกปกครองตนเอง เป็นอุดมการณ์ที่แรงและนำไปสู่ความรุนแรง เช่น กรณีปากีสถานแยกจากอินเดีย แม้ว่าโอกาสที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะแยกเป็นรัฐอิสระจะมีน้อย แต่สปีริตแห่งการแบ่งแยกดินแดนเพื่อการปกครองตนเองก็ยังมีอยู่ และถูกกระตุ้นให้เป็นอุดมการณ์ได้ง่าย แม้จะมาจากเรื่องอื่นก็ตาม

ข้อ 4 การวางตำแหน่งแห่งที่ (Positioning) ของประเทศที่ผิดพลาดท่ามกลางความขัดแย้งของโลกระหว่างโลกอิสลามกับสหรัฐ ประเทศไทยเข้าข้างสหรัฐมาตลอดตั้งแต่เป็นพันธมิตรนอกกลุ่มนาโต้ การจับกุมนายฮัมบาดีส่งให้สหรัฐ การส่งทหารไปรบที่อิรัก สิ่งเหล่านี้ทำให้มุสลิมทั่วโลกไม่รักประเทศไทย

ข้อ 5 การขาดสัมมาวาจาของนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งพูดแล้วมักทำให้เกิดเรื่อง เป็นผู้นำต้องไม่ใช้ความรุนแรง หากผู้นำให้สัญญาณความรุนแรง อำนาจรัฐก็จะใช้ความรุนแรงเกินขอบเขต ก่อเวรก่อกรรมต่อไปอีกเป็นอันมาก ถ้าต้องการสันติภาพต้องใช้สัมมาวาจา

ข้อ 6 ขาดการฝึกสันติวิธี มนุษย์เมื่อมีปัญหาจะใช้สัญชาตญาณ ดึกดำบรรพ์ นั่นคือความรุนแรง หากไม่ได้รับการฝึกในแนวทางสันติวิธี ประเทศไทยมีความขัดแย้งมากแต่ขาดทักษะในการแก้ความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

ข้อสุดท้าย ผลของการศึกษาที่ไม่เข้าใจความเป็นมนุษย์ การเรียนโดยเอาวิชา “ศาสตร์” เป็นตัวตั้งโดยไม่เข้าใจมนุษย์ “ศาสตร์” ก็จะกลายเป็น “ศาสตรา” ไว้ทิ่มแทงกัน พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรและพวกเรารู้อทุกคนเป็นผลของการศึกษาที่ไม่เข้าใจมนุษย์ด้วยกันเอง เพราะฉะนั้นความรุนแรงจะยังคงมีอีก

ธีรยุทธ บุญมี (2547) กล่าวว่าสังคมไทยมีปัญหาเรื่องความเป็นธรรมาภิบาลหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการทุจริตคอร์ปชั่นในรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร การทุจริตได้พัฒนาคุณภาพสูงขึ้นเป็นเบญจคอร์ปชั่น คือ การคอร์ปชั่นเงินโยบายน การคอร์ปชั่นแบบบูรณาการ การคอร์ปชั่นแบบผลประโยชน์ทับซ้อน การคอร์ปชั่นเชิงช่องว่างระหว่างสังคมไทยกับระบบโลกและการคอร์ปชั่นทางศีลธรรม รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ทักษิณ ทำให้เส้นแบ่งคุณธรรมในสังคมไทยพร่ามัว เช่น การส่งเสริมธุรกิจผิดศีลธรรม โดยเอารายได้จากหวยมาทำความดีคือการศึกษา และกรณีของกระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกาที่ระบุว่า บริษัทอินวิชั่น เทคโนโลยี อิงค์ แห่งสหรัฐอเมริกาจ่ายอินไลน์ สกรีนนิ่ง เพื่อใช้ตรวจวัดถูระเบิดอาคารทำอากาศยานสุวรรณภูมิมูลค่า 4,300 ล้านบาท เป็นข่าวติดสินบนให้นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ไทยในการประมูลโครงการจัดซื้อสายพานลำเลียงกระเป๋าตามระบบซึ่งสร้างความเสื่อมเสีย และทำลายความน่าเชื่อถือ เป็นการประจานรัฐบาลไทยซึ่งประกาศว่าจะทำสงครามกับการคอร์ปชั่น แต่เมื่อมีข่าวสินบนนี้เกิดขึ้นพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ออกมาปฏิเสธกรณีดังกล่าว

สุรชาติ บำรุงสุข (2547: 387) ได้ทำการศึกษาวิกฤติได้ผู้ด้วยยุทธศาสตร์และปัญหาพบว่า สถานการณ์ภาคใต้เป็นประเด็นที่ทำทลายความมั่นคงไทยมาโดยตลอด ตั้งแต่ยุคสงครามต่อต้านคอมมิวนิสต์หรือยุคสงครามเย็น ยุคหลังสงครามเย็น จนถึงปัจจุบันยุคสงครามต่อต้านการก่อการร้ายซึ่งมีความซับซ้อนและละเอียดอ่อน โดยปัญหาดำรงอยู่ทุกมิติของการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และสังคม ผู้เขียนได้เสนอถึงแนวคิดและแนวทางในการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ว่าปัญหาภาคใต้เป็นปัญหายุทธวิธีและปัญหายุทธศาสตร์ ความอ่อนด้อยในทางความคิด และประสิทธิภาพของหน่วยงานความมั่นคงของรัฐคือ ทหาร ตำรวจ

และฝ่ายปกครองล้วนแต่ไม่เอื้อให้รัฐไทยทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่จะกลับเป็นเงื่อนไขอย่าง
ดีให้การก่อความไม่สงบขยายตัว การแก้ไขปัญหาทางภาคใต้ต้องตระหนักถึงประเด็นสังคมและ
วัฒนธรรม แนวคิดการยุทธ์ที่ต้องใช้การเมืองในการตัดสินใจชัยชนะของสงครามและรัฐต้องคิดถึง
เรื่องการบริหารจัดการให้ได้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2547) ได้สรุปภาพรวมการจัดทำ
ยุทธศาสตร์การพัฒนา กลุ่มจังหวัด/เขตตรวจราชการที่ 18 (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา) ไว้ดังนี้
จังหวัดนราธิวาส เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งสู่เมือง
ศูนย์กลางชายแดน เป็นแหล่งผลิตการเกษตรและการพัฒนาที่ยั่งยืน พัฒนาการศึกษาคคุณภาพชีวิต
รักษาความมั่นคงของเมืองชายแดนและความสงบเรียบร้อย ตลอดจนแก้ไขปัญหาความยากจน
โดยการเปิดช่องทางการค้าชายแดน ปรับปรุงโครงข่ายคมนาคม พัฒนาศักยภาพการส่งออกสินค้า
เกษตร อุตสาหกรรมยางพารา รักษาและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว พัฒนาเครื่องแต่งกายมุสลิม
สู่ตลาดโลก ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต สร้างโอกาสในการสร้างรายได้ ตั้งสถาบันการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา พัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาให้สูงขึ้น สร้างความเข้มแข็งของชุมชน
ส่วนจังหวัดปัตตานี เป็นศูนย์กลางอาหารฮาลาลโดยตั้งนิคมอุตสาหกรรม วิจัยและพัฒนา
อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล อิสลามศึกษาบนพื้นฐานคุณภาพชีวิตที่ดีและดินแดนแห่งสันติสุข
เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ขยายโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ปลุก
จิตสำนึกสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
รวมทั้งมีการบริหารจัดการที่ดี ยกระดับการศึกษา พัฒนาระบบ สุขภาพอนามัย อนุรักษ์ประเพณี
วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างกระบวนการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาบริหาร
ราชการและความโปร่งใส พัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศ สร้างภาพลักษณ์และความเข้าใจที่
ถูกต้องบูรณาการทุกส่วนราชการในการเพิ่มขีดสมรรถนะภาครัฐ ในการรักษาความปลอดภัยใน
ชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนจังหวัดยะลานั้นเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร
เป็นศูนย์กลางการค้าระดับอนุภูมิภาคและการค้าชายแดน ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
พัฒนาการศึกษานานาชาติ และการจัดการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แก้ไขปัญหาความยากจน
พัฒนาคุณภาพชีวิตและเมืองน่าอยู่และเสริมสร้างสันติสุข พัฒนาการส่งออก พัฒนาโครงข่าย
คมนาคม เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย พัฒนาสินค้าโอท็อป ใช้เทคโนโลยีการป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรม พัฒนาคุณภาพการศึกษาและวัฒนธรรม เพิ่มประสิทธิภาพการค้าชายแดน พัฒนา
แหล่งท่องเที่ยว

สำนักงานกระทรวงมหาดไทยส่วนหน้าจังหวัดยะลา (2547: 2) ได้ศึกษาการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทยในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า มีการกำหนดนโยบายแห่งรัฐ: กรอบทิศทางการดำเนินงาน ดังนี้

ข้อ 1 ด้านหลักรัฐประศาสนโยบายสำหรับมณฑลปัตตานี ของรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ไว้สำหรับปฏิบัติราชการมณฑลปัตตานีโดยพระราชหัตถเลขาที่ 3/78 ลงวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2466 สรุปได้ดังนี้

(1) ระเบียบการหรือวิธีปฏิบัติกรอย่างใด ต้องไม่เป็นการเบียดเบียนคหฺขีศาสนาอิสลาม หากเป็นการสนับสนุนได้ยิ่งดี

(2) การเก็บภาษีอากรเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนรวมของประเทศต้องใกล้เคียงกันอย่าให้ยิ่งหย่อนกว่ากันจนเป็นเหตุให้เสียหายในการปกครอง

(3) พนักงานของรัฐต้องไม่ใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม ทำการกดขี่ข่มเหงราษฎร หากพนักงานของรัฐกระทำผิด ต้องได้รับโทษตามความผิดโดยยุติธรรมไม่ใช่กลบเกลื่อนให้เรื่องเงียบเพื่อสงวนศักดิ์ศรีของข้าราชการ

(4) อย่าให้ราษฎรต้องเสียเวลาประกอบอาชีพ เมื่อมาติดต่อราชการ

(5) ข้าราชการที่ออกไปปฏิบัติราชการที่มณฑลปัตตานีพึงเลือกแต่คนดีมีความซื่อสัตย์ สุจริต สงบเสงี่ยมเยือกเย็น หรือไม่ใช่ส่งไปเพราะถูกลงโทษ

(6) ระเบียบการ ข้อบังคับ ที่ส่งผลกระทบต่อทุกข์สุขราษฎร ควรพิจารณาแก้ไขด้วยเหตุผล เจ้ากระทรวงต้องปรึกษาหารือกับกระทรวงมหาดไทยก่อน หากตกลงกันไม่ได้ให้นำเรื่องขึ้นกราบทูลฯ ขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย

ข้อ 2 พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งได้พระราชทานเพื่อให้ทุกฝ่ายได้น้อมนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีได้อธิบายไว้ในกรกล่าวเปิดโครงการประชุมสัมมนาวิชาการเรื่องการรวมพลังแก้ไขปัญหายาชายแดนภาคใต้ตามแนวพระราชดำรัส เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2548 ณ สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ สรุปได้ว่า ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหา 2 ฝ่าย คือรัฐกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ พระราชดำรัสนี้จึงใช้กับทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ

เข้าใจ รัฐต้องเข้าใจผู้ปฏิบัติ การปฏิบัติของฝ่ายเรา และของอีกฝ่าย รัฐต้องเข้าใจปัญหาทั้งสองฝ่าย ฝ่ายเราเองก็มีปัญหาพอสมควร ปัญหาของอีกฝ่ายหนึ่งก็มีไม่น้อย

เข้าถึง เมื่อมีความเข้าใจชัดเจนแล้ว รัฐต้องเข้าถึงความต้องการและความไม่ต้องการของทั้งสองฝ่ายในทุกมิติ

พัฒนา รัฐต้องพัฒนาทั้งสองฝ่าย พัฒนาความเข้าใจ พัฒนาความเข้าใจ พัฒนาความรู้ พัฒนาอาชีพ พัฒนาสุขภาพ พัฒนาการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและความสงบ ข้อสำคัญการน้อมนำกระแสพระราชดำรัสไปใช้ต้องกระทำทั้ง “กาย” คือแคะต้องได้ และทาง“ใจ” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาจิตใจของทั้งสองฝ่าย ไม่เช่นนั้น การปฏิบัติจะยากจะใช้เวลามากกว่าจะสำเร็จ

ข้อ 3 สัญญาประชาคมของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

ภายหลังจากได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2548 พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้กล่าวให้สัญญาประชาคมในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า เป็นปัญหาที่ยังไม่ทำให้ประเทศชาติเป็นหนึ่ง จึงจำเป็นต้องเดินหน้าในการปกป้องผู้บริสุทธิ์ จะให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างตรงไปตรงมาภายใต้รัฐธรรมนูญ จะมีการดูแลการศึกษาและเศรษฐกิจของพี่น้องประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อ 4 ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา และพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของสำนักงานกระทรวงมหาดไทย ส่วนหน้า ได้วางกรอบแนวคิดไว้ 5 ด้านดังนี้

(ก) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่การบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยและสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นเอกภาพในการดำเนินงานนโยบายของรัฐบาลและแนวทางของกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้

(กอ.สสส.จชต.)

(ข) ด้านสังคมวิทยา ได้แก่การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(ค) ด้านการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม แก้ไขปัญหาที่ประชาชนร้องทุกข์ร้องเรียน ให้เป็นไปด้วยความเที่ยงธรรม และรวดเร็ว เป็นที่น่าเชื่อถือ ไว้วางใจ และเป็นสิ่งที่พึงของประชาชนในลักษณะเดียวกับ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ที่เคยเป็นหน่วยงานสำคัญสำหรับที่พึ่งของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

(ง) ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน ได้แก่การสร้างพลังมวลชนในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน ให้เป็นพลังในการเสริมสร้างความสงบเรียบร้อย ทำให้การก่อเหตุร้ายลดลงหรือไม่มีเลย มวลชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือกับทางราชการในการพัฒนาและป้องกันตนเอง รวมทั้งการข่าว

(จ) ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่การจัดปฐมนิเทศข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ที่บรรจุใหม่หรือย้ายมาอยู่ใหม่ของหน่วยงาน ให้มีความรู้ความสามารถเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของ

ประชาชน รวมทั้งการพัฒนาประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้าราชการที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมเสนอแนะให้ กอ.สสส.จชต. สามารถย้ายออกนอกพื้นที่ได้

ข้อ 5 แนวความคิดของกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) เป็นหน่วยงานที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 260 / 2547 ลง 4 ต.ค. 2547 โดยมีภารกิจ ปฏิบัติการเพื่อยุติการก่อความไม่สงบ และสถาปนาความมั่นคง/ ความสงบสุข ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้วางกรอบแนวคิดเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ดังนี้

(ก) ด้านวิสัยทัศน์ เป็นองค์กรที่มุ่งดำเนินการ เพื่อความสงบเรียบร้อยก่อให้เกิดสันติสุขอย่างมั่นคงและถาวร ด้วยการสร้างความเข้าใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตามสภาพทางสังคมของพี่น้องประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ในลักษณะของสังคมไทย รวมทั้งการเข้าถึงสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสนองตอบความต้องการอย่างยั่งยืน

(ข) ยุทธศาสตร์ มุ่งเสริมสร้างสันติสุข ด้วยใช้การปฏิบัติการจิตวิทยาควบคู่ไปกับการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ นำการเมืองและการทหาร โดยสร้างองค์กรที่มีเอกภาพ มีข้าราชการและภาคประชาคม (ในท้องถิ่น) ที่มีอุดมการณ์รักชาติเป็นแกนนำ เพื่อยุติสถานการณ์ความรุนแรงและสถาปนาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ภาคใต้ ให้ได้อย่างรวดเร็ว ยั่งยืนถาวร ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 5 ด้านคือ การสร้างสันติสุขและการควบคุมทรัพยากร การสร้างความไว้วางใจและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาศักยภาพของคน ชุมชน และสังคม การร่วมมือชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน และการบริหารจัดการ

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล (2548) กล่าวว่า ภายหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 สังคมไทยตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของลัทธิเสรีนิยมใหม่ ที่ต้องการให้รัฐเลิกบทบาทในการกำกับระบบเศรษฐกิจ และลดบทบาทในการดูแลสังคม โดยมอบอำนาจดังกล่าวให้กับกลไกตลาด มีผลให้ประชาชนอยู่ในฐานะปัจเจกบุคคลในท้องตลาดไม่ใช่ฐานะพลังทางสังคม หรือสถาบันการเมืองควบคู่กับภาครัฐอีกต่อไป ผลกระทบที่เกิดจากการเปิดเสรีตามข้อเรียกร้องของระบบทุนนิยมโลกคือ ปัญหาที่สติดของอำนาจอธิปไตย หรือมีการเปลี่ยนรูปรัฐชาติไปจากเดิม ปัญหาความคลุมเครือด้านผลประโยชน์แห่งชาติ และปัญหาความเห็นพ้องต้องกันหรือฉันทามติทางการเมือง ปัญหาด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไทยที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องพัฒนาสังคมและการเมืองไทยให้เป็นระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักแบบธรรมาภิบาล

มนูญ หนูสงค์ (2548) ได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้สรุปได้ว่า ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมีปัญหาสะสมักันมานานมากมายหลายปัญหาทั้งปัญหาที่เรื้อรังอยู่เดิมในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ในส่วนสถานการณ์การก่อความไม่สงบต่าง ๆ ในอดีตที่ผ่านมาแบ่งแยกออกได้เป็น 4 สถานการณ์หลัก คือ หนึ่งโจรจีนคอมมิวนิสต์ สองผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย สามขบวนการแบ่งแยกดินแดน และสุดท้ายกลุ่มโจรและคนร้ายสำคัญในพื้นที่ ปัจจุบันมีเพียง 2 สถานการณ์ คือ ขบวนการแบ่งแยกดินแดน กับกลุ่มโจรและคนร้ายสำคัญในพื้นที่ ในอดีตโจรจีนคอมมิวนิสต์ได้ให้การสนับสนุนในด้านการฝึกยุทธวิธีการรบแบบกองโจรให้กับขบวนการแบ่งแยกดินแดน ในส่วนกลุ่มโจรและคนร้ายสำคัญในพื้นที่อาจเกิดการรวมตัวกันเป็นกองโจรที่มีการจัดระเบียบอย่างเป็นหมวดหมู่ มีวินัย มีความมุ่งหมาย มีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนมากยิ่งขึ้น เมื่อรวม 2 สถานการณ์เข้าด้วยกัน สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงตกอยู่ในความเสี่ยงต่อความมั่นคงมาก ต้องใช้กำลัง ตำรวจ ทหาร และเจ้าหน้าที่เข้าปราบปรามเพื่อตรึงสถานการณ์ไว้ไม่ให้ขยายตัวลุกลามออกไป ขณะนี้ผู้ก่อความไม่สงบได้ใช้ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีโดยใช้กำลังเคลื่อนไหว เพื่อที่จะเอาชนะฝ่ายรัฐบาลในขั้นเด็ดขาดปัญหาดังกล่าวหากแก้ไขไม่ถูกวิธีเชื่อได้ว่าในอนาคตจะเป็นไฟลามที่ดับได้ยาก

จากรนดี ฉายแสง (2548: 167) ได้ศึกษาแนวทางการเอาชนะวิกฤตชายแดนใต้อย่างยั่งยืนไว้ว่า วิกฤตสำคัญตามความเห็นของประชาชนคือ การซ้อม และการอุ้มฆ่าก่อให้เกิดการเกลียดชังอย่างรุนแรงในหมู่ประชาชน ทำให้สถานการณ์รุนแรงยิ่งขึ้น ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หวาดระแวง ความเป็นชุมชนสันติสุขระหว่างศาสนิกที่ดำรงอยู่ตลอดมากำลังปริแยกส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของประชาชน การที่รัฐบาลจะยุบและจัดระเบียบสถาบันการศึกษาศาสนาในท้องถิ่น ประชาชนต้องอพยพจากบ้าน หลบภัยไปอยู่ที่อื่นซึ่งคิดว่าเป็นปลอดภัยกว่าประเทศตน แนวคิดเรื่องคนสองสัญชาติ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทำให้แรงงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้นับแสนคน ที่ไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้านถูกหวาดระแวงจนเกิดผลกระทบจิตใจและรายได้ของครอบครัว และยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนนั้น ให้เจ้าหน้าที่รัฐมุ่งคุ้มครองประชาชน โดยทำทุกอย่างเพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ทุกหมู่เหล่า ทุกเชื้อชาติศาสนา ผดุงรักษาความสงบสุขด้วยสายสัมพันธ์และมิตรไมตรีที่มีต่อกัน ปรับปรุงระบบราชการและกลไกภาครัฐโดยเร่งด่วน ส่งเสริมให้มีการยอมรับและเคารพในความแตกต่างทางความคิด ศาสนา วัฒนธรรม และใช้ศักยภาพของสังคมที่มีความหลากหลายนี้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

อานันท์ ปันยารชุน (2548) ประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ กล่าวว่านโยบายที่รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กระทำต่อปัญหาสามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ระยะปีครั้งนั้นผิดพลาดเพราะเป็นนโยบายที่มุ่งแต่การปราบปราม การแก้ปัญหา ต้องมีความเข้าใจในอัตลักษณ์ เคารพวัฒนธรรมประเพณี การสมานฉันท์ต้องเริ่มที่ตัวนายก ฯ ก่อน หน้าที่ของรัฐต้องไม่ไปเสริมสร้างให้มีความแตกแยก รัฐต้องไม่ถือว่าใครเป็นศัตรู หน้าที่รัฐต้องเสริมสร้างการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติวิธี บนพื้นฐานของความเป็นจริง ความยุติธรรม และความกล้ารับผิดชอบ

ทักษิณ ชินวัตรและอานันท์ ปันยารชุน (2548) กล่าวว่า ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เปรียบเสมือนภูเขาไฟ ความร้อนถูกสะสมด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่างรอวันที่จะปะทุ มีความซับซ้อนหลายประเด็น เช่นการบิดเบือนประวัติศาสตร์ การแบ่งแยกดินแดน ปัญหาอาชญากรรม การค้าหนีภาษี ผู้มีอิทธิพลที่เชื่อมโยงการเมือง ปัญหาการศึกษาที่เน้นทางด้านศาสนา ทำให้เยาวชนศึกษาทางด้านสายสามัญน้อย เมื่อจบแล้วไม่มีงานทำเกิดปัญหาตามมา รัฐบาลเองเตรียมงบประมาณ เตรียมความพร้อมเพื่อเข้าพัฒนาที่ถูกต่อต้าน จึงต้องดำเนินการในการบังคับใช้กฎหมาย ส่วนนายอานันท์สรุปว่า สาเหตุใหญ่คือหนึ่ง การทำงานของหน่วยงานราชการ หรือกลไกของรัฐไปไม่ถึงตัวราษฎรจริง ทำให้เกิดความสงสัย ไม่มีศรัทธา มีความหวาดระแวง สองเหตุที่กลของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่เข้าใจและไม่เข้าถึงประชาชน มันทำให้ประชาชนมีความสงสัยว่าตัวเองนั้นไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่ได้รับความยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องปฏิบัติประจำวัน หรือในเรื่องปฏิบัติระยะยาว รู้สึกถูกกดขี่ ถูกข่มเหง ถูกรังแก ถูกเบียดเบียนเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาช้านาน ดังนั้นจึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับฝ่ายรัฐ

คณะกรรมการการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการการต่างประเทศ คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา (2548: 217) ได้ดำเนินการสอบสวนศึกษาหาข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐอ้างว่าเข้าสลายการชุมนุมของประชาชน บริเวณหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส และได้ควบคุมตัวผู้ชุมนุมขึ้นรถบรรทุกของทางราชการ เพื่อนำตัวไปส่งยังค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี ทำให้มีประชาชนเสียชีวิต 85 คนนั้นพบว่า หลังเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงกรณีตากใบสภาความมั่นคงรายงานว่า สถานการณ์มาถึงจุดที่ประชาชนบางส่วนรู้สึกว่าแทบไม่เหลือความเชื่อถือจากรัฐเนื่องจากเห็นว่า

ข้อหนึ่ง แผนงาน/โครงการของรัฐบาลบางโครงการก่อให้เกิดความคาดหวังที่สูงของประชาชน แต่เจ้าหน้าที่รัฐไม่มีความจริงใจในการปฏิบัติเช่น โครงการให้ทุนสนับสนุนการเดินทางไปร่วมพิธีฮัจญ์ที่ไม่เปิดให้ผู้นำศาสนาในพื้นที่ได้มีส่วนร่วม

ข้อสอง การให้ข่าวหรือการพูดออกย้าของเจ้าหน้าที่รัฐว่า สถาบันปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นแหล่งผลิตโจร โดยไม่ได้แยกแยะว่าเป็นปัญหาของบุคคล ไม่ใช่สถาบันเป็นสาเหตุนำไปสู่ความรู้สึกแปลกแยกจากการถูกเลือกปฏิบัติ

ข้อสาม ความรู้สึกที่ประชาชนผู้บริสุทธ์ต้องเสียชีวิตขณะอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่รัฐจากกรณีตากใบ

คณะกรรมการเห็นว่า นโยบายของรัฐบาลที่มุ่งใช้กำลังเข้าปราบปรามและ โดยเฉพาะท่าทีที่แข็งกร้าวของนายกรัฐมนตรีในการถ่ายทอดสั่งมอบนโยบาย ได้ส่งสัญญาณนำไปสู่ความรุนแรงในหลายระดับ ไม่ว่าจะเป็นการอุ้มฆ่า สอบสวนทรมาน หรือการปฏิเสธแนวทางสันติวิธีที่เคยได้มอบหมายให้นายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรี ได้ลงพื้นที่ไประดมความคิดเห็นของประชาชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เกิดความรู้สึกว่าถูกหลอกใช้เฉพาะในยามที่มีปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วน โดยรัฐบาลไม่เคยนำความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ไปปฏิบัติจริง

ยิ่งกว่านั้น พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ยังใช้คำพูดที่ชี้้นำให้มีการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา อาทิเช่น “โจรกระจะออก” “ตายไปนี่ก็ว่าจะได้ขึ้นสวรรค์แต่ต้องลงนรก” “บ้ำมาก็บ้ำไป” “จะปราบให้สิ้นซาก” “at any cost at any price” “มันเหมือนอาการคนใกล้ตาย ต้องรุนแรงหน่อย” เสมือนหนึ่งว่าเป็นผู้นำแห่งความรุนแรงอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ซึ่งไม่ใช่แบบอย่างของผู้นำสันติภาพที่มีวุฒิภาวะในทางประชาธิปไตย ควรที่นายกรัฐมนตรีจะปรับปรุงท่าทีและระมัดระวังถ้อยคำที่กล่าวต่อสาธารณชนให้มีความรอบคอบกว่านี้

พวงทอง รุ่งสวัสดิทรัพย์ กวัครพันธ์ (2548: 254) ได้ศึกษาความรุนแรงในภาคใต้กับข้อคิดคำนึงจากอินโดนีเซียพบว่า ความรุนแรงที่รัฐบาลและกองทัพอินโดนีเซียได้เคยกระทำในอาเจะห์ (Aceh) จังหวัดทางภาคเหนือของเกาะสุมาตราและในติมอร์ตะวันออก (East timor ปัจจุบันใช้ชื่อ timor- leste) อดีตอาณานิคม ด้วยหวังว่าจะสามารถเป็นบทเรียนหรือกระจกที่ทำให้ผู้คนในสังคมไทย โดยเฉพาะผู้มีอำนาจ ได้หยุดใคร่ครวญตรวจสอบถึงแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อป้องกันไม่ให้สิ่งที่เคยเกิดขึ้นในอินโดนีเซียเกิดขึ้นในสังคมนี้ การศึกษาพบว่า กรณีอาเจะห์และติมอร์ตะวันออกมีความคล้ายคลึงกับปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้หลายประการคือ ประการแรก เป็นความพยายามต้องการแบ่งแยกตนเองออกจากศูนย์กลางอำนาจรัฐ ประการที่สอง ความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรม เช่นชาวติมอร์ตะวันออกส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ ส่วนประชากรส่วนใหญ่ของอินโดนีเซียนับถือศาสนาอิสลาม ประการที่สาม ปัญหาการพัฒนาแบบทุนนิยมรวมศูนย์ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อศักยภาพคนท้องถิ่น เป็นสาเหตุสำคัญสำคัญของความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อคล้ายคลึงประการสำคัญ คือ แนวทางการแก้ไขปัญหารัฐบาลทักษิณและฝ่ายความมั่นคงของไทยประกาศ

ออกมา โดยมีพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เป็นรูปธรรม รับรองความชอบธรรมและป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่รัฐ มีเนื้อหาสาระที่คล้ายคลึงกับกฎอัยการศึกที่รัฐบาลอินโดนีเซียใช้ในอาเจะห์และติมอร์ตะวันออกอย่างชัดแจ้งและเป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่ความรุนแรงอันน่าสะพรึงกลัว (Terror) โดยมีมือกองทัพอินโดนีเซียในดินแดนทั้งสอง

เดกิง สมทรัพย์ (2548: 18-33) ได้ศึกษาการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรพบว่า สามารถบริหารจัดการ “อารมณ์” ของผู้คนในสังคมด้วยการสร้างภาพเพื่อรักษาความนิยมเอาไว้โดยเฉพาะ การสร้างภาพในเหตุการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดภาคใต้ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ก็ไปมุ่งค้าขวาม้าอาบนำโซว์ พอเกิดการฆ่ากันในสวนยางก็ไปสวมบทคนกรีดยางในสวน นอกจากนี้ยังแบ่งโซนสามสีในหมู่บ้านภาคใต้ นอกจากนี้แนวคิดการรณรงค์พับนกกั๊กทำได้ดีมากสามารถเร่งเร้าอารมณ์คนทั้งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ก็ไม่ได้ทำให้ไฟได้มอดดับลงได้และผลการเลือกตั้งพรรคไทยรักไทยก็แพ้เลือกตั้งในสามจังหวัดคือ ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส

สุรชาติ บำรุงสุข (2548) ได้ศึกษา “ปัญหาความ(ไม่)มั่นคงไทย” ในประเด็นปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า หลังเหตุการณ์ปล้นปืนในวันที่ 4 มกราคม 2547 การขยายตัวความรุนแรงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้ความเชื่อถือนับถือของรัฐบาลและบ่อนทำลายสถานะความมั่นคงของรัฐบาลไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน พื้นฐานการแก้ไข ปัญหาที่สำคัญก็คือ การที่รัฐจะต้องเอาชนะด้วยคุณงามความดีที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อความไม่สงบก็คือจะต้องเอาชนะ “จิตและใจ” ของมวลชนในพื้นที่ให้ได้หรืออีกนัยหนึ่งก็คือจะต้องเอาชนะทางการเมือง ไม่ใช่การเอาชนะทางทหารแต่เพียงอย่างเดียว เพราะชัยชนะทางทหาร ไม่ใช่หลักประกันในระยะยาวในการเอาชนะสงครามการก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้น ปัญหานี้ยังถูกผนวกด้วยเรื่อง ศาสนา และชาติพันธุ์ที่ถูกหยิบยกขึ้นมาเพื่อใช้ในการปลุกกระดมมวลชน อันทำให้ปมสงครามเกี่ยวพันกับเรื่อง “ชาติพันธุ์-ชาตินิยม” (Ethno-nationalism) ซึ่งมีบริบททางสังคมวัฒนธรรมแฝงอยู่

นิเวศน์ สิริชัย (2548) เจ้าของโกดังศรีสมชัยที่ตัวอำเภอเมืองยะลา ถูกคนร้ายลอบวางเพลิงได้รับความเสียหายเมื่อคืนวันที่ 14 กรกฎาคม 2548 กล่าวให้ข้อมูลว่า หลังเกิดเหตุทำให้ไม่มั่นใจในมาตรการ การดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ และรู้สึกผิดหวังในมาตรการรักษาความปลอดภัยของรัฐ เพราะจากเหตุการณ์ที่คนร้ายลอบวางเพลิงโกดังสินค้า เจ้าหน้าที่ใช้เวลากว่า 2 ชั่วโมงจึงจะเดินทางมาช่วยเหลือ ซึ่งทำให้ทุกอย่างถูกไฟไหม้เสียหายเกือบหมด คิดเป็นมูลค่ากว่า 30 ล้านบาท “ในส่วนของทางราชการนั้นมีเพียงเจ้าหน้าที่มาให้กำลังใจเท่านั้นเอง ในส่วนของผมเองก็แก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการนำสินค้าที่เหลืออยู่มาจำหน่ายราคาถูกที่บริเวณด้านหน้าโกดัง” และในฐานะที่ตนเองเป็นนายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดยะลา มองว่าขณะนี้ธุรกิจ

ตายหมดแล้ว ไม่มีคนกล้ามาเที่ยวและคนที่อยู่ก็ยังไม่ย้ายหนีออกไปอีก จึงต้องการให้ นายกรัฐมนตรีดำเนินการให้ทุกฝ่ายยุติสถานการณ์ความไม่สงบโดยเร็ว ถ้าใช้วิธีละมุนละม่อม ไม่ได้ก็ต้องใช้วิธีเด็ดขาด

พจน์ ไพบูลย์เกษมสุทธิ (2548) ประธานหอการค้าจังหวัดยะลา กล่าวว่าขณะนี้ นักธุรกิจและประชาชนในจังหวัดยะลา ขาดความเชื่อมั่นในมาตรการดูแลความปลอดภัยหลัง เหตุการณ์ เทศบาลเมืองยะลาถูกเผา 23 จุดเมื่อ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 การท่องเที่ยวลดลงเหลือ ศูนย์เปอร์เซ็นต์มีการยกเลิกห้องพักเป็นจำนวนมาก รัฐบาลต้องหามาตรการช่วยเหลือให้นักธุรกิจที่ ได้รับความเดือดร้อน สภาพเศรษฐกิจทรุดหนักเนื่องจากไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาจับจ่ายใช้ สอย ขณะที่ประชาชนในพื้นที่เกิดความไม่มั่นใจในสถานการณ์มีการลดการใช้จ่ายลง ปัญหา ตอนนี้จะอย่างไรให้นักลงทุนภายในพื้นที่ไม่หนีออกไป ก่อนหน้านี้ได้มีการขอความช่วยเหลือ จากรัฐในการไม่เก็บภาษีสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการประกาศให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ก็ไม่มีใครมีความคืบหน้าแต่อย่างใด รวมทั้งการขยายระยะเวลาดอกเบี้ยกู้ยืมเงินออกไปอีก 2 ปี

บทความพิเศษ (2548) เรื่อง “ผลพวง พ.ร.ก. ฉุกเฉินสร้างภาวะฉุกเฉินให้มือปืนได้ หรือ ทักษิณ- รัฐบาล” กล่าวว่า การที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร มีการออกพระราชกำหนดการ บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 นั้นทำให้ฝ่ายรัฐมีอำนาจอันโดยเฉพาอำนาจ เบ็ดเสร็จเด็ดขาดที่ให้แก่นายกรัฐมนตรีเหลือเฟือ แต่ไม่อาจทำให้สถานการณ์ของฝ่ายรัฐจากฝ่ายรับ เป็นรุกได้ บทความดังกล่าวเห็นว่า การออก พ.ร.ก. เป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของ ประชาชนและสื่อมวลชน ซึ่งจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ แต่กลับจะสร้างวิกฤตให้เกิดขึ้น เพราะสาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐที่กระทำการละเมิดกฎหมาย ละเมิดสิทธิมนุษยชน ความหวาดระแวงสงสัยในการอุ้มฆ่า ยังมีอยู่สูงในพื้นที่ ใจของประชาชนใน สามจังหวัดภาคใต้ยังไม่อยู่กับฝ่ายรัฐบาล ที่สำคัญคือ ประมุขในมาตรา 17 ว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้มีอำนาจหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง อาญา และทางวินัยอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ ยิ่งทำให้เกิดความวิตกกังวลว่าเจ้าหน้าที่จะใช้อำนาจตามอำเภอใจในบทความเชื่อว่าวิธีการ สمانจันท์จะเป็นทางออกที่ดีที่สุด

จรัญ มะลูลีม (2548) ได้ศึกษากรณีไทยกับคณะกรรมกรอิสลามหรือ OIC โดย กล่าวถึง มัสยิดกรือเซะหรือมัสยิดปิ่นตุเกิบัง โดยอ้างอิงเอกสารเผยแพร่ภาษามลายูและภาษาไทย ของ อัสหมัด สมบูรณ์ บัวหลวง แห่งมหาวิทยาลัยปัตตานีว่า เป็นสัญลักษณ์ความรุ่งเรืองของโลก มลายูมุสลิม คือมรดกของชาวมลายูมุสลิมที่ได้รับจากบรรพบุรุษที่ช่วยกันสร้างสรรค์ขึ้นในรัชสมัย สุลต่าน (สุลต่าน) อิสลามอิด ซาห์ ประมาณ พ.ศ. 2100 ออกแบบและควบคุมการก่อสร้างโดย เซค ซาอิด เป็นมัสยิดหลังแรกในแหลมมลายูที่ก่ออิฐถือปูน เป็นตึกโอโดงเป็นสง่า เสาทุกต้นแกะสลัก

อย่างสวยงามหรือด้วยการปิดทองกะไหล่ภายในอาคารและแท่นมิมบร์(ที่เทศนาวันศุกร์) มัสยิดหรือ
 เซะเป็นที่ปฏิบัติศาสนกิจของพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการบริวารและประชาชน
 ตัวมัสยิดอยู่ด้านหน้าของพระราชตำหนัก “อิสตานานิลัม” แห่งราชธานีกรือเซะ นอกจากนี้ยัง
 กล่าวถึงเมืองปัตตานี (ปาดานี) ว่าเป็นอาณาจักรที่มีอำนาจการปกครอง ครอบคลุมเมืองตรังกานู
 กลันตัน สงขลา พัทลุง นอกจากยะลา นราธิวาส และสตูล ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ
 ราชอาณาจักรลังกาสุกะเดิม ปาดานี บือซาเป็นรัฐอิสลามตั้งแต่ พ.ศ. 2000 เป็นต้นมา จนถึง พ.ศ.
 2329 เป็นศูนย์กลางการค้าที่เจริญรุ่งเรืองที่สุดแห่งหนึ่งของโลกตะวันออก มีกษัตริย์ปกครอง
 อาณาจักรติดต่อกันถึงสองราชวงศ์คือ ราชวงศ์ศรีวังษา 9 พระองค์ และราชวงศ์กลันตัน 11
 พระองค์ การปกครองได้นำหลักการและวิถีอิสลามมาปกครองบ้านเมืองจนเกิดความอยู่ดีมีสุข มั่ง
 คั่งและมั่นคงมีชาวต่างชาติมาติดต่อค้าขายมากมายมีโอกาสแลกเปลี่ยนสินค้า ความรู้และวิทยาการ
 ต่าง ๆ จนเกิดปราชญ์อุลามะ (นักการศาสนา) มีผลงานทางวิชาการที่เป็นตำราศาสนา คือ กิตาบบัญวี
 ที่ใช้สอนแก่ลูกหลานในปัจจุบันจนกระทั่งท้ายสุด พ.ศ. 2329 สมัยสุลต่านมุฮัมมัด แห่งราชวงศ์กล
 กันตัน ปาดานีต้องเสียเมืองให้แก่อาณาจักรสยาม พระราชวังและบ้านเมืองถูกเผาผู้คนถูกกวาด
 ด้อนหลบภัย และล้มตายจากพิษของสงคราม คงเหลือเพียงมัสยิดกรือเซะเท่านั้นที่ถูกเผาไม่หมด
 และกองทัพสยามยังได้นำปืนใหญ่ปาดานี (นางพญาดานี) ไปไว้ที่หน้ากระทรวงกลาโหมปัจจุบัน
 ในบทความนี้ได้กล่าวถึงความร่วมมือของรัฐบาลกับคณะกรรมการอิสลามว่า เป็นเรื่องที่น่ายินดี โดย
 นายประชา เตรีตัน ได้ให้ข้อมูลแก่คณะ OIC ว่า ปัญหาภาคใต้เกิดจากปัญหาสังคม ความยากจน
 และการถูกชักจูงได้ง่าย รัฐบาลจึงทุ่มเทให้แก่การศึกษาโดยได้สร้างสถานศึกษาขึ้นมาหลายแห่ง
 เช่นการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนราธิวาส ซึ่งมีจุดเน้นที่ทรัพยากรมนุษย์ สถาบันนี้จะมีวิชาอิสลามศึกษา
 อยู่ด้วยส่วนความรุนแรงที่เกิดขึ้นไม่ได้มาจากศาสนา กรณีตากใบเป็นจุดบอดของทางราชการที่มี
 ข้อบกพร่องอย่างรุนแรงในส่วนผู้เสียชีวิตนั้น หากมองด้านสิทธิมนุษยชนพวกเขายังเป็นผู้บริสุทธิ์
 อยู่คราบใดที่ยังไม่มีการตัดสิน ขณะเดียวกันคณะ OIC เห็นว่าการลงโทษทางวินัย(กรณีตากใบ)ไม่
 น่าจะเพียงพอควรมีการชดใช้ทางจิตวิทยาแก่ผู้ประสบเคราะห์กรรมด้วย

สุรชาติ บำรุงสุข (2548) กล่าวว่า สถานการณ์ในสามจังหวัดภาคใต้ จะทำให้รัฐ
 และสังคมเดินเข้าสู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย เพราะสถานการณ์ความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นต้องการให้รัฐใช้
 ความรุนแรงตอบโต้เพื่อสร้างวงจรอุบาทว์แห่งความรุนแรง เป็นการ “ขุดบ่อล่อปลา” เพื่อนำรัฐเข้า
 สู่ “กับดักของสงคราม” ที่เมื่อรัฐใช้ความรุนแรงตอบโต้แล้ว ก็จะเกิดสภาพของการใช้ความรุนแรง
 ตอบกลับกันไปมา เป็นคั้งปรากฏการณ์ทางวิทยาศาสตร์ที่เรียกว่า “action-reaction” นั่นเอง หาก
 พิจารณาปัญหาสงครามการก่อความไม่สงบในภาคใต้วันนี้ สิ่งที่น่ากังวลก็คือเราอาจกำลังถูก
 ผลักดันให้เป็นฝ่ายที่ต้องพ่ายแพ้ทางการเมืองในการทำสงครามต่อต้านการก่อความไม่สงบในครั้งนี้

เช่น กรณีในสงครามเวียดนามที่สหรัฐอเมริกาในทางยุทธวิธี แต่พ่ายแพ้ทางการเมืองในประเทศตน หรือกรณีติมอร์ตะวันออก ที่ทำให้เวทีสากลหันมาสนใจปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น ในที่สุด ติมอร์ตะวันออกก็เป็นเอกราช เรื่องราวเหล่านี้เป็นข้อเตือนใจอย่างดีเมื่อรัฐได้หมดความชอบธรรม ลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการ “แพ้แนวรบในบ้าน” และนำไปสู่การ “แพ้ในเวทีสากล” สงคราม ไม่ว่าจะรูปแบบใดหรือระดับใด ล้วนถูกชี้ขาดด้วยชัยชนะทางยุทธศาสตร์ไม่ใช่ทางยุทธวิธี

รายงานคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) (2548) ได้ศึกษาการเอาชนะความรุนแรงด้วยพลังสมานฉันท์: บทสรุปสำหรับผู้บริหารพบว่า ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขึ้นเนื่องจากเงื่อนไข 3 ประการคือ

ประการที่ 1 เงื่อนไขเชิงบุคคล ได้แก่ การใช้อำนาจทางการเมืองที่ผิดเหมือน ไม่มีขอบเขต การใช้ความรุนแรงโดยฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบและการตอบโต้ของฝ่ายรัฐด้วยความรุนแรง

ประการที่ 2 เป็นเงื่อนไขเชิงโครงสร้าง อันได้แก่ ความไม่เป็นธรรมอันเกิดขึ้นจากกระบวนการยุติธรรมและลักษณะการปกครองที่เป็นอยู่ เศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่เข้มแข็ง มีคนจนจำนวนมากขณะที่ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติกำลังผลักดันชาวบ้านเข้าสู่ความยากจน และไม่มีทางเลือก การศึกษาที่ไม่สามารถเอื้ออำนวยให้ประชาชนส่วนใหญ่ มีพลังเอาชนะการทำลายทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางโลกและทางธรรม ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู ขณะที่ประชากรส่วนน้อยที่เป็นชาวไทยพุทธลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหาเกิดขึ้นในบริบทภูมิรัฐศาสตร์บริเวณชายแดนภาคใต้ของไทยและมาเลเซีย ทำให้เกิดการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้คนระหว่างสองประเทศอย่างแจ่มชัด

ประการที่ 3 เงื่อนไขทางวัฒนธรรม ได้แก่ ลักษณะเฉพาะทางศาสนาและชาติพันธุ์ในพื้นที่คือ ศาสนาอิสลาม ภาษามลายู และประวัติศาสตร์ปัตตานี สิ่งเหล่านี้เป็นเงื่อนไขในสังคมซึ่งทำหน้าที่ให้ความชอบธรรมกับการใช้ความรุนแรงหรือทำให้ผู้คนไม่น้อยยอมรับหรือเห็นด้วยกับฝ่ายที่ใช้ความรุนแรง ทั้งหมดนี้ทำให้ผู้ก่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อาศัยเงื่อนไขทางชาติพันธุ์ศานกับศาสนา มาเป็นข้ออ้างให้ความชอบธรรมกับการใช้ความรุนแรงในการต่อสู้เพื่อเป้าหมายของคนในนามของอัตลักษณ์ความเป็นมลายูมุสลิม

รายงานคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) (2548) ได้ศึกษาการเอาชนะความรุนแรงด้วยพลังสมานฉันท์: ข้อเสนอของ กอส. ต่อรัฐบาล (ระหว่าง เมษายน - กันยายน 2548) พบว่ามาตรการเฉพาะหน้าและมาตรการระยะกลางที่ กอส. เสนอต่อรัฐบาลและต่อสาธารณชนจัดแบ่งเป็นหัวเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ข้อ 1 ความยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

ข้อ 2 การลดความรุนแรงและการใช้สันติวิธี

ข้อ 3 การเมืองการปกครอง

ข้อ 4 การศึกษา

ข้อ 5 เศรษฐกิจท้องถิ่น

ข้อ 6 ศาสนาและวัฒนธรรม

ข้อ 7 การเยียวยาและการสมานฉันท์

อัครวิน เนตรโพธิ์แก้ว (2548) กล่าวว่าวัฒนธรรมความเป็นมลายู (Malayness) เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการทำความเข้าใจกับสภาพความเป็นไปของสังคมในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส อาจรวมถึงสาเหตุและบางอำเภอของจังหวัดสงขลา ซึ่งถือว่าคล้ายคลึงกับ วัฒนธรรมในมาเลเซีย อินโดนีเซีย และบรูไน ในอดีตราชอาณาจักรโบราณ “ปัตตานี” เป็นอยู่การค้า ระหว่างกลุ่มประเทศฝั่งตะวันตกคือ อาหรับ เปอร์เซีย และอินเดีย ฯลฯ กับชาติเอเชียฝั่งตะวันออก ได้แก่ จีน จามปาและญี่ปุ่น การติดต่อค้าขายทำให้ผู้คนบนหมู่เกาะต่าง ๆ มีความผูกพันกัน ภายในโลกของความเป็นมลายู ปัจจัยด้านชาติพันธุ์ ภาษาและศาสนา เป็นตัวชี้วัดสำคัญของการ บ่งบอกว่าใครคือพวกเดียวกันและนับเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ในรัฐธรรมนูญประเทศ มาเลเซียมีการบัญญัตินิยามความเป็นมลายูว่าหมายถึง “บุคคลผู้นับถือศาสนาอิสลามและใช้ภาษา มลายูเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีมลายู และต้องเป็น พลเมืองของประเทศมาเลเซียด้วย” ด้านศาสนาชาวมลายูส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม ด้านภาษา ของผู้คนจากหมู่เกาะทะเลใต้ใช้คำว่า “ยาวิ” ซึ่งเกิดจากอิทธิพลของอาณาจักร มัชปาหิต (พ.ศ. 1300-2070) ที่มีวัฒนธรรมยิ่งใหญ่ของ “ชวา” ภาษายาวิในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงสะท้อน การเชื่อมต่อกันของอารยธรรมอาหรับ มลายูและชวา ด้านชาติพันธุ์ความเกี่ยวพันในอดีตทำให้ชาวมลายูไม่ใช่เฉพาะผู้ที่อยู่อาศัยในมาเลเซียเท่านั้น แต่ยังหมายถึงพลเมืองของไทย บรูไน ชาวโมโร บนเกาะมินดาเนาของฟิลิปปินส์ รวมถึงศรีลังกา อັดลัษณ์ดังกล่าวจึงมีอิทธิพลอำนาจ สามารถ พบเห็นจากกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดภาคใต้ จากเหตุการณ์ปะทะกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเมื่อ 28 เมษายน 2547 ซึ่งพบเอกสารชื่อ “การต่อสู้ที่ ปัตตานี” (เบอญีฮาด ดิ ปัตตานี) ปลุกระดมชักจูงให้ใช้ความรุนแรง ให้เห็นว่าการต่อสู้เพื่อแบ่งแยก ดินแดนเป็นการต่อสู้ในหนทางศาสนา หากเสียชีวิตจากการต่อสู้คือการพลีชีพเพื่อศาสนาของ นักรบศักดิ์สิทธิ์ (ชะฮีด) เอกสารจะบิดเบือนคำสอนของศาสนาเขียนด้วยภาษายาวิโดยใช้นามปากกาว่า กอลัม อชชุลุก อิศมุลญามีนะห์ เขียนขึ้นที่บ้านกัวลาติกอ เมืองคาเนาะแมเราะฮ์ รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซียเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2545 เนื้อหามีการกล่าวอ้างโองการต่าง ๆ

จากมหาคัมภีร์อัลกุรอานและวจนะของศาสดามุฮัมมัด(ฮาดีษ) มีการปลุกกระดมให้เกิดความคลั่งไคล้ในเรื่องของชาติพันธุ์มลายู ดังที่ได้ระบุไว้ในข้อความตอนหนึ่งว่า ถ้าหากว่ารบได้ชัยชนะ จะสถาปนาราชวงศ์กลันตันขึ้นเป็นผู้ปกครองสูงสุด เนื่องจากเคยเป็นสุลต่านปกครองดินแดนนี้มาก่อน

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ (2548: 16) กล่าวว่าระบอบทักษิณกำลังพิสูจน์ให้เห็นถึงความอ่อนแอในตัวเองมานานแล้ว แม้ว่ารัฐบาลจะมีเสียงข้างมาก 377 เสียง แต่ประกาศยุบสภาถึงแม้ว่าจะเลือกตั้งโดยพรรคเดียว มี ส.ส. ทั้งสภาเป็นพรรคเดียว นายกรัฐมนตรีก็ตัดสินใจประกาศวันพรรคทางการเมือง สิ่งเหล่านี้บอกถึงความอ่อนแอของระบบทักษิณอยู่ในตัวเองอยู่แล้ว ความเสื่อมถอยอำนาจเริ่มเมื่อต้นปี 2547 นโยบายการปราบปรามยาเสพติด การละเมิดสิทธิมนุษยชนและปิดกั้นสื่อเริ่มต้นทำลายความน่าเชื่อถือของนโยบายและคะแนนนิยมในบุคลิกภาพผู้นำของนายก ฯ ทักษิณลงมากในกลุ่มปัญญาชนและชนชั้นกลาง แต่สิ่งที่บั่นทอนความน่าเชื่อถือต่อระบอบทักษิณมากที่สุดคือ พฤติกรรมผลประโยชน์ทับซ้อนของระบบทักษิณ ก่อนหน้านั้น รากหญ้าในชนบทเริ่มไม่แน่ใจในความสำเร็จทางนโยบายของระบอบทักษิณเมื่อปัญหาภาคใต้รุนแรงขึ้นและดูเหมือนว่านายกรัฐมนตรีชีอีโอะซึ่งไม่มีความเข้าใจในเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม จะเร่งกระพือความรุนแรงในภาคใต้จนทำให้รากหญ้าที่ได้รับข้อมูลข่าวสารหวาดกลัวและเห็นภัยคุกคามจากระบอบทักษิณมากขึ้นทุกที ความรุนแรงในภาคใต้เป็นรูปธรรมความไม่พอใจของรากหญ้าในชนบท ซึ่งในที่สุดถูกตอกย้ำความพ่ายแพ้ในสามจังหวัดภาคใต้ของพรรคไทยรักไทยในการเลือกตั้งเมื่อเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

บทความพิเศษ (2549, 7 พฤศจิกายน) จากมติชนรายวันเรื่อง เปิดยุทธวิธี ดับไฟใต้ ฟัน “แกะดำ” ฟัน “แกะขาว” กล่าวว่า แนวทางดับไฟใต้ที่รัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นช่วงเริ่มแรกสัญญาณที่ดีหลายอย่างนับตั้งแต่ การฟื้นฟูศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) การตั้งนาย พระนาย สุวรรณรัฐ เป็นผู้อำนวยการ ศอ.บต. การลงพื้นที่พบผู้นำในระดับต่าง ๆ เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 และต่อเนื่องด้วยการถอนฟ้องจำเลยทั้ง 58 คนในคดีตากใบ ถือเป็นความพยายามอย่างสันติและเคียงมวลชนให้เข้มประคองรับกลไกที่ถูกวางเป็นระบบ รวมทั้งทำที่ผู้นำประเทศ การคลายปมคดีอุ้มหนาย สมชาย นีละไพจิตร อดีตประธานชมรมนักกฎหมายมุสลิมที่เดินมาถูกทิศทาง แต่ก็ยังมีเหตุการณ์ต่อต้านจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ที่ใช้วิธีให้เด็กและผู้หญิงและคนแก่ เป็นแนวหน้าต่อต้านฝ่ายรัฐนับตั้งแต่เหตุการณ์ห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่เข้าไปชั้นสุตรศพโตะอิหม่ามที่ถูกยิงที่อำเภอสุไหงปาดี จนนำไปสู่การอพยพ 131 คนไทยไปยังประเทศเพื่อนบ้าน การล้อมจับ 2 นาวิกโยธินเป็นตัวประกันที่บ้านคันทองลิมอ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส

กรณีชาวบ้านไอบาคู อ.สุโขทัย กักขังครูโรงเรียนบ้านไอบาคูเพื่อต่อร้องให้ตำรวจปล่อยตัว
 วัยรุ่น 2 คนที่ถูกจับกุมฐานฆ่าผู้อื่น รวมไปถึงกรณีชาวบ้านฮือจับครูโรงเรียนบ้านเจาะเกาะ
 ต.บุกิด อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส เพื่อต่อร้องให้ตำรวจปล่อยตัวผู้ต้องหาคดีความมั่นคงและกรณี
 ชาวบ้าน 300 คนล้อมจับครูอุบล ปงกันมุก และครูสตีนาฏ ถาวรสุข ครูโรงเรียนบ้านอุจิงรือปะ
 ต.เฉลิม อ.ระแงง จ.นราธิวาส เพราะไม่พอใจที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหา 2 คนซึ่งเชื่อว่าเป็นคนร้ายที่
 ลอบยิงนาวิกโยธิน 2 นายเสียชีวิต เหล่านี้เป็นยุทธวิธีกดดันขั้วเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดการปะทะ
 และใช้เป็นข้ออ้างของกลุ่มก่อการร้ายในการดึงมวลชนซึ่งได้ผลมาโดยตลอด วันนี้เมื่อรัฐบาลกำลัง
 เข้าใกล้แนวทางสันติที่ยึดหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” พร้อมพยายามสร้าง “ศรัทธา” ให้กับ
 ประชาชนไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ฉะนั้นแม้วันนี้ทั้งผู้นำประเทศและโครงสร้าง
 ดับไฟได้จะมาเป็นระบบและมีแนวทาง “สันติ” แต่ประเด็นสำคัญคือ “ความไว้วางใจ”
 ยังต้องทำให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการของฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร
 จะต้องทำให้ได้จริงโดยเฉพาะแนวทางแยกน้ำออกจากปลา ของฝ่ายทหารที่จัดการแยกแยะ
 ประชาชนทั่วไปกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบและแนวทาง “แยกแยะคำออกจากแคะขาว” ที่ สอ.บต.
 ตั้งใจจะฟันเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นแคะคำออกมา เพื่อฟื้นความเชื่อมั่นจากประชาชนและลดความ
 รุนแรงของฝ่ายรัฐเอง เช่น การยกเลิกศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 “สปน. ตร.สน.” ที่เป็นกำลังตำรวจจากส่วนกลางซึ่งลงไปทำงานในพื้นที่ และให้กองบัญชาการ
 ตำรวจภูธรภาค 9 เข้ามาดูแลเต็มที่เพื่อขจัดปัญหาการอุ้มฆ่า ริดไถ ความคาดหวังจึงตกอยู่ที่
 ผู้อำนวยการ สอ.บต. ในฐานะหัวจักรที่พร้อมจะแก้ปัญหาและเข้าใจกับ วัฒนธรรม วิถีชีวิต
 ประเพณีชาวบ้าน

ซุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ (2549: 127) ได้ศึกษาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนเรื่องราว
 ที่เกิดขึ้นของผู้คนในห้วงยามวิกฤติของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า เหตุการณ์รุนแรง
 รายวันที่คร่าชีวิตผู้คนดั่งใบไม้ร่วงไม่ว่าเป็นชีวิตคนไทยพุทธ คนไทยเชื้อสายจีน หรือคนมุสลิม
 แม้กระทั่งฝรั่งต่างชาติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ข้าราชการ ฯลฯ ผู้คนถูกบีบคั้นด้วยอารมณ์
 ชนิดหนึ่งที่ยากจะเข้าใจ นักธุรกิจ ผู้ประกอบการ นักลงทุน ที่เกิดความไม่มั่นใจในการทำธุรกิจ
 ในพื้นที่หลายรายต้องปิดกิจการ ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่เกิดความหวาดกลัวความหวาดระแวง
 ความไม่มั่นใจในชีวิตทรัพย์สิน และความกดดันจนเกิดการย้ายถิ่นฐานออกจากพื้นที่แม้ว่ารัฐบาล
 จะทุ่มเทงบประมาณลงมาพื้นที่มากเพียงใด แต่กลับไหลสู่ นักธุรกิจในพื้นที่ประชาชนท้องถิ่นได้
 ประโยชน์น้อย ขณะเดียวกันวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้
 เป็นไปในในแนวทางพอดูพอกิน เพราะฉะนั้นไม่จำเป็นต้องทุ่มเทงบประมาณลงมาเพียงแต่
 ให้ภาครัฐให้ความจริงใจและเป็นธรรมกับทุก ๆ คนอย่างเท่าเทียม ไม่เบียดเบียนรังแกกัน

บทความพิเศษ (2550, 18 มีนาคม) จากมติชนรายวันเรื่อง “10 แนวทางเฉพาะหน้าดับไฟใต้ ข้อเสนอจาก ไอซีจี ถึงรัฐบาลไทย” โดยกลุ่มจับตาวิกฤตระหว่างประเทศ หรือ “อินเตอร์เนชันแนล โครซิส กรุ๊ป” (ไอซีจี) องค์กรเอกชนไม่แสวงหาผลกำไรที่ดำเนินการภาคสนามอยู่ใน 60 ประเทศใน 5 ทวีป เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ความขัดแย้งทั่วโลกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางอันนำไปสู่การป้องกันหรือยุติไม่ให้ลุกลามกลายเป็นความขัดแย้งทางอาวุธ ไอซีจี ส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาทำงานวิเคราะห์ภาคสนามในพื้นที่ภาคใต้ของไทยมาระยะหนึ่งแล้ว หลังเกิดเหตุการณ์สังหารชาวบ้านในลักษณะฆ่าทิ้ง 8 ศพที่จังหวัดยะลา เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2550 โดยจัดทำข้อเสนอแนะในรายงานชื่อ “ภาคใต้ของไทย-ผลกระทบจากรัฐประหาร” ระบุว่าเหตุการณ์สังหารหมู่สะท้อนให้เห็นชัดว่ามีความรุนแรงถึงขั้นเอาชีวิตเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำที่สมานฉันท์ของ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ถือเป็น การเปลี่ยนแปลงจากแนวทางเดิมของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ที่นำยินดีแต่ไม่ได้รับความชื่นชมในพื้นที่อื่นนอกเหนือจากภาคใต้ ความรุนแรงในการก่อความไม่สงบก็ทำให้ความพยายามสร้างสันติอ่อนแอลง ไอซีจี เสนอ 10 แนวทางเฉพาะหน้าดับไฟใต้ดังนี้

- ข้อ 1 ต้องดำเนินความพยายามเพื่อหาจุดเจรจากลุ่มผู้ก่อความไม่สงบให้ได้
- ข้อ 2 พยายามปูพื้นการเจรจาด้านสื่อมวลชน เพื่อให้สาธารณชนยอมรับ
- ข้อ 3 อำนวยให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่สีแดงให้ได้
- ข้อ 4 แก้ปัญหาความตึงเครียดระหว่างชุมชนไทยพุทธ-มุสลิมด้วยการจัดตั้ง “ทีมความมั่นคงผสมไทยพุทธ-มุสลิม” ลงไปทำงานในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งเชิงชุมชนสูงเพื่อขจัดภาพที่ว่าเจ้าหน้าที่ลงไปเพื่อความคุ้มครองเฉพาะชาวไทยพุทธ
- ข้อ 5 หลีกเลี่ยงการปล่อยตัวผู้ต้องสงสัยก่อความไม่สงบ ด้วยสาเหตุเพราะถูกกดดันจากกลุ่มผู้ประท้วง
- ข้อ 6 แก้ประกาศสภาวะฉุกเฉิน เพื่อเปิดทางให้มีการตรวจสอบการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ความมั่นคงได้ โดยเฉพาะการยกเลิกมาตรา 46 และ 47
- ข้อ 7 ให้อำนาจศูนย์ดำรงธรรม สามารถตัดสินใจขาดข้อร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ได้โดยไม่ต้องขออนุมัติจากกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน
- ข้อ 8 เขียนหลักสูตรการศึกษาชั้นประถมศึกษา “ชาวี” เสียใหม่โดยใช้ภาษาชาวีแทนการใช้ภาษามลายูมาตรฐาน
- ข้อ 9 แก้ปัญหาการแบ่งแยก ระหว่างกลุ่มเยาวชนพุทธและมุสลิมด้วยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู่วิทยาศาสตร์และภาษาร่วมกันสำหรับโรงเรียนเอกชนอิสลามและโรงเรียนรัฐบาล
- ข้อ 10 แก้ปัญหาความแปลกแยกในการศึกษาด้านศาสนา

นพพล รัตนพันธ์ (2550, 16 มกราคม) ได้รายงานเป็นสื่อบุคคลพิเศษ “วันแล้ววันเล่าที่แผ่นดินไทยนองเลือด รัฐควรจัดปัญหาให้ตรงจุดเสียที อย่าปล่อยให้คนบริสุทธิขวัญผวาอีกเลย” โดยกล่าวว่า ฆาตกรรมของขบวนการแบ่งแยกดินแดนบีอาร์เอ็น โคออดิเนต คือการแบ่งแยกดินแดน โดยวิธีการก่อการร้ายที่มีเป้าหมายต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนชาวไทยพุทธและชาวมุสลิม ที่อยู่ในฝ่ายของเจ้าหน้าที่รัฐ นอกจากแผนการบันได 7 ขั้นที่เจ้าหน้าที่เคยยึดได้จากบ้านพักของนายมะแซ อูซัง ครูสอนศาสนา โรงเรียนสัมพันธวิทยา อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส แล้วเจ้าหน้าที่ยังยึดเอกสารชุดสำคัญชุดหนึ่งได้เนื้อหาในเอกสารดังกล่าวเป็นภาษาอาหรับและเมื่อแปลเป็นไทยได้ใจความสำคัญคือ เป็นเอกสารเกี่ยวกับแผนนโยบายเชิงรุกเพื่อยึดครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ประเทศไทย) ภายใน 10 ปี โดยกลุ่มบีอาร์เอ็น 4 คือ สร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน ศาสนา นักการเมือง นักศึกษา ประชาชน โดยการผลิตซีดีเดือนแจกจ่ายในประเทศและต่างประเทศ ทำร้ายพระ เณร วัด เคาโรงเรียน ฆ่าครู เพื่อให้คนในพื้นที่ทั้งไทยพุทธและมุสลิมไม่ต้องได้รับการศึกษา และให้มีการสนับสนุนสร้างปอเนาะมากขึ้น เพื่อเป็นที่ปลุกระดมเยาวชนเร่งทำลายฐานเศรษฐกิจด้วยการก่อการร้ายสถาบันการเงิน โรงงาน บริษัท ห้างร้าน ศูนย์การค้า เพื่อให้มีการย้ายฐานการลงทุนออกนอกพื้นที่ กัดคั่นให้มีการออกกฎหมายอิสลาม เพื่อเป็นข้อได้เปรียบในการแบ่งแยกดินแดนปลูกเร้าให้มีการขับไล่กำลังทหารออกจากพื้นที่เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนไหวของขบวนการ นี่คือนโยบายหลัก ๆ ของบีอาร์เอ็น 4 หลังจากที่พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรีได้พบปะกับ นายอับดุลเลาะห์ มุฮัมมัด บาดาวี นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย โดยมีแนวนโยบายในการเจรจากับขบวนการบีอาร์เอ็น 4 โดยให้นายกมาเลเซียเป็นคนกลาง ปรากฏว่าเมื่อเรื่องนี้ออกไปขบวนการแบ่งแยกดินแดนกลุ่มต่าง ๆ ได้มีการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการเจรจากับคนกลางโดยแกนนำขบวนการต่าง ๆ ที่เป็นพันธมิตร “เบอร์ชาดู” ที่เฟลตศรปาหัง ชานกรุงกัวลาลัมเปอร์มี ดร. ฟาเคร์ เจ๊ะมาน ประธานเบอร์ชาดูเป็นประธานในที่ประชุม โดยมีแกนนำของกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ ดร.วันสุไลมาน วันสุหลง รองประธานเบอร์ชาดู นายอับดุลปาเตะ บินมุฮัมมัด หัวหน้าฝ่ายกิจการการเมืองขบวนการพูโล นายมะ บอแซ นายรุสดี ยีงอ นายแม โสรส นายรอซี ฎูโบ๊ะโตะเป็ง ตัวแทนกลุ่มพูโล นายซุคิน อับดุลสา และประธานกลุ่มบีเอ็นพีเอ นายแหวหะมะ แวญโง๊ะ ประธานที่ปรึกษาฝ่ายการเมืองขบวนการมูจาฮีดินอิสลามปัตตานี นายหะยีอับดุลเราะห์มาน หามะ จากกลุ่มบีอาร์เอ็นอุลามา นายอุตดาซ ฮาซัน คอเย็บ เลขาธิการกลุ่มบีอาร์เอ็น โคออร์ดิเนต นายมะแซ อูซัง ฝ่ายปฏิบัติการกองกำลังติดอาวุธบีอาร์เอ็น 4 นายเปาะคาเยห์ หรือมะลา ลูกสิงโต เลขาธิการบีอาร์เอ็นกองเกรสโดยที่ประชุมเสนอสามแนวทางในการขอประชามติจากชาวมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือ หนึ่งให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตปกครอง

พิเศษภายใต้รัฐบาลไทย สองรวมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ผนวกกับมาเลเซีย สามแบ่งแยกสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตปกครองตนเอง และไม่ต้องการสมานฉันท์กับรัฐบาล

บทความพิเศษ (2550) แนววิธีคลี่คลายปัญหาใต้รัฐต้องลดความหวาดระแวง
บทความได้กล่าวถึง ท่าทีของรัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี และท่าทีพลเอก
สนธิ บุญรติกุลิน ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติต่อการแก้ไขปัญหสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ว่า แนวโน้มมีการรับฟังมากขึ้นและมีการเปิดเจรจาถือเป็นประเด็นแรกที่ทำให้คนในพื้นที่
เข้าใจ บทความได้อ้างอิงข้อคิดและการให้ข้อมูลของ อัสหมัดสมบูร์น บัวหลวง อดีต
คณะอนุกรรมการส่งเสริมความไว้วางใจ ความยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการอิสระ
เพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) กล่าวว่า มองลึกลงไปในพื้นที่จะเห็นความทุกข์ยากของ
ทหาร ตำรวจ ที่ไม่รู้ว่าจะไปรบกับใคร ใครเป็นศัตรู เหตุร้ายที่เกิดขึ้น ที่สวมรอยฆ่ากันเอง
ล้างแค้นส่วนตัว เกมการเมืองท้องถิ่นก็มี ตำรวจก็เหมือนละเลยการดำเนินคดี ดำเนินคดีไปแล้ว
สุดท้ายกลายเป็นผู้บริสุทธิ์ก็มี ความน่าเชื่อถือในกลไกของรัฐมีน้อย ทำให้ไม่ได้รับความไว้วางใจ
จากประชาชน งานด้านการข่าวก็เกิดความยากลำบากขณะเดียวกันรัฐก็ไม่ได้ทำให้เกิดความเข้าใจ
ตรงกันข้ามกลับพยายามที่จะสร้างความเข้าใจที่ว่า มุสลิมที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
ต้องการแบ่งแยกดินแดน ไม่รักประเทศ ไม่รักชาติ และมองว่าการแบ่งแยกดินแดนไม่ใช่ปัญหา
หลัก หากแต่รัฐบาลไม่เคยให้ความมั่นใจมากนักในการแก้ไขปัญหอื่นในเรื่อง การศึกษา ภาษา
วัฒนธรรม ศาสนา ตลอดระยะเวลา 2-3 ปีที่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหเพราะการแก้ไข
ปัญหาด้วยสันติวิธีไม่จำเป็นต้องใช้ปืน

แม่ลูกจันทร์ (2550, 16 มกราคม) ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คอลัมน์สำนักข่าวหัวเขียว
กล่าวถึงปัญหาสามจังหวัดภาคใต้ว่า เป็นห่วงครุเพราะ โรงเรียนหนึ่งพันสองร้อย โรงเรียนใน 33
อำเภอที่เปิดเทอมพร้อมกัน โจรก่อการร้ายใช้ความรุนแรงมากขึ้น โหดเหี้ยมหนักขึ้นทุกวัน ครูไม่มี
อาวุธป้องกันตัวจึงถูกลอบทำร้ายได้ทุกวัน 3 ปีที่ผ่านมาผู้บริสุทธิ์ตกเป็นเหยื่อไฟได้ไปแล้วเกือบห้า
พันคน ครูเสียชีวิตไปแล้ว 60 ราย จึงอยากให้ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.)
ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ) และผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.)
ปรับแผนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เนื่องจากกองทัพขาดแคลนกำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณ
ปัจจุบันกองทัพมีกำลังทหารประจำการมากกว่า 300,000 คนแต่มีกำลังพลในสามจังหวัดภาคใต้
แค่หมื่นกว่านาย เปรียบเทียบกำลังเจ้าหน้าที่ต่อพื้นที่รับผิดชอบก็ไม่เพียงพอ ควรจัดส่งทหารไป
เพิ่มให้เพียงพอ กอ.รมน.เพิ่งได้รับงบประมาณฉุกเฉินด่วนพิเศษ 5,900 ล้านบาทเพื่อแก้ปัญหาไฟ
ใต้อย่างเดียว ถ้าสุภาพระธาน คมช.ของบฉุกเฉินอีก 2,000 ล้านบาท แต่ได้รับเพียงครึ่งเดียว
จึงเห็นว่างบประมาณที่ได้ควรจะแลกกับผลงานที่คุ้มค่า ถ้าไม่มีผลงานเงินสิ่งเดียวก็รู้สึกเสียขาย

ไทยรัฐ (2550, 16 มกราคม) พาดหัวข่าวว่า พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ. และประธาน คมช. ยันรู้ตัวหัวหน้าโจรได้โดยกล่าวว่า นายมะแซ อุซึง และ นายสะแปอิง เป็นแค่ระดับเล็กปัจจุบันไม่มีพวกพัวโล บิอาร์เอ็น เบอร์ซาตู แต่เนื่องจากเราส่งเสริมการศึกษาน้อยจึงเกิดกลุ่มก่อการร้ายใหม่เข้ามาให้เงินทุนช่วยเหลือส่งคนเหล่านี้ไปเรียนแถบตะวันออกกลาง ที่มีการสู้รบกับอิสราเอล อิรัก อัฟกานิสถาน ปาเลสไตน์ คนเหล่านี้บางส่วนก็ไปร่วมรบ พอกลับมาที่ตั้งองค์กรใหม่ชื่อ บิอาร์เอ็น โคออดิเนต ปัจจุบันเด็กพวกนี้มีอายุระหว่าง 20-35 ปี กำลังเข้มแข็งและมีอารมณ์ในการต่อสู้และมีการกระจายแนวร่วมมีการวางกำลังตามหมู่บ้านเรียกว่า อาร์เคเค โดยมีภารกิจการแบ่งแยกดินแดนเพื่อปกครองตนเอง ส่วนแหล่งเงินทุนที่นำมาก่อเหตุเก็บจากประชาชน โดยระบุว่า เป็นค่าบำรุง อีกส่วนจากยาเสพติด เก็บจากร้านค้ายา ก็มีความน่าเชื่อถือสูง กลุ่มพวกนี้ไม่ต้องใช้เงินทุนสูงแต่ใช้ใจทำมากกว่า ตัวเลขผู้ก่อเหตุที่ได้จากก้านัน ผู้ใหญ่บ้านและทหารที่เกาะติดพื้นที่ประมาณ ไม่เกิน 5,000 คน ขณะเดียวกันนาย วิจิตร ศรีสอ้าน รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงแนวทางการแก้ปัญหาความไม่สงบภายหลังจากพบกับนายโมฮัมหมัด อับดุลลา บัคดาวิ นายกรัฐมนตรีประเทศมาเลเซีย ว่าทางมาเลเซียสนับสนุนเรื่องการศึกษาในภาคใต้ของไทยโดยเฉพาะการสอนศาสนา ใครที่จะเป็นครูสอนศาสนาหรืออุstadz ได้ต้องมีใบอนุญาตตามมาตรฐานของสถาบันตามที่กำหนดซึ่งประเทศไทยน่าจะทำได้เช่นกัน

Encyclopedia of the Social Sciences (1950 pp. 224-225) ให้ความหมายการเมืองว่าคือคำที่ครอบคลุมถึงขอบเขตทั้งหมดของชีวิตและพฤติกรรมทางด้านการเมือง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับปัจเจกบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและหน่วยย่อย ๆ ทางการเมืองของรัฐ และระหว่างรัฐกับรัฐอื่น ๆ

R.A. Dahl (1984: 9-10) ให้ความหมายว่าระบบการเมืองคือรูปแบบที่แน่นอนของสัมพันธภาพมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับขอบเขตการควบคุม (control) อิทธิพล (influence) อำนาจ (power) หรืออำนาจหน้าที่ (authority)

สมหมาย ปาริจฉัตต์ (2450:32) กล่าวในคอลัมน์ ไทยมองไทยเรื่อง “ของจริงจากภาคใต้...บันทึกไว้ให้จดจำ” โดยอ้างถึงการอภิปรายในรัฐสภาของนายแพทย์ แวมฮาดี แวดาโอะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จังหวัดนราธิวาส อดีตผู้ต้องหาเงาว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ฝากข้อคิดเห็นมา 6 ข้อ ดังนี้

ข้อหนึ่ง ไม่มีใครรู้จริงเกี่ยวกับสาเหตุความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ ทั้งฝ่าย ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายข่าวกรอง ต่างฝ่ายต่างวิพากษ์และปฏิบัติกันบนพื้นฐานความรู้สึกและการคาดเดา แล้วจะให้ชาวบ้านรู้และบอกความจริงได้อย่างไร

ข้อสอง ขณะนี้ไม่รู้ว่ามีใครคืออสูรในคราวฤกษ์ ใครคือฤกษ์ที่สวมรอยในคราวอสูร ไม่รู้ว่าสารใดเข้าลักษณะฤกษ์แปลงสารหรืออสูรแปลงสาร ทุกคนในสามจังหวัดจึงพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า ทุกคนต่างยืนอยู่ท่ามกลางความน่ากลัว น่ากลัวทั้งคนแปลกหน้าและคนที่คุ้นหน้า น่ากลัวทั้งผู้ก่อการและตำรวจเพราะไม่มั่นใจว่าคนไหนคือโจรในคราวตำรวจหรือตำรวจในคราวโจร

ข้อที่สาม ที่ประชาชนปรารถนาคือสิ่งสำคัญอย่างมาก ความสำเร็จของการต่อต้านการก่อการร้ายและการก่อความไม่สงบนั้นคือ ข้าราชการที่ซื่อสัตย์และมีความสามารถ โดยปฏิบัติหน้าที่อยู่ภายใต้กฎหมาย

ข้อที่สี่ ในสงครามกองโจรนั้น การจะฆ่าใครสักคน การจะอุ้มใครไปฆ่าสักคนต้องแยกแยะให้ดี ทุกครั้งที่คุณฆ่าคนบริสุทธิ์ไปหนึ่งคน ก็เท่ากับต้องถอยไปหนึ่งก้าวในสงครามการแย่งชิงประชาชน

ข้อห้า พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้คุณประหนึ่งว่าเคยแปดเปื้อนด้วยรอยบาปของข้าราชการบาปเหล่านั้น และบางกรณีส่งผลให้ปัญหาบางอย่างหมักหมมสืบเชื้อร้ายมากขึ้นทุกวันนี้ว่ามีข้าราชการบางคนที่ไม่ถึงมือไม่ถึงและไม่เคยถึง

ข้อหก ประชาชนเป็นปัจจัยชี้ขาดที่สำคัญที่สุดในสงครามการแย่งชิงประชาชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

นายแพทย์ แวมมาฮาดี แวดาโอะ พูดถึงการปฏิรูประบบและกระบวนการยุติธรรมว่าเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การอุ้ม การเอาไปบังคับขู่เข็ญให้รับสารภาพ การเอาไปขังในเซฟเฮาส์ยืนยันว่ามีจริงเพราะ โคนมาแล้วกับตัว 2 วัน 3 คืนที่อยู่เซฟเฮาส์ การจับกุมที่ไม่มีหมายจับ เราไม่เรียกว่าการจับกุมตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแต่มันเป็น การอุ้มจึงไม่อยากเห็นการจับกุมในลักษณะนี้อีก คนได้ไม่ว่าอะไรหากมีข้อมูลออกหมายจับควรพาไปที่ ส.ก.อ. ที่มีอำนาจสอบสวน ให้สิทธิแก่ผู้ต้องหา 3 ประการคือ หนึ่งสิทธิที่จะพบญาติ สองสิทธิที่เราจะพบทนาย สามหากเจ็บป่วยก็ให้สิทธิที่จะพบแพทย์ ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพรู้สึกเป็นห่วงมากกับกฎหมายที่ออกมาในรัฐบาลชุดที่แล้วคือพระราชกำหนด ฯ อยากให้รัฐบาลยกเลิก และใช้เครื่องมืออื่นที่ดีกว่าการปราบปรามหรือควบคุมตัว เพราะ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน ไม่ได้เป็นไปตามหลักนิติธรรมสากลเป็นการเพิ่มอำนาจให้แก่เจ้าพนักงาน แต่ลดความรับผิดชอบ อำนาจที่จะควบคุมตัวมีมากมายแต่ความรับผิดชอบไม่ต้องรับ หากการกระทำของเจ้าหน้าที่นั้นได้ละเมิด คนเหล่านั้นมีกฎหมายปกป้องเพื่อไม่ให้ถูกฟ้องทั้งแพ่งและอาญา มองว่าสิ่งเหล่านี้ไม่แฟร์ไม่ปฏิบัติตามหลักสากล ไม่แฟร์ในกระบวนการยุติธรรมภายหลังทนายสมชายหายไป ไม่มีทนายความอยู่ถึงสามเดือนไม่มีใครกล้าเพราะทุกคนที่มาร่วมว่าความให้กับคดีความมั่นคงภาคใต้ จะถูกตราหน้าว่าเป็นทนายโจร

ศรีสมภพ จิตรกริมย์ศรี (2550, 25 มิถุนายน) กล่าวว่ารัฐใช้เงินดับไฟได้กว่า 3 หมื่นล้าน โดยการลงนามในบันทึกข้อตกลง การจัดตั้งเครือข่ายรัฐศาสตร์และรัฐประศาสตร์ภาคใต้ (ครต.) เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาภาคใต้ ซึ่งปัญหารุนแรงที่เกิดขึ้น ครต. ได้สรุปข้อมูลที่น่าสนใจ คือตั้งแต่เดือนมกราคม- พฤษภาคม 2550 มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต 6,854 คน โดยมีผู้เสียชีวิตประมาณ 2,303 คน และบาดเจ็บ 3,793 คน โดยในช่วง 3 ปีกับอีก 6 เดือนที่ผ่านมา รัฐบาลใช้งบประมาณในการแก้ไขปัญหาไปมากกว่า 3 หมื่นล้านบาท ส่งกองกำลังทหาร ไปรักษาความสงบในพื้นที่มากกว่า 2 หมื่นนาย

ไทยโพสท์ (2550, 19 มิถุนายน) พลเอกสนธิกล่าวว่า สถานการณ์ภาคใต้เปรียบเสมือนฟางบนหลังลา ให้อดทนอย่าตกหลุมพรางคนร้ายที่ตั้งเป้า 1 พันศพต่อปีเพื่อให้ยูเอ็นโอไอซีหรือเอ็นจีโอแทรกแซง และยังมีโจรเจเนอเรชั่น 2 ฟังค์ทีมมหาวิทยาลัยรามคำแหงและอีกหลายสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเกี่ยวข้อง ได้เสนอกระทรวงการต่างประเทศเนรเทศผู้ก่อความไม่สงบ 5 พันคนที่มิชื่อในแบล็กลิสต์พื้นประเทศ ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ที่ผ่านมารัฐละเลยเรื่องการศึกษาลดปล่อยให้เยาวชนเข้าไปศึกษาในคาบูกาหรือปอนาเออย่างเคียว โดยมีอุซาดาที่ไปเรียนในตะวันออกกลางมาสอน ครูพวกนี้จะปลุกระดมเด็กทุกโรงเรียนให้ไปก่อความไม่สงบ โดยทำมาตั้งแต่ปี 19 ใช้เวลา 30-40 ปี ปัจจุบันเด็กที่ได้รับการถ่ายทอดจากครูพวกนี้ได้ทำงานอยู่ในขณะนี้ ผู้ก่อความไม่สงบทำโครงสร้างเป็นลักษณะของพรรคคอมมิวนิสต์ โดยใช้หลักการขบวนการฆ่าล้างหรือซีไอเอเข้าไปเกี่ยวข้องใครมีดีก็เอาไปเป็นกองกำลัง อาร์เคเค (Runda kumpulan kecil-RKK) ในหนึ่งตำบลจะมีประมาณ 7-8 คนภาระหน้าที่คือแบ่งแยกดินแดน ถ้าแบ่งไม่ได้ก็จะทำให้เป็นเขตปกครองพื้นที่ปกครองตนเอง ซึ่งการที่เขาจะใช้กำลังเข้ายึดคงทำไม่ได้เพราะกำลังไม่เพียงพอแต่เขาจะสร้างสถานการณ์ความรุนแรงเข้าไปสู่ต่างประเทศ เพื่อให้ต่างชาติเข้ามาแทรกแซงเพื่อสร้างสันติภาพเช่น อาเจะห์และติมอร์

3. ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 ความเป็นมาของคำว่า “จังหวัดชายแดนภาคใต้”

เดิมจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล เรียกว่า “สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2506 คณะรัฐมนตรีชุดจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่าการใช้คำว่า “สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้” เป็นการก่อให้เกิดการแบ่งแยก จึงมีมติให้เปลี่ยนเป็น “จังหวัดชายแดนภาคใต้” เมื่อ 3 เมษายน พ.ศ.2506 ต่อมาได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 8/2524 เรื่องการแก้ไขปัญหาการบริหารราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลง 20 มกราคม พ.ศ. 2524 คำสั่งดังกล่าวกำหนดให้จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัด ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล แต่เมืองสตูลตั้งแต่เริ่มตั้งบ้านเมืองมาก็อยู่ในการปกครอง ของเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นหัวเมืองใหญ่ทางภาคใต้ในอดีต สภาพความเป็นมาทั้งในด้าน ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมตั้งแต่ที่ตั้งและดินฟ้าอากาศของจังหวัดสตูล กับจังหวัด ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ไม่มีส่วนแห่งความสัมพันธ์ที่เข้าใกล้กัน ส่วนที่เหมือนกันก็มีเพียงแต่เรื่องการนับ ถิ่นศาสนาอิสลามเป็นส่วนมากเหมือนกันเท่านั้น เมื่อกล่าวถึงกรณีสี่จังหวัดภาคใต้ที่เคยกล่าว มาแล้วในอดีตควรวีหังเหลือคำกล่าวเพียงว่า กรณีสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเป็นไปตาม เหตุผลความเป็นจริงข้างต้นก็จะเป็นการเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง (มบุญ หนูสงฆ์ 2548: 16)

3.2 ภูมิรัฐศาสตร์ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัดชายแดนภาคใต้มีพื้นที่ประมาณ 10,936 ตารางกิโลเมตร (สำนักงานสถิติ แห่งชาติ 2544:1-5) โดยมีอาณาเขตดังนี้ ทิศตะวันตกจดทะเลจีนใต้ ทิศใต้จดทะเลจีนใต้ และรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันออกติดต่อกับรัฐเคดาร์ประเทศมาเลเซีย ภูมิประเทศ ทั่วไปเป็นภูเขาและป่าดงดิบ ร้อยละ 34 เป็นพื้นที่ลอนลาด ร้อยละ 20 ที่เหลือเป็นพื้นที่ชายฝั่งพรุ และป่าชายเลน จำนวนประชากร 1.81 ล้านคน (กรมการปกครอง 2550) ประมาณร้อยละ 76 นับ ถิ่นศาสนาอิสลาม ประมาณร้อยละ 25 นับถิ่นศาสนาพุทธและศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.1 (ศูนย์ประสานการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2545:1) จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีลักษณะทางกายภาพ และสภาพสังคมแตกต่างจากพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ของประเทศไทยหลายประการ ประการแรกเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางของประเทศ โดยมีอาณาเขตจังหวัดยะลา และ นราธิวาสที่ติดต่อกับชายแดนของมาเลเซีย (ดูภาพที่ 2.1) ประการที่สองประชากรของจังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ส่วนใหญ่เป็นชาวมลายูมุสลิม (ดูตารางที่ 2.7) ซึ่งมีความสัมพันธ์ ด้านเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ใกล้ชิดกับประชากรภาคเหนือของมาเลเซีย เช่น รัฐกลันตัน และ ตรังกานู แต่มีเชื้อชาติศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมแตกต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ไทย ประการที่สามเป็นพื้นที่ที่มีการต่อต้านอำนาจรัฐอย่างต่อเนื่อง ด้วยเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และศาสนา ซึ่งคุกรุ่นจนไม่อาจยุติได้ภายใต้กระบวนการต่าง ๆ ที่รัฐบาลไทยดำเนินการ อยู่ (วัน กาศร์ เจ๊ะมาน 2547) สภาพสังคมของประชากรสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีลักษณะที่ เป็นชนกลุ่มน้อยที่สำคัญกลุ่มหนึ่งของประเทศ ซึ่งรัฐบาลทุกสมัยให้ความสำคัญกับการปกครอง ดินแดนส่วนนี้ ขณะเดียวกันชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ส่วนหนึ่งก็พยายามเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิ ในการปกครองตนเองอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะของขบวนการชาตินิยมมาเลย์มุสลิมปัตตานี

ตารางที่ 2.7 จำนวนประชากรในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ พ.ศ. 2533 และ 2543

จังหวัด	จำนวน ประชากร 2533			จำนวนประชากร 2543		
	รวม	มุสลิม	ร้อยละ	รวม	มุสลิม	ร้อยละ
ปัตตานี	515,372	403,287	78	668,648	526,289	79
นราธิวาส	546,755	432,655	79	706,653	562,451	80
ยะลา	340,982	217,365	64	423,629	308,754	73
รวมทั้งหมด	1,403,109	1,053,307	75	1,798,930	1,397,494	78

ที่มา: National Statistical Office (2001) *Statistics Year Book of Thailand 2000* Bangkok

National Statistical Office

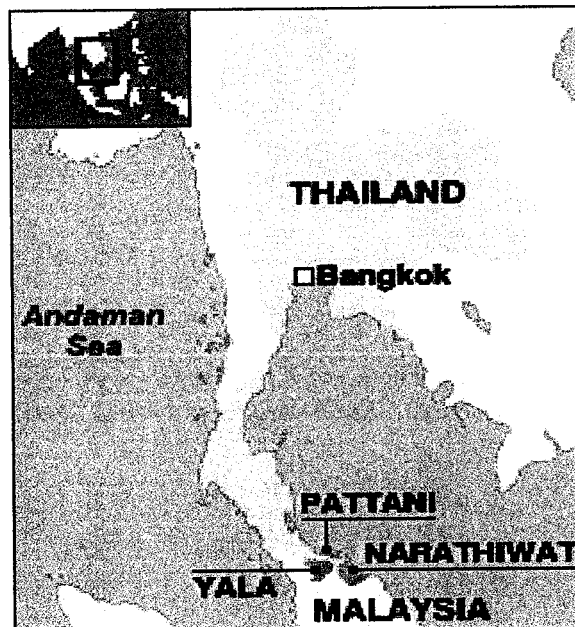
จังหวัดปัตตานี จังหวัดปัตตานีมีเนื้อที่ประมาณ 1,940.35 ตารางกิโลเมตร (สำนักงานจังหวัดปัตตานี 2548: 7) มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับอ่าวไทย ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัด ยะลา และจังหวัดนราธิวาส ทิศตะวันออกติดต่อกับอ่าวไทย ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดสงขลา (ดูภาพที่ 2) จังหวัดปัตตานีแบ่งหน่วยการปกครองเป็น 12 อำเภอคือ อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอสาบบุรี อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอหนองจิก อำเภอปะนาเระ อำเภอมายอ อำเภอยะรัง อำเภอ ยะหริ่ง อำเภอทุ่งยางแดง อำเภอไม้แก่น อำเภอกะพ้อ และอำเภอแม่ลาน (สำนักงานจังหวัดปัตตานี 2548: 8) จังหวัดปัตตานีเคยเป็นราชอาณาจักรปัตตานีที่เคยมีความเจริญรุ่งเรือง โดยมีพื้นที่ ครอบคลุมดินแดนจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ปัจจุบันจังหวัดปัตตานีเป็นแหล่งชุมชน ที่สำคัญมีผู้อยู่อาศัยหนาแน่น โดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำปัตตานี จำนวนประชากร ณ เดือนธันวาคม 2547 มีรวมทั้งสิ้น 639,503 คน จำแนกเป็นชาย 316,473 คน หญิง 323,030 คน ประชากรส่วนใหญ่ เป็นชาวมลายูมุสลิม โดยมีประชากรร้อยละ 81.26 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 17.83 นับถือ ศาสนาพุทธ ร้อยละ 0.91 นับถือศาสนาอื่น ๆ (สำนักงานจังหวัดปัตตานี 2548: 9 และดูตารางที่ 1)

จังหวัดยะลา จังหวัดยะลามีพื้นที่ประมาณ 4,521.078 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ได้สุดของ ประเทศ โดยมีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดสงขลา และจังหวัดปัตตานี ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดนราธิวาส และรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย ทิศใต้ติดต่อกับรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดสงขลา และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย (สำนักงานจังหวัดยะลา 2548: 1-2 และดูภาพที่ 3) จังหวัดยะลาแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ คือ อำเภอเมืองยะลา อำเภอกาบัง อำเภอชะหา อำเภอรามัน อำเภอกงปีนัง อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโต และอำเภอเบตง

(รูปภาพที่ 3) จำนวนประชากร ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2547 มีรวมทั้งสิ้น 468,050 คน เป็นชาย 233,935 คน และหญิง 234,115 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมลายูมุสลิม มีประชากรร้อยละ 76 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 24 นับถือศาสนาพุทธและอื่น ๆ (สำนักงานจังหวัดยะลา 2548: 6)

จังหวัดนราธิวาส จังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ประมาณ 4,475.43 ตารางกิโลเมตร นับเป็นจังหวัดชายแดนใต้สุดของประเทศไทยตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลตะวันออกของแหลมมลายู อาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดปัตตานี และอำเภอไทย ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอไทย และประเทศมาเลเซีย ทิศใต้ติดต่อกับรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดยะลา

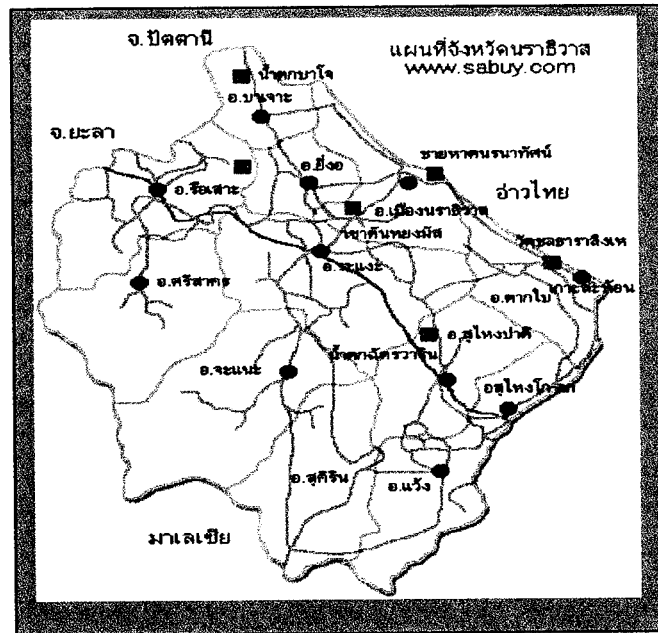
(รูปภาพที่ 4) พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และภูเขา ที่ราบส่วนใหญ่อยู่บริเวณติดกับอำเภอไทย เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ 4 สายคือ แม่น้ำบางนรา แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำตากใบ แม่น้ำสุไหงโกลก จังหวัดนราธิวาสแบ่งการปกครองเป็น 13 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอดากใบ อำเภอสุไหงโกลก อำเภอสุไหงปาดี อำเภอแว้ง อำเภอสุคิริน อำเภอจะแนะ อำเภอศรีสาคร อำเภอรือเสาะ อำเภอระแงะ อำเภอบาเจาะ อำเภอช้าง และอำเภอเจาะไอร้อง ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดนราธิวาสเป็นชาวมลายูมุสลิม (สำนักงานจังหวัดนราธิวาส 2548) ใน พ.ศ. 2543 จังหวัดนราธิวาสมีประชากร 706,653 คน ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 20 นับถือศาสนาพุทธและอื่น ๆ (คูตารางที่ 2.7)



ภาพที่ 2.1 แผนที่ประเทศไทยแสดงพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ที่มา: "Thailand's restive south" (2004) Restived August 25, 2005 from

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/3368333.stm>



ภาพที่ 2.4 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดนครพนม

ที่มา : สำนักงานจังหวัดนครพนม (2548) “สภาพทั่วไปของจังหวัดนครพนม” ค้นคืน

วันที่ 20 สิงหาคม 2548 จาก <http://www.pocnara.go.th/provnara/nara/nara7.htm>

3.3 ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาสำคัญที่คนไทยนับถือมายาวนานหลายศตวรรษ ปัจจุบันคาดว่ามียุโรปคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามประมาณ 6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 10 หรือหนึ่งในสิบของประชาชนชาวไทยทั้งประเทศ ความเป็นมาของศาสนาอิสลามในประเทศไทยตามหลักฐานที่มีอยู่นั้นศาสนาอิสลามเข้ามาในภูมิภาคนี้ตั้งแต่ศตวรรษที่ 11 หรือบางรายงานก็บอกว่าเข้ามาในสมัยศตวรรษที่ 13 โดยการเผยแพร่เข้ามาจากกลุ่มพ่อค้าที่เข้ามาค้าขายในภูมิภาคนี้ ดินแดนที่เป็นแหล่งรับวัฒนธรรมด้านศาสนาอิสลามเข้ามาในช่วงแรก ๆ ของไทยก็คือบริเวณทางใต้สุดของประเทศไทยได้แก่ ปัตตานี หากจะถือเอากรุงสุโขทัย (ราว พ.ศ. 1800) เป็นจุดเริ่มต้นของประวัติศาสตร์ไทยนั้นถือได้ว่าศาสนาอิสลามได้เข้ามาในประเทศไทยก่อนหน้าที่จะตั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี (จรัล มะลูลีม 2550) สมัยกรุงศรีอยุธยา เมืองปัตตานีมีฐานะเป็นเมืองประเทศราช เป็นหัวเมืองฝ่ายใต้ ครั้นเมื่อโปรตุเกสได้เข้ายึดครองเมืองมะละกาได้เมื่อ พ.ศ. 2054 นั้น โปรตุเกสได้ขยายอำนาจทางการค้ามาทางเหนือและพระรามาธิบดีที่ 2 (พ.ศ. 2034-2072) ทรงยินยอมให้โปรตุเกสเข้ามาตั้งสถานีการค้าตามหัวเมืองชายทะเล เช่น เมืองนครศรีธรรมราช เมืองมะริด

เมืองตะนาวศรี และเมืองปัตตานีของไทย เมืองปัตตานีจึงเป็นเมืองท่าสำคัญดังกล่าว ด้วยมีการตั้ง
 สถานีการค้านานาชาติ ทั้งชาวตะวันตกและชาวตะวันออกซึ่งมีชาวอินเดีย จีน ญี่ปุ่น โดยมีสินค้า
 สำคัญของเมืองปัตตานีคือ ไม้กฤษณา ไม้ฝาง ดีบุก ผ้าไหม เครื่องเทศงาช้าง นอแรดและของป่า ทำ
 ให้เมืองปัตตานีเป็นจุดสำคัญในการรับส่งสินค้าของนานาชาติคือ เครื่องถ้วยชาม อารู ดินปืน ดีบุก
 และผ้าไหมนับเป็นเมืองที่มั่นคงทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก

ด้วยความเจริญมั่งคั่งของเมืองปัตตานี จึงทำให้เจ้าครองเมืองปัตตานีคิดอ่านที่จะ
 เป็นอิสรภาพ ใน พ.ศ. 2092 ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญกล่าวคือ พระยาตานีศรีสุุด่าน ผู้ครองเมือง
 ปัตตานี ได้ใช้กองทัพเรือห้าหมื่น 200 ลำ ขึ้นไปช่วยกรุงศรีอยุธยารบพม่าจนได้เข้าปล้น
 พระราชวัง ด้วยเห็นว่าไทยจะเสียที่ต่อข้าศึก จนสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ต้องหนีไปหลบบนเกาะ
 มหาพราหมณ์ ภายหลังกองทัพไทยได้นำกำลังเข้าตีกองทัพเมืองตานีจนแตกพ่าย จึงกลับคืน
 พระราชวังได้ และในปี พ.ศ. 2146 สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจึงนำกองทัพเข้าตีเมืองปัตตานีไว้ใน
 อำนาจ แต่เมืองปัตตานีนั้นได้รับการช่วยเหลือจากพ่อค้าชาวยุโรปที่มีทั้งอารูและทรัพย์เงินจึง
 ป้องกันเมืองได้ สมัยต่อมาเมืองปัตตานีไม่พอใจที่สมเด็จพระเพทราชา ขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์
 กรุงศรีอยุธยาจึงประกาศตนเป็นอิสรภาพ (พลาคิสัย สิทธิธัญกิจ 2547: 171) และในปี พ.ศ. 2310
 เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าเป็นครั้งที่สอง ปัตตานีได้ตั้งตัวเป็นอิสระพร้อมกับหัวเมืองปักษ์ใต้
 อื่น ๆ เช่น นครศรีธรรมราช ในสงครามเก้าทัพใน พ.ศ. 2328 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
 จุฬาโลกโปรดเกล้าฯ ให้กรมพระราชวรมหาสุรสิงหนาทคุมกองทัพไปรบทางใต้ เมื่อพม่าพ่าย
 แพ้ไปแล้วก็เสด็จไปประทับ ณ เมืองสงขลา และส่งข้าหลวงเชิญกระแสนับตั้งไปยังปัตตานีและ
 หัวเมืองมลายูอื่น ๆ ให้มาอ่อนน้อมตั้งแต่ก่อน แต่พระยาปัตตานี (สุุด่าน มุหะหมัด) ไม่ยอมอ่อน
 น้อมจึงต้องส่งกองทัพลงไปตีเมืองปัตตานีจนสำเร็จ แล้วทำการกวาดต้อนครอบครัวและรวบรวม
 อารูได้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะปืนใหญ่มีสองกระบอก แต่นำมาไว้ที่กรุงเทพฯ หนึ่งกระบอก
 ซึ่งรัชกาลที่หนึ่งให้จารึกชื่อว่า “พญาตานี” และทำการแต่งตั้ง กุราบีดิน เป็นพระยาปัตตานี
 ปกครองขึ้นกับกรุงเทพฯ ๑ ต่อไป (วิเชียร วิชัยวัฒน์ 2514 :1)

ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เมืองปัตตานีก่อกบฏสอง
 ครั้ง ในราว พ.ศ. 2351 จึงมีพระราชดำริว่า ถ้าจะรักษาเสถียรภาพของอาณาเขตด้านนี้ให้คงอยู่
 ตลอดไปจะต้องตัดทอนหัวเมืองสำคัญของเมืองปัตตานีลง จึงแบ่งอาณาเขตเป็น 7 เมือง แล้วส่งคน
 ไปปกครองได้แก่

เมืองปัตตานี ให้พระยาวิชิตภักดีศรี เป็นเจ้าเมือง

เมืองหนองจิก ให้พระยาเพชรภิบาลนฤเบศร เป็นเจ้าเมือง

เมืองยะหริ่งให้พระยาพิพิธเสนา มาคยาธิบศิศรีสุรสงคราม เป็นเจ้าเมือง
เมืองรามันให้พระยารัตนภักดีศรีสุรวงษา เป็นเจ้าเมือง
เมืองยะลาให้พระยาณรงค์ฤทธิ์ศรีสุรวงษา เป็นเจ้าเมือง
เมืองสายบุรีให้พระยาสุริยสุนทรบวรภักดีศรีสุรวงษา เป็นเจ้าเมือง
เมืองระแงะให้พระยาภูผาภักดีศรีสุรวงษา เป็นเจ้าเมือง
พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเคยเป็นดินแดนของชนชาติมาเลย์มุสลิมภายใต้
ระบอบการปกครองแบบสุลต่านแห่งปัตตานี ในช่วง พ.ศ. 2351-2444 โดยไทยเข้าปกครองปัตตานี
โดยแบ่งเป็นเจ็ดหัวเมืองคือเมืองปัตตานี เมืองยะลา เมืองยะหริ่ง เมืองระแงะ เมืองรามัน เมืองสาย
บุรี และเมืองหนองจิก (รัตติกง สาละ 2547: 249) รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวทรงปฏิรูปการปกครอง โดยยกเลิกระบบเจ้าเมืองและจัดมณฑลเทศาภิบาลเมื่อ พ.ศ. 2435
ในระยะแรกทั้งเจ็ดเมืองขึ้นกับมณฑลนครศรีธรรมราช ต่อมาจึงจัดตั้งขึ้นเป็นมณฑลปัตตานีเมื่อ
พ.ศ. 2449 มีข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลปกครอง รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง
ยุบเลิกมณฑลปัตตานี และจัดตั้งจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส รัฐบาลจึงเข้า
ปกครองสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้การบูรณาการอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ (วัน กาตร์ เจ๊ะมาน
2548ก)

การสลายระบอบการปกครองแบบมาเลย์มุสลิม หรือระบบสุลต่านและราชา ด้วย
การใช้ผู้ปกครองคนไทยเป็นกลไกการปกครอง การใช้กฎหมายไทยแทนกฎหมายอิสลาม
หรือชารีอะห์ และกฎประเพณีหรืออาคัต การประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ
ใน พ.ศ. 2464 ซึ่งเป็นความพยายามจะสลายประเพณีและศาสนาของมาเลย์มุสลิมลง สมัยจอมพล
ป.พิบูลสงคราม มีการดำเนินนโยบายส่งเสริมวัฒนธรรมไทย และพยายามเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม
ชนกลุ่มน้อย สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในจังหวัดนราธิวาส
ปัตตานี สตูล และยะลา โดยเปลี่ยนแปลงการศึกษาแบบปอนาะเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามภายใต้การควบคุมของรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามลดบทบาทลงตามลำดับ
นอกจากนี้รัฐบาลพยายามทำให้มาเลย์มุสลิมกลายเป็นชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ของตนเอง ด้วยการเพิ่ม
จำนวนชาวไทยพุทธตามโครงการสร้างकुलแห่งประชากร กล่าวคือ รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
ได้จัดตั้งนิคมสร้างตนเอง และสนับสนุนชาวไทยพุทธนอกพื้นที่ให้ย้ายมาตั้งถิ่นฐานในนิคมสร้าง
ตนเอง โดยจัดสรรที่ดินให้ครอบครัวละประมาณ 17-25 ไร่ การบูรณาการดังกล่าวก่อให้เกิดการ
ต่อต้านด้วยวิธีการรุนแรงและสันติวิธี ดังกรณีต่อไปนี้ (วัน กาตร์ เจ๊ะมาน 2548ก และชิตชนก
ราฮิมมูลา 2547)

กรณีชาวบ้านน้ำใส อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ต่อต้านพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2464 ด้วยการยุติจ่ายภาษีแก่รัฐบาลไทย และเกิดการเดินขบวนประท้วงครั้งใหญ่เมื่อ พ.ศ. 2465 จนรัฐบาลต้องส่งกองกำลังทหารเข้ามาเพื่อรักษาความสงบ

กรณีของการจัดตั้งสมาคมประชาชาติมาเลย์แห่งปัตตานี หรือ Gabungan Melayu Patani Raya (GAMPAR) ขึ้นในมลายา พ.ศ. 2482 ของคนกู มาหมุด โมฮิดดีน (Tengku Mahmood Mahyiddin) บุตรชายคนกู อับดุล กาดร์ คามารุดดีน (Tengku Abdul Kadir Kamaruddin)³ เพื่อแยกดินแดนปัตตานีร่วมกับรัฐมาเลย์ในคาบสมุทรมลายู ช่วงเวลาเดียวกัน ฮัจยีสุหลง บิน อับดุล กาดร์ ครูสอนศาสนาได้จัดตั้ง ขบวนการประชาชนแห่งปัตตานี หรือ Patani People's Movement (PPM)

กบฏคูซงญอ พ.ศ. 2491 เหตุการณ์เริ่มจากฮัจยีสุหลงทำข้อเรียกร้องการปกครองตนเองของชาวมุสลิมในพื้นที่สี่จังหวัดเสนอร์ัฐบาลไทย เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2490 ซึ่งนำไปสู่การจับกุมฮัจยีสุหลงข้อหากบฏ เดือนมกราคม พ.ศ. 2491 เดือนถัดมาเกิดเหตุการณ์ปะทะกันระหว่างชาวมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ไทย ความรุนแรงเกิดขึ้นจนถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2491 เมื่อบรรดาชาวมุสลิมรวมตัวในนามกบฏคูซงญอ ครั้งนั้นมีมุสลิมเสียชีวิตประมาณ 400 คน เจ้าหน้าที่ไทยเสียชีวิต 30 นาย มุสลิมจากพื้นที่สี่จังหวัด หลบหนีไปยังรัฐมลายูจำนวน 3,000-6,000 คน

วัน กาดร์ เจ๊ะมาน (2548ก) สรุปว่า การต่อต้านรัฐบาลไทยปรากฏอย่างต่อเนื่องหลายรูปแบบด้วยวิธีการรุนแรงและสันติวิธี กล่าวคือสมัยที่รัฐบาลผ่อนคลายทางการเมืองและวัฒนธรรม พร้อมกับดำเนินกระบวนการทางประชาธิปไตย เช่น สมัยการเลือกตั้งและเปิดกว้างต่อกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง บรรดาชาวมุสลิมดูเหมือนจะยอมรับแนวทางแห่งประชาธิปไตยนั้น โดยปราศจากการต่อต้านอย่างรุนแรง รวมทั้งมีทำที่ประหนึ่งยอมรับต่อกระบวนการบูรณาการแห่งชาติในฐานะชาวไทยมุสลิมได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามการต่อต้านอำนาจรัฐยังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในรูปแบบของขบวนการปลดปล่อยตนเองของชาวมุสลิม

³ คนกู อับดุลกาดร์ คามารุดดีน หรือพระยาวิชิตภักดี อดีตเจ้าผู้ครองนครปัตตานีคนสุดท้าย

⁴ คือจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นมาเลย์มุสลิมประกอบด้วยปัตตานี ยะลา นราธิวาส ซึ่งเดิมเป็นรัฐปัตตานี และสตูล ซึ่งเดิมเป็นส่วนหนึ่งของรัฐไทรบุรี

3.4 ปัญหาความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2544-2548

ศรีสมภพ จิตรีภมย์ศรี (2547) ได้ศึกษาเหตุการณ์รุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่าง พ.ศ. 2536-2547 พบว่า เกิดความรุนแรงขึ้นปีละ 80-100 ครั้ง หรือเฉลี่ยปีละ 65.6 ครั้ง และเหตุการณ์มีความเข้มข้นมากขึ้นหลังจาก พ.ศ. 2544 กล่าวคือเหตุการณ์ร้อยละ 21.25 เกิดขึ้นก่อน พ.ศ. 2544 ส่วนอีกร้อยละ 78.74 เป็นเหตุการณ์หลัง พ.ศ. 2544 โดยเฉพาะเดือนมกราคมถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2547 มีความรุนแรงเกิดขึ้นถึง 1,253 ครั้ง มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บรวม 1,097 คนจำนวนนี้มีผู้บาดเจ็บ 524 คน เสียชีวิตจำนวน 573 คน โครงการจัดตั้งคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (2548ก) สำรวจเหตุการณ์รุนแรงช่วงเดือนมกราคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2548 พบว่า มีความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2,299 ครั้ง นราธิวาสเป็นพื้นที่เกิดเหตุการณ์มากที่สุด 1,029 ครั้ง ปัตตานี 720 ครั้ง และยะลา 550 ครั้ง (ดูภาคผนวก จ) ตัวอย่างของเหตุการณ์รุนแรงที่สำคัญมีดังนี้

เหตุการณ์ปล้นอาวุธจากกองพันทหารพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 โดยกองกำลังติดอาวุธไม่ทราบฝ่ายจำนวน 60 คน บุกโจมตีคลังแสงเก็บอาวุธของค่ายทหารดังกล่าว และสังหารทหารไป 4 นาย ก่อนหลบหนีไปพร้อมกับอาวุธปืนเอ็ม-16 และอาวุธปืนสั้นรวม 437 กระบอก (วัน กาแควร์ เจ๊ะมาน 2547)

เหตุการณ์ลอบเผาโรงเรียนของรัฐ ช่วงเวลาใกล้เคียงกับเหตุการณ์บุกเข้าโจมตีค่ายทหารเกิดการลอบเผาโรงเรียนของรัฐรวม 20 แห่ง นอกจากนี้ยังมีการลอบเผาป้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก 2 แห่ง ในพื้นที่ 11 อำเภอ จากจำนวน 13 อำเภอของจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเหตุการณ์ทำนองเดียวกันเคยเกิดขึ้นเมื่อช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2536 โดยมีการลอบเผาโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อม ๆ กันถึง 39 แห่งในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล (วัน กาแควร์ เจ๊ะมาน 2547)

ความรุนแรงกรณีกรือเซะ กรือเซะเป็นมัสยิดเก่าแก่ของปัตตานี มีมาตั้งแต่สมัยที่ปัตตานียังเป็นรัฐอิสระ กรือเซะเป็นมัสยิดก่ออิฐถือปูนแห่งแรกของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กรือเซะไม่ใช่โบราณสถานธรรมดา เทียบได้กับพระปฐมเจดีย์ของชาวไทย (นิธิ เอียวศรีวงศ์ 2547ก) เหตุการณ์ที่กรือเซะวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2547 คือ เหตุการณ์คนรุ่นหนุ่มเป็นส่วนใหญ่เข้าทำพิธีทางศาสนาและประกาศการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่รัฐด้วยการทำร้าย ชิงอาวุธ และยึดมัสยิดกรือเซะเป็นสถานที่ต่อสู้จนถูกฆ่าตายหมด จรัล มะลูลีม สรุปว่า เป็นขบวนการลับที่มีชื่อว่า ภูริกัต อิกมะตุลลอฮ์ อะบาตา หรือแนวทางแห่งวิญญูญาของพระเจ้าชัวนิรันดร์ ขบวนการนี้มีการทำงานเป็นระบบปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ตามสถานการณ์ ไม่มีความผูกพันกับขบวนการเดิมที่อ่อนกำลังลง

สามารถเชิญชวนเด็กหนุ่มที่หลงใหลในชีวิตเหนือจริงเข้าร่วมขบวนการได้เป็นจำนวนมาก โดยอาศัยเงื่อนไขของสังคมคือ การแสดงอำนาจ การกดขี่ และการอึด ของเจ้าหน้าที่บางคนเป็นเงื่อนไข โดยนำหลักศาสนามาบิดเบือน มีการกล่าวว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการต่อสู้เพื่อพระเจ้า (ปิยะ กิจถาวร 2547ก) การใช้มัดยัดหรือเชือกเป็นจาลูกให้สังคมโลกเห็นถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้น (ปิยะ กิจถาวร 2547ข)

ความรุนแรงกรณีตากใบ ความรุนแรงกรณีตากใบเกิดขึ้นวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2547 โดยเจ้าหน้าที่ใช้กำลังสลายการชุมนุมของประชาชน บริเวณที่หน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยมีการควบคุมตัวผู้ชุมนุมขึ้นรถบรรทุกทางราชการเพื่อนำส่งไปที่ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี ในระหว่างการสลายการชุมนุมและการขนส่งผู้ถูกจับกุมไปยังจุดหมายทำให้มีผู้เสียชีวิตเบื้องต้น 85 คน (คณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการการต่างประเทศ คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาความมั่นคงในจังหวัดภาคใต้ วุฒิสภา 2547)

วัน การ์์ เจ๊ะมาน (2547) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวของขบวนการแบ่งแยกดินแดนช่วง พ.ศ. 2544-2548 มีความเข้มแข็งอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเกิดเหตุการณ์รุนแรงหลายลักษณะ เช่น ลอบเผาโรงเรียนของรัฐ เข้าปล้นอาวุธจากคลังแสงของกองทัพบก โจมตีป้อมตำรวจ ลอบสังหารเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร พระภิกษุ และชาวพุทธอีกจำนวนหนึ่ง แม้ว่าช่วงแรก ๆ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จะให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน้อย และกล่าวว่าเป็นการกระทำของโจรกระโจนที่ต้องการสร้างสถานการณ์ แต่ที่สุดก็ยอมรับว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำของขบวนการแบ่งแยกดินแดนชาวมลายูมุสลิม

3.5 สาเหตุของปัญหา

ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องชนกลุ่มน้อย และเกิดเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง สาเหตุสำคัญมาจากปัจจัยภายในประเทศและปัจจัยภายนอกประเทศ

3.5.1 สาเหตุของปัญหาจากปัจจัยภายใน

1) นโยบายรัฐบาล คิวแทน Organization of Islamic Conference (OIC) ที่มาประเทศไทย พ.ศ. 2548 ยืนยันว่า สาเหตุของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ใช่เรื่องศาสนาแต่อาจเป็นเรื่องการเมือง การปกครอง และรวมถึงเรื่องความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน [คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) 2548ก] นโยบายรัฐบาลที่พยายามบูรณาการทางการเมืองและวัฒนธรรมไทย ในกรณีสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ดำเนินการ

อย่างค่อนเนื่องก่อให้เกิดความไม่พอใจในกลุ่มชาวมุสลิม โดยเฉพาะชนชั้นสูง ผู้สูญเสียอำนาจและผลประโยชน์ วัน กาคร์ เจ๊ะมาน (2548ก) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาโดยลดความสำคัญของระบบปอเนาะเป็นความพยายามสลายประเพณีและศาสนาของชาวมุสลิมลงสมัยที่มีการผ่อนคลายทางการเมืองและวัฒนธรรม ชาวมุสลิมจะยอมรับแนวทางแห่งประชาธิปไตยโดยปราศจากการต่อต้านอย่างรุนแรง รวมทั้งมีท่าทียอมรับกระบวนการบูรณาการแห่งชาติในฐานะชาวไทยมุสลิม นอกจากนี้ นโยบายตั้งศูนย์อำนวยการบริหารชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกองกำลังผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ 43 (พตท. 43) ซึ่งทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วยทำให้เกิดคลายภาพของปัญหาต่าง ๆ หรือความขัดแย้งต่าง ๆ ที่ดำรงอยู่ขณะนั้น เมื่อมีการยกเลิกงานของ ศอ.บต.และ พตท. 43 เมื่อ พ.ศ. 2545 ทำให้การถ่วงดุลอำนาจของภาครัฐภาคประชาชน และผู้ใช้กลไกอำนาจรัฐเกิดการเสียดุล ก่อให้เกิดปัญหารุนแรงเพิ่มขึ้น (ศูนย์ข่าวประชาสังคมด้านคอร์ปชั่น 2548)

2) การแก้ปัญหาโดยใช้นโยบายรุนแรง การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม หมายถึงมีนโยบายในการใช้อำนาจและความรุนแรงผ่านกลไกอำนาจรัฐ ดังกรณีที่พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตรใช้คำพูดที่ชี้นำให้มีการแก้ปัญหา เช่น “โจรกระจอก” “ตายไปนี่กว่าจะได้ขึ้นสวรรค์แต่ต้องลงนรก” “บ้านก็บ้าไป” “จะปราบให้สิ้นซาก” (คณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการการต่างประเทศ คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาความมั่นคงในจังหวัดภาคใต้ วุฒิสภา 2547) วัน กาคร์ เจ๊ะมาน (2548ข) กล่าวว่า กรณีตากใบที่เกิดขึ้นมีผู้เสียชีวิต 86 คนขณะอยู่ในการควบคุมของเจ้าหน้าที่ กรณีนั้นเป็นเพียงแค่การชุมนุมประท้วงที่ควบคุมไม่ได้ ไม่จำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการกดขี่ข่มเหงถึงระดับนั้น ซึ่งยิ่งก่อให้เกิดความเกลียดชังในหมู่ประชาชนมากขึ้น การแก้ปัญหาโดยการปราบปรามด้วยกำลังและความรุนแรงจากกรณีเหตุการณ์ที่กรือเซะจนถึงเหตุการณ์ที่ตากใบสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวในการแก้ปัญหา มีการตอบโต้ด้วยความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะทำให้ความคิดและขบวนการแบ่งแยกดินแดนขยายตัว ทั้ง ๆ ที่เคมีถึงมืออยู่จริงแต่เป็นความคิดของคนจำนวนน้อย (“แถลงการณ์ 144 นักวิชาการกรณีเหตุการณ์ที่ตากใบ” 2545) นโยบายที่เป็นการสั่งการให้ใช้ความรุนแรง จึงทำให้ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ขยายขอบเขตออกไป

3) การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ การปฏิบัติอย่างไม่ยุติธรรมของเจ้าหน้าที่ในบางครั้งก่อให้เกิดความไม่พอใจในกลุ่มประชาชน จาตุรงค์ ฉายแสง (2547) กล่าวว่า การปฏิบัติที่ขาดความถูกต้อง เช่น การลักพาตัว เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่และมองว่าในบางเหตุการณ์เกิดจากการสร้างสถานการณ์ของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้การปฏิบัติทางด้านขาดเอกภาพมีผลให้การแก้ปัญหาล่าช้า นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2547ข) กล่าวว่า ก่อนที่ทนายสมชาย

นิละไพจิตร ประธานชมรมนักกฎหมายมุสลิมจะถูกอุ้มหายไป ได้พูดในงานสัมมนาแห่งหนึ่งว่า ผู้ต้องหาคดีปล้นปืนจากภาคใต้ 4 คน ซึ่งถูกนำมาสอบสวนที่กรุงเทพฯ ถูกทรมานกรรมสาหัส มีร่องรอยการทำร้ายหลายแห่ง นอกจากนี้จำเลยยังถูกตำรวจผู้สอบสวนปัสสาวะรดหน้า และเข้าปากด้วย

4) การก่อความรุนแรงของกลุ่มต่อต้าน กลุ่มก่อความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อาจจำแนกได้เป็นสองกลุ่มคือ

กลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน เกิดขึ้นจากความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์ ที่กลุ่มต่อต้านไม่พอใจการยึดครองรัฐปัตตานีเข้าเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรไทย โดยพยายามใช้นโยบายการบูรณาการทางการเมืองและวัฒนธรรมต่อชาวมาเลย์มุสลิมอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือการต่อต้านรัฐบาลทุกรูปแบบเพื่อจัดตั้งรัฐอิสระขึ้นในชายแดนภาคใต้ ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่ยังเคลื่อนไหวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบันมี 8 กลุ่มคือ แนวร่วมปลดปล่อยอิสลามปัตตานี (Barisan Islam Pembebasan Patani: BIPP) แนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติ (Barisan Revolusi Nasional: BRN) องค์กรกู้เอกราชสหปัตตานีหรือพูโล (Patani United Liberation Organization: PULO) สภาแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติ (Barisan Revolusi Nasional-Kongres: BRN-K) ขบวนการมุจาฮิดีนปัตตานี (Gerakan Mujahidin Patani: GMP) ขบวนการอูลาม่าปัตตานี (Gerakan Ulama Patani: GUP) ขบวนการมุจาฮิดีนอิสลามปัตตานี (Gerakan Mujahidin Islam Patani: GMIP) ใน พ.ศ. 2534 ได้มีข้อตกลงระหว่าง 6 กลุ่มแรกจัดตั้งองค์กรร่วม (Umbrella Organization) ใช้ชื่อว่าแนวร่วมเพื่อเอกราชแห่งปัตตานีหรือ เบอ์รซาคู (Barisan Bersatu Kemerdekaan Patani: BERSATU) ซึ่งปัจจุบันถูกกล่าวหาจากรัฐบาลไทยว่ากำลังสร้างความรุนแรงขึ้น (วัน กาเคร์ เจ๊ะมาน 2548ก)

วัน กาเคร์ เจ๊ะมาน (2547) สรุปว่า ความเคลื่อนไหวของกลุ่มแบ่งแยกดินแดนช่วงเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมาได้เกิดจากประเด็นเศรษฐกิจดั้งที่บางคนกล่าวอ้าง แต่เกิดจากความขัดแย้งทางวัฒนธรรมระหว่างชาวมาเลย์มุสลิมปัตตานีกับชาวไทยพุทธ ผู้นิยมแนวทางแบ่งแยกดินแดนเห็นว่า การพยายามควบคุมชุมชนมาเลย์มุสลิมเป็นการคุกคามวัฒนธรรมประเพณีและศาสนาอันเป็นวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ การที่ขบวนการแบ่งแยกดินแดนไม่อาจจะบรรลุเป้าหมายได้เนื่องจากความแตกแยกและการไร้ประสิทธิภาพของขบวนการ รวมถึงขาดการสนับสนุนจากรัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านและรัฐบาลประเทศมุสลิมอื่น ๆ อันเป็นผลมาจากกระบวนการร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานอำนาจและผลประโยชน์ของรัฐประชาชาติปัจจุบัน

กลุ่มผู้สูญเสียผลประโยชน์ อาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ชายแดนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นแหล่งผลประโยชน์ที่สำคัญทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ด้านการเมืองนั้นจากการเลือกตั้งเมื่อ พ.ศ. 2544 กลุ่มวาทะห์ซึ่งต่อมาสังกัดพรรคไทยรักไทยเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลพื้นที่แต่ผลการเลือกตั้งเมื่อ พ.ศ. 2548 ปรากฏว่าพรรคไทยรักไทยไม่ได้รับการเลือกตั้งแม้แต่คนเดียวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องการแข่งขันทางการเมือง ระหว่างฝ่ายพรรครัฐบาลและฝ่ายค้านในพื้นที่ ส่วนด้านเศรษฐกิจนั้นเนื่องจากพื้นที่ส่วนนี้มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีผลประโยชน์ทางการค้าชายแดนชัดเจน ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นมีทั้งสินค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย และการค้านอกระบบซึ่งมีทั้งสินค้าหนีภาษีเช่น บุหรี่ สุราต่างประเทศ การลักลอบค่าน้ำมันเถื่อน และยาเสพติด สินค้าเหล่านี้เป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลไทยเร่งปราบปรามเพราะส่งผลกระทบต่อด้าน เศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศ ผลประโยชน์ที่กล่าวมาก่อให้เกิดกลุ่มอิทธิพล อำนาจมืดต่าง ๆ สร้างกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบขึ้นมาด้านรัฐบาล ดังนั้นทั้งกลุ่มการเมือง การค้าของเถื่อน ยาเสพติด หรือกลุ่มอิทธิพลในเรื่องอบายมุขต่าง ๆ คือสิ่งที่เป็นพื้นฐานของอำนาจและผลประโยชน์ภายในพื้นที่ ซึ่งพบว่ามีเรื่องเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีส่วนด้วยในเรื่องของการใช้อำนาจและอิทธิพลที่ไม่ถูกต้อง (ศูนย์ข่าวประชาสังคมด้านคอร์รัปชัน 2548)

3.5.2 สาเหตุของปัญหาจากปัจจัยภายนอก

1) การดำเนินการของรัฐบาลต่อเหตุการณ์ในต่างประเทศ เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นบางกรณีอาจเป็นเงื่อนไขผลักดันให้ผู้ต่อต้านได้รับการสนับสนุนจากภายนอก เช่น กรณีการสังหารไปพร้อมกับกองกำลังนาซาติที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย และชาวมุสลิมที่มีทัศนคติเป็นปฏิปักษ์ต่อสหรัฐและชาติพันธมิตร เช่น กรณีติมอร์ตะวันออก อัฟกานิสถาน และอิรัก การให้ความช่วยเหลือเครื่องมือหรืออาวุธแก่รัฐบาลบางประเทศ ในการปราบปรามผู้ก่อการร้าย เช่นกรณีฟิลิปปินส์ การจับกุมผู้ก่อการร้ายคนสำคัญ กรณีจับนายฮัมบาลี (คลังสมอง วปอ. เพื่อสังคม 2548)

2) วัฒนธรรมของเหตุการณ์ในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะความพยายามแยกตัวเป็นอิสระหรือปกครองตนเองในหลายประเทศ เช่น กรณีอาแจห์ อินโดนีเซีย กรณีแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร (Moro national Liberation Front- MNLF) ทางภาคใต้ฟิลิปปินส์ กรณีเชสเนียในรัสเซีย เคิร์ดในอัฟกานิสถาน และปาเลสไตน์ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงโลกอิสลามปัจจุบัน ความขัดแย้งระหว่างนิกายซุนนีและสุหนี่ ตลอดจนความนิยมใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของมุสลิมหลายกลุ่ม โดยใช้ศาสนาอิสลามเป็นการสร้างแรงจูงใจ และขวัญกำลังใจให้กลุ่มบุคคลเหล่านั้น ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาภาคใต้ไม่มากนัก (คลังสมอง วปอ. เพื่อสังคม 2548)

3) การก่อการร้ายสากล พฤติกรรมก่อการร้ายปัจจุบันแตกต่างจากลักษณะเดิมชัดเจน กลุ่มอัลไกดามีการขยายเครือข่ายไปทั่วโลก ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีขบวนการเจไอซึ่งมีการเลียนแบบกลุ่มก่อการร้ายที่เคร่งศาสนาอิสลามและยึดมั่นในอุดมการณ์ การแทรกซึมอาจผ่านกลุ่มเจไอหรืออาจเข้าถึงเยาวชนไทยที่ศึกษาในต่างประเทศ เป้าหมายมิใช่เพื่อการตั้งรัฐปัตตานีอิสระแต่ต้องการสร้างสหพันธ์รัฐอิสลามทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งปกครองด้วยกฎหมายอิสลามอย่างเคร่งครัดตามแบบคาบิลัน (คลังสมอง วปอ. เพื่อสังคม 2548) วัน กาดร์ เจ๊ะมาน (2548ข) กล่าวว่า “การลุกฮือขึ้นต่อต้านจากบรรดามุสลิมทั่วโลกทำให้ขบวนการแบ่งแยกดินแดนได้รับแนวความคิดเชิงศาสนาเพิ่มมากขึ้น พวกอิสลามิสต์ทำงานกับพวกนัชนัสนัลลิสต์ใกล้ชิดมากขึ้นกว่าเดิม ลัทธิแบ่งแยกดินแดนปัตตานีที่แข็งแกร่งมากขึ้นเป็นเพราะการผสมผสานกันระหว่างแนวคิดเรื่องศาสนาและการเมืองเข้าด้วยกัน”

3.6 ลักษณะการดำเนินการของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

ข้อ 1 ปลุกระดมมวลชนต่อคนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สำนึกถึงชาตินิยมโดยเน้นให้เห็นถึงความแตกต่างในการนับถือศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

ข้อ 2 โฆษณาชวนเชื่อ บิดเบือนข้อเท็จจริงให้คนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และต่างประเทศไปเข้าใจผิดว่า รัฐบาลไทยกดขี่ข่มเหงคนมุสลิมและบิดเบือนประวัติศาสตร์ว่า สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เคยเป็นของมาเลเซียมาก่อน ทั้งนี้เพื่อโยงให้เป็นปัญหาที่นานาชาติควรเข้าไปเกี่ยวข้อง

ข้อ 3 พยายามสร้างเงื่อนไขหรือเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ซึ่งบางเรื่องรัฐบาลยอมไม่ได้

ข้อ 4 สร้างความแตกแยกระหว่างคนไทยพุทธกับไทยมุสลิมในพื้นที่ และพยายามใช้อิทธิพลบังคับให้คนไทยพุทธในพื้นที่นอกเมือง ให้อพยพออกจากพื้นที่ เช่น การบังคับซื้อที่ดินในราคาถูก ทำร้ายครูไทยพุทธ เป็นต้น

ข้อ 5 ดัดต่อขอความช่วยเหลือจากประเทศกลุ่มมุสลิมในด้านการเงินและด้านอื่น ๆ

ข้อ 6 ทำลายเศรษฐกิจและหาเงินทุนในการต่อสู้ ด้วยการกรรโชกทรัพย์จากร้านค้าประชาชน สวนยาง โรงงานอุตสาหกรรมและการปล้นสะดม ทำให้เอกชนไม่กล้ามาลงทุน

ข้อ 7 ชักจูงให้คนไทยมุสลิมส่งบุตรหลานเข้าเรียนหนังสือไทย เฝ้าโรงเรียน จับครูเรียกค่าไถ่ หรือจับเป็นตัวประกัน

ข้อ 8 สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนที่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายเรา ด้วยการลอบทำร้าย หรือสังหาร หรือกลั่นแกล้งให้ร้ายข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ (ขัดขวางการ

คำเนิการของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ) ด้วยความเข้มแข็งให้ถูกหน่วยเหนือเพ่งเล็ง หรือถูกย้ายออกนอกพื้นที่หรือทำให้หมดกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ข้อ 9 กล่าวโจมตีว่า รัฐบาลไทยไม่เปิดโอกาสให้คนมุสลิมเข้ารับราชการ หรือรับการศึกษาในระดับสูงกว่าถ้าหากไม่ยอมรับว่าเป็นคนไทย

ข้อ 10 กล่าวหาว่า รัฐบาลไทยพยายามกลืนคนไทยมุสลิมในพื้นที่ ด้วยการอพยพคนไทยพุทธในพื้นที่อื่น ๆ เข้าไปประกอบอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ตามนิคมต่าง ๆ)

ข้อ 11 ขอให้กลุ่มประเทศมุสลิมยอมรับเข้าคำเนิการของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบว่าเป็นโดยชอบธรรม กับขอให้สนับสนุนขบวนการฯ ในการคำเนิการเพื่อแบ่งแยกดินแดน

3.7 กลุ่มที่ก่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบัน (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ 2547)

3.7.1 กลุ่มที่มีความคิดอุดมการณ์ในการต่อสู้เพื่อความเป็นเอกราชของรัฐอิสลามปัตตานี บุคคลในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ได้รับการปลูกฝังแนวความคิดตั้งแต่เด็ก ถึงประวัติศาสตร์คนมลายูและความเป็นชาติของรัฐปัตตานีในการต่อสู้สืบทอดต่อ ๆ กันมาและมักจะนำศาสนามาแสวงประโยชน์เป็นหลัก ปัจจุบันแนวทางการต่อสู้ได้ผ่านพ้นมาเป็นเวลากว่าหนึ่งร้อยปี ซึ่งสามารถแยกแนวทางและลักษณะของการต่อสู้ออกเป็นสองห้วงเวลาคือ

ในยุคเริ่มแรก แนวทางการต่อสู้ส่วนใหญ่อาศัยความเป็นเชื้อชาติที่มีอดีตผู้ปกครองรัฐ ที่ต้องสูญเสียอำนาจจากการประกาศเขตการปกครองแบบใหม่ของราชการที่ 5 โดยรวบรวมหัวเมืองต่าง ๆ เป็นหนึ่งเดียวแล้วส่งข้าราชการส่วนกลางมาปกครองและเป็นเหตุให้รัฐปัตตานีเป็นส่วนหนึ่งของไทยโดยสมบูรณ์ ทำให้ราษฎรมีความรู้สึกว่าถูกยึดครองและเข้าเมืองเดิมหมดอำนาจ จึงมีการกบฏขึ้นมาหลายครั้งแต่ไม่สำเร็จทำให้ผู้นำกบฏถูกจับเป็นเชลยและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก

จากประวัติศาสตร์สืบทอดสู่คนรุ่นหลัง ถึงแนวทางการต่อสู้และความเป็นคนมลายู รัฐอิสลามปัตตานี ประกอบกับกระแสโลกไร้พรมแดนจึงมีการให้ทุนการศึกษาต่อในประเทศตะวันออกกลางจากกลุ่มประเทศอาหรับ ทำให้ผู้ที่ไปศึกษาได้รับแนวทางการต่อสู้ของประเทศมุสลิมในเอเชียใต้และตะวันออกกลาง รวมถึงนำวัฒนธรรมเข้ามามีอิทธิพลต่อคนไทยมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.7.2 กลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มย่อยคือ กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ทางธุรกิจคึกคักหมาย ทั้งกลุ่มต่อสู้ด้วยอุดมการณ์และกลุ่มผลประโยชน์ต่างพยายามสร้างกลุ่มโจรขึ้นเพื่อให้เกิดความไม่สงบ ทำให้อำนาจรัฐไม่สามารถเข้าไป

ความคลุมเครือได้ ส่งผลให้แผนการพัฒนาต่าง ๆ ของรัฐไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้ประชาชนถูกรวบงำขาคิวทัศน์และเกรงกลัวกฎหมาย

กลุ่มที่มีบทบาทในการก่อความไม่สงบในปัจจุบันจึงเป็นกลุ่มโจร 4 กลุ่มซึ่งมีทั้งที่ดำเนินการเป็นขบวนการและกลุ่มมิจลาชีพที่เคลื่อนไหวอยู่ในปัจจุบันสรุปได้คือ

กลุ่มที่หนึ่ง องค์กรกู้เอกราชสหปัตตานีหรือพูโล (Patani United Liberation Organization: PULO) มีสองกลุ่มหลักคือพูโลเก่า และพูโลใหม่ กลุ่มที่มีศักยภาพและการเคลื่อนไหวที่ชัดเจนคือกลุ่มของพูโลใหม่มีแกนนำที่สำคัญอยู่ในมาเลเซียแต่มีกองกำลังเคลื่อนไหวอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย มีกองกำลังหลัก 3 กลุ่ม กำลังประมาณ 30-35 คน คือ

1) กลุ่มของปะคอเฮง คาเล็ง (น้องเขย หะยีคาโอ๊ะ ทำน้ำ อืดหัวหน้ากองกำลัง (กกล.) PULO ใหม่ ถูกจับกุมเมื่อต้นปี 2541) มีกำลัง 10-15 คน พื้นที่เคลื่อนไหวหลักอยู่ใน อ.สุคีริน และ อ.ศรีสาคร จ.นราธิวาส และมีการแยกกำลังกลุ่มย่อย 7-8 คน เข้ามาเคลื่อนไหวในรอยต่อ อ.ระแงะ อ.รือเสาะ และ อ.ยี่งอ จ.นราธิวาส โดยมี นายสะกรี ดูบ๊ะบายะ เป็นหัวหน้า

2) กลุ่มของนายมะรุดี ปิยา มีกำลังประมาณ 7-8 คน เคลื่อนไหวในพื้นที่ อ.ยี่งอ และ อ. บาเจาะ จ.นราธิวาส บางครั้งเข้าไปเคลื่อนไหวใน อ.จะนะ จ.นราธิวาส ซึ่งเป็นบ้านของภรรยา

3) กลุ่มของนายมาโซ คาเยะ มีกำลัง 10-12 คน เคลื่อนไหวแนวชายแดนไทยกับมาเลเซีย ด้าน อ.เบตง จ.ยะลา บางครั้งเข้ามาเคลื่อนไหวในเขต อ.ธารโต และ อ.บันนังสตา จ.ยะลา

กลุ่มที่สอง แนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติหรือบีอาร์เอ็น (Barisan Revolusi Nasional: BRN) ปัจจุบันมีบทบาทลดน้อยลงเนื่องจากแกนนำได้รับบาดเจ็บอย่างไรก็ตาม มีการส่งกำลังเข้ามาเพื่อดำรงอิทธิพลในพื้นที่ อ.สุคีริน อ.จะนะ และ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส เป็นครั้งคราวนำโดย นายปะคองยา กานัน๊ะมีกำลัง 10-12 คน และมีกลุ่มย่อยอีกกลุ่มหนึ่งประมาณ 10-15 คน เข้าไปเคลื่อนไหวในเขตรอยต่อ อ.กรงปินัง กับ อ.ยะหา จ.ยะลา

กลุ่มที่สาม ขบวนการมุจาฮิดีนปัตตานีหรือจีเอ็มพี (Gerakan Mujahidin Patani: GMP) หรือกลุ่มโจรมุจาฮิดีนอิสลามปัตตานี จากฐานข่าวและการชักจูงสมาชิกที่ออกมาอบตัวและถูกจับกุมมีกำลังปฏิบัติการเน้นในพื้นที่ราบประมาณ 30 คน แต่มีแนวร่วมในพื้นที่หลายร้อยคน กลุ่มนี้เข้ามาจัดตั้งแนวร่วมหลักในกลุ่มโจรมิจลาชีพและกลุ่มมือปืนรับจ้าง มีนายการิน กะดูปิง เป็นหัวหน้า มีกำลังประมาณ 18-20 คน โดยประสานกับกลุ่มนายอาหามะ แมเราะ (เสียชีวิตจากการปะทะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อ 28 ต.ค.46) ซึ่งมีภูมิลำเนาใน จ.ยะลา

กลุ่มสุดท้าย แนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติบีอาร์เอ็น โคออร์ดิเนต (BRN.Co-ordinate) เดิมไม่มีกองกำลัง แต่เริ่มมีการฝึกการอบรมมาตั้งแต่ปี 2540 สามารถจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการในเมืองปี 2541

ก่อเหตุลอบขวางระเบิดจุดตรวจตำรวจในเขต อ.ตากใบ และ อ.แว้ง จ.นราธิวาส และปรากฏข่าวสาร มาตลอดว่ามีการชักจูงเยาวชนตามโรงเรียนสอนศาสนาและทั่วไปเข้าอบรมปลูกฝังแนวความคิด แบ่งแยกดินแดนและทางทหาร ปัจจุบันปรากฏข่าวสารมีวัยรุ่นเข้าอบรมเป็นกองกำลังของกลุ่มโจร BRN.Co-ordinate ซึ่งเคลื่อนไหวในเขตตันหยงมัส จ.นราธิวาส มีการเชิญผู้สงสัยมาซักถามและออก หมายจับ นายมะแซ อุเซ็ง (ปัจจุบันหลบหนีอยู่ในมาเลเซีย) แกนนำคนสำคัญของกลุ่มโจร ฯ ในห้วง ที่ผ่านมา ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มโจรในพื้นที่ จ.นราธิวาส ลดระดับความรุนแรงลงระยะหนึ่งใน ด้านการปฏิบัติการจิตวิทยาโจมตีรัฐ ฯ ในที่สาธารณะ แต่ยังคงมีการดำเนินงานในกลุ่มย่อย ๆ เฉพาะ กลุ่มเป้าหมายที่มั่นใจว่ามีความคิดอุดมการณ์ไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ศาสนามาแอบ อ้างเพื่อแสวงประโยชน์ ปลูกฝังแนวความคิดว่าคนมุสลิมจะต้องไม่ให้คนนอกศาสนาเป็นผู้ปกครอง สร้างความรู้สึกลึกซึ้งชังบุคคลที่นับถือศาสนาอื่นที่ไม่ใช่มุสลิม และจุดหมายสูงสุด คือ การจัดตั้งรัฐ อิสลามปัตตานี

3.7.3 ปัญหาของกลุ่มอิทธิพล กลุ่มโจรและกลุ่มแอบอ้าง กรณี โชกทรัพย์ผู้ประกอบการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากเหตุการณ์กลุ่มอิทธิพล/กลุ่มโจรและกลุ่มแอบอ้างโจรกรรโชกทรัพย์ผู้ประกอบการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลานาน สร้าง รายได้ผลประโยชน์ให้ผู้กระทำและผู้อยู่เบื้องหลังมากมายหลายด้าน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของความไม่สงบ ที่ยังไม่สามารถแก้ไขให้หมดไปได้ รูปแบบวิธีการดำเนินงานการกรรโชกทรัพย์ ส่วนใหญ่มักอาศัยชื่อกลุ่มโจร แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรกคือ กลุ่มอิทธิพล (ส่วนใหญ่เป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย และกลุ่มประกอบธุรกิจ ผิดกฎหมาย) นักการเมืองท้องถิ่น และข้าราชการบางคน บุคคลกลุ่มนี้จะเป็นผู้อยู่เบื้องหลังในการ เรียกเก็บค่าคุ้มครองส่งจดหมายกรรโชกทรัพย์ต่อกลุ่มผู้ประกอบการอาทิ ร้านค้า ร้านขายทอง ปั้นน้ำมัน ร้านค้าวัสดุก่อสร้างและผู้รับเหมาก่อสร้าง โดยร่วมมือกับกลุ่มโจรที่กลุ่มคนได้ คุ้มครองดูแลและอำนวยความสะดวก แล้วยำเงินที่ได้รับมาแบ่งกันตามสัดส่วนข้อตกลง ถ้าผู้ประกอบการ คนใดไปแจ้งเจ้าหน้าที่หรือไม่ยอมจ่าย กลุ่มโจรก็จะทำการข่มขู่ ลอบยิง เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลของการไม่ยอมจ่ายเงิน

กลุ่มที่สองคือ กลุ่มฉวยโอกาสแอบอ้างกลุ่มโจร บุคคลกลุ่มนี้จะรวมตัวเป็นแก๊งมีการ ดำเนินงานเป็นขบวนการ ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่เจ้าหน้าที่ใช้งาน หรือมีความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ ปัจจุบันในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะถูกกรรโชกทรัพย์เรียกจ่ายค่า คุ้มครองเป็นภาษีเดือนให้กับกลุ่มนอกกฎหมาย ซึ่งผลประโยชน์เหล่านี้มีจำนวนมหาศาล ปราบใดที่ ยังไม่สามารถทำให้ราษฎรมีความเชื่อมั่นในการรักษาความปลอดภัยชีวิตทรัพย์สินจากเจ้าหน้าที่รัฐจึง ยากที่จะทำให้เกิดความสงบสุขขึ้นมาได้

กลุ่มบุคคลนอกกฎหมายเหล่านี้มักจะแสวงประโยชน์ แอบอ้างศาสนาในการบีบบังคับให้ผู้ประกอบการยอมจ่ายเงิน ทำให้ได้รับความร่วมมือจากราษฎรในพื้นที่หากมีการลงมือกระทำต่อชีวิตและทรัพย์สิน เพราะเห็นว่าพ่อค้าไทยพุทธเป็นคนนอกศาสนาและจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสกลุ่มคนร้าย

นอกจากนี้ยังมีปัญหาจากกลุ่มการเมือง ซึ่งแข่งขันเพื่อช่วงชิงความได้เปรียบทางการเมืองและการหาผลประโยชน์ของนักการเมือง ทั้งโครงการรัฐและธุรกิจของคนในพื้นที่ โดยการกีดกันระหว่างกันทำให้เกิดความขัดแย้ง จึงมีการสร้างสถานการณ์เพื่อลดความน่าเชื่อถือฝ่ายตรงข้ามหรือเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ โดยมีความสัมพันธ์กับกลุ่มอิทธิพล กลุ่มโจรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กลุ่มเยาวชนและแนวร่วมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเชื่อว่า เป็นกลุ่มก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีโครงสร้างมาจากการดำเนินการของกลุ่มโจร BRN.Co-ordinate ซึ่งคุมสถานศึกษาไว้ นับตั้งแต่ระดับอนุบาล (คาดีกา) ถึงปอเนาะ ให้เป็นฐานที่มั่นเพื่อขยายแนวคิดรุนแรง เป็นแหล่งบ่มเพาะเยาวชนเพื่อก่อการร้ายตามแผนการปฏิบัติ 7 ขั้นที่ยึดได้จากบ้าน นายมะแซ อุเซ็ง แกนนำกลุ่มโจร BRN.Co-ordinate และเลขานุการมูลนิธิ PUSAKA ประธานชมรมคาดีกา โรงเรียนสัมพันธ์วิทยา อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส เมื่อ 1 พฤษภาคม 2546 ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างจิตสำนึกมวลชน มีการดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก เป็นการจัดทำเว็บไซต์ออกเผยแพร่ต่อประชาคมโลกเกี่ยวกับความเป็นมา การปลุกฝังอุดมการณ์ในการต่อสู้ เพื่อจัดตั้งรัฐบาลปัตตานีของชาวมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีนักวิชาการเชื้อสายมลายูให้คำแนะนำ พัฒนา ปรับปรุงเนื้อหา นอกจากนี้ยังได้จัดทำเทปเสียงปลุกกระดมและมีการทิ้งแผ่นปลิวเป็นครั้งคราว

ลักษณะที่สอง ปลุกฝังอุดมการณ์ให้แก่เด็กเยาวชนตาม โรงเรียนปอเนาะ ซึ่งจะทำให้มีการขยายแนวร่วมเพิ่มมากขึ้น

ขั้นที่ 2 การจัดตั้งมวลชนรวบรวมราษฎรและเยาวชน ที่ศึกษาในโรงเรียนปอเนาะ ครูสอนศาสนา ซึ่งได้รับการปลุกฝังและมีจิตสำนึกในการต่อสู้จัดตั้งรัฐบาลปัตตานี มารวมเป็นกลุ่มเรียกว่าสภาประชาชนระดับหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มบ้านบันนังกูแว อ.บันนังสตา จ.ยะลา กลุ่มบ้านกำแพงบือเนอ อ.รามัน จ.ยะลา กลุ่มบ้านตันหยงมัส และกลุ่มบ้านเจาะไอร้อง จ.นราธิวาส ซึ่งกลุ่มเหล่านี้พร้อมจับอาวุธต่อสู้ในนาม มุจาฮิดีน (นักรบของพระเจ้า)

ขั้นที่ 3 จัดตั้งองค์กร ได้แก่องค์กร BERSATU อยู่เบื้องหลัง

ขั้นที่ 4 จัดตั้งกองกำลัง โดยใช้การโฆษณาชวนเชื่อและชักชวนให้ปฏิบัติการทางทหารและคัดเลือกสมาชิกไปฝึกต่างประเทศแถบตะวันออกกลาง เช่น ประเทศซีเรีย พร้อมทั้งรวบรวมสมาชิกจากคนร้ายมีอาชีพเข้าร่วมปฏิบัติการ ในขณะที่เดียวกันมีความพยายามรวมกอง

กำลังคิดอาวุธกลุ่มโจรต่าง ๆ ให้มาปฏิบัติงานร่วมกันในนาม GERAKAN BERSATU ดำรงสภาพ กองกำลังคิดอาวุธรับมอบนโยบายเพื่อนำมาวางแผนก่อวินาศกรรมและสังหาร เจ้าหน้าที่รัฐจัดหา อาวุธยุทโธปกรณ์และขอความร่วมมือในการหลบซ่อนตัวกับสมาชิกในประเทศสมาชิก

ขั้นที่ 5 ทดสอบอุดมการณ์ชาตินิยม ด้วยการทดลองใช้งานสมาชิก ได้แก่เยาวชนที่ผ่าน การปลูกฝังอุดมการณ์ตามโรงเรียนปอเนาะให้ปฏิบัติภารกิจก่อเหตุร้าย ได้แก่ ลอบวางเพลิง ลอบวาง ระเบิด ลอบยิงเจ้าหน้าที่

ขั้นที่ 6 เตรียมความพร้อม (จุดดอกไม้แห่งการปฏิวัติ)

ในขั้นนี้น่าจะเป็นขั้นตอนที่กลุ่มบุคคลรอคอยจังหวะและโอกาส เมื่อสถานการณ์มี เงื่อนไขความขัดแย้งเกิดขึ้นในพื้นที่ จากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือการสร้างกระแสความ ขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน โดยกลุ่มตนเป็นผู้ดำเนินการ เนื่องจากราษฎรในจังหวัด ชายแดนภาคใต้มีความรักพวกพ้องและหมู่คณะ มีการรวมกลุ่มได้รวดเร็ว มีการสร้างสถานการณ์ ด้วยการก่อเหตุร้าย แล้วหวังผลให้ความรุนแรงจากการก่อเหตุร้าย เพื่อสร้างกระแสให้ชาวโลก ได้รับรู้ในเจตนารมณ์และความต้องการในการปกครองตนเอง

ขั้นที่ 7 ก่อการปฏิวัติ โดยกองกำลังซึ่งได้จัดเตรียมไว้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปิยนาก (นิโครธา) บุญนาค (2531) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายการปกครองของ รัฐบาลต่อชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า รัฐบาลไทยตระหนักถึงปัญหาของ จังหวัดชายแดนภาคใต้มาโดยตลอด นับตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน สำหรับในระหว่าง พ.ศ. 2475 – พ.ศ. 2516 นั้น แม้รัฐบาลจะประกาศใช้นโยบาย หลักเหมือนกันทั่วประเทศแต่ในส่วนของจังหวัดชายแดนภาคใต้จะตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้น เพื่อปรับนโยบายหลักนั้นให้เข้ากับสภาพบุคคลและพื้นที่ ทั้งในด้านการปกครอง การศึกษา การ สาธารณะสุขและอื่น ๆ บางนโยบายรัฐบาลก็กำหนดขึ้นใช้เฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพิเศษ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และ สตูล พระราชบัญญัติมัสยิดอิสลาม พ.ศ. 2490 เป็นต้น แม้กระนั้นก็ตาม รัฐบาลบางสมัยกระทำการ ประหนึ่งบีบบังคับชาวไทยมุสลิมโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม จึง ก่อให้เกิดความไม่พอใจต่อรัฐบาลไทยในหมู่ชาวไทยมุสลิม เป็นโอกาสให้บุคคลบางกลุ่มถือเป็น ข้ออ้างเข้าแทรกแซง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเป็นผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศ อย่างไรก็ดี โดยส่วนรวมแล้ว รัฐบาลมีนโยบายในการปกครองชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้

เป็นพิเศษตามภูมิหลังทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา ปัญหาที่เกิดขึ้นมิได้อยู่ที่นโยบายของรัฐบาล แต่อยู่ที่ข้าราชการของรัฐผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่มากกว่า รัฐบาลจึงควรจัดให้มีการประเมินผล การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการปรับปรุงการปกครองให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

ชลลดา แสงมณี (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัญญาชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1. ปัญญาชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีส่วนร่วมทางการเมืองปานกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาคือ มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก คิดเป็นร้อยละ 26.3 และมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.3

2. ชาวไทยมุสลิมที่มีการศึกษาสูงมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการเลือกตั้งสูง แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัญญาชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเงื่อนไขหรือปัจจัยเป็นอเนกนัย

3. ปัญญาชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าปัญญาชนมุสลิมที่อาศัยอยู่ในเมือง เนื่องจากเงื่อนไขทางสังคม วัฒนธรรม และการศึกษาของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวที่ยังมีเงื่อนไขทางศาสนาและประชาคมเกษตรเป็นมูลการณ์

4. ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า เขตที่อยู่อาศัย การเป็นสมาชิกกลุ่ม สถาบันที่จบการศึกษา การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน จิตสำนึกทางการเมือง และหน่วยงานที่สังกัดของปัญญาชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสัมพันธ์เชิงเหตุกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนอายุและความยึดมั่นศรัทธาในศาสนาของปัญญาชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองข้อเสนอแนะที่น่าสนใจบางประการเนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กระบวนการการบริหารตามระบอบประชาธิปไตยตามแนวคิดรัฐธรรมนูญ การสื่อสารทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ทางการเมือง และระบบราชการที่มีตัวแทนของประชาชน ซึ่งทั้งหมดจะเป็นเหตุปัจจัยให้ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างธรรมาภิบาล ในสังคมไทย พบว่า ธรรมาภิบาลไทยเดิมในระบบอุปถัมภ์ที่อยู่บนความสัมพันธ์ มูลนาญ-ไพร่ มาแต่โบราณ นับวันแต่จะสร้างความเสียหายให้สังคมไทย โดยระบบที่เอาเปรียบและการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ นอกจากนี้ระบบอุปถัมภ์ยังก่อให้เกิดจุดสุกาคีเชิงทำลายสังคมด้วยการพัวพันระหว่างอำนาจ และอิทธิพลการเงินของ นักการเมือง ข้าราชการ นักธุรกิจ นั่นคือ การที่นักธุรกิจผันตัวเอง

ไปเป็นนักการเมืองโดยใช้เงินซื้อเสียงเข้ามามีอำนาจ และการนำสิ่งสาธารณะเช่น ถนน ไฟฟ้าไปให้ประชาชนเมื่อได้ประโยชน์ก็เอากลับเข้ามาอีกโดยไม่สนใจว่าเป็นเจ้าของ ผู้มีอิทธิพล ระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นระบอบการปกครองที่ถูกครอบงำโดยระบบอุปถัมภ์ ก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยอุปถัมภ์” และเศรษฐกิจแบบ “ทุนนิยมอภิสิทธิ์” ในปัจจุบันการเมืองการปกครองจะมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยในรูปแบบแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ เพราะแม้ว่าในรูปแบบการเมืองการปกครองจะเป็นประชาธิปไตย แต่การบริหารจัดการ (Governance) ในความเป็นจริงมิใช่การบริหารจัดการที่ดี แต่เป็นการบริหารจัดการที่เลวหรือธรรมาภิบาล (bad governance) ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อรัฐและสังคมได้ วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนสำคัญอย่างหนึ่งเป็นผลมาจากธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ไม่ดีนั่นเอง

ปิยะ กิจถาวร (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและผลการสำรวจความเห็นของประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐต่อประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่ทุกอำเภอของจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบช่วงเวลาเดียวกันของปี 2547 ทั้ง 3 จังหวัด มีเหตุร้ายเพิ่มขึ้นทั้งในด้านความถี่และความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นการยิงด้วยอาวุธปืน รองลงมา คือ การลอบวางเพลิง และการลอบวางระเบิด ผลการสำรวจความเห็นของประชาชน และข้าราชการผู้ปฏิบัติในพื้นที่ รวม 437 ตัวอย่าง ใน 9 อำเภอ พบว่า ชาวบ้านเห็นว่าสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในพื้นที่เลวร้ายลงมาก การศึกษายังพบว่าชาวบ้านและเจ้าหน้าที่รัฐที่เห็นว่าควรประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไปอีก

นวัต บุญรักษา (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีการยุบศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า การยุบเลิกศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาด เนื่องจาก (1) การยุบเลิกหน่วยงานไม่มีการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่จะเข้าไปรับผิดชอบ (2) บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัด (ซีอีโอ) ไม่มีการกิจด้านความมั่นคง (3) การตั้งสมมุติฐานคิดที่ว่าไม่มีขบวนการแบ่งแยกดินแดนเคลื่อนไหวในพื้นที่ ทำให้การกำหนดนโยบายใหม่มีความผิดพลาดส่งผลกระทบต่อมาอย่างมากมาย (4) ขาดองค์กรในการอำนวยการในพื้นที่ ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่มีแนวทางที่ชัดเจน (5) การปฏิรูประบบราชการส่งผลกระทบต่อหน่วยงานระดับปฏิบัติ นอกจากนี้ยังพบว่า เจ้าหน้าที่ที่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่มีความรู้ด้านพื้นฐานทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยเสนอว่ารัฐบาลควรนำนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ มาเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้อีกครั้งเพื่อให้การแก้ไขปัญหาครอบคลุมทุกเรื่องและเป็นไปในทิศทาง

เดียวกัน โดยมอบหมายภารกิจ อำนาจหน้าที่ผ่านหน่วยงานที่จัดตั้งใหม่คือ คณะกรรมการ
อำนวยการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสำนักงานสภาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญญาภาค ปทุมมาสูตร (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ระบบความคิดของรูปแบบการยุติ
ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ขบวนการโจรก่อการร้าย ก่อตั้งขึ้นมาในรูป
ขององค์กรใต้ดินโดยความริเริ่มของกลุ่มบุคคลที่เสียประโยชน์ทางการเมืองในอดีต ทำการก่อความ
ความสงบ แสวงหาแนวร่วมโดยใช้จุดอ่อนด้านความเป็นอยู่ เชื้อชาติ และศาสนา เป็นจุดเริ่มต้น
ในการโฆษณา ปลุกระดมบ่อนทำลายให้เกิดความแตกแยกสามัคคีของชนในชาติ เพื่อก่อให้เกิด
ความไม่สงบเรียบร้อยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยมีการก่อตั้งกลุ่มโจรขึ้นมาเช่น กลุ่ม BRN
, PULO โดยมีจุดประสงค์ที่จะแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ของไทยให้เป็นอิสระ ไม่ขึ้นต่อประเทศไทย
จัดการปกครองแบบรัฐอิสลาม พร้อมกันนี้กลุ่มโจรก็มีที่ตั้งที่แน่นอนในมาเลเซีย แล้วดำเนินการ
ส่งสมาชิกฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาเคลื่อนไหวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การดำรงอยู่ของกลุ่ม
โจรต่างๆ มาจนถึงปัจจุบันนั้นมาจากสาเหตุที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ
ภายในประเทศเกิดจากกลุ่มที่มีความคิดอุดมการณ์ในการต่อสู้เพื่อความเป็นเอกราชของรัฐอิสลาม
ปัตตานีและกลุ่มอิทธิพล โดยการแสวงหาประโยชน์ในลักษณะการจ้างวานกลุ่มโจร ภายนอก
ประเทศโดยเฉพาะมาเลเซียที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงและทางอ้อมโดยเฉพาะเป็นแหล่งพักพิง และ
ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แนวทางการแก้ไขปัญหาต้องใช้มาตรการทางการเมืองเป็นหลักคือการเมือง
ภายในประเทศต้องให้หลักประชาธิปไตย ดำเนินการให้ประชาชนไทยมุสลิมมีจิตสำนึกว่าแผ่นดิน
นี้เป็นของเขา การเมืองภายนอกต้องใช้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในการสร้างความร่วมมือซึ่ง
กันและกัน

นรินทร์ กิ่งเงิน (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ระบบขวัญข้าราชการทหารในพื้นที่สาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าเมื่อพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการทหาร เมื่อวิเคราะห์
ระดับขวัญตามสภาพการทำงาน สักคี่ศรีของอาชีพ รายได้ โอกาสก้าวหน้าในอาชีพ ทักษะต่อ
ผู้ร่วมงานและการแต่งตั้งโยกย้ายนั้น มีระดับขวัญที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะข้าราชการระดับชั้นยศ
ประทวน จะมีขวัญการปฏิบัติงานต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาผลเฉลี่ยโดยรวมของระดับขวัญในแต่ละ
ด้านพบว่า ด้านสักคี่ศรีอาชีพมีมาก ด้านการแต่งตั้งโยกย้ายอยู่ระดับปานกลาง โอกาสก้าวหน้าใน
อาชีพและทัศนคติต่อผู้ร่วมงานอยู่ระดับปานกลาง ด้านสวัสดิการและรายได้มีระดับขวัญต่ำที่สุด

นภพร วชิรานุกรกุล (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงระบบที่เป็นสาเหตุ
สถานการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สาเหตุหลักในการแก้ปัญหากลุ่มโจร
ก่อการร้ายและเหตุการณ์ความรุนแรงในปัจจุบันไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจาก ความมีทิฐิของ
ผู้ใหญ่ในรัฐบาลที่ไม่ยอมรับว่ายังมีกลุ่มโจรก่อการร้ายในพื้นที่ และสาเหตุอีกประการหนึ่งคือ

ความไม่มีเอกภาพทางความคิดของผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา ทำให้ไม่สามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตรงประเด็น สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาควรมีมาตรการหลัก คือ การปฏิบัติการด้านการข่าว การพิทักษ์ประชาชนและทรัพย์สิน การพัฒนาสภาพแวดล้อมและการช่วยเหลือประชาชน การปราบปรามกลุ่มโจรก่อการร้ายและกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ การปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ การแก้ปัญหาทางด้านการศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2548) ร่วมกับวิทยาลัยอิสลามยะลา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ (จังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส) พบว่าความต้องการที่แท้จริงของประชาชนสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ 1) ความต้องการการมีส่วนร่วม 2) ความต้องการการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม 3) ความต้องการความยุติธรรมและความเท่าเทียมกัน และ 4) ความต้องการให้ยอมรับความเป็นอัตลักษณ์พิเศษของคนในพื้นที่

ความต้องการที่แท้จริงข้างต้นนำมาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย แผนงานและโครงการเพื่อสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมการบริหารจัดการ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 2) การยอมรับเอกลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- 3) สร้างและส่งเสริมความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคม

สถาบันพระปกเกล้า (2549: 166) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเป็นประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ตลอดจนนำเสนอวิธีการและบรรทัดฐานในการวัดระดับความเป็นประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลพบว่า ความเป็นประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลจะประสบผลสำเร็จต่อเมื่อหน่วยงานองค์กรทุกภาคส่วนและประชาชนทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการจรรโลงความเป็นประชาธิปไตยและสร้างความเป็นธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคม การวิจัยพบว่า ในทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการกระจายรายได้ที่ยังไม่เป็นธรรมและทั่วถึงมากนักการกระจายรายได้ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเขตทั้งเมืองหลวง และปริมณฑล รวมทั้งเขตเมืองในแต่ละจังหวัดด้วย ขณะเดียวกันสัดส่วนคนจนและจำนวนคนจน รวมทั้งปัญหาการว่างงานจะมีแนวโน้มลดลง แต่จำนวนหนี้สินเพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ นอกจากนี้พบว่าสัดส่วนการถือครองที่ดินของเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงกลับมีการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรมากขึ้น มีการถือครองที่ดินเพื่อทำธุรกิจอื่นที่มีใช้การเกษตรช่องว่างระหว่างการถือครองที่ดินและเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น ความเสมอภาคทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ หากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังปล่อยให้ปัญหานี้มีอยู่ต่อไปอาจเป็นวิกฤตการณ์ที่ส่งผลกระทบ เช่นที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วเมื่อปี พ.ศ. 2540

จิตชนก ราธิมมูลา (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ระดับการเรียนรู้และเข้าใจการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีของเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครองในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส (คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 187/2546) พบว่า ผลการวิจัยในภาพรวมระดับความเข้าใจและการรับรู้ในแนวคิดและแนวทางสันติวิธีตามคำสั่งสำนัก ฯ ของเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครองในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ยังไม่มีความชัดเจนพอ สาเหตุคือ

1. วิธีการในการปฏิบัติตามแนวทางสันติวิธีด้วยการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติของระบบราชการไทยไม่เอื้อต่อผู้ปฏิบัติระดับล่างให้รับรู้และเข้าใจในนโยบาย โดยมีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มดังนี้

1.1 กลุ่มทหาร กองทัพบก ระดับนโยบายยึดถือแนวทางสันติวิธีตามคำสั่งสำนัก ฯ เป็นแนวทางกำหนดคนนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายเดิมที่มีอยู่ ส่วนระดับผู้ปฏิบัติไม่ได้รับรู้และเข้าใจในหลักการของสันติวิธีตามคำสั่ง แต่รับรู้และเข้าใจในแนวทางสันติวิธีตามกรอบของกองทัพบก เพราะนโยบายการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีถูกนำมาแปลงเป็นคำสั่งเฉพาะ และย่อลงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติเป็นลำดับชั้นลงมา สำหรับกองทัพเรือ ระดับนโยบายนำแนวคิดและแนวทางตามคำสั่ง ฯ มาปรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงาน โดยมีการอบรมเจ้าหน้าที่นาวิกโยธิน ให้ทราบแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อนปฏิบัติการในพื้นที่ ในระดับผู้ปฏิบัติ ผู้บังคับการหน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินได้เห็นคำสั่ง ฯ โดยตรง และนำมาใช้ในการอบรมผู้ปฏิบัติระดับล่าง จึงทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจในสาระของคำสั่ง ฯ อย่างชัดเจน

1.2 กลุ่มตำรวจ

1.2.1 กลุ่มตระเวนชายแดน ระดับนโยบายรับรู้และเข้าใจแนวทางสันติวิธีตามคำสั่ง ฯ อย่างชัดเจน โดยผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนไม่ได้แปลงคำสั่งสู่การปฏิบัติ แต่อบรมชี้แจงอธิบายสาระสำคัญของคำสั่งพร้อมกับการฝึกอบรม ทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ถ่ายทอดไปยังระดับผู้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม ในช่วงที่ผ่านมาตำรวจตระเวนชายแดนจึงประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนคำสั่ง ฯ เป็นอย่างดี

1.2.2 ตำรวจภูธร มีการเวียนคำสั่ง ฯ ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่ไม่ได้มีการรับรู้และขับเคลื่อนสันติวิธีตามคำสั่ง ฯ อย่างไรก็ตาม ตำรวจภูธร ได้ปฏิบัติสันติวิธีตามแนวทางขององค์กร ซึ่งถูกให้น้ำหนักมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะการเน้นย้ำไม่ให้เจ้าหน้าที่สร้างเงื่อนไขใด ๆ ในพื้นที่

1.3 ฝ่ายปกครอง มีการเวียนและประชาสัมพันธ์ คำสั่งควบคู่ไปกับนโยบายอื่น ๆ ทำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองส่วนใหญ่เคยเห็นคำสั่ง ฯ แต่ไม่มีการรับรู้และเข้าใจแนวทางสันติวิธีตามคำสั่ง ฯ นอกจากนี้ฝ่ายปกครองมีความเชื่อว่าการดูแลทุกข์สุขของประชาชนเป็นการปฏิบัติงาน

ในแนวทางสันติวิธีอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องเรียนรู้สันติวิธีตามแนวทางคำสั่ง ๑ อีก อย่างไรก็ตาม
เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผู้ว่าราชการจังหวัดยะลาเพียง 1 ท่าน
ที่มีระดับการรับรู้และเข้าใจในคำสั่ง ๑ อย่างชัดเจน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ
คณะกรรมการยุทธศาสตร์สันติวิธีในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

2. วัฒนธรรมองค์กร ประสพการณ์จากการทำงาน และภูมิหลังของเจ้าหน้าที่แต่ละคน
มีผลโดยตรงต่อการยอมรับหรือปฏิเสธที่จะเรียนรู้ในคำสั่ง ๑ และส่งผลต่อความเข้าใจในแนว
ทางการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีที่แตกต่างกันในเรื่องความเชื่อมั่นในพลังสันติวิธีต่อการแก้ไข
ปัญหา จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครองเห็นพ้องต้องกันในการใช้สันติวิธีเป็น
แนวทางในการจัดการความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้นว่าเป็นทิศทางที่ถูกต้อง เป็นการแก้ไขปัญหาแบบ
ยั่งยืน และต้องใช้เวลา แต่ความเชื่อมั่นในพลังสันติวิธีต่อการแก้ไขปัญหาจะมีความแตกต่าง
หลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมองค์กรที่หล่อหลอมและการยึดมั่นในการใช้แนวทางสันติวิธีใน
การแก้ไขปัญหา และประสพการณ์ของบุคคลที่ถูกกล่อมเกลามาจากครอบครัวจากการศึกษาและ
ประสพการณ์ชีวิตจริง

นอกจากนี้ทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีไม่ว่า
จะเป็นทางลบหรือทางบวกก็ส่งผลต่อการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ด้วย เช่น การใช้พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ที่เจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่าย
เห็นว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อย และสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้
หลงผิดไม่ให้เลือกใช้ความรุนแรง แต่หากปฏิบัติตามพระราชกำหนดดังกล่าวอย่างไม่เป็นธรรม ก็
จะทำให้ประชาชนมีทัศนคติในทางลบต่อเจ้าหน้าที่มากขึ้นได้ ในขณะที่บางกลุ่มยังมีความเห็นว่า
ไม่ควรใช้สันติวิธีกับผู้ใช้ความรุนแรง

สำหรับความเชื่อมั่นต่อการบริหารจัดการแนวทางสันติวิธี เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง
ตำรวจภูธร และกองทัพบกมีความเห็นใกล้เคียงกันว่า การบริหารจัดการแนวทางสันติวิธีในพื้นที่
สาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากผู้ที่แปลงคำสั่ง ๑ ขององค์กรรัฐ
กลุ่มเป้าหมายมาสู่กลุ่มยุทธในการปฏิบัติยังไม่เข้าใจแก่นแท้ของคำสั่ง ๑ และการใช้สันติวิธีในพื้นที่
ยังไม่สอดคล้องกัน แต่ตำรวจตระเวนชายแดนและนาวิกโยธินเห็นว่าความเข้าใจชัดเจนในแนวทาง
สันติวิธีตามคำสั่ง ๑ ทำให้การจัดการมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ได้นำไปสู่ข้อเสนอที่สำคัญคือ

1. การสร้างความเข้าใจและการรับรู้ในแนวทางสันติวิธีตามคำสั่ง ๑ จำเป็นที่
คณะกรรมการยุทธศาสตร์สันติวิธี ควรสร้างความเข้าใจกับบุคคลระดับนโยบายของทุกองค์กรรัฐ
กลุ่มเป้าหมายคือ ทหาร ตำรวจและฝ่ายปกครอง ให้มีความเข้าใจในคำสั่ง ๑ อย่างชัดเจน และ

ตระหนักถึงความสำคัญของคำสั่ง ฯ เพื่อให้องค์กรรัฐกลุ่มเป้าหมายได้แปลงคำสั่ง ฯ ผู้การปฏิบัติได้
อย่างถูกต้องตามกรอบเกณฑ์ของคำสั่ง ฯ ในขณะที่เดียวกันควรจะมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในปัจจัยที่ทำให้
ให้เจ้าหน้าที่รัฐมีความเข้าใจความหมายของสันติวิธีที่แตกต่างกันด้วย

2. การสร้างความเชื่อมั่นในพลังสันติวิธีต่อการแก้ไขปัญหา ควรเสนอแนะและผลักดัน
ให้องค์กรรัฐกลุ่มเป้าหมายให้ปรับเปลี่ยนวิธีการขับเคลื่อนคำสั่ง ฯ หรือพัฒนาวิธีการขับเคลื่อน
คำสั่ง ฯ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิมในแต่ละหน่วยงานดังนี้

2.1 กองทัพบก

2.1.1 ควรต้องมีการแจกจ่ายเอกสารคำสั่ง ฯ ควบคู่กับคำสั่งเฉพาะของ
กองทัพบกลงมาเป็นลำดับขั้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติระดับล่างสุดได้เข้าใจในเนื้อหาของคำสั่ง ฯ
อย่างครบถ้วน

2.1.2 เร่งฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ด้านยุทธการ การข่าวและกิจการพลเรือนให้มี
บรรทัดฐานความเข้าใจในแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีที่ตรงกัน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ด้าน
ยุทธการทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติรวมทั้งผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจในพื้นที่ และบุคคลที่
เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังโดยตรง

2.1.3 บรรจุสาระสำคัญของคำสั่ง ฯ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ในโรงเรียนนาย
ร้อยพระจุลจอมเกล้า ฯ และควรมีหลักสูตรวิชาสันติวิธีในวิทยาลัยการทัพบกและในหลักสูตรอื่น
ของกองทัพ เพื่อให้บุคลากรของกองทัพบกในอนาคตมีความเข้าใจในวิธีการจัดการความขัดแย้ง
ของชาติที่ตรงกัน

2.2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2.2.1 ควรมีการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติทุกระดับ ตระหนักถึงความสำคัญของ
แนวทางสันติวิธีตามคำสั่ง ฯ และควรเผยแพร่เอกสารคำสั่ง ฯ ไปยังผู้ปฏิบัติทุกระดับชั้น

2.2.2 ควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับการอบรมที่จะมาปฏิบัติงาน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ได้เห็นเอกสารคำสั่ง ฯ โดยตรง

2.2.3 บรรจุเนื้อหาสาระสำคัญของคำสั่ง ฯ ให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
โรงเรียนตำรวจทุกระดับ

2.3 ฝ่ายปกครอง ควรกำชับและกระตุ้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองทุกระดับชั้นให้เห็น
ความสำคัญและทำความเข้าใจในคำสั่ง ฯ ที่กรมการปกครองได้เผยแพร่แล้วให้ชัดเจน

3. ให้มีกิจกรรมทางด้านสันติวิธีกับเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครองอย่าง
ต่อเนื่อง โดยมี “ความมุ่งมั่น” ที่จะสถาปนาแนวคิดสันติวิธีให้เข้าไปมีบทบาทต่อการแก้ไขปัญหา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. ศึกษาและพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง และความรุนแรงด้วยสันติวิธีในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้เป็นตัวอย่างการแก้ไขปัญหาในพื้นที่อื่น ๆ

5. การนำแนวทางสันติวิธีไปใช้ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องเข้าใจและตระหนักถึงลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และวิถีชีวิตรวมทั้งสถานการณ์ที่เป็นประเด็นปัญหา คณะกรรมการยุทธศาสตร์สันติวิธี จึงจำเป็นต้องออกแบบและเสนอแนวทางปฏิบัติในการจัดการปัญหาด้วยสันติวิธีที่ชัดเจนเป็นการเฉพาะพื้นที่

6. ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาคความขัดแย้ง ต้องสร้างและถ่ายทอดวัฒนธรรมองค์กรในเรื่องการจัดการปัญหาด้วยสันติวิธีให้อยู่ในจิตสำนึก เพื่อให้การจัดการปัญหาด้วยสันติวิธีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ศักดิ์ชัย ชูวีวรรณ (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเอาชนะความรุนแรงเหตุการณ์ในสามจังหวัดภาคใต้ด้วยพลังสมานฉันท์ พบว่าเหตุการณ์ร้ายที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการกระทำของกลุ่มก่อความไม่สงบ อย่างไรก็ตามยังมีอีกหลายเหตุการณ์ที่เป็นเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่มมิถุนาชีพ กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มการเมือง หรือบางเหตุการณ์เป็นเรื่องที่แสวงประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มก่อความไม่สงบกับกลุ่มดังกล่าวข้างต้น มีความพยายามจากบุคคลบางกลุ่มชี้ให้เห็นว่าเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ และจากการจัดตั้งกองอำนาจการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) ในห้วงที่สถานการณ์ความไม่สงบลดระดับความรุนแรงลงระหว่าง พ.ศ. 2535-2545 ได้มีผู้เสนอแนะรัฐบาลให้ยุบเลิก ศูนย์อำนาจการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สอ.บค.) และกองกำลังผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่ 43 (พตท.43) ซึ่งในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการยุบเลิกตามที่มีหน่วยงานเสนอ ทำให้แหล่งข่าวที่ได้จัดตั้งขึ้นในพื้นที่ถูกลดเกือบหมดไป ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับกลุ่มก่อความไม่สงบ เริ่มได้รับอย่างจำกัด อาจกล่าวได้ภายหลังปี พ.ศ.2545 งานด้านการข่าวของหน่วยงานรัฐบาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เมื่อได้มีการจัดตั้ง กองอำนาจการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) ขึ้นงานด้านงานข่าวจึงเป็นไปด้วยความยากลำบาก ข่าวสารที่หวังพึงจากรายการก็เป็นไปได้ยาก ภาพลบและอคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ประกอบกับความหวาดกลัวต่อกลุ่มก่อความไม่สงบทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นแนวทางการแก้ปัญหาคความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรใช้วิธีการเอาชนะความรุนแรงด้วยพลังสมานฉันท์ตามแนวทางของคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ ดังนั้นการทำงานในพื้นที่จึงมุ่งไปสู่การสร้างเครือข่ายประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเริ่มจากการพัฒนาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับกลุ่มผู้นำทางศาสนาอิสลาม ผู้นำทางการศึกษา และผู้นำชุมชนในพื้นที่ให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาสู่การปรับทัศนคติ โดยยึดถือนโยบายการเมืองนำการทหาร

และสร้างความสามัคคีกันที่ในชุมชนเพื่อเอาชนะระดับหมู่บ้านและนำยุทธศาสตร์พระราชทานคือ
เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา มาเป็นนโยบายในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ แบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยเป็นประชากรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวนทั้งสิ้น 1,815,283 คน (ดูตารางที่ 3.1) นำมาดำเนินการพิจารณากลุ่มตัวอย่างตามทฤษฎีของ Krejcie and Morgan (ประจักษ์ เปี่ยมสมบูรณ์ 2529: 458) โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงข้อมูลจำนวนประชากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัด	ชาย	หญิง	จำนวน(คน)
ปัตตานี	314,021	322,945	636,966
ยะลา	233,099	235,687	468,786
นราธิวาส	351,020	358,511	709,531
รวมประชากร	898,140	917,143	1,815,283

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2550) ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน
คั่นคืนวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 จาก http://www.dopa.go.th/upstat_m.htm

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบบสอบถาม จำนวน 384 คน (ดูตารางที่ 3.2)

1.1.1 กลุ่มประชาชนทั่วไป จำนวน 269 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จากประชาชนในตัวอำเภอเมือง ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส

1.1.2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร จำนวน 57 คน จากกองกำลัง ทอ. เฉพาะกิจที่ 9 (สนามบินบ่อทอง จ.ปัตตานี) และกองทัพภาคที่ 4 (ส่วนกำลังรบ)

1.1.3 กลุ่มผู้นำชุมชน ครู ผู้นำศาสนา จำนวน 58 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหัดยะลา

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ประชาชน	1,785,239	269
เจ้าหน้าที่	15,000	57
ผู้นำชุมชน	15,044	58
รวม	1,815,283	384

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การสัมภาษณ์ ใช้การสัมภาษณ์โดยตรงจากผู้วิจัยจำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม จากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ งานวิจัย โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการพัฒนา รายละเอียดและตรวจสอบความสมบูรณ์ ชัดเจนของข้อคำถาม จากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

2.1.1 ตอนที่ 1 ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างใช้แบบสอบถามแบบ ตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา และอาชีพ

2.1.2 ตอนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ลักษณะแบบสอบถามใช้แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) จำนวน 5 ระดับในการรวบรวมข้อมูลจำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าคะแนนดังนี้

มากที่สุด	มีคะแนน	5
มาก	มีคะแนน	4
ปานกลาง	มีคะแนน	3
น้อย	มีคะแนน	2
น้อยที่สุด	มีคะแนน	1

โดยแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วยหลักสำคัญได้แก่
หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ
และหลักความคุ้มค่า ที่ช่วยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการศึกษา การบริหารงานของรัฐบาล
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแบ่งน้ำหนัก
ความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.1.2 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การนำแนวคิดการบริหารกิจการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดีมาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้แบบสอบถามแบบมาตร
ประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 7 ข้อโดยแบ่งน้ำหนัก
ความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.1.2 ตอนที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรค การบริหารงานของ
รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้
แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ในการรวบรวมข้อมูลจำนวน
11 ข้อแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.1.2 ตอนที่ 5 ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.1 แบบสัมภาษณ์ การวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท
ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดี ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth interview) และการสัมภาษณ์แบบ
มีโครงสร้าง (Structured interview) กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ จำนวน 10 คน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เสียหายและได้รับผลกระทบจากความ
รุนแรงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านรายการทางสื่อโทรทัศน์โดยผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์
และผู้วิจัยได้ทำการจดบันทึกไว้จำนวน 15 คน การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีประเด็นที่ใช้ใน
การสัมภาษณ์ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ประเด็นที่ 2 สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ตั้งแต่สมัย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีจนถึงปัจจุบัน ตลอดจน ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นที่ 3 แนวทางแก้ไขปัญหาความไม่สงบ และการนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีมาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 การสร้างเครื่องมือ

2.2.1 การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามมีขอบข่ายงานที่ศึกษา ดังนี้

ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ โดยใช้กรอบแนวคิด การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวคิดหลัก

กรอบแนวคิดสำคัญในเรื่อง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาและอุปสรรคของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2.2 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) และจากการสอบถามจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

2) สร้างข้อคำถาม โดยอาศัยขอบข่ายงานที่ศึกษาตามข้อ 2.2.1 และขอคำปรึกษา ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปสอบถามประชากรตัวอย่างเพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามฉบับจริง

3) ตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน (ภาคผนวก ก) ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

4) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงมาทดลองใช้ กับประชากรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งใกล้เคียงกับพื้นที่จังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 30 คน มาทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการวัดความเที่ยง (Reliability) ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าความเที่ยงโดยรวม เท่ากับ 0.94 และวัดค่าความเที่ยงในแต่ละด้านดังนี้

(1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เท่ากับ .956

(2) การนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาแก้ไข ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เท่ากับ .741

(3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรค การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เท่ากับ .726

6) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

7) จัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

2.3 นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและคณะมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 การกรอกข้อมูล ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานทาง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ให้ออกหนังสือราชการ ไปยังกับหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้อง (ผนวก ข) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถาม

3.2 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 ฉบับ ได้รับคืน 384 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สำหรับพื้นที่ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถเดินทางเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ช่วยวิจัยในพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และให้

คณะผู้ช่วยงานวิจัยที่ทำงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เก็บข้อมูลแบบสอบถามให้ ส่วน การสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตัวเองจำนวน 10 คน โดยเลือกบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งสำคัญดังนี้

3.3.1 การจดบันทึกจากการสัมภาษณ์ผ่านสื่อรายการทางโทรทัศน์ ทางช่อง 3

รายการช่วยคิดช่วยทำ 1 คน ช่อง 5 รายการสยามเช้านี้ 2 คน ช่อง 9 รายการซีพีจรโลก 1 คน ช่อง 11 รายการพิเศษ 1 คน และทางช่องทีไอทีวี รายการตัวจริงชัดเงินจำนวน 1 คน รายการถอดรหัส เรื่อง ซอด้วงที่เปื้อนเลือด จำนวน 9 คน รวม 15 คน

3.3.2 จากการศึกษาค้นคว้า ทางด้าน เอกสาร ตำรา วารสาร หนังสือพิมพ์

ข่าวสารทางวิทยุ สื่อโทรทัศน์ ข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจน แนวคิด ทฤษฎี และผลงาน การศึกษาวิจัย ที่เกี่ยวข้องการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไข ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผสมกับเชิง ปริมาณ โดยการค้นคว้าจากห้องสมุดต่าง ๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าสถิติได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการดำเนินการวิธีข้อมูล ดังนี้

4.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ เกี่ยวข้องกับปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา อาชีพ หาค่าร้อยละ

4.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้กรอบแนวคิด การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 การนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี มาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรค การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 5 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย โดยหาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกตาม อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และอาชีพ กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร โดยนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

4.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 6 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2 การนำเสนอข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เพื่อเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนที่แสดงถึงระดับความคิดเห็นดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2535: 100)

คะแนน	ระดับความคิดเห็น
4.51- 5.00	มากที่สุด
3.51- 4.50	มาก
2.51- 3.50	ปานกลาง
1.51- 2.50	น้อย
1.00- 1.50	น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี แบ่งออกเป็น 4 ตอนด้วยกัน คือ

ตอนที่ 1 ปังจัยข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ การนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมุติฐาน โดยหาความสัมพันธ์ระหว่าง ปังจัยข้อมูลส่วนบุคคล จำแนกตาม อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษาและอาชีพ กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

ตอนที่ 1 ปังจัยข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ปังจัยข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และอาชีพ

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษาและอาชีพ

ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน N=384	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	25	6.5
21-30 ปี	196	51.0
31-40 ปี	77	20.1
41-50 ปี	54	14.1
51 ปีขึ้นไป	32	8.3
รวม	384	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	215	56.1
คู่	158	41.1
หม้าย	9	2.3
อื่นๆ	2	0.5
รวม	384	100.0
วุฒิการศึกษา		
ชั้นประถม	5	1.3
ชั้นมัธยม	26	6.8
อนุปริญญา	89	23.1
ปริญญาตรีขึ้นไป	264	68.8
รวม	384	100.0
อาชีพ		
ค้าขาย	36	9.4
เกษตรกร	2	1.6
รับราชการ	112	29.2
อื่นๆ	230	59.8
รวม	384	100.0

จากตารางที่ 4.1 ปัจจัยข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาได้แก่ อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.1 ด้านสถานภาพการสมรสพบว่าส่วนใหญ่ มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 56.1 รองลงมาได้แก่สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 41.1 ด้านวุฒิการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมาได้แก่ อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 23.1 ด้านอาชีพพบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น รับจ้าง พนักงานราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมาอาชีพรับราชการคิดเป็นร้อยละ 29.2

ปัจจัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเองจำนวน 10 คน พบว่า ส่วนมากกลุ่มตัวอย่างอายุ 42-45 ปี จำนวน 6 คน รองลงมาได้แก่อายุ 55 และ 56 ปี จำนวน 2 คน อายุ 25 และ 28 ปี จำนวน 2 คน ด้านสถานภาพการสมรสพบว่า สถานภาพสมรสจำนวน 9 คนและ โสดจำนวน 1 คน ด้านวุฒิการศึกษาพบว่า การศึกษาปริญญาตรีจำนวน 8 คน และอนุปริญญา 2 คน ด้านอาชีพพบว่า รับราชการจำนวน 8 คน ค้าขาย 1 คน และรับจ้าง 1 คน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ตารางที่ 4.2 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยรวมทุกด้าน

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	หลักนิติธรรม	3.24	.82	ปานกลาง
2.	หลักคุณธรรม	2.91	.84	ปานกลาง
3.	หลักความโปร่งใส	2.79	.98	ปานกลาง
4.	หลักการมีส่วนร่วม	2.77	1.01	ปานกลาง
5.	หลักความรับผิดชอบ	2.61	.99	ปานกลาง
6.	หลักความคุ้มค่า	2.56	.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.24$) รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 2.91$) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 2.79$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 2.77$) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 2.61$) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 2.56$)

ตารางที่ 4.3 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักนิติธรรม

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ความคิดเห็นต่อการออกพระราชกำหนด การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในสามจังหวัดภาคใต้	3.57	1.18	มาก
2.	พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 กระทบต่อสิทธิเสรีภาพ การดำรงชีวิตของประชาชน	3.29	1.25	ปานกลาง
3.	มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ รวมทั้งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ให้แก่ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ	3.12	1.21	ปานกลาง
4.	เจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติและให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน	3.16	1.26	ปานกลาง
5.	ความคิดเห็นกรณี เหตุการณ์ กรือเซะ และตากใบ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ทำหน้าที่ได้ถูกต้อง	3.06	1.45	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.24	.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่าความคิดเห็นของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับ การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรกได้แก่ ความคิดเห็นต่อการออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในสามจังหวัดภาคใต้ ($\bar{x} = 3.57$) รองลงมาได้แก่ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 กระทบต่อสิทธิเสรีภาพ การดำรงชีวิตของประชาชน ($\bar{x} = 3.29$) และเจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{x} = 3.16$)

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและจากการสัมภาษณ์ผ่านสื่อทางโทรทัศน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ มีประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักนิติธรรม ดังนี้

ประเด็นสำคัญของหลักนิติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

1. การออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548

ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติและให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

ประเด็นการออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น นายทหารระดับกลางคนที่ 1 (2549, 16 พฤศจิกายน) อายุ 43 ปี เคยปฏิบัติงานในพื้นที่มาแล้ว 2 ปี มีความเห็นว่า การออกพระราชกำหนด ฯ มีความจำเป็นต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ โดยเฉพาะทหาร ตำรวจ รวมทั้งประชาชนที่ต้องได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บางคนอาจจะได้รับผลกระทบบ้างแต่ถ้าหากไม่มีกฎหมายคุ้มครองกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบก็อาจจะทำงานได้อย่างสะดวกสบาย ประชาชนในพื้นที่ก็คงจะไม่มีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน นอกจากนี้ นายทหารระดับกลางคนที่ 2 (2549, 26 ธันวาคม) อายุ 41 ปี ปฏิบัติงานในพื้นที่มาแล้ว 3 ปีแสดงความคิดเห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยแต่ก็มีการต่อต้านบ้าง โดยเฉพาะกลุ่มแนวร่วมผู้ก่อความไม่สงบและแกนนำ ซึ่งคอยปลุกระดมให้เป็นเงื่อนไขว่าเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน การบังคับใช้กฎหมายนั้นได้ให้ความเห็นว่าการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่รัฐทั้งสามฝ่ายร่วมกันเป็นชุดเล็ก ๆ เข้าปฏิบัติการในหมู่บ้านที่มีแนวร่วมทั้งหมดจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งต้องมีการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเสมอภาค ต้องไม่เลือกปฏิบัติและให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกันทั้งฝ่ายที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐและฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบ การจับกุมผู้ต้องสงสัยการก่อความไม่สงบ หรือการเชิญตัวไปสอบสวนซักถามนั้นต้องใช้หลักนิติวิทยาศาสตร์มาช่วย และต้องมีหลักฐานที่ชัดเจนเมื่อมีการจับกุมไม่เช่นนั้นฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบก็จะระดมมือบแนวร่วมชุมนุมกดดันจนกระทั่งต้องปล่อยผู้ต้องสงสัยในที่สุด หากมีความจำเป็นต้องใช้อาวุธเพื่อปกป้องชีวิตผู้บริสุทธิ์และตนเองจำเป็นก็ต้องทำ หากไม่แล้วขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานคงจะไม่มีในที่สุดก็คงจะไม่มีใครกล้าทำงานในพื้นที่ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบก็คงจะมีอิสระทำงานได้อย่างสะดวกสบาย ฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐ ตำรวจ ทหารก็จะถูกลอบยิงลอบทำร้ายและประชาชนในพื้นที่ก็คงจะรับเคราะห์กรรมต่อไปไม่สิ้นสุด

ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติและให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกันนั้น นายแพทย์ แวมาฮาดี แวกาโอะ (2550, 31 กรกฎาคม) อดีตสมาชิกวุฒิสภา ปัจจุบัน(พ.ศ. 2550) ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จังหวัดนราธิวาส เคยถูกจับกุมในข้อหาคือความมั่นคงเกี่ยวข้องกับสมาชิกก่อการร้ายเจไอ กล่าวถึงระบบกระบวนการยุติธรรมว่าไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรมสากลและพูดถึงวันที่เกิดเหตุว่า “ พอเดินเข้ากรุงขังรู้สึกโล่งทันที ผมไม่เคยถูกจับแต่ผมถูกขังเพราะผมไม่เคยเห็นหมายศาลที่เสนอต่อผม ผมต้องเดินทางไกลร่วมสองร้อยห้าสิบกิโลเมตร และถูกดงคำครอบแทบหายใจไม่ออกจนเกือบตาย มีการเอาไปขังขู่ขู่ขู่ให้รับสารภาพโดยกักขังหน่วงเหนี่ยวในเซฟเฮาส์แห่งหนึ่งซึ่งไม่ใช่สถานที่ควบคุมขังที่เตรียมไว้สำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยนานถึง 2 วัน 3 คืนแทนที่จะเป็นโรงพักหรือห้องสอบสวนของทางราชการ มารู้สึกโล่งใจเมื่อได้เจอทนายสมชาย นีละไพจิตร ที่สโมสรตำรวจแต่ในที่สุดตนเองก็ถูกกักขังในคุกอยู่นานเกือบ 2 ปี จึงไม่อยากจะเห็นการจับกุมในลักษณะนี้อีก”

ส่วนกรณีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่มีสยิดกรือเซะและตากใบนั้น มีผู้ที่ให้ความเห็นแตกต่างกันดังนี้ ปลัด อบต. (2550, 11 พฤษภาคม) อายุ 45 ปีให้ความเห็นว่า เหตุการณ์ที่มีสยิดกรือเซะและที่ตากใบเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านเกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐมากขึ้น เพราะมีญาติพี่น้องชาวมุสลิมเสียชีวิตจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐในเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก มุฮัมหมัด (2550, 5 กุมภาพันธ์) กล่าวว่ากรณีเหตุการณ์ที่มีสยิดกรือเซะและตากใบนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ดูแย่มากเป็นตัวจุดชนวนสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นการฆ่าคนที่ไม่มีการขอโทษข้าราชการครู (2550, 4 มิถุนายน) อายุ 43 ปี ทำงานในพื้นที่มาแล้ว 16 ปี กล่าวว่า เป็นเหตุการณ์ที่เป็นอีกเงื่อนงำของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ นามากล่าวอ้างถึงความไม่พอใจต่อการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งได้ใช้ความรุนแรงในการปราบปรามแม้ว่ากลุ่มผู้ก่อความไม่สงบตั้งใจที่จะกระทำการรุนแรงอยู่แล้ว นายทหารระดับสูง (2550, 6 กรกฎาคม) อายุ 56 ปี กล่าวว่า คนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ ส่วนใหญ่รู้ดีว่าเกิดจากฝีมือกลุ่มแนวร่วมที่ปลุกระดมชาวบ้านให้มาชุมนุมเพื่อก่อเหตุ สถานการณ์ ณ เวลาในขณะนั้นต้องเด็ดขาด แต่ความรุนแรงเด็ดขาดของเจ้าหน้าที่รัฐก็เป็นข้ออ้างและเป็นเงื่อนงำของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใช้โฆษณาชวนเชื่อ เพื่อให้การเมืองภายนอกประเทศเข้ามา เช่น กลุ่มองค์กรอิสลามโลกหรือโอไอซี หรือกลุ่มตะวันออกกลางที่มีแนวคิดหัวรุนแรงเข้ามาโดยเฉพาะความต้องการเงินอุดหนุนที่ใช้ก่อเหตุร้าย

ตารางที่ 4.4 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักคุณธรรม

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ความคิดเห็นต่อรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ในการใช้หลักคุณธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	2.49	1.17	น้อย
2.	ความคิดเห็นต่อปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น อันเป็นผลมาจากความประพฤติกของเจ้าหน้าที่มีมากน้อยเพียงใด	3.01	1.23	ปานกลาง
3.	รัฐบาลได้จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง	3.20	1.20	ปานกลาง
4.	ระดับความพอใจของประชาชนผู้รับบริการ/ปฏิบัติจากหน่วยงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ	2.97	1.09	ปานกลาง
5.	มีระบบเครือข่ายการรณรงค์ ส่งเสริมคุณธรรมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และกลุ่มต่าง ๆ ของสังคมพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	2.89	1.07	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		2.91	.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.91$) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรกได้แก่ รัฐบาล ได้จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง ($\bar{x} = 3.20$) รองลงมาได้แก่ ความคิดเห็นต่อปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น อันเป็นผลมาจากความประพฤติกของเจ้าหน้าที่ ($\bar{x} = 3.01$) และระดับความพอใจของประชาชนผู้รับบริการ/ ปฏิบัติจากหน่วยงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ($\bar{x} = 2.97$)

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและจากการสัมภาษณ์ผ่านสื่อทางโทรทัศน์ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ด้านหลักคุณธรรม ดังนี้

ประเด็นสำคัญของหลักคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

1. การใช้หลักคุณธรรม เพื่อแก้ไขปัญหามสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบการร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง

ประเด็นการใช้หลักคุณธรรม เพื่อแก้ไขปัญหามสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น อานันท์ ปันยารชุน (2548) ประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ กล่าวว่า นโยบายที่รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กระทำต่อปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ระยะปีครั้งนั้น ผิดพลาดเพราะเป็นนโยบายที่มุ่งแต่การปราบปราม การแก้ปัญหาต้องมีความเข้าใจ ในอัตรลักษณ์ การให้ความเคารพวัฒนธรรมประเพณี การสมานฉันท์ต้องเริ่มที่ตัวนายกรัฐมนตรีก่อน หน้าที่ของ รัฐต้องไม่ไปเสริมสร้างให้มีความแตกแยก รัฐต้องไม่ถือว่าใครเป็นศัตรู หน้าที่รัฐต้องเสริมสร้าง การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติวิธีบนพื้นฐานของความเป็นจริงและพื้นฐาน ความยุติธรรม ความกล้ารับผิดชอบ การทำงานของหน่วยงานราชการหรือกลไกของรัฐไปไม่ถึงตัวราษฎรจึงทำให้เกิดความสงสัย ไม่มีศรัทธา มีแต่ความหวาดระแวงทำให้ประชาชนรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความ ยุติธรรม รู้สึกถูกกดขี่ ถูกข่มเหง ถูกรังแก ถูกเบียดเบียนเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาช้านาน ดังนั้น จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับฝ่ายรัฐ

ประเด็นรัฐบาลได้จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับ พฤติกรรมและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองนั้น นายทหารระดับกลางคนที่ 1 (2549, 16 พฤศจิกายน) กล่าวให้ความเห็นว่า การยกเลิกศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน ภาคใต้ (ศอ.บต.) ซึ่งถือว่าเป็นระบบเครือข่ายการณรงค์ ส่งเสริมคุณธรรม ระหว่างหน่วยงานและ กลุ่มต่าง ๆ ของสังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ในสมัย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็น นายกรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ.2545 นั้น ปัญหาที่ตามมาก็คือ การส่งผลให้ภาครัฐแยกตัวเองห่างออกจาก ประชาชนในพื้นที่ การร้องทุกข์กล่าวโทษ ผ่าน ศอ.บต. ที่เคยเป็นข้อมูลให้ภาครัฐได้ทราบปัญหา เพื่อนำมากำหนดแนวทางการแก้ปัญหาที่ขาดไปการแก้ปัญหาก็ดูเหมือนจะไม่ตรงกับตัวปัญหาที่ เกิดขึ้น การที่รัฐบาลทุ่มเทงบประมาณลงมาเพื่อหวังจะแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในห้วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมาแต่เหตุการณ์ความรุนแรงรายวันก็มีได้ลดลง ยังคงเกิดการยิงและทำร้ายกันตลอดทั้ง ๆ ที่ ทุ่มเทกำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ลงมาแล้วเป็นจำนวนมาก ซึ่งให้เห็นว่าภาครัฐยังแก้ปัญหาไม่ถูกจุด

นอกจากนี้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันแม้กระทั่งงบประมาณแก้ปัญหาภาคใต้ ก็เป็นเสมือนมะเร็งร้ายที่ทำให้การแก้ปัญหาของรัฐบาลด้อยประสิทธิภาพลงไป

นายทหารระดับกลางคนที่ 2 (2549, 26 ธันวาคม) ให้ความคิดเห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความหวาดระแวงและเกรงกลัวอิทธิพลของกลุ่มก่อความไม่สงบอย่างมาก เพราะหากให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ก็จะเกิดความไม่มั่นใจในการปกป้องดูแลจากเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งมีกำลังที่ไม่เพียงพอ หากไม่เข้าร่วมกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบก็จะถูกเพ่งเล็งและถูกทำร้ายจนเสียชีวิตได้ ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ประสบในสมัย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีก็คือ เบียดเบียนที่ง่ายให้ล่าช้า อาวุธ และเชื้อเกราะกันกระสุนที่ไม่เพียงพอ ประการสำคัญคือการสู้รบในพื้นที่ฝ่ายกำลัง ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง ยังหาแนวทางจุดศูนย์กลางของข้าศึกไม่เจอ การหวาดระแวงต่อประชาชนเมื่อเข้าพื้นที่อันตรายจึงมีมาก ยิ่งเมื่อมีการสับเปลี่ยนกำลังเจ้าหน้าที่ที่เข้าพื้นที่ใหม่ มักจะด้อยประสิทธิภาพและตกเป็นเป้าโจมตีได้ง่าย ด้านการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่รัฐนั้นยุคสมัยก่อนหน้านายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ฯ จะมาเป็นนายกรัฐมนตรี การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมอันเกิดจากฝ่ายรัฐก็มีมาแล้วพอถึงสมัย นายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ยังมีมากขึ้นโดยเฉพาะปัญหาการฆ่าตัดตอนช่วงการกวาดล้างยาเสพติด การอุ้มฆ่า รวมทั้งกรณีเหตุการณ์ตากใบและกรือเซะที่เป็นเสมือนไฟที่ถูกกราดด้วยน้ำมัน

ตารางที่ 4.5 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ด้านหลักความโปร่งใส

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	มีการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและสร้าง วัฒนธรรมใหม่ที่ดีในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับ	2.97	1.11	ปานกลาง
2.	ความคิดเห็นต่อการทุ่มงบประมาณในการแก้ไขปัญหาสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการใช้งบประมาณด้วยความโปร่งใส เกิดผลสัมฤทธิ์สามารถ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลได้	2.70	1.15	ปานกลาง
3.	รัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้เสีย ได้ แสดงความคิดเห็น ใช้สิทธิทางการเมือง รับฟัง เสนอแนะ แนวทางการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน	2.88	1.13	ปานกลาง
4.	ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้มีความไว้วางใจและ เชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ สามารถแก้ไข ปัญหาความไม่สงบได้	2.59	1.29	ปานกลาง
5.	ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้สามารถ ร้องเรียน และ ตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ตลอดเวลา	2.72	1.21	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		2.79	.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดี ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.79$) และเมื่อแยก
พิจารณาเป็นรายด้าน ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรกได้แก่ การสร้างจิตสำนึกในการ
ปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่ดีในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับ
($\bar{x} = 2.97$) รองลงมาได้แก่ รัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แสดง
ความคิดเห็น ใช้สิทธิทางการเมืองรับฟังเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน
($\bar{x} = 2.88$) และประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้สามารถร้องเรียนและตรวจสอบการทำงานของ
ของภาครัฐได้ตลอดเวลา ($\bar{x} = 2.72$)

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและจากการสัมภาษณ์ผ่านสื่อทางโทรทัศน์ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักความโปร่งใส ดังนี้

ประเด็นสำคัญของหลักความโปร่งใส ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

1. รัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แสดงความคิดเห็น ใช้สิทธิทางการเมือง รับฟัง เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
2. ความไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ สามารถแก้ไขปัญหาความไม่สงบได้
3. การทุ่มงบประมาณในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการใช้งบประมาณด้วยความโปร่งใส เกิดผลสัมฤทธิ์

ประเด็นรัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แสดงความคิดเห็นใช้สิทธิทางการเมือง รับฟัง เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันนั้น สุลโฆมา นือราเฮง (2550, 13 มกราคม) กล่าวว่าต้องการให้รัฐบาลให้ความสนใจด้านการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มากเพราะมักจะสอบแข่งขันผู้ส่วนกลางไม่ได้ และอยากให้รัฐบาลให้ทุนการศึกษาให้ทั่วถึงเพราะหมู่บ้านตามชนบทมักไม่ได้รับ และประการสุดท้ายอยากให้ช่วยครูในพื้นที่ให้มาก โดยส่วนตัวรู้สึกว่ามีชาวบ้านไม่ค่อยชอบทหาร นอกจากนี้ นูรีนา และมะลิ (2550, 13 มกราคม) กล่าวว่านับตั้งแต่พ่อถูกยิงเสียชีวิตเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2547 ชีวิตครอบครัวต้องลำบากมากเพราะว่าแม่ต้องดูแลครอบครัวคนเดียวประกอบกับต้องดูแลน้องอีก 2 คน ส่วนเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลที่ช่วยเหลือจากการสูญเสียบิดาจะได้รับครั้งละ 1,500 บาท ซึ่งนานมากกว่าจะได้รับประมาณ 3-4 เดือนจึงจะได้รับต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาให้กับเด็ก ๆ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มาก

ประเด็นความไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ สามารถแก้ไขปัญหาความไม่สงบได้นั้น สัญญา สุวรรณโพธิ์ (2550, 13 มกราคม) ได้แสดงข้อคิดเห็นว่า จากอดีตจนถึงปัจจุบันครูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังไม่ได้รับความปลอดภัยจากการคุ้มครองของ ทหารและตำรวจ การระวังป้องกันยังไม่เกิดผลตามแผนที่ได้วางไว้เจ้าหน้าที่รัฐไม่ค่อยสนใจและเห็นความสำคัญของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมกับบทบาทในการเข้ามาช่วยเหลือครู ข้อสำคัญในอดีตนโยบายที่ให้ครูที่ไม่เชื่อมั่นในความปลอดภัยสามารถย้ายออกนอก

พื้นที่ได้นั้น ส่วนตัวไม่ค่อยเห็นด้วยเพราะครูนั้นไม่ได้ชี้ขลาคที่จะทอดทิ้งเด็กนักเรียนให้ไม่ได้รับการศึกษาอยากเสนอให้รัฐบาลทบทวนดูแลด้านสวัสดิการ เงินตอบแทน ตลอดจนด้านขวัญกำลังใจอื่น ๆ ให้มากเพราะชีวิตครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะแตกต่างจากครูจังหวัดอื่น ๆ นอกจากนี้ เสริม เงินสองศรี (2550, 20 มกราคม) กล่าวว่าทุกครั้งก่อนจะออกจากบ้านจะอธิษฐานให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย เมื่อจะขับรถออกจากบ้านตนจะต้องมีอาวูร์ป็น 2 กระบอกอยู่ข้างตัวตลอดเพื่อความไม่ประมาท ปืนต้องอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเมื่อขับรถต้องคอยมองกระจกข้าง และมองกระจกหลังว่ามีใครคอยติดตามมาหรือไม่กลายเป็นโรคหวาดระแวง เพราะไม่รู้ใครเป็นคนร้ายหรือคนดี อับดุลอาเล็ง สาแเวะ (2549, 19 สิงหาคม) อายุ 25 ปีกล่าวว่า “ที่ผ่านมามีไม่เคยมีภาครัฐไปพูดทำความเข้าใจในมัสยิดจะมีก็ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นคนทำเป็นประจำ ถ้าหากผู้ใหญ่บ้านเข้ากับกลุ่มชาวบ้านได้ใครจะพูดชาวบ้านไปทางไหนได้ แต่ผู้ใหญ่บ้านกลับไม่ทำหน้าที่ ชาวบ้านจึงถูกขูดครอบงาในหมู่บ้านก็แบ่งเป็นหลายกลุ่ม กลุ่มชาวบ้าน กลุ่มคนแก่ กลุ่มผู้หญิง ผู้ใหญ่บ้านต้องรวมให้เป็นกลุ่มเดียวที่มัสยิดจึงจะดี สำหรับตำรวจส่วนมากไม่เคยเข้าไปใกล้ชิดกับชาวบ้านได้แต่นั่งรถผ่าน ๆ เห็นชุดแตงตัวก็กลัวแล้วจะมาทำอะไร ถ้ารัฐบาลจัดตั้งมหาวิทยาลัยอิสลามที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มอีก 1 แห่ง ก็จะดีมากเพื่อให้คนมาเลเซีย อินโดนีเซีย มาเรียนกับเรารัฐบาลก็จะได้ตามคูเราได้ด้วย เศรษฐกิจก็ดีขึ้น ที่ผ่านมามีอับบาสจากเมืองไทยแล้วไปต่อต่างประเทศกลับมา รัฐบาลก็ไม่ไว้ใจหาว่าเป็นพวกเดียวกับขบวนการ”

ประเด็นการทุ่มงบประมาณในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการใช้งบประมาณด้วยความโปร่งใส เกิดผลสัมฤทธิ์นั้น ปลัด อบต. (2550, 11 พฤษภาคม) กล่าวว่านโยบายของรัฐบาลที่ทุ่มงบประมาณลงไปในพื้นที่ไม่ครอบคลุมได้หมด บางพื้นที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบสร้างอิทธิพลข่มขู่ไม่ให้กระทำการกิจกรรมใด ๆ งบประมาณรัฐบางส่วนจึงอาจเกิดการทุจริตได้

ตารางที่ 4.6 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	มีการกระจายอำนาจการบริหารงานในหน่วยงาน หรือผู้ท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	2.96	1.06	ปานกลาง
2.	มีการสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบ	2.70	2.21	ปานกลาง
3.	มีการสร้างกฎระเบียบ และกลไก ที่ให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์	2.85	1.12	ปานกลาง
4.	มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในพื้นที่	2.78	1.18	ปานกลาง
5.	ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างน้อยเพียงใด	2.67	1.17	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		2.77	1.01	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่าการบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับ การแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ด้านการมีส่วนร่วม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.77$) และเมื่อแยก พิจารณาเป็นรายด้าน ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ มีการกระจายอำนาจการ บริหารงานในหน่วยงาน หรือผู้ท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\bar{x} = 2.96$) รองลงมาได้แก่ มีการสร้างกฎระเบียบ และกลไก ที่ให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประชาชนได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ ($\bar{x} = 2.85$) และมีการเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในพื้นที่ ($\bar{x} = 2.78$)

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและ จากการสัมภาษณ์ผ่านสื่อทางโทรทัศน์ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้มีประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

กรณีการแก้ไขปัญหสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักความโปร่งใส ดังนี้

ประเด็นสำคัญของหลักการมีส่วนร่วม ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

1. การสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหการก่อความไม่สงบ

2. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจแก้ไขปัญหในพื้นที่

ประเด็นการสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหการก่อความไม่สงบนั้น นายทหารระดับกลางคนที่ 1 (2549, 16 พฤศจิกายน) กล่าวให้ความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ปัญหาความรุนแรงในภาคใต้มีการทำร้ายกันทุกวันไม่ว่าจะเป็น ทหาร ตำรวจ ครู พระสงฆ์ แม้กระทั่งคนไทยมุสลิมก็ไม่ได้รับการละเว้น อะไรเป็นสาเหตุให้คนไทยทำกับคนไทยด้วยกันถึงขนาดนี้ และทำไมคนไทยในพื้นที่ส่วนใหญ่จึงวางเฉยหรือเป็นแนวร่วมกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ไม่ยอมช่วยกันเพื่อให้บ้านเมืองสงบ ไพโรจน์ เลิศจรัสเรือง (2549, 16 ธันวาคม) อายุ 45 ปีอาชีพค้าขาย ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในเหตุการณ์สามจังหวัดภาคใต้ไว้ว่า ในพื้นที่เต็มไปด้วยโจรผู้ร้ายซึ่งสมัยก่อนชอบจับตัวไปเรียกค่าไถ่โดยใช้เทือกเขาบูโดเป็นแหล่งซ่อนถุกำลังหากใครไม่จ่ายเงินให้ตัวประกันก็จะถูกฆ่า ญาติ ๆ ก็เคยถูกฆ่าตายมาแล้ว โดยถูกยิงด้วยปืนอากาศและไม่สามารถจับกุมผู้ก่อเหตุได้ ส่วนใหญ่คนในพื้นที่ซึ่งเป็นคนจีนจะประกอบอาชีพค้าขายมักจะถูกจับตัวไปเรียกค่าไถ่บ่อย ๆ หากอยู่ในพื้นที่เกาะไอร่องต่อไปอาจจะต้องอยู่ด้วยความลำบาก ในส่วนการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ขณะที่ใช้ชีวิตในพื้นที่นั้นมีความไว้วางใจในทหารมากกว่าตำรวจ เพราะได้คลุกคลีกับกำลังนาวิกโยธินในพื้นที่มากกว่าและมีความเป็นมิตรมากกว่าตำรวจ

ระพีพัฒน์ บุญรัตน์ (2550, 18 พฤษภาคม) อายุ 56 ปี อาชีพรับราชการให้ความเห็นเกี่ยวกับการสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ผู้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหการก่อความไม่สงบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่จะรู้ว่ามิใครเป็นแนวร่วมบ้างแต่จะไม่กล้าที่จะให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากเกรงจะได้รับอันตรายจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่เฝ้าจับตาดูอยู่ ชาวบ้านจึงอยู่ในสภาวะความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก เข้ากับรัฐก็จะถูกทำร้ายจนถึงแก่ชีวิต ไม่เข้าร่วมกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบก็อยู่ในพื้นที่ไม่ได้ คราบโคที่กำลังทหาร ตำรวจยังให้ความคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินชาวบ้านไม่ได้ ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้คงจะจบลงได้ยาก อาจต้องใช้เวลายาวนานมากกว่าสิบปีเพราะกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมีจุดยืนที่แน่นอนคือการแบ่งแยกแผ่นดิน โดยการกระทำทุกอย่างเพื่อลดความน่าเชื่อถือฝ่ายรัฐ

นายทหารระดับกลางคนที่ 2 (2549, 26 ธันวาคม) ได้ให้การสัมภาษณ์ว่าในพื้นที่มีผู้นำด้านจิตวิญญาณที่คอยปลุกปั่น ปลุกฝังความเชื่อให้เกลียดชังฝ่ายรัฐ โดยมีสาวกในพื้นที่ประมาณ 40,000 คนซึ่งฝ่ายเจ้าหน้าที่กำลังติดตามหาตัว ด้านการศึกษาที่ต้องใช้สถานศึกษาสำหรับปลุกฝังเยาวชน เช่น โรงเรียน ตาฎีกา โรงเรียนปอนาะ ครูผู้สอนเช่น อุตดาซ มักจะสอนให้มีความเชื่อในด้านศาสนาอิสลามเป็นหลัก ไม่ได้ปลุกฝังให้เด็กหรือเยาวชนได้คิดสร้างสรรค์ ขณะเดียวกันกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบก็อาศัยสถานศึกษาเหล่านี้ เป็นเครื่องมือในการยุยงให้เกลียดเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งต่างกับมาเลเซีย ที่ใช้กฎหมายบังคับให้โรงเรียนเหล่านี้ เข้ามาอยู่ในการควบคุมของรัฐบาลได้ทำให้รัฐบาลสามารถสอนวิชาสามัญที่ใช้เป็นพื้นฐาน ในการศึกษาที่สูงขึ้นหรือใช้ประกอบอาชีพได้ ด้านการสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินได้ตั้งข้อสังเกตว่าทำไมห้างร้านใหญ่ ๆ โชว์รูมรถยนต์หรือโรงแรม สถานบันเทิง ร้านน้ำชาบางแห่งจึงไม่ถูกวางระเบิด หรือเป็นเพราะว่ามีการจ่ายค่าคุ้มครองให้กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบนำมาใช้ได้แก่ การบีบบังคับชาวไทยพุทธให้ออกจากพื้นที่โดยใช้ความรุนแรงแล้วให้แนวร่วมเข้าไปอยู่อาศัยแทนเพื่อสร้างเงื่อนไขกับฝ่ายรัฐโดยเฉพาะเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญ เช่น การจับกุมแกนนำเพื่อไปสอบสวน ก็จะมีมือบัจฉกรจัดตั้งซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็ก

และคนชราออกมากดดันเจ้าหน้าที่ให้ปล่อยตัว ปัจจุบันการชุมนุมกดดันของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเป็นวิธีการที่สามารถสร้างปัญหาให้กับทางการได้มากวิธีหนึ่ง จากกรณีการชุมนุมของราษฎรปิดกั้นเส้นทาง ยะลา-เบตง ที่มีการชุมนุมต่อเนื่องหลายวันได้ส่งผลให้เกิดความขาดแคลนสินค้าในอ.เบตง เป็นอย่างมาก และยังไม่มีความมาตรการที่จะป้องกันหรือแก้ไขอย่างทันที่หวังที่ได้ จึงมีความเป็นไปได้สูงที่ผู้ก่อความไม่สงบจะถือโอกาสขยายผลโดยใช้การก่อเหตุชุมนุมกดดันให้มากยิ่งขึ้น

ประเด็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่นั้น กูเฮง สาคิ (2550, 27 มกราคม) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชาวบ้านว่า ปัจจุบัน (พ.ศ.2550) ชาวบ้านในพื้นที่ที่มีความเข้าใจเจ้าหน้าที่ของรัฐมากขึ้น จึงให้ความร่วมมือทุกครั้งเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นในหมู่บ้าน ก็จะรีบแจ้งฝ่ายเจ้าหน้าที่บ้านเมืองโดยเฉพาะทหารทันที พลันธาน วัฒนาษากร (2550, 18 พฤษภาคม) กล่าวว่า การก่อเหตุที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้กระทำจะมุ่งต่อผู้ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐจากสถิติแค่ 15 วัน พบว่า 1,000 กว่าคนเป็นชาวมุสลิม อีก 1,000 กว่าคนเป็นชาวพุทธ ชาวบ้านส่วนมากเริ่มโกรธแค้นกลุ่มโจร มีการตั้งกำลังป้องกันตนเอง กองกำลัง RKK จึงฉลาดและเลือกจุดที่จะเข้าโจมตี

ส่วนปลัด อบต. (2550, 11 พฤษภาคม) กล่าวว่า ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชาวบ้าน ยังไม่ได้รับการคุ้มครองทั่วถึง เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีน้อย ชาวบ้านก็ไม่กล้าให้ความร่วมมือ ไม่เชื่อว่าจะให้ความคุ้มครองได้

วิโรจน์ สุวรักษ์ (2550, 20 มกราคม) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาว่า เหตุเพราะครูเป็นกลไกของรัฐจึงถูกลอบทำร้าย สำหรับตนเองแล้วสิ่งที่เกาะก้ำกั๊กก็คือชาวบ้านที่คอยบอกให้ระมัดระวังเมื่อพบเห็นสิ่งผิดปกติ โดยปกติแล้วตนเองจะรู้และเข้าใจประชาชนในพื้นที่เพราะจะเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมในหมู่บ้านบ่อย ๆ เช่น งานศพ งานแต่งงาน จึงมีความเข้าใจและรู้เคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่ชอบแต่งตัวเครื่องแบบข้าราชการเพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกแตกต่าง ภายในโรงเรียนจะมีกริ่งสัญญาณซึ่งเมื่อเกิดเหตุร้ายก็จะกดกริ่งให้ทุกคนได้รู้ตัว มะลอบี คือระ (2550, 20 มกราคม) กล่าวถึงกลไกการสร้างความปลอดภัยว่า ในช่วงกลางคืนจะจัดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านมาคอยดูแลครูและชาวบ้าน

ตารางที่ 4.7 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักความรับผิดชอบ

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	รัฐบาลใส่ใจปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	2.79	1.22	ปานกลาง
2.	รัฐบาลเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างของคนในพื้นที่และกล้าหาญที่จะยอมรับผลดีและผลเสียในการกระทำของตน	2.75	1.11	ปานกลาง
3.	มีการส่งเสริมผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัลและระบบจูงใจอื่น ๆ	2.85	1.14	ปานกลาง
4.	ผลงานในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด	2.36	1.12	น้อย
5.	พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีมาตรฐานในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก	2.41	1.24	น้อย
รวมเฉลี่ย		2.61	.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$)

และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ รัฐบาลมีการส่งเสริมผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัลและระบบจูงใจอื่น ๆ ($\bar{x} = 2.85$) รองลงมาได้แก่ รัฐบาลใส่ใจปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ($\bar{x} = 2.79$) และรัฐบาลเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างของคนในพื้นที่ และความกล้าหาญที่จะยอมรับผลดีและผลเสียในการกระทำของตน ($\bar{x} = 2.75$)

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและจากการสัมภาษณ์ผ่านสื่อทางโทรทัศน์ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักความรับผิดชอบ ดังนี้

ประเด็นสำคัญของหลักความรับผิดชอบ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

1. ผลงานการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่บรรลุเป้าหมาย
2. พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีมาตรฐานในการ

แก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก

ประเด็นผลงานการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่บรรลุเป้าหมายนั้น ระพีพัฒน์ บุญยรัตน์ (2550, 18 พฤษภาคม) ให้ความคิดเห็นว่าสามจังหวัดภาคใต้สมัยก่อนเหตุการณ์ไม่ได้รุนแรงเหมือนปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากในพื้นที่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนี้โดยตรงคือศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีเจ้าหน้าที่ด้านการข่าวเกาะติดความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้ามตลอดเวลา ทำให้ฝ่ายตรงข้ามไม่กล้าที่จะกระทำการรุนแรง ประชาชนในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นมุสลิมต่างก็มีอิทธาศัยที่ดี มีความซื่อสัตย์ แต่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยกลับไม่ค่อยให้ความสำคัญในการพัฒนา โดยเฉพาะด้านการศึกษามีเด็กวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการศึกษาและว่างงานจึงมีมากที่กลายเป็นแกนนำและแนวร่วมกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ และมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่รู้เหมือนกันว่าเจ้าหน้าที่บ้านเมืองทำอะไรกันอยู่จึงปล่อยให้กลุ่มโจรมีกำล้างได้มากขนาดนี้ ยิ่งในสมัยที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ที่ใช้มาตรการความรุนแรงในการปราบปรามยาเสพติด ก่อให้เกิดเงื่อนไขที่สะสมความไม่พอใจต่อการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐอย่างมาก โดยเฉพาะกับตำรวจ ปลัด อบต. (2550, 11 พฤษภาคม) ให้ความคิดเห็น

ว่า ข้อบกพร่องอย่างหนึ่งที่ไม่ได้รับการแก้ไขคือ เรื่องการศึกษาที่ต่ำพอจบประถมศึกษาปีที่ 4 หรือ ประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนมากก็ออกจากโรงเรียน ชาวบ้านส่วนมากเมื่อมีปัญหาที่ไม่ค่อยกล้าขึ้นที่ว่าการอำเภอ เพราะสื่อภาษากันไม่รู้เรื่องเจ้าหน้าที่ก็ไม่ค่อยสนใจทำให้เกิดอคติด้านการให้บริการจากรัฐ ผู้หญิงก็ไม่อยากเรียนให้สูงเพราะอีกหน่อยก็ต้องมีครอบครัวถึงแม้ว่าการศึกษารัฐจะไปถึงก็ตามแต่ก็ไม่อยากเรียนเพราะความยากจนเป็นสาเหตุ

อัสบลูเถาะห์ กาลอ (2550, 20 มกราคม) กล่าวว่าทุกวันนี้คิดอยู่ตลอดว่าชีวิตจะรอดหรือไม่รอด ทุกครั้งที่เดินทางมาสอนเมื่อเห็นทหารจะรู้สึกอึดใจในเส้นทางที่ต้องไปโรงเรียน ส่วนนโยบายรัฐบาลที่เปิดโอกาสให้ครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หากรู้สึกว่าจะไม่ปลอดภัยก็สามารถขอย้ายออกนอกพื้นที่ได้แต่ก็ไม่ขอย้ายเพราะไม่อยากทนเห็นสภาพโรงเรียนที่ไม่มีครู ไม่มีนักเรียนอีกต่อไป ปิยะรัตน์ ศรีขวัญ (2550, 20 มกราคม) กล่าวว่า ตอนนี้สุขภาพจิตครุ่นๆ แม้ว่าจะเปิดโอกาสให้ครูย้ายออกจากพื้นที่ได้ก็จริงแต่ครูที่อื่นก็ไม่ค่อยต้อนรับบ้างถูกหาว่าหนีศึก กลัวตายทั้งนักเรียนไม่มีใครอยากต้อนรับแต่ด้วยจิตสำนึกแห่งความเป็นครูทำให้มีพลังใจที่จะสู้ มหาธีร์ มุฮัมหมัด (2550, 5 กุมภาพันธ์) อดีตนายกรัฐมนตรียุทธศาสตร์ประเทศสมาเลเซียกล่าวถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยว่า ในสมัย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี คนได้เคยเป็นแกนกลางในการหารือกันระหว่างกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบกับฝ่ายรัฐบาลไทยแต่นโยบายของนายกฯ ทักษิณบางอย่างใช้ไม่ได้ไม่เหมือนสมัยนายกรัฐมนตรีพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ที่ออกมาขอโทษการกระทำของฝ่ายรัฐหากนายกทักษิณฯ ออกมาขอโทษคงจะหลีกเลี่ยงการสูญเสียได้อาจเป็นเพราะว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เคยเป็นนักธุรกิจจึงไม่คิดถึงเรื่องชาวบ้านเพราะนักธุรกิจจะนึกถึงแต่เรื่องความเป็นหนึ่งและตัวเอง

ประเด็น พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีมาตรฐานในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลักนั้น นายทหารระดับสูง (2550, 6 กรกฎาคม) ให้ความเห็นว่าในการแก้ไขปัญหาภาคใต้นั้น ปัญหามันลุดงอมในช่วงเวลาที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรีพอดี เพราะปัญหาภาคใต้นั้นมีมานานแม้แต่รัชกาลที่ 5 ที่เคยเสด็จในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้เมื่อทอดพระเนตรเห็นมัสยิดและเห็นวัดไทยอยู่ใกล้เคียงกันทรงมองเห็นปัญหาในอนาคตจะต้องมีแน่นอน ดังนั้นจึงผู้นำมีการวิเคราะห์ปัญหาผิดพลาดที่มองว่าเป็นการกระทำของโจรกระโจน หรือการไว้ว่างใจคนรอบข้างมากเกินไปในการประเมินสถานการณ์ เช่น การยุบหน่วยงานสำคัญด้านความมั่นคงเช่น สอ.บค. จึงทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ถูกจุด การทุ่มเทงบประมาณ กำลังทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ด้านอื่น ๆ จึงเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การออกพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินก็มีความจำเป็น

อย่างแน่นอนเพราะมีความจำเป็นต่อเจ้าหน้าที่และฝ่ายรัฐ รวมทั้งประชาชนที่ต้องได้รับความคุ้มครองความปลอดภัย

ข้าราชการครู (2550, 4 มิถุนายน) ให้ความคิดเห็นว่า นับตั้งแต่สมัย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีจนถึงรัฐบาลปัจจุบัน ความรุนแรงของเหตุการณ์ ไม่ได้ลดน้อยลงไป กลับทวีความรุนแรงมากขึ้นแม้ว่ากำลังทหาร ตำรวจ จะคอยคุ้มกันดูแลความปลอดภัยให้กับครูหรือชาวบ้านร้านค้าต่าง ๆ ก็ตาม งบประมาณที่รัฐบาลทุ่มเทลงไปก็เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านงานความมั่นคงที่ส่งกำลังทหาร ตำรวจลงพื้นที่มากกว่าเดิม รวมทั้งการรับสมัครทหารพรานครู พยาบาล ในพื้นที่ก็มากขึ้น นายทหารระดับกลางคนที่ 2 (2549, 26 ธันวาคม) กล่าวว่า การทุ่มกำลังงบประมาณ ทหาร ตำรวจ เพื่อแก้ไขปัญหา นั้นเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาระยะสั้น ระยะยาวต้องใช้แนวทางสมานฉันท์ต้องควบคู่กันไปกับการปฏิบัติการทางทหาร เพราะสถานการณ์ที่เกิดขึ้น กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่ได้รับการฝึกอบรมวิธีจากตะวันออกกลาง เข้ามาแทรกซึมในพื้นที่เป็นจำนวนมาก การที่นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันจะขอโทษจากการกระทำของฝ่ายรัฐในสมัย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร รวมทั้งการปล่อยตัวผู้ต้องหาจำนวน 58 คนกรณีตากใบพวกนี้ไม่สนใจ ทักษิณ ชินวัตร (2548, 28 กรกฎาคม) กล่าวว่าปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เปรียบเสมือนภูเขาไฟ ความร้อนถูกสะสมด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่างรอวันที่จะประทุมีความซับซ้อนหลายประเด็น เช่น การบิดเบือนประวัติศาสตร์ การแบ่งแยกดินแดน ปัญหาศาสนาพหุศด การค้าหนีภาษี ผู้มีอิทธิพลที่เชื่อมโยงการเมือง ปัญหาการศึกษาที่เน้นทางด้านศาสนาทำให้เยาวชนศึกษาทางด้านสายสามัญน้อย เมื่อจบแล้วไม่มีงานทำเกิดปัญหาตามมา รัฐบาลเตรียมงบประมาณเพื่อเข้าพัฒนาแต่ก็ถูกต่อต้านจึงต้องหาคำเนิการบังคับใช้กฎหมาย

ตารางที่ 4.8 การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ด้านหลักความคุ้มค่า

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ความคิดเห็นต่อรัฐบาลในการใช้งบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหามี ความคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้	2.48	1.17	น้อย
2.	รัฐบาลมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัย เพื่อใช้แก้ไข ปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	2.51	1.12	ปานกลาง
3.	รัฐบาลใช้ทรัพยากรด้านกำลังพล โดยเฉพาะกำลังทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เพื่อแก้ไขปัญหาในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ มีความเหมาะสมและคุ้มค่า	2.68	1.19	ปานกลาง
4.	ในการแก้ไขปัญหากลไกได้รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีการใช้ งบประมาณอย่างประหยัด มีการรายงานผลการทำงาน และแสดง ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ	2.37	1.16	น้อย
5.	รัฐบาลมีการทุ่มงบประมาณ สร้างสรรค์ ส่งเสริมการประกอบ อาชีพใหม่ ๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้	2.76	1.21	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		2.56	.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดีด้านหลักความคุ้มค่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.56$) และเมื่อแยกพิจารณา
เป็นรายด้าน ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ มีการทุ่มงบประมาณ สร้างสรรค์
ส่งเสริมการประกอบอาชีพใหม่ ๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ ($\bar{x} = 2.76$)
รองลงมาได้แก่ รัฐบาลใช้ทรัพยากรด้านกำลังพล โดยเฉพาะกำลังทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่าย
ปกครอง เพื่อแก้ไขปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเหมาะสมและคุ้มค่า ($\bar{x} = 2.68$)
และมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัย เพื่อใช้แก้ไขปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ($\bar{x} = 2.51$)

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและจากการสัมภาษณ์ผ่านสื่อทางโทรทัศน์ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักความคุ้มค่า ดังนี้

ประเด็นสำคัญของหลักความคุ้มค่า ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

รัฐบาลมีการใช้งบประมาณ ทรัพยากรด้านกำลังพล โดยเฉพาะกำลังทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเพื่อแก้ไขปัญหา มีความคุ้มค่า ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

นายทหารระดับกลางคนที่ 1 (2549, 16 พฤศจิกายน) กล่าวให้ความเห็นว่าการทุ่มเทกำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ลงมาแล้วเป็นจำนวนมาก ซึ่งให้เห็นว่าภาครัฐยังแก้ปัญหาไม่ถูกจุด เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ นโยบายการแก้ปัญหาภาคใต้ ที่เคยได้อ่านทุกข้อก็ล้วนแต่ดี ๆ เช่น การน้อมนำพระราชดำริ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ มาเป็นแนวทางหลัก นอกจากนั้นก็ประกอบด้วยหลักการสมานฉันท์เพราะเป็นคนไทยด้วยกัน และการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ของมลายูสลิม เป็นต้น แต่การนำนโยบายรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติทำได้ทำให้วัตถุประสงค์ของนโยบายที่รัฐบาลต้องการประสบผลสำเร็จก็ทำไม่ นายทหารระดับกลางคนที่ 3 (2550, 3 มกราคม) อายุ 41 ปี กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การเมืองนำการทหารนั้น ทหารกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองต้องร่วมกันทำงานอย่างหนัก เพื่อให้ประชาชนมีความไว้วางใจ โดยเฉพาะการเดินทางเข้าไปทำงานด้านปฏิบัติการจิตวิทยากับมวลชนในพื้นที่ที่มีการแทรกซึมของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ การใช้แนวทางสมานฉันท์ต้องควบคู่กันไปกับการปฏิบัติการทางทหาร ส่วนด้านการรักษาความปลอดภัยโดยใช้เทคโนโลยีด้วยการติดตั้งกล้องวงจรปิดนั้น ก็ไม่สามารถครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมดเป็นการป้องกันสถานที่สำคัญ ๆ เท่านั้น แต่การก่อเหตุของผู้ก่อความไม่สงบจะมีการพิจารณาวางแผนเป็นอย่างดีโดยมีระบบควบคุมและสั่งการที่ดีมาก โดยเฉพาะการรักษาความลับส่วนในพื้นที่ที่ตนปฏิบัติงานอยู่นั้นสามารถเข้ากันได้ดีกับชาวบ้าน และฝ่ายปกครองจึงมีมวลชนที่คอยสนับสนุนการแก้ไขปัญหาได้ดี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ การนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 4.9 กรรนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยภาพรวม

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความชอบธรรม ความยุติธรรมเป็นหลัก ใช้กับทุกคนโดยเสมอภาค จนเป็นที่ยอมรับของสังคม จะทำให้การแก้ไขปัญหาความไม่สงบประสบผลสำเร็จได้	3.15	1.25	ปานกลาง
2.	หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม จะทำให้ประชาชนยอมรับ เชื่อมั่นในรัฐบาล และให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาภัยกับฝ่ายรัฐ	3.30	1.20	ปานกลาง
3.	หากประชาชนมีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และมีจริยธรรม มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมา ภาครัฐเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสะดวก รัฐบาลมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้ จะทำให้ปัญหาการก่อความไม่สงบลดลง	3.31	1.19	ปานกลาง
4.	หากเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะปัญหาภาคใต้ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาสัมพันธ์ และแสดงประชามติ จะทำให้การแก้ไขปัญหาประสบความสำเร็จ	3.45	1.16	ปานกลาง
5.	หาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ลดท่ำที่ที่แข็งกร้าวตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริง ใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในการตัดสินใจที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลดีและเสียที่เกิดจากการกระทำของตน แล้วปัญหาการก่อความไม่สงบจะลดน้อยลง หรือประสบผลสำเร็จ	3.33	1.20	ปานกลาง
6.	หากมีการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีคุณค่า เช่น งบประมาณ กำลังพล เทคโนโลยี ที่มีอยู่จำกัดอย่างประหยัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในภาคใต้ อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าในแต่ละโครงการ จะทำให้การแก้ปัญหาประสบความสำเร็จ	3.43	1.22	ปานกลาง
7.	หากทุกฝ่ายมีความเข้าใจ น้อมนำพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ มาใช้ปฏิบัติจนเกิดผลสัมฤทธิ์ จะทำให้การแก้ไขปัญหาความไม่สงบประสบผลสำเร็จ	3.76	1.21	มาก
รวมเฉลี่ย		3.39	.94	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาแก้ไข ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$) และเมื่อแยก พิจารณาเป็นรายด้านประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ หากทุกฝ่ายมีความเข้าใจ น้อม นำพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ มาใช้ปฏิบัติจนเกิดผล สัมฤทธิ์ จะทำให้การแก้ปัญหาความไม่สงบประสบผลสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$) รองลงมา ได้แก่ หากเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของ ประเทศโดยเฉพาะปัญหาภาคใต้ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการ ใ้สวนสาธารณะ การประชา พิจารณ์ และแสดงประชามติจะทำให้การแก้ไขปัญหาประสบความสำเร็จ ($\bar{x} = 3.45$) และหากมีการ บริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีคุณค่า เช่น งบประมาณ กำลังพล เทคโนโลยี ที่มีอยู่จำกัด อย่างประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในภาคใต้ อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าใน แต่ละ โครงการจะทำให้การแก้ปัญหาประสบความสำเร็จ ($\bar{x} = 3.43$)

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและ จากการสัมภาษณ์ผ่านสื่อทางโทรทัศน์ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้มีประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี ดังนี้

ประเด็นสำคัญของ แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาแก้ไขปัญหา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้แก่

1. การบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึง สิทธิ เสรีภาพ ความชอบธรรม ความยุติธรรมเป็นหลัก ด้วยความเสมอภาค
2. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหา สำคัญของประเทศ
3. หากทุกฝ่ายมีความเข้าใจ น้อมนำพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ มาใช้ปฏิบัติจนเกิดผลสัมฤทธิ์ จะทำให้การแก้ปัญหาความไม่สงบ ประสบผลสำเร็จ

ประเด็นการบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึง สิทธิ เสรีภาพ ความชอบธรรม ความยุติธรรมเป็นหลัก ด้วยความเสมอภาคนั้น อานันท์ ปันยารชุน (2548) ให้ ความเห็นว่ารรัฐต้องไม่ถือว่าใครเป็นศัตรู หน้าที่รัฐต้องเสริมสร้างการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดย สันติวิธีบนพื้นฐานของความเป็นจริงความยุติธรรม และความกล้ารับผิดชอบ นายทหารระดับสูง

(2550, 6 กรกฎาคม) ให้ความเห็นว่า การวิเคราะห์ปัญหาผิดพลาดที่มองว่าเป็นการกระทำของโจรกระโจนหรือการไว้วางใจคนรอบข้างมากจึงทำให้การแก้ไขปัญหามิได้ถูกจุด การทุ่มเทงบประมาณกำลังทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่อื่น ๆ จึงเป็นการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้า การออกพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินก็มีความจำเป็นอย่างแน่นอน ส่วนหลักธรรมาภิบาลคงใช้แก้ปัญหานั้นไม่ได้เพราะเป็นสภาวะเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ แต่ในเชิงสังคมต้องทำความเข้าใจกับงานด้านความมั่นคง ต้องใช้การปราบปรามและการเจรจา ซึ่งขณะนี้ทั้งการเมืองภายในประเทศและนอกประเทศเข้ามายุ่งเกี่ยว ต่างประเทศก็ต้องการเข้ามาช่วยเราแต่เราไม่ต้องการให้เข้ามาแทรกแซง ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงไม่ใช่เป็นเพราะรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เพราะปัจจุบันความรุนแรงยังคงมีต่อเนื่องและรุนแรงมากกว่าเดิมอีกการแก้ไขปัญหาคงใช้เวลาที่ต้องดึงกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมให้กลับมาร่วมฝ่ายเราให้ได้

ประเด็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจ ปัญหาสำคัญของประเทศนั้น มหาธีร์ มุฮัมหมัด (2550, 5 กุมภาพันธ์) ให้ความเห็นว่า ขบวนการในภาคใต้มีหลายกลุ่มมีทั้งขบวนการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งก็มีบางอย่างที่เดินตามแนวทางเก่า ๆ โดยส่วนตัวแล้วคิดว่าประเทศจะเกิดความสงบสุขได้ ต้องมีเสถียรภาพก่อนความสงบจึงจะเกิดขึ้น ขณะเดียวกันก็จะต้องมีการแบ่งปันที่มีความเป็นธรรมในสังคม เช่นประเทศเราเคยมีข้อขัดแย้งโดยคนมาเลย์เข้ามาต่อต้านคนจีนแต่เราจะไม่เอาของคนจีนไปให้คนมาเลย์ แต่เราจะสร้างโอกาสใหม่ ๆ ให้กับทั้งสองฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อแบ่งปันความเป็นธรรมให้ทั้งสองฝ่าย อับดุลอาเล็ง สาแอะ (2549, 19 สิงหาคม) ให้ความเห็นว่า ถ้าตัวเองเป็นผู้นำเป็นผู้ใหญ่บ้านจะต้องเข้ากับคนในหมู่บ้านให้ได้ คนอิสลามถ้าต้องการให้คนนับถือก็จะต้องไปมัสยิดอยู่ภายใต้คำสอนคัมภีร์อัลกุรอาน คนแก่ ๆ ในหมู่บ้านจะคอยดูว่าเราไปมัสยิดหรือไม่ ถ้าไปเวลาราวๆ ไร คนแก่จะฟังเหมือนกับบอมพระมาพูด เรื่องการศึกษาไม่ต้องจบปริญญาตรีก็ได้ ขอให้เป็นผู้ใหญ่บ้านที่อยู่เพื่อประชาชนไม่ใช่อยู่เพื่อเงิน 4,000 บาท หรือเป็นผู้ใหญ่บ้านเพื่อจะแบกปืนให้ดูว่า สมาร์ทเทห์ ผู้ใหญ่บ้านที่ดีไม่ต้องถือปืนแต่ไปมัสยิดก็พอ ที่ผ่านมามีภาครัฐไปพูดทำความเข้าใจในมัสยิด จะมีก็ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นคนทำเป็นประจำถ้าผู้ใหญบ้านเข้ากับกลุ่มชาวบ้านได้ ใครจะดูชาวบ้านไปทางไหนได้แต่ผู้ใหญบ้านกลับไม่ทำหน้าที่ ชาวบ้านจึงถูกดูครอบงำ

ประเด็นหากทุกฝ่ายมีความเข้าใจ น้อมนำพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ มาใช้ปฏิบัติจนเกิดผลสัมฤทธิ์ จะทำให้การแก้ปัญหาความไม่สงบ ประสบผลสำเร็จนั้น นายทหารระดับกลางคนที่ 1 (2549, 16 พฤศจิกายน) กล่าวให้ความเห็นว่า นโยบายการแก้ปัญหาภาคใต้ มีหลายนโยบายที่สำคัญ เช่น การน้อมนำพระราชดำริ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ มาเป็นแนวทางหลัก เพื่อให้เกิดการสมานฉันท์

เพราะเป็นคนไทยด้วยกันซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจ ในความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา อุดมการณ์ของมลายูมุสลิม พระราชดำรัสจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะนำความสุข กลับคืนมา ส่วนปัญหาการทุจริต คอร์ปชั่นในวงราชการต้องมีการแก้ไข การบังคับใช้กฎหมายกับ ทุกคนต้องมีความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติและให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 4.10 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท
ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	มีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ	3.03	1.25	ปานกลาง
2.	ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยอมรับและยินดีปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆที่รัฐบาลได้กำหนดแนวนโยบายเอาไว้ เช่น พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน	3.13	1.18	ปานกลาง
3.	การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งต่างๆ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ความยุติธรรมเป็นหลัก	3.21	1.22	ปานกลาง
4.	ท่านคิดว่าความแตกต่างในเรื่อง ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี มีผลกระทบต่อการแก้ปัญหาคือความไม่สงบ	3.18	1.19	ปานกลาง
5.	ทิศทาง แนวคิด นโยบายของการบริหารงานของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทิศทางที่ถูกต้อง	2.64	1.27	ปานกลาง
6.	การกระทำของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ กรณีเหตุการณ์ที่ กรือเซะ และตากใบ ทำให้การแก้ปัญหาคือการก่อความไม่สงบทวีความรุนแรงขึ้น	3.13	1.26	ปานกลาง
7.	เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐสามารถทำงานด้านมวลชนเข้ากันได้ดีกับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้	2.90	1.11	ปานกลาง
8.	ท่าทีที่แข็งกร้าวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่อการแก้ปัญหาภาคใต้ ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ประสบผลสำเร็จ	3.27	1.27	ปานกลาง
9.	เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ สามารถน้อมนำพระราชดำรัส เข้าถึง เข้าใจ และพัฒนาไปปฏิบัติได้ถูกต้อง	3.32	1.20	ปานกลาง
10.	นอกจากปัญหาการแบ่งแยกดินแดนแล้ว มีปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องผสมอยู่ด้วย คือปัญหาขาดศรัทธา ปัญหาค้าของเถื่อน ปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่เสียผลประโยชน์	3.62	1.24	มาก
11.	ภาพลักษณ์เก่า ๆ ในอดีตที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม กดขี่ข่มเหง รังแกประชาชน ยังคงติดตาและอยู่ในความทรงจำของประชาชนสามจังหวัดภาคใต้	3.41	1.30	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.18	.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระดับ ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านประเด็นที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ นอกจากปัญหาการแบ่งแยกดินแดนแล้ว มีปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง ผสมอยู่ด้วย คือปัญหาศาสนาเสพติด ปัญหาค้าของเถื่อน ปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่เสียผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) รองลงมาได้แก่ ภาพลักษณ์เก่า ๆ ในอดีตที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม กดขี่ข่มเหง รังแกประชาชน ยังคงติดตามและอยู่ในความทรง จ้างของประชาชนสามจังหวัดภาคใต้ ($\bar{x} = 3.41$) และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ สามารถ น้อมนำพระราชดำรัส เข้าถึง เข้าใจ และพัฒนาไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ($\bar{x} = 3.32$)

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและ จากการสัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้มีประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี ดังนี้

ประเด็นสำคัญของ ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

1. ปัญหาศาสนาเสพติด ปัญหาค้าของเถื่อน ปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่เสียผลประโยชน์
2. การบังคับใช้ข้อกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ความยุติธรรม และเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐสามารถทำงานด้านมวลชนเข้ากันได้ดีกับประชาชน
3. ปัญหาความแตกต่างในเรื่อง ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี

ประเด็นปัญหาศาสนาเสพติด ปัญหาค้าของเถื่อน ปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่เสีย ผลประโยชน์ นายทหารระดับกลางคนที่ 1 (2549, 26 ธันวาคม) ให้ความเห็นว่านอกจากปัญหาการ แบ่งแยกดินแดนแล้ว มีปัญหาที่เกี่ยวข้องคือปัญหาศาสนาเสพติด การลักลอบขายของผิดกฎหมาย ที่กลุ่มผู้เสียประโยชน์จากการค้าขายดังกล่าวผสมโรงกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ นักการเมือง ท้องถิ่นที่ต้องการรักษาผลประโยชน์ของตนเองจากการค้าของผิดกฎหมาย และรักษาอิทธิพล ทางการเมืองในพื้นที่พยายามที่จะสร้างความรุนแรงให้เกิดขึ้น นอกจากนี้ในสมัย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีการกวาดล้างผู้ค้ายาเสพติดโดยการมาตัดตอนทำให้ ประชาชนรู้สึกหวาดกลัวเจ้าหน้าที่รัฐ ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ประสบในสมัย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีก็คือ เบียดเบียนที่จ่ายให้ล่าช้า อาวุธ และสื่อเกาะที่ไม่เพียงพอ นายทหารระดับสูง (2550, 6 กรกฎาคม) ให้ความเห็นว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อดีต นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตัวเองสูง เป็นนักธุรกิจที่หัวก้าวหน้า การที่เป็นคนที่มีความ

มันใจสูงจึงมีผลทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือตั้งใจทำอะไรแล้วมักจะได้ในสิ่งที่ตั้งใจ ข้อเสียคือมักจะไม่ค่อยฟังใครขาดข้อมูลในการตัดสินใจ เช่น การยุบหน่วยงาน สอ.บค. และพคท.43 ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญในการแก้ไขปัญหาภาคใต้ หากถามว่าท่านเป็นประชาธิปไตยหรือไม่นั้นถามครรลองที่ผ่านการเลือกตั้งถือว่าใช่ แต่ไม่ใช่แค่จัดการแน่นอนเพราะคุณลักษณะทางการเมืองนั้นเป็นนักการเมืองที่มีแนวคิดใหม่

ปัญหาความแตกต่างในเรื่อง ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณีนั้น อับดุลอาเล็งสาแอะ (2549, 19 สิงหาคม) กล่าวว่าเมื่อเรียนจบทางศาสนาแล้วก็กลับบ้านทำงานที่บ้านตามปกติ ไม่มีโอกาสเข้าทำงานบริษัทเอกชนต่าง ๆ เพราะเขาไม่รับ พ่อแม่มีอาชีพกรีดยางและพูดภาษามลายู เวลาไปติดต่อราชการก็พูดภาษาไทยถ้าคนอื่นที่พูดภาษาไทยไม่ได้ (ส่วนใหญ่คนที่พูดไม่ได้คือผู้สูงอายุ) ก็จะพาถูกหรือญาติที่พูดภาษาไทยได้ไปด้วย (ไปเป็นล่าม) ถ้าหากเจ้าหน้าที่ภาครัฐพูดมลายูได้ก็จะดีมาก กรณีศพมุสลิมต้องฝังภายในเวลา 24 ชม. ถ้าไปแจ้งหน่วยราชการไม่ทันก็มีเจ้าหน้าที่แจ้งผู้ใหญ่บ้านทราบก็พอ แต่ผู้ใหญ่บ้าน ชอบไปกินเหล้า ไปเที่ยว มัสยิด ไม่เคยไป (วันหนึ่ง ๆ ต้องละหมาด 5 ครั้ง) ชาวบ้านก็จะไม่ชอบและไม่ให้ความร่วมมือ นอกจากนี้

ประเด็นการบังคับใช้ข้อกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ความยุติธรรม และเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐสามารถทำงานด้านมวลชนเข้ากันได้ดีกับประชาชนนั้น ปลัด อบต. (2550, 11 พฤษภาคม) ให้ข้อคิดเห็นว่า เกี่ยวกับระบบการศึกษาต้องมีการปรับปรุง และด้านสิทธิมนุษยชน ความยุติธรรมนั้น กรณีเหตุการณ์ที่ กรือเซะ และตากใบทำให้ประชาชนที่สูญเสียญาติพี่น้องเกลียดชังการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐมากขึ้น ทำให้การแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบทวีความรุนแรง แม้ว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลจะพยายามเพื่อให้การทำงานสัมฤทธิ์ผล ให้สามารถเข้ากับมวลชนและประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ แต่บางพื้นที่ยังคงเข้าทำงานด้านมวลชนไม่ได้เต็มที่ เนื่องจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยังมีอิทธิพลอยู่

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ สามารถนำมาทดสอบโดยใช้ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) และกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 “ปัจจัยด้าน อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีผลต่อแนวความคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับแนวความคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรม

อายุ	หลักนิติธรรม				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
15-24 ปี	1(0.3)	10(2.6)	14(3.6)	25(6.5)	20.653	.008*
25-34 ปี	36(9.4)	76(19.8)	84(21.9)	196(51.0)		
35-44 ปี	18(4.7)	26(6.8)	33(8.6)	77(20.1)		
45-54 ปี	10(2.6)	31(8.1)	13(3.4)	54(14.1)		
55 ปี ขึ้นไป	2(0.5)	20(5.2)	10(2.6)	32(8.3)		
รวม	67(17.4)	163(42.4)	154(40.1)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับแนวความคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักคุณธรรม

อายุ	หลักคุณธรรม			รวม	χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)			
15-24 ปี	4(1.0)	16(4.2)	5(1.3)	25(6.5)	22.999	.003*
25-34 ปี	65(16.9)	86(22.4)	45(11.7)	196(51.0)		
35-44 ปี	25(6.5)	34(8.9)	18(4.7)	77(20.1)		
45-54 ปี	9(2.3)	36(9.4)	9(2.3)	54(14.1)		
55 ปี ขึ้นไป	7(1.8)	10(2.6)	15(3.9)	32(8.3)		
รวม	110(28.6)	182(47.4)	92(24.0)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักคุณธรรม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความโปร่งใส

อายุ	หลักความโปร่งใส				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
15-24 ปี	4(1.0)	12(3.1)	9(2.3)	25(6.5)	19.923	.011*
25-34 ปี	77(20.1)	72(18.8)	47(12.2)	196(51.0)		
35-44 ปี	40(10.4)	24(6.3)	13(3.4)	77(20.1)		
45-54 ปี	17(4.4)	28(7.3)	9(2.3)	54(14.1)		
55 ปี ขึ้นไป	9(2.3)	11(2.9)	12(3.1)	32(8.3)		
รวม	147(38.3)	147(38.3)	90(23.4)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความโปร่งใส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักการมีส่วนร่วม

อายุ	หลักการมีส่วนร่วม			รวม N(%)	χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)			
15-24 ปี	4(1.0)	11(2.9)	10(2.6)	25(6.5)	18.418	.018*
25-34 ปี	73(19.0)	78(20.3)	45(11.7)	196(51.0)		
35-44 ปี	37(9.6)	26(6.8)	14(3.6)	77(20.1)		
45-54 ปี	23(6.0)	24(6.3)	7(1.8)	54(14.1)		
55 ปี ขึ้นไป	15(3.9)	6(1.6)	11(2.9)	32(8.3)		
รวม	152(39.6)	145(37.8)	87(22.7)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักการมีส่วนร่วม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความรับผิดชอบ

อายุ	หลักความรับผิดชอบ				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
15-24 ปี	4(1.0)	11(2.9)	10(2.6)	25(6.5)	24.122	.002*
25-34 ปี	91(23.7)	68(17.7)	37(9.6)	196(51.0)		
35-44 ปี	45(11.7)	20(5.2)	12(3.1)	77(20.1)		
45-54 ปี	24(6.3)	25(6.5)	5(1.3)	54(14.1)		
55 ปี ขึ้นไป	14(3.6)	8(2.1)	10(2.6)	32(8.3)		
รวม	178(46.4)	132(34.4)	74(19.3)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความรับผิดชอบ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า

อายุ	หลักความคุ้มค่า				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
15-24 ปี	4(1.0)	13(3.4)	8(2.1)	25(6.5)	23.528	.003*
25-34 ปี	93(24.2)	68(17.7)	35(9.1)	196(51.0)		
35-44 ปี	43(11.2)	27(7.0)	7(1.8)	77(20.1)		
45-54 ปี	25(6.5)	24(6.3)	5(1.3)	54(14.1)		
55 ปี ขึ้นไป	19(4.9)	5(1.3)	8(2.1)	32(8.3)		
รวม	184(47.9)	137(35.7)	63(16.4)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.16 แสดงให้เห็นว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ทั้ง 6 ด้านคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 4.17 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรม

สถานภาพ	หลักนิติธรรม			รวม	χ^2	P
	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	N(%)	N(%)	N(%)	N(%)		
โสด	34(8.9)	90(23.4)	91(23.7)	215(56.0)	6.197	.402
สมรส	30(7.8)	69(18.0)	59(15.4)	158(41.1)		
หม้าย	3(0.8)	4(1.0)	2(0.5)	9(2.3)		
อื่นๆ	0(0.0)	0(0.0)	2(0.5)	2(0.5)		
รวม	67(17.4)	163(42.2)	154(40.1)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่า สถานภาพไม่มีความสัมพันธ์กับแนวคิด
การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
ด้านหลักนิติธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักคุณธรรม

สถานภาพ	หลักคุณธรรม				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
โสด	69(18.0)	97(25.3)	49(12.8)	215(56.0)	4.118	.661
สมรส	39(10.2)	80(20.8)	39(10.2)	158(41.1)		
หม้าย	2(0.5)	4(1.0)	3(0.8)	9(2.3)		
อื่นๆ	0(0.0)	1(0.3)	1(0.3)	2(0.5)		
รวม	110(28.6)	182(47.4)	92(24.0)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.18 แสดงให้เห็นว่า สถานภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับแนวคิด
การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
ด้านหลักคุณธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความโปร่งใส

สถานภาพ	หลักความโปร่งใส			รวม N(%)	χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)			
โสด	78(20.3)	86(22.4)	51(13.3)	215(56.0)	6.796	.340
สมรส	66(17.2)	57(14.8)	35(9.1)	158(41.1)		
หม้าย	3(0.8)	2(0.5)	4(1.0)	9(2.3)		
อื่นๆ	0(0.0)	2(0.5)	0(0.0)	2(0.5)		
รวม	147(38.3)	147(38.3)	90(23.4)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.19 แสดงให้เห็นว่า สถานภาพไม่มีความสัมพันธ์กับแนวคิด
การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
ด้านหลักความโปร่งใส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักการมีส่วนร่วม

สถานภาพ	หลักการมีส่วนร่วม				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
โสด	78(20.3)	88(22.9)	49(12.8)	215(56.0)	8.411	.210
สมรส	69(18.0)	54(14.1)	35(9.1)	158(41.1)		
หม้าย	5(1.3)	1(0.3)	63(0.8)	9(2.3)		
อื่นๆ	0(0.0)	2(0.5)	0(0.0)	2(0.5)		
รวม	152(39.6)	154(37.8)	87(22.7)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.20 แสดงให้เห็นว่า สถานภาพไม่มีความสัมพันธ์กับแนวคิด
การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
ด้านหลักการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความรับผิดชอบ

สถานภาพ	หลักความรับผิดชอบ				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
โสด	89(23.2)	80(20.8)	46(12.0)	215(56.0)	7.093	.312
สมรส	82(21.4)	50(13.0)	26(6.8)	158(41.1)		
หม้าย	5(1.3)	2(0.5)	2(0.5)	9(2.3)		
อื่นๆ	2(0.5)	0(0.0)	0(0.0)	2(0.5)		
รวม	178(46.4)	132(34.4)	74(19.3)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.21 แสดงให้เห็นว่า สถานภาพไม่มีความสัมพันธ์กับแนวคิด
การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
ด้านหลักความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า

สถานภาพ	หลักความคุ้มค่า				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
โสด	87(22.7)	89(23.2)	39(10.2)	215(56.0)	13.532	.035*
สมรส	91(23.7)	44(11.5)	23(6.0)	158(41.1)		
หม้าย	4(1.0)	4(1.0)	1(0.3)	9(2.3)		
อื่นๆ	2(0.5)	0(0.0)	0(0.0)	2(0.5)		
รวม	184(47.9)	137(35.7)	63(16.4)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.22 แสดงให้เห็นว่า สถานภาพมีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการหาความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพ กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร พบว่า สถานภาพมีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักความคุ้มค่า

สถานภาพไม่มีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ

ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม
ที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรม

วุฒิการศึกษา	หลักนิติธรรม				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
ประถมศึกษา	0(0.0)	3(0.8)	2(0.5)	5(1.3)	10.836	.094
มัธยมศึกษา	0(0.0)	16(4.2)	10(2.6)	26(6.8)		
อนุปริญญา	21(5.5)	32(8.3)	36(9.4)	89(23.2)		
ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า	46(12.0)	112(29.2)	106(27.6)	264(68.8)		
รวม	67(17.4)	163(42.4)	154(40.1)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.23 แสดงให้เห็นว่า วุฒิการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับแนวคิด
การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
ด้านหลักนิติธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.24 ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักคุณธรรม

วุฒิการศึกษา	หลักคุณธรรม				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
ประถมศึกษา	1(0.3)	0(0.0)	4(1.0)	5(1.3)	29.454	.000*
มัธยมศึกษา	2(0.5)	10(2.6)	14(3.6)	26(6.8)		
อนุปริญญา	30(7.8)	35(9.1)	24(6.3)	89(23.2)		
ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า	77(20.1)	137(35.7)	50(13.0)	264(68.8)		
รวม	110(28.6)	182(47.4)	92(24.0)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.24 แสดงให้เห็นว่า วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักคุณธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.25 ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความโปร่งใส

วุฒิการศึกษา	หลักความโปร่งใส			รวม	χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)			
ประถมศึกษา	1(0.3)	1(0.3)	3(0.8)	5(1.3)	21.209	.002*
มัธยมศึกษา	5(1.3)	7(1.7)	14(3.6)	26(6.8)		
อนุปริญญา	40(10.4)	29(7.6)	20(5.2)	89(23.2)		
ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า	101(26.3)	110(28.6)	53(13.8)	264(68.8)		
รวม	147(38.3)	147(38.3)	90(23.9)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.25 แสดงให้เห็นว่า วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความโปร่งใส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.26 ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักการมีส่วนร่วม

วุฒิการศึกษา	หลักการมีส่วนร่วม				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
ประถมศึกษา	1(0.3)	1(0.3)	3(0.8)	5(1.3)	17.082	.009*
มัธยมศึกษา	5(1.3)	8(21.8)	13(3.4)	26(6.8)		
อนุปริญญา	38(9.9)	33(8.6)	18(4.7)	89(23.2)		
ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า	108(28.1)	103(26.8)	53(13.8)	264(68.8)		
รวม	152(39.6)	145(37.8)	87(22.7)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.26 แสดงให้เห็นว่า วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.27 ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษา กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความรับผิดชอบ

วุฒิการศึกษา	หลักความรับผิดชอบ				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
ประถมศึกษา	1(0.3)	1(0.3)	3(0.8)	5(1.3)	23.677	.001*
มัธยมศึกษา	3(0.8)	14(3.6)	9(2.3)	26(6.8)		
อนุปริญญา	45(11.7)	23(6.0)	21(5.5)	89(23.2)		
ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า	129(33.6)	94(24.5)	41(10.7)	264(68.8)		
รวม	178(46.4)	132(34.4)	74(19.3)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.27 แสดงให้เห็นว่า วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.28 ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า

วุฒิการศึกษา	หลักความคุ้มค่า				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
ประถมศึกษา	2(0.5)	1(0.3)	2(0.5)	5(1.3)	19.070	.004*
มัธยมศึกษา	10(2.6)	6(1.6)	10(2.6)	26(6.8)		
อนุปริญญา	43(11.2)	26(6.8)	20(5.2)	89(23.2)		
ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า	129(33.6)	104(27.1)	31(8.1)	264(68.8)		
รวม	184(47.9)	137(35.7)	63(16.4)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.28 แสดงให้เห็นว่า วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการหาความสัมพันธ์ระหว่าง วุฒิการศึกษา กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร พบว่า วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

วุฒิการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรม

ตารางที่ 4.29 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรม

อาชีพ	หลักนิติธรรม				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
ค้าขาย	8(2.1)	15(3.9)	13(3.4)	5(1.3)	3.413	.756
เกษตรกร	0(0.0)	2(0.5)	4(1.0)	26(6.8)		
รับราชการ	17(4.4)	48(12.5)	47(12.2)	89(23.2)		
อื่น ๆ	42(10.9)	98(25.5)	90(23.4)	264(68.8)		
รวม	67(17.4)	163(42.4)	154(40.1)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.29 แสดงให้เห็นว่า อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.30 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักคุณธรรม

อาชีพ	หลักคุณธรรม				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
ค้าขาย	12(3.1)	16(4.2)	8(2.1)	5(1.3)	8.711	.191
เกษตรกร	1(0.3)	2(0.5)	3(0.8)	26(6.8)		
รับราชการ	23(6.0)	56(14.6)	33(8.6)	89(23.2)		
อื่น ๆ	74(19.3)	108(28.1)	48(12.5)	264(68.8)		
รวม	110(28.6)	182(47.4)	92(24.0)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.30 แสดงให้เห็นว่า อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักคุณธรรม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.31 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความโปร่งใส

อาชีพ	หลักความโปร่งใส				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
ค้าขาย	20(5.2)	13(3.4)	3(0.8)	5(1.3)	9.769	.135
เกษตรกร	1(0.3)	2(0.5)	3(0.8)	26(6.8)		
รับราชการ	39(10.2)	46(12.0)	27(7.0)	89(23.2)		
อื่นๆ	87(22.7)	86(22.4)	57(14.8)	264(68.8)		
รวม	147(38.3)	147(38.3)	90(23.4)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.31 แสดงให้เห็นว่า อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความโปร่งใส
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.32 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักการมีส่วนร่วม

อาชีพ	หลักการมีส่วนร่วม				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
ค้าขาย	25(6.5)	8(2.1)	3(0.8)	5(1.3)	17.672	.007*
เกษตรกร	1(0.3)	3(0.8)	2(0.5)	26(6.8)		
รับราชการ	39(10.2)	49(12.8)	24(6.3)	89(23.2)		
อื่น ๆ	87(22.7)	85(22.1)	58(15.1)	264(68.8)		
รวม	152(39.6)	145(37.8)	87(22.7)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.32 แสดงให้เห็นว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.33 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความรับผิดชอบ

อาชีพ	หลักความรับผิดชอบ				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
ค้าขาย	24(6.3)	10(2.6)	2(0.5)	5(1.3)	17.618	.007*
เกษตรกร	0(0.0)	2(0.5)	4(1.0)	26(6.8)		
รับราชการ	51(13.3)	37(9.6)	24(6.3)	89(23.2)		
อื่น ๆ	103(26.8)	83(21.6)	44(11.5)	264(68.8)		
รวม	178(46.4)	132(34.4)	74(19.3)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.33 แสดงให้เห็นว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.34 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า

อาชีพ	หลักความคุ้มค่า				χ^2	P
	น้อย N(%)	ปานกลาง N(%)	มาก N(%)	รวม N(%)		
ค้าขาย	26(6.8)	8(2.1)	2(0.5)	5(1.3)	14.868	.021*
เกษตรกร	2(0.5)	1(0.3)	3(0.8)	26(6.8)		
รับราชการ	49(12.8)	44(11.5)	19(4.9)	89(23.2)		
อื่น ๆ	107(27.9)	84(21.9)	39(10.2)	264(68.8)		
รวม	184(47.9)	137(35.7)	63(16.4)	384(100.0)		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.34 แสดงให้เห็นว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการหาความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพ กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรกรณี การแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรกับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1.2 เพื่อนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ไปวิเคราะห์การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษากับประชากรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มประชาชนทั่วไปจำนวน 269 คน (2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหารจำนวน 57 คน (3) กลุ่มผู้นำชุมชน ครู ผู้นำศาสนาจำนวน 58 คน และกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจำนวน 10 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งสำคัญดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 384 คน และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจำนวน 10 คน

2) ข้อมูลทุติยภูมิ การจดบันทึกการสัมภาษณ์บุคคลทางโทรทัศน์ในรายการช่วยคิดช่วยทำทางช่อง 3 รายการสยามเช้าทางช่อง 5 รายการซีพอร์โลกลงทางช่อง 9 รายการพิเศษช่อง 11 ทางทีไอทีวีรายการ ตัวจริงชัดเจน และรายการถอดรหัสเรื่อง ซอด้วงที่เปื้อนเลือด รวม 15 คน และจากการศึกษาค้นคว้า ทางด้าน เอกสาร ตำรา วารสาร หนังสือพิมพ์ ข่าวสารทางวิทยุ สื่อโทรทัศน์ ข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจน แนวคิด ทฤษฎี และผลงานการศึกษาวิจัย ที่เกี่ยวข้องการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำเสนอข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบโดยใช้ค่า ไค-สแควร์ (Chi-square) รวมทั้งการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า

- 1) อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.0
- 2) สถานภาพส่วนใหญ่มีสถานโสดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.0
- 3) วุฒิก่อนศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 68.8
- 4) อาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพอื่น ๆ เช่นรับจ้าง พนักงานราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 59.9

1.3.2 การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

1) ด้านหลักนิติธรรม

พบว่า แนวคิดของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความคิดเห็นต่อการออกพระราชกำหนด การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในสามจังหวัดภาคใต้ ($\bar{x} = 3.57$)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีประเด็นสำคัญด้านหลักนิติธรรม ได้แก่

1. การออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติและให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

3. ความคิดเห็นกรณี เหตุการณ์ กรือเซะ และตากใบ

2) ด้านหลักคุณธรรม

พบว่า แนวคิดของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.91$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การที่รัฐบาลได้จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง ($\bar{x} = 3.20$)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีประเด็นสำคัญด้านหลักคุณธรรม ได้แก่

1. การใช้หลักคุณธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบการร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง

3) ด้านหลักความโปร่งใส

พบว่า แนวคิดของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.79$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ รัฐบาลได้มีการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่ดีในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับ ($\bar{x} = 2.97$)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีประเด็นสำคัญด้านหลักความโปร่งใส ได้แก่

1. รัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แสดงความคิดเห็นใช้สิทธิทางการเมือง รับฟังและเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน

2. ความไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ สามารถแก้ไขปัญหาความไม่สงบได้

3. การทุ่มงบประมาณในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการใช้งบประมาณด้วยความโปร่งใส เกิดผลสัมฤทธิ์

4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม

พบว่า แนวคิดของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ด้านการมีส่วนร่วม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.77$)

ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการกระจายอำนาจการบริหารงานในหน่วยงานสู่ท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\bar{x} = 2.96$)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีประเด็นสำคัญด้านหลักการมีส่วนร่วมได้แก่

1. การสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบ
2. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในพื้นที่

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ

พบว่า แนวคิดของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ รัฐบาลมีการส่งเสริมผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัลและระบบจูงใจอื่น ๆ ($\bar{x} = 2.85$)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีประเด็นสำคัญด้านหลักความรับผิดชอบ ได้แก่

1. ผลงานการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่บรรลุเป้าหมาย
 2. พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างที่ดี
- มีมาตรฐานในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก

6) ด้านหลักความคุ้มค่า

พบว่า แนวคิดของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.56$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ รัฐบาลมีการทุ่มงบประมาณ สร้างสรรค์ ส่งเสริมการประกอบอาชีพใหม่ๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ ($\bar{x} = 2.76$)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีประเด็นสำคัญด้านหลักความคุ้มค่าได้แก่ รัฐบาลมีการใช้งบประมาณ ทรัพยากรด้านกำลังพล โดยเฉพาะกำลังทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเพื่อแก้ไขปัญหา มีความคุ้มค่า ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3.3 การนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หากทุกฝ่ายมีความเข้าใจ น้อมนำพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาใช้ปฏิบัติจนเกิดผลสัมฤทธิ์ จะทำให้การแก้ปัญหาความไม่สงบประสบผลสำเร็จ ($\bar{x} = 3.76$)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

1. การบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึง สิทธิเสรีภาพ ความชอบธรรม ความยุติธรรมเป็นหลัก ด้วยความเสมอภาค
2. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ
3. ประเด็นความเป็นผู้นำของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร โดยเฉพาะทำที่ที่แข็งแกร่งในการแก้ไขปัญหา

1.3.4 ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรกับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นอกจากปัญหาการแบ่งแยกดินแดนแล้ว มีปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องรวมอยู่ด้วย คือปัญหาฮาเสฟติด ปัญหาค้าของเถื่อน ปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่เสียผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

1. ปัญหาฮาเสฟติด ปัญหาค้าของเถื่อน ปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่เสียผลประโยชน์
2. การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ความยุติธรรม และเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐสามารถทำงานด้านมวลชนเข้ากันได้ดีกับประชาชน
3. ปัญหาความแตกต่างในเรื่อง ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี

1.3.5 การทดสอบสมมุติฐาน สมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ครั้งนี้คือ

1. อายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. สถานภาพที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. วุฒิกการศึกษาสถานภาพที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. อาชีพสถานภาพที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากสมมุติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับ แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ทั้ง 6 ด้านคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ปัจจัยอายุมีความสัมพันธ์กับหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากสมมุติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านสถานภาพที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับ แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสถานภาพ กับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร พบว่าสถานภาพมีความสัมพันธ์กับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักความคุ้มค่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์

จากสมมุติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยด้านวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับ แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยวุฒิการศึกษา กับกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร พบว่าปัจจัยวุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์

จากสมมุติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยด้านอาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับ แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านอาชีพกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์

2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.1 การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ผลการศึกษาทั้ง 6 ด้านพบว่า การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้เมื่อประเมินในแต่ละด้านแล้ว มีสาระสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านหลักนิติธรรม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านหลักนิติธรรม มีระดับ

แนวคิด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้า (2548) ที่กำหนดตัวชี้วัดประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล มาประกอบการศึกษาพบว่า หลักนิติธรรม ต้องมีการแบ่งแยกอำนาจ หน่วยงานมีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หน่วยงานได้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย และผู้มีอำนาจตัดสินใจในหน่วยงานมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่นั้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากได้แก่ ความคิดเห็นต่อการออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นเป็นผู้ดำเนินการกำหนดให้ นโยบายในการแก้ไขปัญหาในภาคใต้ ในนามผู้นำของรัฐบาล โดยการกระจายอำนาจมอบหมายให้แม่ทัพภาคที่ 4 เป็นผู้นำแนวคิดและนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) และคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ (กอส.) เป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหา ร่วมกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นในทางปฏิบัติจึงได้มีการออกกฎหมายซึ่งเป็น พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้เพื่อคุ้มครองต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เช่นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ในการรักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของทางราชการ แต่จากเหตุการณ์ความรุนแรงที่ต่อเนื่องมาตลอด ทำให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐโดยเฉพาะทหาร ตำรวจ ครู เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง รวมทั้งประชาชนผู้บริสุทธิ์ต่างบาดเจ็บเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก รัฐบาลของ พันตำรวจโท ทักษิณ จึงได้มีการระดมกำลัง ทหาร ตำรวจ ลงพื้นที่เป็นจำนวนมากการออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 จึงมีความสำคัญต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และง่ายต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการให้การคุ้มครองประชาชนและทรัพย์สินทางราชการ ขณะเดียวกันก็ทำให้กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบก่อการได้ยากขึ้น ผลจากการวิจัยพบว่าความคิดเห็นประชาชนส่วนใหญ่ต่อการออก พระราชกำหนด ฯ จึงเห็นด้วยเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ กิจถาวร (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและผลการสำรวจความเห็นของประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐต่อประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินซึ่งการศึกษาพบว่า ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่รัฐเห็นว่า มีความจำเป็นและควรประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไปอีก แต่การออกพระราชกำหนด ฯ ก็ไม่สอดคล้องกับความเห็นของ คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ (กอส.) เพราะเป็นการตัดสินใจของรัฐบาลและรัฐบาลต้องรับผิดชอบ กฎหมายดังกล่าวจะทำให้การทำงานสมานฉันท์ในสังคมไทยเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น(อ้างในรายงานคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ 2548: 15)

ผลการศึกษายังพบว่า ถ้าหากกลไกแห่งอำนาจรัฐไม่สามารถสร้างความมั่นใจให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรม ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการให้ข้อมูลเบาะแสการกระทำผิดของผู้กระทำความรุนแรง การนำพระราชกำหนด ฯ มาบังคับใช้แม้ว่าจะมีความจำเป็นเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลโครงสร้างการก่อการร้ายและควบคุมสถานการณ์ที่ลุกลามขยายตัวมากยิ่งขึ้น แต่จากสภาพวิกฤตศรัทธาในกระบวนการยุติธรรมที่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังมาก่อน ทำให้การนำมาตราการที่มีลักษณะเบ็ดเสร็จเด็ดขาดและให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐมากขึ้น เป็นเสมือนดาบสองคมที่หากใช้อย่างไม่เหมาะสมสามารถสร้างผลเสียต่อภาครัฐได้มากเช่นกัน ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายโดยการใช้พระราชกำหนด ฯ ยังไม่อาจสรุปได้อย่างชัดเจนว่าทำให้สถานการณ์ดีขึ้น เว้นแต่สามารถควบคุมผู้ก่อเหตุได้อย่างแท้จริงโดยไม่ต้องกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้บริสุทธิ์ หรือกระทบต่อความเชื่อมั่นที่มีต่อภาครัฐให้ลดลงไปอีก ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สะท้อนชัดว่ากระบวนการยุติธรรมมีจุดอ่อนอยู่ที่ขาดการกำหนดนโยบายที่เป็นเอกภาพ การบังคับใช้กฎหมายในสถานการณ์ที่ซับซ้อนเช่นนี้ จำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายทางอาญาอย่างเป็นระบบสำหรับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และจัดตั้งกลไกที่สามารถเข้าไปผลักดันการปฏิบัติและกำกับนโยบายซึ่งต้องเป็นการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานหลาย ๆ หน่วยให้เป็นอย่างดีมีเอกภาพ แต่การดำเนินการที่ผ่านมาระบบงานยุติธรรมของประเทศ ยังขาดกระบวนการดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาการกระทำผิดหลักนิติธรรม เช่น การอุ้มฆ่า การซ้อมทรมานผู้ต้องหา เป็นต้น

2) ด้านหลักคุณธรรม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านหลักคุณธรรม มีระดับแนวคิดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้า (2548) ที่กำหนดตัวชี้วัดประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลมาประกอบการศึกษาพบว่า หลักคุณธรรมนั้น หน่วยงานต้องปลอดจากการทุจริต ผิดวินัย ผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ และผู้บริหารมีความเป็นกลางนั้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับน้อยได้แก่ความคิดเห็นต่อรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ใช้หลักคุณธรรมเพื่อแก้ไขปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นที่มัสยิด กรือเซะ และ สถานีตำรวจภูธร อ.ตากใบ เกิดจากความผิดพลาดการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ทหาร และตำรวจในการปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมจนกระทั่งมีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก จนต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการกระทำผิดในภายหลัง ซึ่งจากการสอบสวนและศึกษาหาข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่เข้าสลายการชุมนุมของประชาชนบริเวณหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอ ตากใบ จังหวัดนราธิวาส ของคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการการต่างประเทศ

และคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา (2548: 217) เรื่องที่เจ้าหน้าที่รัฐได้ควบคุมตัวผู้ชุมนุมขึ้นรถบรรทุกของทางราชการเพื่อนำตัวไปส่งยังค่าย อิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี ทำให้มีประชาชนเสียชีวิต 85 คนนั้นพบว่าหลังเกิดเหตุการณ์ ความรุนแรงกรณีตากใบ สภาพความมั่นคงรายงานว่าสถานการณ์ดังกล่าวมาถึงจุดที่ประชาชน บางส่วนรู้สึกว้าวุ่นไม่เหลือความเชื่อต่อจากรัฐ เนื่องจากประชาชนผู้บริสุทธิ์ต้องเสียชีวิตขณะอยู่ ในความดูแลของเจ้าหน้าที่รัฐ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐเสมือนว่าผู้ร่วมชุมนุมไม่ใช่คนไทย ด้วยกันแม้ว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีความแตกต่างจากประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศ ด้วยพื้นฐานทาง ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

และศาสนา เหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดชนกลุ่มน้อยของ ลิจิต ธีรเวคิน (2521: 2) และ ขจักษ์ บุรุษพัฒน์ (2526: 2) ซึ่งกล่าวถึงชนกลุ่มน้อยว่ามีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับชน ส่วนใหญ่ของประชาคมการเมือง และมีความแตกต่างกับชนกลุ่มใหญ่ในด้านเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา ภาษา ประเพณี และอุดมการณ์ แต่นายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร จะมองการแก้ไข ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเช่นชนกลุ่มน้อยไม่ได้ ต้องมีความเป็นกลางในการแก้ไข ปัญหาให้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติและให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกันกรณี เหตุการณ์ตากใบและกรือเซะจึงเป็นบทเรียนสำคัญของรัฐบาลในการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเท่า เทียมกัน โดยมีการบังคับใช้กฎหมายเป็นพื้นฐานกับทุกคนอย่างเสมอภาคตามหลักหลักคุณธรรม

3) ด้านหลักความโปร่งใส ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานของรัฐบาล

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านหลักความ โปร่งใส มีระดับแนวคิด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบัน พระปกเกล้า (2548) ที่กำหนดตัวชี้วัดประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลมาประกอบการศึกษาพบว่า ด้านหลักความโปร่งใส นั้น ต้องโปร่งใสทั้งด้านโครงสร้างของระบบงาน ระบบการให้ทุนให้โทษ เมื่อได้วิเคราะห์ตัวผู้นำคือ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร แล้วจะเห็นว่าด้วยบุคลิกทำที่ที่เป็นคนที่มี ความเชื่อมั่นในตัวเองสูง เป็นนักธุรกิจที่ตัดสินใจรวดเร็วกล้าได้กล้าเสีย และประสบผลสำเร็จใน ทางการบริหารมาตลอด ยิ่งได้รับการไว้วางใจได้เสียงข้างมากในสภาจึงเป็นรัฐบาลพรรคเดียวที่มี ความมั่นใจในนโยบายที่ได้ผล โดยเฉพาะนโยบายประชานิยมที่ได้ผลในทุกสนามการเลือกตั้ง ยกเว้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาสที่ไม่สามารถปัดธง พรรคไทยรักไทยในพื้นที่ได้ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดดังกล่าว ก็ยังมีแนวคิดที่จะ กำหนดแบ่งสีของหมู่บ้านเพื่อการจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ใหม่ โดยหมู่บ้านที่เป็นสีแดงซึ่งถูก ระบุว่าหมู่บ้านแนวร่วมจะได้รับงบประมาณน้อยหรือถูกตัดงบประมาณการช่วยเหลือเป็นต้น โดยไม่ทราบว่าจะแท้จริงแล้ว พื้นที่ซึ่งมีการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อความรุนแรงสูงหรือที่เรียกว่า

“พื้นที่สีแดง” ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 257 หมู่บ้านจากจำนวนทั้งหมด 1,638 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่น่าสนใจคือปรากฏว่าทั้งสามจังหวัดมีหมู่บ้านสีแดงอยู่ทั้งสิ้น 120 หมู่บ้าน หรือร้อยละ 46.7 ของหมู่บ้านสีแดงทั้งหมดมีความขัดแย้งทางทรัพยากรคือมีปัญหาอุทยานแห่งชาติทับที่ทำกินของชาวบ้าน โดยเฉพาะจังหวัดปัตตานีเฉพาะในอำเภอที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล พบหมู่บ้านสีแดงถึง 44 หมู่บ้าน (อ้างในรายงานคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ 2548: 15) ดังนั้นหากสีแดงของหมู่บ้านเกิดขึ้นเพราะความรุนแรง ก็เป็นไปได้ว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้งทางทรัพยากรอยู่ด้วย ซึ่งมีส่วนผลักชาวบ้านให้เข้าสู่ม็อบแห่งความยากจนประกอบกับการด้อยการศึกษายิ่งก่อให้เกิดความกดดันเพียงพอที่จะใช้ทางเลือกในชีวิต ที่ใช้ความรุนแรงด้านอำนาจรัฐ ดังนั้นวิธีลดปัญหาความรุนแรงทางหนึ่งคือลดความกดดันทางทรัพยากร โดยการให้สิทธิชุมชนจัดการทรัพยากรคือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนมีความโปร่งใสในการบริหารจัดการบนพื้นฐานความเชื่อทางศาสนา และกฎกติกาที่กำหนดในรัฐธรรมนูญไว้แล้วนอกจากนี้ด้านโครงสร้างระบบงานนั้น สมัยรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร มีส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการตัดสินใจในนโยบายที่ผิดพลาดนั้นคือ ในปี พ.ศ.2545 ได้มีการยุบศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกองกำลังผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร (พตท.43) ทำให้ขาดหน่วยงานซึ่งเป็นองค์กรที่มีระบบเครือข่ายการรณรงค์ ส่งเสริมคุณธรรมระหว่างหน่วยงานและกลุ่มต่าง ๆ ของกลุ่มสังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาที่ตามมาก็คือ การส่งผลให้ภาครัฐห่างออกจากประชาชนในพื้นที่ การร้องทุกข์กล่าวโทษ ผ่าน ศอ.บต. ที่เคยเป็นข้อมูลให้ภาครัฐได้ทราบปัญหา เพื่อนำมากำหนดแนวทางการแก้ปัญหาที่ขาดข้อมูลด้านการข่าวไป พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อาจมีการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ที่ผิดพลาด ด้วยการตั้งสมมุติฐานผิดที่ว่าไม่มีขบวนการแบ่งแยกดินแดนเคลื่อนไหวในพื้นที่ และการยุบโครงสร้าง ศอ.บต. และ พตท. 43 ย่อมจะทำให้รัฐบาลประหยัคงบประมาณที่อุนุมิตลงไปทุกปี หรือสามารถที่จะโยกไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวัต บุญรักษา (2548) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีการยุบศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งพบว่า การยุบเลิกศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาด ด้วยเหตุผลว่าหนึ่งการยุบเลิกหน่วยงานไม่มีการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่จะเข้าไปปรับผิชอบต่อ สองบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัด (ซีโอไอ) ไม่มีการกิจด้านความมั่นคง สามการตั้งสมมุติฐานผิดที่ว่าไม่มีขบวนการแบ่งแยกดินแดนเคลื่อนไหวในพื้นที่ ทำให้การกำหนดนโยบายใหม่มีความมีความผิดพลาดส่งผลกระทบต่อตามมาอย่างมากมาย ถึงขาดองค์กรในการอำนวยการในพื้นที่ทำให้การแก้ไขปัญหามีแนวทางที่ชัดเจน

และทำการปฏิรูประบบราชการส่งผลกระทบต่อหน่วยงานระดับปฏิบัติ นอกจากนี้ยังพบว่าเจ้าหน้าที่ที่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่มีความรู้ด้านพื้นฐานทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา

4) ด้านการมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านหลักการมีส่วนร่วมแนวคิดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้า (2548) ที่กำหนดตัวชี้วัดประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล มาประกอบการศึกษาพบว่า หลักการมีส่วนร่วม นั้น ต้องมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็น ปรีกษาหารือ การวางแผนและการตัดสินใจ จากการศึกษาการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร พบว่าผลจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ เมื่อ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไม่สามารถปึกธงพรรคไทยรักไทยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการเลือกตั้งทั้งสองสมัยที่เป็นนายกรัฐมนตรี ประกอบกับเกิดปัญหาความรุนแรงขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ก็มักจะตอบโต้โดยการให้ข่าวสัมภาษณ์ด้วยบุคคลิกท่าทีที่แข็งกร้าว ในการถ่ายทอดส่งมอบนโยบายที่มุ่งใช้กำลังเข้าปราบปรามนำไปสู่ความรุนแรงในหลายระดับ เช่น การหายตัวไปของนาย สมชาย นิระไพจิตร การสอบสวนทารุณกรรมผู้ต้องหาการก่อความไม่สงบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนาล (นิโครธา) บุญนาค (2531) เรื่อง นโยบายการปกครองของรัฐบาลต่อชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยให้ความเห็นไว้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมีได้อยู่ที่นโยบายของรัฐบาลแต่อยู่ที่ข้าราชการของรัฐผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่มากกว่า นอกจากนี้ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ยังปฏิเสธแนวทางสันติวิธีที่เคยได้มอบหมายให้นาย จาคูรงค์ ฉายแสง ซึ่งทำหน้าที่รองนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ลงพื้นที่ไประดมความคิดเห็นของประชาชนและผู้นำทางศาสนาในพื้นที่เพื่อนำมาเป็นข้อมูลแก้ไขปัญหาแต่ก็ไม่ได้นำมาใช้นาย จาคูรงค์ ฉายแสง เกิดความรู้สึกว่าถูกหลอกใช้เมื่อมีปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วน (ฮ้างใน จาคูรงค์ ฉายแสง 2547) โดยรัฐบาลไม่เคยนำความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ไปปฏิบัติจริงเพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ทำให้ขาดการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาจากประชาชน จึงไม่ส่งเสริมและสอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ซึ่ง บุญเสริม นาคสาร (2548) ให้ความหมายประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า คือการที่อำนาจการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อยแต่ควรได้รับการจัดสรรระหว่างประชาชน เพื่อให้ทุก ๆ คนมีโอกาสมือถือพิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม

ยิ่งกว่านั้น พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ยังใช้คำพูดต่อสาธารณะชนที่ชี้ให้เห็นการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา อาทิเช่น “โจรกระจอก” “ตายไปนี่ก็ว่าจะได้ขึ้นสวรรค์แต่

ต้องลงนรก” “ข้ามก็ข้ามไป” “จะปราบให้สิ้นซาก” “at any cost at any price” “มันเหมือนอาการคนใกล้ตาย ต้องรุนแรงหน่อย” (อ้างใน คณะกรรมการการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ วุฒิสภา 2548) เสมือนหนึ่งว่าเป็นผู้นำแห่งความรุนแรงอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ซึ่งไม่ใช่แบบอย่างของผู้นำสันติภาพที่มีคุณธรรม และมีวุฒิภาวะในทางประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นกพร วชิรานุกรกุล (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงระบบที่เป็นสาเหตุสถานการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งพบว่า สาเหตุหลักในการแก้ปัญหาหากลุ่มโจรก่อการร้ายและเหตุการณ์ความรุนแรงในปัจจุบันไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจาก ความมีทิฐิของผู้ใหญ่ในรัฐบาลที่ไม่ยอมรับว่ายังมีกลุ่มโจรก่อการร้ายในพื้นที่

5) หลักความรับผิดชอบ ผลจากการศึกษาพบว่า การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านหลักความรับผิดชอบ มีระดับแนวคิดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้า (2548) ที่กำหนดตัวชี้วัดประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล มาประกอบการศึกษาพบว่า หลักความรับผิดชอบนั้น หน่วยงานต้องมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบติดตามประเมินผล หน่วยงานมีการจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ระดับความเห็นต่อผลงานในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความคิดเห็นต่อตัวผู้นำคือ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ว่าเป็นผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีมาตรฐานในการแก้ไขปัญหาโดยคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก

ประเด็นผลงานในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น จากการศึกษาพบว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ให้สัญญาประชาคมกับประชาชนภายหลังจากได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2548 ได้กล่าวให้สัญญาประชาคมในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า เป็นปัญหาที่ยังไม่ทำให้ประเทศชาติเป็นหนึ่งจึงจำเป็นต้องเดินหน้าในการปกป้องผู้บริโภค จะให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างตรงไปตรงมาภายใต้รัฐธรรมนูญ จะมีการดูแลการศึกษาและเศรษฐกิจของพี่น้องประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อ้างใน สำนักงานกระทรวงมหาดไทยส่วนหน้าจังหวัดยะลา 2547) แต่ว่าผลงานในการแก้ไขปัญหาที่ไม่ได้คืบหน้าการก่อเหตุร้ายกลับทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะเหตุการณ์ปล้นอาวุธทางราชการ เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 โดยกองกำลังติดอาวุธไม่ทราบฝ่ายจำนวน 60 คน บุกโจมตีกองพันทหารพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส และสังหารทหารไป 4 นาย ก่อนหลบหนีไปพร้อมกับอาวุธปืนเอ็ม-16 และอาวุธปืนสั้นรวม 437 กระบอก และเหตุการณ์ลอบเผาโรงเรียนของรัฐ ช่วงเวลาใกล้เคียง

กับเหตุการณ์บุกรุกเข้าโจมตีค่ายทหารเกิดการลอบเผาโรงเรียนของรัฐรวม 20 แห่ง นอกจากนี้ยังมีการลอบเผาป้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก 2 แห่ง ในพื้นที่ 11 อำเภอ จากจำนวน 13 อำเภอของจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเหตุการณ์ทำนองเดียวกันเคยเกิดขึ้นเมื่อช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2536 โดยมีการลอบเผาโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อม ๆ กันถึง 39 แห่งในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล

ประเด็นเกี่ยวกับ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีมาตรฐานในการแก้ไขปัญหาโดยคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลักนั้น เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงที่สำคัญสองเหตุการณ์ด้วยกันคือ กรณีที่มีสยิดกรือเซะ ในวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2547 เป็นเหตุการณ์ที่คนรุ่นหนุ่มเป็นส่วนใหญ่เข้าทำพิธีทางศาสนา และประกาศการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่รัฐด้วยการทำร้าย ชิงอาวุธ และยึดมีสยิดกรือเซะเป็นสถานที่ต่อสู้จนถูกฆ่าตายหมด อีกกรณีคือเหตุการณ์ความรุนแรงที่อำเภอตากใบ เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2547 โดยเจ้าหน้าที่ใช้กำลังสลายการชุมนุมของประชาชนบริเวณที่หน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยมีการควบคุมตัวผู้ชุมนุมขึ้นรถบรรทุกทางราชการเพื่อนำส่งไปที่ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานีในระหว่างการสลายการชุมนุมและการขนส่งผู้ถูกจับกุมไปยังจุดหมาย ทำให้มีผู้เสียชีวิตเบื้องต้น 85 คน แม้ว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ออกมาแสดงความเสียใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ไม่ได้แสดงความรับผิดชอบในนโยบายที่เป็นสาเหตุความรุนแรง เพียงแต่ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาคนกระทำผิดมาลงโทษ เหตุผลดังกล่าวแสดงถึงการดำเนินการต่อกรณีเหตุการณ์ที่มีสยิดกรือเซะและตากใบของเจ้าหน้าที่ ไม่มีเอกภาพการดำเนินการต่อปัญหาที่เกิดขึ้นจนกระทั่งมีผู้เสียชีวิตอย่างมากมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภพร วชิรานุกรกุล (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงระบบที่เป็นสาเหตุสถานการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า สาเหตุอีกประการหนึ่งคือความไม่มีเอกภาพทางความคิดของผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา ทำให้ไม่สามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตรงประเด็น ถึงแม้ว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร รับปากและให้สัญญาว่าจะจ่ายค่าชดเชยให้กับญาติพี่น้องผู้เสียชีวิตแต่ไม่ได้พูดถึงการเยียวยาทางด้านจิตใจ เหตุการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับการสอบสวนหาข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ วุฒิสภา (2547) ที่เห็นว่าบาดแผลทางร่างกายที่ประชาชนได้รับอาจรักษาให้หายคืนสู่สภาพปกติได้ไม่ช้า แต่บาดแผลทางใจอันเกิดจากการกระทำทารุณกรรมที่ครอบครัวผู้ตายต้องเผชิญนั้นยากที่จะเยียวยาได้โดยง่ายสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วนในขณะนี้ที่ครอบครัวของประชาชนผู้สูญเสียต้องการมากที่สุด ไม่ใช่ค่าชดเชยใดๆ แต่เป็น “การแสวงหาความจริง” และ “การแสดงความรับผิดชอบ” ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอันเป็นที่รักของเขา

นอกจากนี้คำพูดของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในบางเหตุการณ์ยังไม่ส่งเสริมในเชิงบวกสำหรับการแก้ไขปัญหา เช่น ได้กล่าวในรายการวิทยุ “นายก ฯ ทักษิณคุยกับประชาชนเมื่อ” วันเสาร์ที่ 21 พฤษภาคม 2548 โดยกล่าวว่า “เมื่อวันพฤหัสบดีที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ได้ตรวจค้น จีฮาดวิทยา หรือปอเนาะ จีฮาด และได้พบกระสุนปืน หลักฐานเกี่ยวกับการฝึกกำลังทหาร เอกสารลับเกี่ยวกับ รัฐ อีสระปัตตานี และแผ่น ซีดี การฝึกอาวุธของขบวนการ อัลเคดาร์” ซึ่งคำพูดดังกล่าวไม่ได้แยกแยะว่าเป็นปัญหาของบุคคลไม่ใช่สถาบัน เป็นสาเหตุนำไปสู่ความรู้สึกละแวกแยกจากการถูกเลือกปฏิบัติ

6) หลักความคุ้มค่า ผลจากการศึกษาพบว่า การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านหลักความคุ้มค่า มีระดับแนวคิด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้า (2548) ที่กำหนดตัวชี้วัดประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล มาประกอบการศึกษาพบว่าหลักความคุ้มค่านั้นต้องประหยัคมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีศักยภาพในการแข่งขัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับน้อยได้แก่รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร มีการใช้งบประมาณคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและการใช้งบประมาณเป็นไปอย่างประหยัค มีการรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ประเด็นการใช้งบประมาณคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน จากการศึกษาการบริหารงาน พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร พบว่ามีกรทุ่มเทงบประมาณ กำลังพล และอาวุธยุทโธปกรณ์เป็นจำนวนมาก เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบนั้นเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้า ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ ศรีสมภพ จิตรกริมย์ศรี (2550, 25 มิถุนายน) ซึ่งได้สรุปข้อมูลที่น่าสนใจไว้ คือตั้งแต่เดือน มกราคม- พฤษภาคม 2550 มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต 6,854 คน โดยมีผู้เสียชีวิตประมาณ 2,303 คน และบาดเจ็บ 3,793 คน โดยในช่วง 3 ปีกับอีก 6 เดือนที่ผ่านมา รัฐบาลใช้งบประมาณในการแก้ไขปัญหามากกว่า 3 หมื่นล้านบาท ส่งกองกำลังทหารไปรักษาความสงบในพื้นที่มากกว่า 2 หมื่นนาย การวางแผนในระยะยาวยังไม่สามารถกระทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาเรื่องเครื่องมือและกลไกในการขับเคลื่อนความเป็นเอกภาพในยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญห โดยเฉพาะกลไกอำนาจรัฐอันได้แก่ การเมือง กองทัพ ตำรวจ พลเรือน เช่น มหาดไทยและส่วนราชการอื่น ๆ ยังไม่สามารถประสานเป็นหนึ่งเดียวได้ แม้กระทั่งตัวผู้นำคือนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ (กอส.) คือนายอานันท์ ปันยารชุน ยังมีความเห็นขัดแย้งกันทำให้เจ้าหน้าที่สับสนไม่เข้าใจจุดยืนในการปฏิบัติ เช่น พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ต้องการให้มีพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2528 แต่ประธาน กอส. ต้องการใช้นโยบายสมานฉันท์และมองว่าอาจสร้างปัญหาได้

หากเจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการไม่เที่ยงธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภพร วชิรานุกรกุล (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปังจัยเชิงระบบที่เป็นสาเหตุสถานการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สาเหตุหลักในการแก้ปัญหากลุ่มโจรก่อการร้ายและเหตุการณ์ความรุนแรงในปัจจุบันไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจาก ความมีทิฐิของผู้ใหญ่ในรัฐบาล สาเหตุอีกประการหนึ่งคือ ความไม่มีเอกภาพทางความคิดของผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา ทำให้ไม่สามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตรงประเด็น พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรเองก็ยอมรับว่าการที่ประชาชนยังไม่ได้รับการคุ้มครองในชีวิตและทรัพย์สินก็เป็นการยากที่จะให้ความร่วมมือกับฝ่ายรัฐ อาจเป็นเพราะกลัวหรือไม่มีศรัทธาซึ่งฝ่ายรัฐต้องพยายามสร้างศรัทธาให้ได้ไม่เช่นนั้นการระดมสรรพกำลังก็ไม่คุ้มค่าและเกิดประโยชน์ (อ้างในทักษิณ ชินวัตรและอนันต์ ปันยารชุน 2548)

2.2 การนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลจากการศึกษาพบว่า การนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากได้แก่ หากทุกฝ่ายมีความเข้าใจ น้อมนำพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ มาใช้ปฏิบัติจนเกิดผลสัมฤทธิ์ จะทำให้การแก้ปัญหาคความไม่สงบประสบผลสำเร็จ พระราชดำรัส ฯ เปรียบเสมือนยุทธศาสตร์พระราชทาน ที่เป็นกุญแจสำคัญ เพื่อนำความสงบสุข สันติ กลับคืนสู่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้น เป็นตัวแบบสำคัญของขบวนการแก้ไขปัญหาทั้งปวงที่กลไกอำนาจรัฐซึ่งได้แก่ การเมือง กองทัพ ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องนำไปปฏิบัติโดยต้องไม่สร้างเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรมขึ้นมาอีก ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อนทางสังคม โดยร่วมมือกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มสื่อมวลชนให้มาร่วมเรียนรู้และร่วมมือกันแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมเพื่อให้เกิดการผลักดันแนวทางพัฒนายุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ถึงแม้ว่าสถานการณ์ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะยังคงมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง แต่หากมีการนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้น โดยใช้กลไกเครื่องมืออำนาจรัฐซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการดับไฟใต้น้ำจะทำให้สถานการณ์ในสามจังหวัดภาคใต้ดีขึ้น

ความมีเอกภาพทางยุทธศาสตร์จึงมีความสำคัญอย่างมากในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร จะต้องเป็นเอกภาพด้วยการมีส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาาร่วมกันอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่ต่างคนต่างทำงาน

นำไปสู่ความขัดแย้งแตกความสามัคคี ข้อสำคัญประชาชนทั้งชาติต้องร่วมกันพัฒนา ร่วมกันเข้าใจ และร่วมกันปฏิบัติ โดยเฉพาะกองทัพเป็นองค์กรที่เข้าใจเชิงยุทธศาสตร์มากที่สุด เพราะมีบทเรียน จากประสบการณ์ในการทำยุทธศาสตร์ยุคความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งเคยใช้ได้ผล มาแล้วกับคอมมิวนิสต์ ยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญจึงควรอยู่ภายใต้ร่มเงายุทธศาสตร์สมานฉันท์และ สันติวิธี ที่จะเป็นทางออกที่ดีและปลอดภัยที่สุด การระงับความรุนแรงเฉพาะหน้าก็ต้องอยู่ภายใต้ ร่มเงายุทธศาสตร์สมานฉันท์และสันติวิธี ซึ่งจะได้รับความเห็นพ้องจากประชาคมโลกมากที่สุด เหตุผลดังกล่าวจึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ สักคีชัย ฐวีวรรณ (2549) เรื่อง การเอาชนะความ รุนแรงเหตุการณ์ในสามจังหวัดภาคใต้ด้วยพลังสมานฉันท์ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ของกับการแก้ไขปัญหาความไม่สงบ จึงควรจะนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาปฏิบัติในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินการร่วมกับการทำยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิติธรรม เช่น การออกพระราชกำหนด ฯ เจ้าหน้าที่ผู้มี อำนาจต้องมีการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเสมอภาคด้วยหลักคุณธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและ ให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน การจับกุมหรือการปราบปรามต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย ที่ทุกคนยอมรับ มีหลักฐานที่แน่ชัดในการปฏิบัติของเชิงยุทธวิธีเพื่อให้เกิดความโปร่งใสจากการ ปฏิบัติ อันจะทำให้ฝ่ายรัฐได้รับการยอมรับจากประชาชนจนเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ขจัด ความหวาดระแวงให้ออกไปและก่อให้เกิดการร่วมมือกับรัฐมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนกล้าที่จะ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามากขึ้น อันถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์การเมืองนำการทหารที่ สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบูรณาการทางการเมือง (Political integration) หรือการ บูรณาการแห่งชาติ (National integration) ของ คาร์ล คอยท์ซ (Karl Deutsch 1963: 677) และ แนวคิดของ จาคอบ และทีเวน (Philip Jacob and Henry Teune 1964: 4) ดังนั้นเจ้าหน้าที่รัฐโดย เฉพาะตัวผู้นำคือ นายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ต้องมีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ มีความโปร่งใส ไม่มองว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เปรียบเสมือนชนกลุ่มน้อย ตาม แนวคิดของ ซิมสัน และยิงเกอร์ (George E. Simpson and Milton Yinger, 1953: 20-26) ที่เสนอ แนวทางแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยโดยการผลักดันให้ชนกลุ่มน้อยยอมรับวิถีของชนกลุ่มใหญ่ โดยใช้ การบังคับผสมผสานโดยใช้กำลัง ดังนั้นฝ่ายรัฐจึงต้องใช้เวลาในการจูงใจให้แนวร่วมผู้หลงผิด ยอมรับแนวทางการแก้ปัญหาในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการรวมกันแบบพหุสังคม (Pluralism) โดยใช้ นโยบายยอมรับความเท่าเทียมกันของทุก ๆ คนในสังคม ให้สามารถคงเอกลักษณ์ดั้งเดิมของตน โดยไม่ขัดกับเจตนารมณ์แห่งชาติ รวมทั้งการให้สิทธิทางกฎหมาย (Legal protection) ด้วยการ ใช้ กระบวนทางกฎหมายเพื่อป้องกันตนเองโดยชอบธรรม หรือให้สิทธิพิเศษตามความเหมาะสม

ดังนั้นตัวผู้นำต้องเปิดใจให้กว้างมีการยอมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหลาย ๆ ฝ่ายตามแนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy) ผู้นำต้องไม่มีทิฐิในการแก้ไขปัญหาเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด และกลายเป็นเงื่อนไขที่เกิดจากความอยุติธรรมฝ่ายรัฐที่ใช้ความรุนแรง เช่น กรณีการเกิดเหตุการณ์ที่กรือเซะและตากใบ หรือกรณีการจับกุมนายแพทย์ แวมมาฮาดี แวดาโอะ และพรรคพวกอีก 2 คนในข้อหาเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายเงมารีอิสลามิยาห์ (JI) ในพื้นที่ จ.นราธิวาส เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2546 ซึ่งภายหลังศาลอาญายกฟ้องเนื่องจากขาดพยานหลักฐานที่ชัดเจนมีเพียงคำซัดทอด เรื่องดังกล่าวได้สร้างความโกรธแค้นในหมู่เยาวชนมุสลิมเป็นจำนวนมาก ต่อมา นายแพทย์ แวมมาฮาดี แวดาโอะ ก็ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา และปัจจุบัน (พ.ศ. 2550) ดำรงตำแหน่งเป็น สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งได้พูดถึงการปฏิรูประบบและกระบวนการยุติธรรมว่า เป็นเงื่อนไขที่สำคัญในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การอ้อม การเอาไปบังคับขู่เข็ญให้รับสารภาพ การเอาไปขังในเซฟเฮาส์ยืนยันว่ามีจริงเพราะโดนมาแล้วด้วยตัวเอง 2 วัน 3 คืนที่ถูกกักตัวอยู่ที่เซฟเฮาส์แห่งหนึ่ง จึงไม่อยากจะเห็นการจับกุมในลักษณะนี้อีก และไม่เห็นด้วยกับกฎหมายที่ออกมาในรัฐบาลชุดที่แล้วคือ พระราชกำหนด ฯ อยากให้รัฐบาลยกเลิก และใช้เครื่องมืออื่นที่คิดว่าการปราบปรามหรือควบคุมตัวเพราะว่า พระราชกำหนด ฯ ไม่ได้เป็นไปตามหลักนิติธรรมสากล เป็นการเพิ่มอำนาจให้แก่เจ้าพนักงาน (อ้างใน สมหมาย ปาโรจฉัตร 2540)

2.3 ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรกับการแก้ไขปัญหสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรกับการแก้ไขปัญหสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากได้แก่ นอกจากปัญหาการแบ่งแยกดินแดนแล้วมีปัญหาค่าอื่นที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย คือปัญหายาเสพติด ปัญหาค้าของเถื่อน ปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่เสียผลประโยชน์

การศึกษาพบว่า ความรุนแรงในสามจังหวัดภาคใต้มีปมเหตุในระดับโครงสร้างคล้ายปัญหาชนบทไทยในที่อื่น ๆ คือ ประสบปัญหาความยากจน ความโหดร้ายในการต่อสู้แย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ จากอำนาจเศรษฐกิจภายนอก ความอ่อนค้อยทางการศึกษา ความไม่เป็นธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ และความบกพร่องของกระบวนการยุติธรรม แต่ความขัดแย้งนี้ถูกทำให้เข้มข้นขึ้นอันตรายเป็น เพราะความแตกต่างทางทางศาสนา ชาติพันธุ์ ภาษา และความเข้าใจทางประวัติศาสตร์อันถูกใช้เป็นข้ออ้างแห่งความรุนแรงได้ง่าย การเอาชนะปัญหาความรุนแรงใน

จังหวัดภาคใต้จึงจำเป็นต้องใช้ มาตรการทางการเมืองเป็นหลักโดยมุ่งจัดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างคนส่วนใหญ่กับคนส่วนน้อยทั้งในพื้นที่และในประเทศเพื่อแก้ปัญหา ระดับโครงสร้างและต่อสู้กับข้ออ้างแห่งความรุนแรงในระดับวัฒนธรรม

ดังนั้นจากการศึกษาจึงพบว่า ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขึ้นจากเงื่อนไข 3 ประการ คือ ประการแรกเป็นเงื่อนไขเชิงบุคคล ได้แก่การใช้อำนาจทางการเมืองการปกครองที่ผิดหลักของการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี การใช้ความรุนแรงโดยฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบและการตอบโต้ของฝ่ายรัฐด้วยความรุนแรง ประการที่สองเงื่อนไขทางโครงสร้างอันได้แก่ ความไม่เป็นธรรมอันเกิดจากกระบวนการยุติธรรมและลักษณะการปกครองที่เป็นอยู่ ปัญหาเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่เข้มแข็งมีคนจนเป็นจำนวนมากขณะที่ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติกำลังผลักดันชาวบ้านเข้าสู่ความยากจนโดยไม่มีทางเลือก ปัญหาทางการศึกษาที่ไม่เอื้ออำนวยให้ประชาชนส่วนใหญ่มีพลังเอาชนะปัญหาการทำลายทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาการลดลงอย่างต่อเนื่องของประชากรชาวไทยพุทธ ขณะที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูและปัญหาเกิดขึ้นในบริบทภูมิรัฐศาสตร์บริเวณชายแดนภาคใต้ของไทยและมาเลเซีย ทำให้เกิดการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้คนระหว่างสองประเทศอย่างแจ่มชัด ประการที่สาม เงื่อนไขทางวัฒนธรรม ได้แก่ ลักษณะเฉพาะทางศาสนาและชาติพันธุ์ในพื้นที่คือ ศาสนาอิสลาม ภาษามลายูและประวัติศาสตร์ปัตตานีสิ่งเหล่านี้เป็นเงื่อนไขในสังคมซึ่งทำหน้าที่ให้ความชอบธรรมกับการใช้ความรุนแรงหรือทำให้ผู้คนไม่น้อยยอมรับหรือเห็นด้วยกับฝ่ายที่ใช้ความรุนแรง ทั้งหมดนี้ทำให้ผู้ก่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อาศัยเงื่อนไขทางชาติพันธุ์ผสมผสานกับศาสนา เป็นข้ออ้างให้ความชอบธรรมกับการใช้ความรุนแรงในการต่อสู้เพื่อเป้าหมายของคนในนามของอัตลักษณ์ความเป็นมลายู เมื่อพิจารณาตามหลักภูมิรัฐศาสตร์ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีลักษณะทางกายภาพและสภาพสังคมแตกต่างจากพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ของประเทศไทยหลายประการ ประการแรกเป็นพื้นที่ตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางของประเทศ โดยมีอาณาเขตจังหวัดยะลา และนราธิวาสที่ติดต่อกับชายแดนของมาเลเซีย ประการที่สองประชากรของจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม ซึ่งมีความสัมพันธ์ด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมใกล้ชิดกับประชากรในภาคเหนือของมาเลเซีย เช่น รัฐกลันตัน และตรังกานู แต่มีเชื้อชาติศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม แตกต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทย ประการที่สามเป็นพื้นที่ที่มีการต่อต้านอำนาจรัฐอย่างต่อเนื่อง ด้วยเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และศาสนาซึ่งคุกรุ่นจนไม่อาจยุติได้ภายใต้กระบวนการต่าง ๆ ที่รัฐบาลไทยดำเนินการอยู่ (อ้างใน วัน กาเดร์ เจ๊ะมาน 2547) สภาพสังคมของประชากรสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่กล่าวมา จึงมีลักษณะเสมือนว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่สำคัญกลุ่มหนึ่งของประเทศไทย รัฐบาลทุกสมัยจึงให้

ความสำคัญกับการปกครองดินแดนส่วนนี้ ขณะเดียวกันชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ส่วนหนึ่งก็พยายามเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะของขบวนการชาตินิยมมาเลย์มุสลิมปัตตานีเพื่อแบ่งแยกดินแดน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนาด (นิโครธา) บุญนาค (2531) เรื่อง นโยบายการปกครองของรัฐบาลต่อชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากนี้การศึกษายังพบว่า สาเหตุของปัญหาเกิดจากจากปัจจัยภายในและภายนอก ปัจจัยภายในได้แก่ นโยบายรัฐบาล ซึ่งตัวแทน องค์การอิสลาม (Organization of Islamic Conference - OIC) ที่มาประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2548 ยืนยันว่า สาเหตุของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ใช่เรื่องศาสนาแต่อาจเป็นเรื่องการเมือง การปกครอง และรวมถึงเรื่องความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (อ้างใน คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) 2548ก) โดยเฉพาะนโยบายรัฐบาลที่พยายามบูรณาการทางการเมืองและวัฒนธรรมไทยในกรณีสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความไม่พอใจในกลุ่มชาวมลายูมุสลิม โดยเฉพาะชนชั้นสูง ผู้สูญเสียอำนาจและผลประโยชน์ เช่น การปฏิรูปการศึกษาโดยลดความสำคัญของระบบปอเนาะซึ่งมองว่าเป็นความพยายามสลายประเพณีและศาสนาของมาเลย์มุสลิมลงทำให้เกิดการต่อต้านนโยบายรัฐ นอกจากนี้ นโยบายการยกเลิกงานของ สอ.บค.และ พตท. 43 เมื่อ พ.ศ. 2545 ทำให้การถ่วงดุลอำนาจของภาครัฐ ภาคประชาชน และผู้ใช้กลไกอำนาจรัฐเกิดการเสียดุล ก่อให้เกิดปัญหารุนแรงเพิ่มขึ้น (อ้างใน ศูนย์ข่าวประชาสังคมด้านคอร์ปชั่น 2548)

ปัจจัยภายในที่เป็นสาเหตุสำคัญได้แก่ การแก้ปัญหาโดยใช้นโยบายรุนแรง เช่น เหตุการณ์กรือเซะและตากใบ การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมโดยเฉพาะการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ เช่น กรณีการหายตัวไปของนาย สมชาย นีละไพจิตร ประธานชมรมนักกฎหมายมุสลิม ก่อนจะถูกอุ้มหายไปได้พูดในงานสัมมนาแห่งหนึ่งว่า ผู้ต้องหาคดีปล้นปืนจากภาคใต้ 4 คน ซึ่งถูกนำมาสอบสวนที่กรุงเทพฯ ถูกทรมานกรรมสาหัสมีร่องรอยถูกทำร้ายหลายแห่ง นอกจากนี้จำเลยยังถูกตำรวจผู้สอบสวนปัสสาวะรดหน้า และเข้าปากด้วย (อ้างในนิธิ เอียวศรีวงศ์ 2547ข) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนาด (นิโครธา) บุญนาค (2531) ที่พบว่าปัญหาภาคใต้เกิดจากการกระทำของข้าราชการฝ่ายรัฐซึ่งเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังพบว่าปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากกลุ่มผู้สูญเสียผลประโยชน์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ชายแดนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นแหล่งผลประโยชน์ที่สำคัญ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ผลจากการเลือกตั้งเมื่อ พ.ศ. 2544 กลุ่มวาคะห์ซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองสำคัญต่อมาสังกัดพรรคไทยรักไทยเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลพื้นที่ แต่ผลจากการเลือกตั้งเมื่อ พ.ศ. 2548 ปรากฏว่าพรรคไทยรักไทยไม่ได้รับการเลือกตั้งแม้แต่คนเดียวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องการแข่งขันทาง

การเมืองระหว่างฝ่ายพรรครัฐบาลและฝ่ายค้านในพื้นที่ พื้นที่ส่วนนี้ยังมีอาณาเขตติดต่อกับมาเลเซีย ซึ่งมีผลประโยชน์ทางการค้าชายแดนชัดเจน ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นมีทั้งสินค้าที่ถูกต้องตามกฎหมายและการค้านอกระบบซึ่งมีทั้งสินค้านิยามิ ยาเสพติด ผลประโยชน์ที่กล่าวมาก่อให้เกิดกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ ทั้งกลุ่มการเมือง กลุ่มการค้าของเถื่อน กลุ่มค้ายาเสพติด หรือกลุ่มอิทธิพลในเรื่องอบายมุขต่าง ๆ คือสิ่งที่เป็นพื้นฐานของอำนาจและผลประโยชน์ภายในพื้นที่ ซึ่งพบว่ามีเรื่องเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีส่วนด้วยในเรื่องของการใช้อำนาจและอิทธิพลที่ไม่ถูกต้อง (อ้างในศูนย์ข่าวประชาสังคมด้านคอร์รัปชัน 2548)

สาเหตุของปัญหาจากปัจจัยภายนอก การดำเนินการของรัฐบาลต่อเหตุการณ์ในต่างประเทศ เช่น กรณีการสังหารไปร่วมกับกองกำลังนาชาดิที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับกาบการร้าย และชาวมุสลิมที่มีทัศนคติเป็นปฏิปักษ์ต่อสหรัฐและชาติพันธมิตร เช่น กรณีติมอร์ตะวันออก อัฟกานิสถาน และอิรัก การจับกุมผู้ก่อการร้ายคนสำคัญ เช่น กรณีการจับกุมตัวนายฮัม บาลี รวมทั้งวิวัฒนาการของเหตุการณ์ในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะความพยายามแยกตัวเป็นอิสระหรือปกครองตนเองในหลายประเทศ เช่น กรณีอาแจห์ อินโดนีเซีย กรณีแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร (Moro national Liberation Front- MNLF) ทางภาคใต้ฟิลิปปินส์ กรณีเชตเนียในรัสเซีย เคิร์ดในอัฟกานิสถาน และปาเลสไตน์ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงโลกอิสลามปัจจุบัน ความขัดแย้งระหว่างนิกายชีอะห์และสุนี่ ตลอดจนความนิยมใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของมุสลิมหลายกลุ่ม โดยใช้ศาสนาอิสลามเป็นการสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้กลุ่มบุคคลเหล่านั้น ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาภาคใต้ไม่มากนักน้อย สาเหตุสำคัญที่พบจากการศึกษาที่เป็นปัจจัยภายนอกก็คือ การก่อการร้ายสากลโดยพฤติกรรมก่อการร้ายปัจจุบันแตกต่างจากลักษณะเดิมชัดเจนเช่น กลุ่มอัลไกคาที่มีการขยายเครือข่ายไปทั่วโลก ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีขบวนการเจไอซึ่งมีการเลียนแบบกลุ่มก่อการร้ายที่เคร่งศาสนาอิสลามและยึดมั่นในอุดมการณ์ การแทรกซึมอาจผ่านกลุ่มเจไอหรืออาจเข้าถึงเยาวชนไทยที่ศึกษาในต่างประเทศ เป้าหมายมิใช่เพื่อการตั้งรัฐปัตตานีอิสระแต่ต้องการสร้างสหพันธรัฐอิสลามทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งปกครองด้วยกฎหมายอิสลามอย่างเคร่งครัดตามแบบคาบิลัน (อ้างใน คลังสมอง วปอ. เพื่อสังคม 2548)

เหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของ พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ.และประธาน คมช. (ไทยรัฐ 2550, 16 มกราคม) ซึ่งยืนยันว่ารัฐตัวหัวหน้ากลุ่มผู้ก่อความไม่สงบโดยกล่าวว่า นายมะแซ อูเซ็ง และ นายสะเป็ง เป็นแค่ระดับเล็ก ปัจจุบันไม่มีพวก พูโล บืออาร์เอ็น เบอร์ซาตุ สาเหตุเนื่องจากเราส่งเสริมการศึกษาน้อย จึงเกิดกลุ่มก่อการร้ายใหม่เข้ามาให้เงินทุนช่วยเหลือส่งคนเหล่านี้ไปเรียนแถบตะวันออกกลาง ที่มีการสู้รบกับอิสราเอล อิรัก อัฟกานิสถาน ปาเลสไตน์ คนเหล่านี้บางส่วนก็ไปร่วมรบ พอกลับมาที่ตั้งองค์กรใหม่ชื่อ บืออาร์เอ็น โคออดิเนต ปัจจุบันเด็กพวกนี้

มีอายุระหว่าง 20-35 ปี กำลังเข้มแข็งและมีอารมณ์ในการต่อสู้และมีการกระจายแนวร่วมมีการวางกำลังตามหมู่บ้านเรียกว่า RKK โดยมีภารกิจการแบ่งแยกดินแดนเพื่อปกครองตนเอง วันกาเดร์ เจ๊ะมาน (2548ข) กล่าวว่า “การลุกฮือขึ้นต่อต้านจากบรรดามุสลิมทั่วโลกทำให้ขบวนการแบ่งแยกดินแดนได้รับแนวความคิดเชิงศาสนาเพิ่มมากขึ้น พวกอิสลามิสต์ทำงานกับพวกเนชั่นแนลลิสต์ใกล้ชิดมากขึ้นกว่าเดิมลัทธิแบ่งแยกดินแดนปัตตานีที่แข็งแกร่งมากขึ้นเป็นเพราะการผสมผสานกันระหว่างแนวคิดเรื่องศาสนาและการเมืองเข้าด้วยกัน”

จากการศึกษายังพบว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญคือ การสร้างศรัทธาให้กับประชาชนไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ ยังไม่เกิดขึ้นจึงก่อให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน ซึ่ง อัสหมัด สมบูรณ์ บัวหลวง ได้ให้ความเห็นว่า เมื่อมองลึกลงไปในพื้นที่จะเห็นความทุกข์ยากของ ทหาร ตำรวจ ที่ไม่รู้ว่าจะไปรบกับใคร ใครเป็นศัตรู เหตุร้ายที่เกิดขึ้น ที่สวมรอยฆ่ากันเองล้างแค้นส่วนตัว เกมการเมืองท้องถิ่นก็มี ตำรวจก็เหมือนละเลยการดำเนินคดีเมื่อดำเนินคดีไปแล้วสุดท้ายกลายเป็นผู้บริสุทธิ์ก็มี ความน่าเชื่อถือในกลไกของรัฐมีน้อยทำให้ไม่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน งานด้านการข่าวก็เกิดความยากลำบากโดยเฉพาะแนวทางแยกนำออกจากปลาของฝ่ายทหารที่จัดการแยกแยะประชาชนทั่วไปกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ขณะเดียวกันรัฐก็ไม่ได้ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันข้ามกลับพยายามที่จะสร้างความเข้าใจที่ว่า มุสลิมที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องการแบ่งแยกดินแดน ไม่รักประเทศ ไม่รักชาติ และมองว่าการแบ่งแยกดินแดนไม่ใช่ปัญหาหลักหากแต่รัฐบาลไม่เคยให้ความมั่นใจมากนักในการแก้ไขปัญห่อื่นในเรื่อง การศึกษา ภาษา วัฒนธรรม ศาสนา ตลอดระยะเวลา 2-3 ปีที่มีแต่การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา (อ้างใน บทความพิเศษ 2550, 1 มกราคม) ขณะเดียวกันการปกป้องคุ้มครองดูแลในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจึงไม่มีความรู้สึกปลอดภัยจากฝ่ายรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ (2549) ซึ่งได้ศึกษาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนเรื่องราวที่เกิดขึ้นของผู้คนในห้วงยามวิกฤติของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าเหตุการณ์รุนแรงรายวันที่คร่าชีวิตผู้คนคับไปไม่ร่วงไม่ว่าเป็นชีวิตคนไทยพุทธ คนไทยเชื้อสายจีน หรือคนมุสลิมแม้กระทั่งฝรั่งต่างชาติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ข้าราชการ ฯลฯ ผู้คนถูกบีบคั้นด้วยอารมณ์ชนิดหนึ่งที่ยากจะเข้าใจ นักธุรกิจผู้ประกอบการ นักลงทุน ที่เกิดความไม่มั่นใจในการทำธุรกิจในพื้นที่หลายรายต้องปิดกิจการ ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่เกิดความหวาดกลัว ความหวาดระแวงความไม่มั่นใจในชีวิตทรัพย์สิน เกิดความกดดันจนต้องย้ายถิ่นฐานออกจากพื้นที่ หรืออยู่ในพื้นที่ก็ไม่กล้าให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ เพราะกลัวถูกทำร้าย ดังนั้นแม้รัฐบาลจะทุ่มเทงบประมาณลงมาพื้นที่มากเพียงใดในเมื่อเหตุการณ์ไม่สงบ ความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินยังไม่เกิดขึ้นจึงยากที่การพัฒนาจากรัฐสู่ประชาชน

จะบังเกิดผลสัมฤทธิ์ แต่กลับไหลสู่นักธุรกิจในพื้นที่หรือเกิดการทุจริตทำให้ประชาชนท้องถิ่นได้ประโยชน์น้อย

2.4 ปัจจัยข้อมูลด้าน อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และอาชีพ กับแนวความคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันมีทั้งความสัมพันธ์ และไม่มีความสัมพันธ์กับแนวความคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีทั้ง 6 ด้านคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ที่แตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุ 25-30 ปี สถานภาพส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ปริญญาตรีหรือสูงกว่าและมีอาชีพที่หลากหลายแตกต่างกัน ผลจากการศึกษาอธิบายได้ว่าช่วงวัยดังกล่าวเป็นวัยที่อยู่ในช่วงวัยเบญจเพส มีสถานภาพโสดส่วนใหญ่ ประกอบกับวุฒิการศึกษาสูง และมีความหลากหลายอาชีพ จึงมีความกล้าที่จะแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไปโดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยพบว่าการแสดงความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามในขั้นตอนการให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ โดยส่วนใหญ่มีความต้องการที่อยากจะให้รัฐบาลนำความสงบสุขสันติ ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ความยุติธรรมและความเสมอภาคมาสู่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิเคราะห์การบริหารงานของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องที่ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับจะนำไปใช้ดังนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านการบังคับใช้กฎหมาย พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มีความจำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมาก ผู้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ และทหาร จะต้องสร้างความมั่นใจให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรม การบังคับใช้

กฎหมายต้องไม่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของผู้บริสุทธิ์ และผิดหลักนิติธรรม เช่น การอุ้มฆ่า การซ้อมทรมานกรรมผู้ต้องหา

2) แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance)

เป็นแนวคิดที่มีหลักการสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เคารพสิทธิมนุษยชน และเป็นระบบซึ่งให้ความสำคัญแก่ประชาชน หากมีการนำไปใช้ก็เท่ากับว่ารัฐบาลได้ให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนอย่างตรงไปตรงมา รัฐบาลจึงควรตระหนักและปลูกฝังเน้นย้ำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ และทหาร นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

3) ผลจากความรุนแรงที่ทั้งฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบกระทำ

เป็นม่านที่บดบังทำให้ทุกฝ่ายมองไม่เห็นทางเลือกทางการเมือง จึงมีความจำเป็นต้องยุติการใช้ความรุนแรงด้วยการเจรจาเพราะสังคมการเมืองไทยมีที่อื่นสำหรับทุกคน ทุกฝ่ายที่ไม่อาศัยความรุนแรงหรือตัดสติปัญญาการใช้ความรุนแรงเป็นหนทางบรรลุเป้าประสงค์ทางการเมืองของตน ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาภาคใต้จึงต้องมุ่งไปสู่การสร้าง “สันติสุข” คือสันติภาพและความสมบูรณ์พูนสุข หมายความว่า การดำเนินการในเรื่องนี้จะต้องมุ่งไปสู่การก่อให้เกิดความสงบและสันติสำหรับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน หรือการมีสันติภาพสำหรับความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม และยุทธศาสตร์นี้จะต้องสร้างความสมบูรณ์พูนสุขร่วมกันในหมู่ประชาชนที่อยู่ร่วมกันในพื้นที่ดังกล่าว การพิจารณาปัญหาจะต้องไม่กลายเป็นเรื่องของ “อารมณ์” จนครอบงำ “สติปัญญา” นำไปสู่กับดักสงครามการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์กันเองด้วยกระบวนการปราบปรามแบบสุดขั้ว อันเป็นเสมือนหล่มลึกที่ทำให้ถอนตัวไม่ขึ้นในการแก้ไขปัญหา ดังนั้นผู้นำที่ฉลาดจะต้องตัดสติใจว่าเขาต้องการสงคราม หรือ สันติภาพและก็พร้อมที่จะได้รับสิ่งนั้นมา

4) รัฐบาลต้องดำเนินการกำหนดยุทธศาสตร์การเมืองนำการทหาร

ที่ครอบคลุมปฏิบัติการของรัฐทุกด้านให้ชัดเจน และมีใจเป็นเพียงยุทธวิธี เช่น ในด้านการหาข่าวเท่านั้นขณะเดียวกันต้องสร้างเอกภาพทางนโยบายความมั่นคงเพื่อให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ชัดเจนขึ้นว่าแต่ละหน่วยจะดำเนินการในเรื่องใด ระดับใด โดยมีการมอบหน้าที่ให้กลุ่มบุคคลดำเนินการในเรื่องการเจรจาเพื่อหาทางยุติปัญหาความไม่สงบให้ได้ ดังนั้นรัฐควรเร่งออกกฎหมายเป็นพระราชบัญญัติรองรับการตั้ง ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สอ.บต.) เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกหลักอำนวยการยุทธศาสตร์ของภาครัฐ ในพื้นที่ให้เป็นเอกภาพ รวมทั้งเป็นกลไกที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชน ในการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน ด้วยคำนึงถึงพื้นฐานการอยู่ร่วมกันอย่างถูกต้องเป็นธรรม และความเสมอภาคของคนในพื้นที่โดยการส่งเสริมการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมความเชื่อแต่ละกลุ่มคน ศาสนาธรรม และเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งกระบวนการสร้างความเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน และร่วมมือกัน

สร้างระบบการศึกษา การพัฒนาสังคมเศรษฐกิจ ระบบความยุติธรรม การกระจายอำนาจ และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความสมดุล ปลอดภัย สมานฉันท์ และการมีสันติสุขทั่วพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีกลไกภาคประชาชนที่สามารถส่งเสริมกระบวนการที่สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ขณะเดียวกันรัฐบาลต้องเร่งสร้างความเข้าใจของสังคมให้ตรงกันในระดับพื้นที่ ระดับประเทศ สื่อมวลชน ประชาคมมุสลิมโลกและประชาคมโลกโดยทั่วไป

5) ปัจจัยชี้ขาดของการยุติความไม่สงบคือประชาชน ดังนั้นความสำเร็จของงานมวลชนจะเป็นหลักประกันอย่างสำคัญต่อปฏิบัติการทั้งในเรื่องของการข่าวและยุทธการ ในความสัมพันธ์กับประชาชนฝ่ายรัฐจะต้องดำเนินการสามประการคือ เคารพประชาชน ช่วยเหลือประชาชน และคุ้มครองประชาชน เพราะรัฐที่ไม่ได้รับชัยชนะในสงคราม “แย่งชิงมวลชน” จะไม่ชนะในการต่อสู้ทางการเมืองอย่างแน่นอน

6) ในโลกปัจจุบันต้องยอมรับว่ารัฐในความหมายของรัฐสมัยใหม่ (Modern state) มิใช่องค์ประกอบที่ประกอบด้วยประชาชนที่มีเผ่าพันธุ์เดียวกันดำรงอยู่ ดังนั้นรัฐสมัยใหม่จึงประกอบด้วยพลเมืองที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมอยู่ภายในรัฐนั้น ๆ กล่าวคือพลเมืองที่อาศัยอยู่มิได้มีลักษณะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียว หากแต่มีสภาพเป็นแบบหลากหลายเผ่าพันธุ์รวมตัวกันอาศัยอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองเดียวกันของรัฐบาล ประเทศไทยเองก็ได้อยู่นอกเหนือจากคุณลักษณะของรัฐสมัยใหม่ ประกอบกับเงื่อนไขความรุ่งเรืองที่เกิดจากประวัติศาสตร์ในอดีต ก่อนที่จะมาเป็นรัฐสมัยใหม่ที่มีอำนาจอธิปไตยครอบคลุมพื้นที่ที่ถูกรวมเข้ามาในช่วงของการก่อสร้างรัฐ (state formation) ยังคงเป็นเงื่อนไขที่ทำให้แนวคิดอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนกลายเป็นเป้าหมายสูงสุดที่ยังคงดำรงอยู่ในหมู่คนรุ่นใหม่ไม่ได้แตกต่างจากอดีต อีกทั้งยังสามารถปลุกเร้าความรู้สึกของคนรุ่นใหม่ให้กระทำการรุนแรงด้วยเงื่อนไขความไม่ชอบธรรมซึ่งเกิดจากอำนาจรัฐ ความรู้สึกในหมู่ประชาชนชาวไทยมุสลิมเชื่อสาวมลายูที่ว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากภาครัฐนั้น ในความเป็นจริงฝังรากลึกและมีพัฒนาการที่ควบคู่กับประวัติศาสตร์ของพื้นที่มาโดยตลอดความรู้สึกเช่นนี้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ปัจจัยชี้ขาดชัยชนะหรือความพ่ายแพ้ของกลุ่มผู้ก่อการ คือปัญหาความไม่เป็นธรรมและการสนับสนุนของประชาชน ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่กระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ฝ่ายรัฐผู้ซึ่งที่มีอำนาจในระบบกระบวนการยุติธรรมและระบบการดำเนินคดีอาญา จะต้องตระหนักในการสร้างกระบวนการให้ความยุติธรรมเกิดขึ้นให้ได้ เพื่อไม่ให้เกิดแนวปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เช่น การตรวจค้น โดยไม่มีหมาย การจับก่อนสอบสวนที่หลัง การควบคุมตัวเกินกว่าที่กฎหมายให้อำนาจ การไม่เคารพสิทธิของผู้ต้องหา เช่น

สิทธิในการมีทนายและผู้ที่ตนไว้วางใจร่วมอยู่ด้วยในระหว่างการสอบสวน การใช้อำนาจนอก
ระบบกฎหมาย เช่น การลักพาตัว หรือแม้กระทั่งการที่เจ้าหน้าที่รัฐตั้งหาผู้ต้องสงสัยโดยไม่ใช้
กระบวนการยุติธรรม (วิสามัญฆาตกรรม) หากฝ่ายรัฐสามารถให้ความยุติธรรมเกิดขึ้นได้
ยุทธศาสตร์การเมืองนำการทหารก็จะได้ผล ความรู้สึกเชื่อมั่นไว้วางใจรัฐ และให้ความร่วมมือกับ
เจ้าหน้าที่รัฐจะมีมากขึ้น เพราะสิ่งสำคัญอย่างมากในความสำเร็จของการต่อต้านการก่อความไม่
สงบก็คือ ข้าราชการที่ซื่อสัตย์และมีความสามารถ โดยปฏิบัติหน้าที่อยู่ภายใต้กฎหมาย เมื่อการ
แย่งชิงมวลชนประสบผลสำเร็จ แกนนำและสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบซึ่งมีจำนวนน้อย
มากเมื่อเทียบสัดส่วนกับประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็จะลดอิทธิพลบทบาทลงไป
สถานการณ์ความรุนแรงในปัจจุบันก็จะเกิดขึ้นได้ยาก

7) ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ต้องไม่นำปัญหาดังกล่าวมาเป็นเกมทางการเมืองโดยใช้ชีวิตของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง
ตำรวจ ทหาร และประชาชนผู้บริสุทธิ์มาเป็นเดิมพัน ไม่ว่าจะเป็นการหาเสียงเพื่อตนเองหรือพรรค
พวกในทางการเมือง การมุ่งแสวงหาผลประโยชน์แอบแฝง หรือการมุ่งหวังผลประโยชน์ที่จะ
ได้รับจากการทุ่มงบประมาณของรัฐบาลที่ได้รับการอนุมัติเข้าไปแก้ไขปัญหา

3.1.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) ผลจากความอ่อนแอของระบบการศึกษาสามัญ ทำให้ประชาชนในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้จะประสบปัญหาในการได้งานทำ จากการศึกษาพบว่าในปี 2545
ประชากรในวัยเรียนของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถจบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้
เพียงร้อยละ 2 ในด้านคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบทั่วประเทศโดย
กระทรวงศึกษาพบว่า นักเรียนจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้คะแนนต่ำกว่านักเรียนในภาคอื่น
ๆ ในทุกวิชา ยกเว้นภาษาอังกฤษ ผลก็คือเด็กไทยมุสลิมประมาณ 2 ใน 3 จะถูกผู้ปกครองส่งไปเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในปัจจุบันแม้ว่านักเรียนไทยมุสลิมสามารถเรียนสามัญศึกษาควบคู่กับ
การเรียนศาสนาได้แล้วก็ตามแต่อคติที่มีต่อกันระหว่างรัฐและชุมชนชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู
ยังคงมีอยู่ โดยฝ่ายชุมชนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูมักมองว่า รัฐจะใช้การศึกษาภาคบังคับเป็น
เครื่องมือในการกลืนวัฒนธรรมมลายูมุสลิมให้หมดสิ้นไป ฝ่ายรัฐก็มองสถาบันการสอนศาสนาที่
ชุมชนตั้งขึ้นมาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันศึกษาปอเนาะว่า เป็นแหล่งเพาะอุดมการณ์แบ่งแยก
ดินแดนและอุดมการณ์อิสลามที่ใช้ความรุนแรง นักการเมืองหรือข้าราชการบางคนที่ยังไม่เข้าใจ
ปัญหาออกมาวิพากษ์วิจารณ์เสนอให้ปิดสถาบันที่ชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ภูมิใจ อีก
ด้านหนึ่งกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบก็เลือกที่จะโจมตีเป้าหมายที่เป็นสถานศึกษาและบุคลากรด้วยการ
เผาทำลายโรงเรียนและลอบทำร้ายครู กระทรวงศึกษาของรัฐและหน่วยงานความมั่นคง

และคณะกรรมการกลางอิสลามประจำจังหวัดและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องหันมาศึกษาเรื่องนี้ให้จริงจังเพื่ออุดช่องโหว่ของความแตกต่างด้านการศึกษาโดยการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ (model school) ให้เป็นแบบอย่างในการบริหารจัดการโรงเรียนที่บูรณาการการศึกษาสามัญและอิสลามศึกษาในระดับประเทศ รวมทั้งการพัฒนาสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มืออย่างเพียงพอ รวมทั้งการยืดหยุ่นให้นักเรียนที่จบการศึกษาจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สามารถพัฒนาทักษะเพิ่มเติม เพื่อให้มีความสามารถเพียงพอที่จะเข้าไปศึกษาต่อสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพได้ รวมทั้งผู้ที่จบการศึกษากฎศาสนา รัฐบาลควรจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับบุคคลเหล่านี้เพื่อไม่ต้องไปศึกษาต่อต่างประเทศ รวมทั้งการให้ทุนต่างประเทศที่ไม่ใช่ด้านศาสนาอย่างเดียว

2) ปัญหาการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นเรื่องใหญ่ ในกระบวนการนโยบายเพราะเกี่ยวข้องกับคนมากมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลไกแห่งอำนาจรัฐ ได้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองตำรวจ ทหาร และเจ้าหน้าที่ระดับผู้ปฏิบัติอื่น ๆ ที่เป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัตินั้น ในกระบวนการยุติธรรมมักจะขาดการตรวจสอบถ่วงดุลที่เหมาะสม และมีปัญหาระดับวัฒนธรรมคือทัศนคติเชิงอำนาจซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐคุ้นเคยมานาน การบังคับใช้กฎหมายด้วยความไม่เป็นธรรมเป็นจึงสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปัญหาในภาคใต้แก้ไขได้ยากทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ก็เพราะสาเหตุนี้ เห็นสมควรให้ผู้บริหารภาครัฐได้ดำเนินการสร้างข้าราชการพันธุ์ใหม่ที่เต็มไปด้วยคุณธรรม มีเมตตาธรรมมีความซื่อสัตย์และเข้าใจปัญหาภาคใต้ลงไปทำหน้าที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3) ควรมีการเผยแพร่และถ่ายทอดให้ประชาชนในพื้นที่ ๆ ได้ทราบ ในเรื่องผลการวิจัยอันจะส่งผลให้ประชาชน มีความรู้สึกรู้ว่ายังมีบุคคลหรือสถาบันการศึกษาที่เอาใจใส่ดูแล และให้ความสำคัญต่อปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ผู้ที่สนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องในลักษณะเดียวกันนี้ ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องต่อไปนี้

3.2.1. ควรศึกษาในเรื่องขวัญกำลังใจ ของเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ และทหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อจะได้รับทราบความรู้สึกตลอดจนแนวคิดของผู้ที่ไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งเกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

3.2.2 ควรศึกษาในเรื่องความต้องการทางด้านการเมือง การปกครอง ที่แท้จริง

ของประชาชนในสามจังหวัดภาคใต้เพื่อจะได้มีแนวทาง หรือนโยบายในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กมล ทองธรรมชาติ (2515) “การเมืองคืออะไร?” วารสารสังคมศาสตร์ 1,3 (กรกฎาคม)
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2550) ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน ณ 9 เมษายน
พ.ศ.2550 คำนวณวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 จาก http://www.dopa.go.th/upstat_m.htm
กาญจน์มณี ศรีวิศาลภพ และณรงค์ชัย ปัญญาเนตทชัย (2547) ทักษิณ บัลลังก์นายกรัฐมนตรี
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ดอกหญ้ากรู๊ป
กิลลิแบรนต์ ไมเคิล (2545) ธรรมชาติวิทยา พิมพ์ครั้งที่ 2 แปลโดยไชยวัฒน์ คำชู และคณะ
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์น้ำฝน
เกียรติศักดิ์ จีระธีรนาถ (2545) บริษัทวิทยาลักษณ์ปฏิบัติในโลกแห่งความจริง พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพมหานคร เอ็กซ์เปอร์เน็ท
กุเฮง สามี (2549, 16 ธันวาคม) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 ตำบลนาเกตุ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
สัมภาษณ์โดย เอกราช บัวคำ (ช่อง 11) ณ โรงแรม ซี เอส อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
ข้าราชการครู (2550, 4 มิถุนายน) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สัมภาษณ์โดย
นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล บ้านเลขที่ 11/92 หมู่บ้านนราวัลย์ ถ.สายไหม
แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
ชัจด์กัญ บุรุษพัฒน์ (2526) ชนกลุ่มน้อยในไทยกับความมั่นคงของชาติ กรุงเทพมหานคร
แพรวพิทยา
คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่
9 (2545–2549) กรุงเทพฯ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) (2548ก) “การประชุมคณะกรรมการ
อิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ ครั้งที่ 6/2548” คำนวณวันที่ 10 กรกฎาคม 2548 จาก
<http://www.nrc.or.th/news.htm>
_____ (2548ข) “ข้อเสนอมาตรการระยะสั้นเพื่อลดความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ในบริบทการออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548”
คำนวณวันที่ 10 กรกฎาคม 2548 จาก <http://www.nrc.or.th/reports.html>

คณะกรรมการการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการการต่างประเทศ

คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาความมั่นคงในจังหวัดภาคใต้ วุฒิสภา (2547)

“รายงานเบื้องต้นเรื่อง กรณีความรุนแรงที่ตกโอบกับปัญหาความมั่นคงของมนุษย์ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” คืบคืบวันที่ 17 กรกฎาคม 2548 จาก

<http://www.nrc.or.th/kosmain.html>

คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (2549) *เอาชนะความรุนแรงด้วยพลังสมานฉันท์*

กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คลังสมอง วปอ. เพื่อสังคม (2548) “การแก้ไขปัญหาความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้”

คืบคืบวันที่ 2 สิงหาคม 2548 จาก [http://web.schq.mi.th/~ndc/thinktank/](http://web.schq.mi.th/~ndc/thinktank/Social) Social

Psychology/south-sept04.htm

โครงการจัดตั้งคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (2548ก)

“รวมขอการสูญเสียเดือนมกราคม-ธันวาคม 2547” คืบคืบวันที่ 16 สิงหาคม 2548

จาก <http://www.geocities.com/bluesing2001/situation/data48.html>

_____. (2548ข) “สรุปเหตุการณ์ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เดือนมกราคม-กรกฎาคม

2548 ” คืบคืบวันที่ 16 สิงหาคม 2548 จาก

<http://www.geocities.com/bluesing2001/situation/data48.html>

เจริญ มะลูสิม (2548) “กรณีไทยกับ OIC ” *มติชนสุดสัปดาห์* 25, 1301 กรกฎาคม

_____. (2550) “อิสลามศึกษา” คืบคืบวันที่ 19 พฤศจิกายน 2550 จาก

<http://www.dopa.go.th/iad/subject/isalamedu>

จาตุรนต์ ฉายแสง (2547) “ข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้” คืบคืบวันที่

18 กรกฎาคม 2548 จาก <http://www.nrc.or.th/knows.html>

จินตนา ทองแป้น และสุรพล พิทักษ์ (2550, 20 มกราคม) ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านล้อม

อำเภอเมือง จังหวัดยะลา สัมภาษณ์โดย จตุรงค์ สุขเอียด ผู้สื่อข่าว TITV (รายการ

ถอดรหัส เรื่อง ซอด้วงที่เปื้อนเลือด) บ้านนางจินตนา ทองแป้น อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2548ก) “รายงานตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ตกโอบจากกรณีหรือเซถึงกรณีตก

โอบ: ไร้มนุษยธรรม ความชอบธรรมสิ้นสูญ” คืบคืบวันที่ 17 กรกฎาคม 2548 จาก

<http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document9760.html>

_____. (2548ข) *อยู่กับทักษิณ* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ ขอคิดด้วยคน

- ชลลดา แสงมณี (2542) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัญญาชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2547) “มุมมองนักประวัติศาสตร์ ‘ชาญวิทย์ เกษตรศิริ’ รัฐปัตตานี ภาคผลที่ไม่เคยถูกเอ่ยถึง” ใน มติชนสุดสัปดาห์ 25,1268 ธันวาคม
- ชาติ อินทรานนท์, พันเอก (2546) “การแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้” วิทยาลัยกองทัพบก กรุงเทพมหานคร
- จิตชนก ราอิมมูลา (2547) “ศึกษาขบวนการแบ่งแยกดินแดนและการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย” ค้นคืนวันที่ 18 สิงหาคม 2548 จาก <http://www.geocities.com/2001/media/terror.html>
- _____ (2549) “ระดับการเรียนรู้และเข้าใจการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีของเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครองในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส (คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 187/2546)” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- ซัชชัย คุ่มทวิพร (2541) จริยศาสตร์ : ทฤษฎีและการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรม พิมพ์ครั้งที่ 2 ปทุมธานี เอนเดอร์เพรส
- ชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ (2549) จิตวิญญาณระหว่างขุนเขา บูโด- สันกาลาศีรี กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดีการพิมพ์
- ฐปนรรต พรหมอินทร์ (2546) “นโยบายประชานิยมการสร้างรัฐบาลพรรคเดียวที่เข้มแข็ง” ใน 22 ปี รัฐศาสตร์ มสธ.รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____ (2547) “ทักษิณ ชินวัตร: ผู้นำที่ไม่ธรรมดาแต่ธรรมดา” ใน 22 ปี รัฐศาสตร์ มสธ.รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2543) รายงานการกำกับดูแลกิจการ 4 สิงหาคม 2544 กรุงเทพฯ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- เถกิง สมทรัพย์ (2548) “พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร กับการบริหารจัดการอารมณ์ของผู้คนในสังคมด้วยการสร้างภาพ” ใน อยู่กับทักษิณ กรุงเทพมหานคร ขอคิดด้วยคน
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2545, พฤศจิกายน) “บรรษัทภิบาล” วารสารโลกการค้า 9(81)

ทักษิณ ชินวัตรและอานันท์ ปันยารชุน (2548) *การสร้างสันติสุขใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้*
 การสนทนาพิเศษระหว่างนายกรัฐมนตรีและประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อความ
 สมานฉันท์ วันที่ 28 กรกฎาคม 2548 ณ ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพมหานคร
 โดย อติศักดิ์ ศรีสมเป็นพิธีกร

ไทยรัฐ (2550, 16 มกราคม) “พลเอกสนธิ ผบ.ทบ.และประธาน คมช. ยันรู้ตัวหัวหน้าโจรใต้”
 ไทยรัฐ

ไทยโพสต์ (2550, 19 มิถุนายน) “บั้งซีโจรใต้เคลื่อนรามาเน่ส่งเป็นจับกังซาอู” ไทยโพสต์
 ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (2543) “วิกฤตเศรษฐกิจผลกระทบต่อการเมืองภายใน.” ใน 22 ปี รัฐศาสตร์
 มสธ.รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

_____. (2547) ถ้าสื่อมีเสรีภาพจริง ๆ รัฐบาลนี้ถึงจุดจบนานแล้ว คั่นคืน
 วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2549 จาก <http://www.bangkokbiznews.com>

ธีรยุทธ บุญมี (2547) “ยุทธศาสตร์ ‘สันติภาพ’ ประเทศไทย” ใน *มติชนสุดสัปดาห์* 25, 1268
 ธันวาคม

นงคราญ ศรีแก้ว และน.ส. กุสิริ ศรีแก้ว (2550, 20 มกราคม) ภรรยาและลูกสาว อาจารย์ มนูญ
 ศรีแก้ว อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าโค อำเภอมือง จังหวัดยะลา ซึ่งถูกกลุ่มผู้ก่อ
 ความไม่สงบฆ่าแล้วเผาอย่างโหดเหี้ยม สัมภาษณ์โดย จตุรงค์ สุขเอียด ผู้สื่อข่าว TITV
 (รายการถอดรหัสเรื่อง ซอด้วงที่เป็นเลือด) บ้านของนางนงคราญ ศรีแก้ว อำเภอมือง
 จังหวัดยะลา

นพปฎล รัตนพันธ์ (2550, 16 มกราคม) “วันแล้ววันเล่าที่แผ่นดินไทยนองเลือดรัฐควรจัดปัญหา
 ให้ตรงจุดเสียที่ย่ำป่อยให้คนบริสุทธิ์ขวัญอีกเลย” ไทยรัฐ

นภพร วชิรานุกรกุล , พันตรี (2548) “ปัจจัยเชิงระบบที่เป็นสาเหตุสถานการณ์ความรุนแรงใน 3
 จังหวัดชายแดนภาคใต้” เอกสารวิจัยส่วนบุคคล โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ
 สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ กองทัพอากาศ
 ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

นายทหารระดับกลางคนที่ 1 (2549, 16 พฤศจิกายน) กองกำลังทางอากาศเฉพาะกิจที่ 9

กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
 สัมภาษณ์โดย นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล สถานที่สัมภาษณ์กองบิน 7
 อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นายทหารระดับกลางคนที่ 2 (2549, 26 ธันวาคม) กองกำลังทางอากาศเฉพาะกิจที่ 9

กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
สัมภาษณ์โดย นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล ศูนย์ยุทธการทางอากาศดอนเมือง
เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

นายทหารระดับกลางคนที่ 3 (2550, 3 มกราคม) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์โดย นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล
โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

นายทหารระดับสูง (2550, 6 กรกฎาคม) ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพอากาศ สัมภาษณ์โดย

นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล กรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ กรุงเทพมหานคร
นรินทร์ กิ่งเงิน, นาวาอากาศตรี (2548) “ระบบขวัญข้าราชการทหารในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้” งานวิจัยส่วนบุคคลโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ สถาบันวิชาการทหาร
อากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร
นวพร เรืองสกุล (2545) *บรรษัทภิบาลเรื่องที่น่าลงทุนและกรรมการต้องรู้* กรุงเทพมหานคร
มาสเตอร์คีย์

นวัต บุญรักษา (2548) “นโยบายการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้: ศึกษาเฉพาะกรณี
การยุบศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2547ก) ประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ร่วมสมัย มองสถานการณ์ภาคใต้ผ่าน
สายตาของนิธิ (1) ค้นคืนวันที่ 17 กรกฎาคม 2548 จาก [http://www.midnightuniv.org/
midnight2545/document9782.html](http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document9782.html)

_____ (2547ข) “ประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ร่วมสมัยมองสถานการณ์ภาคใต้ผ่าน
สายตาของนิธิ(2)” ค้นคืนวันที่ 17 กรกฎาคม 2548 จาก
[http://www.midnightuniv.org/midnight2545/
document9781.html](http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document9781.html)

นิเวศน์ สิริชัย (2548) เจ้าของโกดังศรีสมันท์ที่ถูกคนร้ายลอบวางเพลิงได้รับความเสียหาย
บทสัมภาษณ์ เรื่อง ชีพจรธุรกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สัมภาษณ์โดย
ศัลยา ประชาชาติ *มติชนสุดสัปดาห์* 25, 22-28 กรกฎาคม

นุรีนา และมะลิ และสุไลมาน บือราเฮง (2550, 13 มกราคม) นักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ สัมภาษณ์พิเศษเนื่องในวันครูโดย ผู้สื่อข่าวช่อง 5 (รายการข่าว
ภาคเที่ยง) สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 กรุงเทพมหานคร

- นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2548) กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (ตอนที่ 2)
 ค้นคืนวันที่ 5 ธันวาคม 2548 จาก <http://www.pub-law.net/publaw/View.asp?PublawIDs=840&PageNo=2&Keyword=>
 บทความพิเศษ (2548) “ผลพวง พ.ร.ก. ถูกเงิน สร้างภาวะถูกเงินให้มือป่วนได้
 หรือ ทักษิณ-รัฐบาล” *มติชนสุดสัปดาห์* 25, 1301 กรกฎาคม
 _____ (2549, 7 พฤศจิกายน) “เปิดยุทธวิธี ดับไฟใต้ ฟันแกะดำเฟ้นแกะขาว” *มติชนรายวัน*
 บทความพิเศษ (2550, 1 มกราคม) “แนะวิธีคลี่ปัญหาใต้รัฐต้องลดความหวาดระแวง” *ไทยรัฐ*
 _____ (2550, 18 มีนาคม) “10 แนวทางเฉพาะหน้าดับไฟใต้ ข้อเสนอจาก ไอซีจี ถึง
 รัฐบาลไทย” *มติชนรายวัน*
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542) *การสร้างธรรมาภิบาล (Good Government) ในสังคมไทย*
 กรุงเทพมหานคร วิญญูชน
- บุญชม ศรีสะอาด (2535) *การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น*
- บุญเสริม นาคสาร (2548) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: ผลในทางปฏิบัติ เมื่อครบรอบ
 หกปีของการปฏิรูปการเมือง” ค้นคืนวันที่ 21 ตุลาคม 2548 จาก <http://www.pub-law.net/>
 ปณิธาน วัฒนายากร (2550, 18 พฤษภาคม) อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 สัมภาษณ์โดย ศิริบุลย์ ณัฐพันธ์ (รายการช่วยคิดช่วยทำช่อง 3) สถานีโทรทัศน์ช่อง 3
- ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (2550, 11 พฤษภาคม) ตำบลปทุมดี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
 สัมภาษณ์โดย นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประเวศ วะสี และคณะ (2547) *ฆ่าแหละทักษิณมิกส์* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
 สถาบันวิถีทรรศน์
- ปิยะ กิจถาวร (2547ก) “สถานการณ์ชายแดนภาคใต้: มติทางประวัติศาสตร์ ความขัดแย้งทาง
 การเมือง วัฒนธรรมหรือศาสนา?” ค้นคืนวันที่ 2 สิงหาคม 2548 จาก <http://www.geocities.com/budu46/article/article40.html>
 _____ (2547ข) “4 คำถาม แก่กับดักความรุนแรง ดับไฟใต้” ค้นคืนวันที่ 2 สิงหาคม 2548 จาก
<http://www.geocities.com/budu46/article/article30.html>
 _____ (2548) “การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและผลการสำรวจความเห็นของประชาชน
 เจ้าหน้าที่รัฐต่อประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่ทุกอำเภอ
 ของจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส”
 วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

- ปิยนาด (นิโครธา) บุญนาค (2531) *นโยบายการปกครองของรัฐบาลค่อชาวไทยมุสลิมใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สิริบุตรการพิมพ์
- ปิยะรัตน์ ศรีขวัญ (2550, 20 มกราคม) *ข้าราชการครู ครูโรงเรียนบ้านจือโระ อำเภอเมือง จังหวัด
ปัตตานีสัมภาษณ์โดย จตุรงค์ สุขเอียด ผู้สื่อข่าว TITV (รายการถอดรหัสเรื่อง ซอส์คที่
เปื้อนเลือด) โรงเรียนบ้านจือโระ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี*
- ปรียาภรณ์ ปัทมชัยยันต์ (2537) “การบูรณาการทางการเมือง และความสำนึกในความเป็นพลเมือง
ของชนกลุ่มน้อยกรณีศึกษา: ชาวไทยใหม่จังหวัดกระบี่และภูเก็ต” วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปัญญาภาค ปทุมมาสุตร, นาวาอากาศโท (2548) “ระบบความคิดของรูปแบบการยุติความไม่สงบ
ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” งานวิจัยส่วนบุคคล โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ
สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ กองทัพอากาศ
กรุงเทพมหานคร
- พงเพ็ญ สุคนดากัย (2547) *ทฤษฎีการเมืองยุคใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 2* นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
- พจน์ ไพบูลย์เกษมสุทธิ (2548) *ประธานหอการค้าจังหวัดยะลา บทสัมภาษณ์ เรื่อง ชีพจรธุรกิจ
3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สัมภาษณ์โดย ศัลยา ประชาชาติ มติชนสุดสัปดาห์ 25, 22-28
กรกฎาคม*
- พรรคไทยรักไทย (2549 ก) *ชายหื่นชิน ลูกต้องการให้พ่อเล่นการเมืองด้วยความสบายใจ คั่นคืน
วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2548 จาก <http://www.manager.co.th/Politics>*
- พระก่อเกียรติ ฉนุทรมุโม (2550, 3 มกราคม) *พระวัดนิโครธาราม อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
สัมภาษณ์โดย เทพชัย หย่อง ผู้สื่อข่าวช่อง 5 (รายการสยามเช้านี้) อำเภอเมือง
จังหวัดปัตตานี*
- “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546”
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546) กรุงเทพมหานคร
- พลาดิษฐ์ สิทธิชัยภูกิจ (2547) *เล่าเรื่องหัวเมืองใต้จากกรือเซะถึงปัตตานี พิมพ์ครั้งที่ 6
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วันวิไล*
- พวงทอง รุ่งสวัสดิทรัพย์ ภาวิครพันธ์ (2549) “ความรุนแรงในภาคใต้กับข้อคิดคำนึงจาก
อินโดนีเซีย” ใน *พระราชอำนาจ ชาติไทยและไฟใต้* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ Open books

- พิทยา ว่องกุล (2541) “ฐานชุมชน ประชาสังคม ธรรมรัฐ และชุมชนชาติไทย: ทางรอดในยุควิกฤตเศรษฐกิจสังคมไทย” ใน พิทยา ว่องกุล (บก.) *ธรรมรัฐ: จุดเปลี่ยนประเทศไทย?* กรุงเทพมหานคร อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
- ไพโรจน์ เกลสิจิริรุ่งเรือง (2549, 16 ธันวาคม) อาชีพค้าขาย สัมภาษณ์โดย นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล สวนจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
- ภิญโญ ไตรสุริยธรรมา (2548) *พระราชอำนาจ ชาติไทยและไฟใต้* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ Open books
- มนูญ หนูสงค์ (2548) *The Southern of Thailand crisis ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้* กรุงเทพมหานคร อัมรินทร์บุคเซ็นเตอร์
- มหาธีร์ มุฮัมหมัด (2550, 5 กุมภาพันธ์) อดีตนายกรัฐมนตรียุคประเทศมาเลเซีย สัมภาษณ์โดย เทพชัย หย่อง (รายการซีพอร์โลก ช่อง 9) ประเทศมาเลเซีย
- แม่ลูกจันทร์ (2550, 16 มกราคม) “ปัญหาสามจังหวัดภาคใต้” *ไทยรัฐ*
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน (2548) “วัฒนธรรมทางการเมืองกับพฤติกรรมทางการเมืองไทย” ใน *การเมืองการปกครองไทย ประมวลสาระชุดวิชาการเมืองการปกครองไทย* หน้าที่ 11-15 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- รสลิน ศิริยพันธ์ (2548) “นโยบายต่างประเทศของรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร สมัยที่สอง” 23ปี *รัฐศาสตร์ มสธ.รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542” สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กรุงเทพมหานคร
- รุ่งนัย มัชฌิรา (2544) *ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนที่ 23* พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์น้ำฝน
- ระพีพัฒน์ บุญยรัตน์, นาวาอากาศโท (2550, 18 พฤษภาคม) *ข้าราชการทหาร* สัมภาษณ์โดย นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล สถานที่สัมภาษณ์ศูนย์ยุทธการทางอากาศ เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
- รัตติยา สาระ (2547) “ปัตตานี คารุสสะลาม (มลายู-อิสลาม ปัตตานี) สู่ความเป็นจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส” ใน *ประวัติศาสตร์ปกปิดของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐปัตตานี ในศรัวิชัยแก่นแก้วว่ารัฐสุโขทัยในประวัติศาสตร์* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร มติชน
- ลิขิต ชีรเวคิน (2521) *ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แพรวพิทยา

ลิขิต ธีรเวคิน (2541) การเมืองการปกครองไทย พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วรภัทร โศชนะเกษม (2541, พฤษภาคม) “สร้าง Good Governance ในภาคเอกชน”

ผู้จัดการรายวัน

วรารักษ์ เฉลิมพันธุ์ศักดิ์ (2546) “แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิด*

ทางการเมืองและสังคม หน่วยที่ 10 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สาขาวิชารัฐศาสตร์

วิจิตร สุขมาก (2537) *ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ* กรุงเทพมหานคร กระทรวงกลาโหม

วิทยา เชียงกุล (2547) “คนจนจะหมดจากเมืองไทยใน 6 ปีข้างหน้า ” ใน

ข่าวและทักษิณมิกซ์ กรุงเทพมหานคร อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง

วิโรจน์ สุวารักษ์ (2550, 20 มกราคม) *ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านดาลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา*

สัมภาษณ์โดย จตุรงค์ สุขเอียด ผู้สื่อข่าว TITV

(รายการถอดรหัสเรื่อง ซอส์คที่เปื้อนเลือด) โรงเรียนบ้านดาลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

แวมฮาดี แวดาโอะ (2550, 31 กรกฎาคม) สัมภาษณ์โดย จอม เพชรประดับ พิธีกรรายการตัว

จริงชัดเจน ทางช่อง TITV กรุงเทพมหานคร

วัน กาตร์ เจ๊ะมาน (2547) “ความเป็นมาของปัญหาภาคใต้และทางออกปัญหา: การต่อสู้ของ

ขบวนการปลดปล่อยปัตตานี” แปลโดย ปริญญา นवलเปียน และ นิพนธ์ โชะเฮง คั่นคิน

วันที่ 17 กรกฎาคม 2548 จาก

<http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document9664.html>

วัน กาตร์ เจ๊ะมาน (2548ก) “การเมืองนำการทหารกระบวนการประชาธิปไตยกับการแก้ไข

ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้” แปลโดย ปริญญา นवलเปียน และ นิพนธ์ โชะเฮง คั่น

คินวันที่ 17 กรกฎาคม 2548 จาก

<http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document9619.html>

_____ (2548ข) “รัฐศาสตร์ไทยกับประชาชนชายขอบ” แปลโดย ปริญญา นवलเปียน

และนิพนธ์ โชะเฮง คั่นคินวันที่ 17 กรกฎาคม 2548 จาก

<http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document9611.html>

ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี (2547) “หนึ่งปีหนึ่งทศวรรษความรุนแรงชายแดนใต้: ปริศนาของปัญหา

และทางออก” คั่นคินวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 จาก <http://www.nrc.or.th/knows.html>

_____ (2550, 25 มิถุนายน) “เขยรัฐใช้เงินดับไฟได้กว่า 3 หมื่นล้าน” *คมชัดลึก*

ศุภชัย ยาวะประภาส (2538) *นโยบายสาธารณะ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ศูนย์ข่าวประชาสัมพันธ์ด้านคอร์ปชั่น (2548) “ความเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง...” คืบคืบ
วันที่ 10 กรกฎาคม 2548 จาก <http://www.pfec.or.th/>
- ศักดิ์ชัย ฐีรวรรณ (2549) การเอาชนะความรุนแรงเหตุการณ์ใน 3 จังหวัดภาคใต้ด้วยพลัง
สมานฉันท์ วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สถาบันพระปกเกล้า (2548) “โครงการขยายผลเพื่อนำตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีระดับ
องค์กรไปสู่การปฏิบัติ” ผลงานวิจัยโดยสถาบันพระปกเกล้า คืบคืบวันที่ 8 มกราคม
2550 จาก http://www.kpi.ac.th/mod_research/research.asp
- สถาบันพระปกเกล้า (2549) *จับชีพจรประเทศไทย: ตัวชี้วัดประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล*
ปี พ.ศ. 2548-2549 สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า นนทบุรี แก่นจันทร์
- สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2549) *ดัชนีความเชื่อมั่นการเมืองไทยเดือน ม.ค.ต่ำสุดหุ้้นขึ้นไม่*
โปร่งใส คืบคืบวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2549 จาก <http://www.matichon.co.th>
- สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2544ก) คนจะมาเป็น “รัฐมนตรีไทย” ในสาขา “ประชาชน” คืบคืบ
วันที่ 4 กรกฎาคม 2548 จาก http://dusitpoll.dusit.ac.th/2544/2544_008.html
- สมหมาย ปาริจฉัตต์ (2450) “ของจริงจากภาคใต้..บันทึกไว้ให้จดจำ” มติชนสุดสัปดาห์ 27, 1399
กรกฎาคม
- สินีนานู ถาวรสุข (2549, 6 กรกฎาคม) *ข้าราชการครู สัมภาษณ์โดย ศักดิ์ชัย ฐีรวรรณ*
สำนักงานเขตการศึกษาพื้นที่เขต 6 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- สุจิต บุญบงการ (2546) “ปัญหาการเมืองไทยกับการคอร์ปชั่น” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา*
ปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน หน่วยที่ 5 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุรชาติ บำรุงสุข (2546) *สงครามอัฟกานิสถาน* กรุงเทพมหานคร วิถีทรรศน์
_____. (2547) *วิกฤติใต้ สู้ด้วยยุทธศาสตร์และปัญญา* กรุงเทพมหานคร Animate Group
_____. (2548) “ปัญหาความ(ไม่)มั่นคงไทย” มติชนสุดสัปดาห์ 26, 1324 ธันวาคม
_____. (2548) “สถานการณ์ใน 3 จังหวัดภาคใต้จะทำให้รัฐและสังคมเดินเข้าสู่จุดเปลี่ยน
ประเทศไทย” มติชนสุดสัปดาห์ 25, 1300 กรกฎาคม
- สะปีน๊ะ อายุ (2550, 20 มกราคม) *ข้าราชการครู โรงเรียนอาสินศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา*
สัมภาษณ์โดย จตุรงค์ สุขเอียด ผู้สื่อข่าว TITV (รายการถอดรหัสเรื่อง ซอถักที่เป็น
เลือด) โรงเรียนอาสินศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

- เสริม เงินสองศรี (2550, 20 มกราคม) ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านศาลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
สัมภาษณ์โดย จตุรงค์ สุขเอียด ผู้สื่อข่าว TITV (รายการถอดรหัสเรื่อง ซอด้วงที่เปื้อน
เลือด) โรงเรียนบ้านศาลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
- สัญญา สุวรรณโพธิ์ (2550, 13 มกราคม) ข้าราชการครู/ประธานสมาพันธ์ครูในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์โดย ไอริณ คำรงมงคลกุล และปฏิมากร ใจอ่อน
ผู้สื่อข่าวช่อง 5 (รายการข่าวภาคเที่ยง) สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 กรุงเทพมหานคร
- สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ (2545) นายฯ ทักษิณคุยกับประชาชน (28 เมษายน 2544 – 27
เมษายน 2545) กรุงเทพมหานคร พัฒนาการประชาสัมพันธ์
- สำนักข่าวกรองแห่งชาติ (2547) กลุ่มที่ก่อความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน
กรุงเทพมหานคร สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
- สำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2546) คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราช
กฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สิริบุตรการพิมพ์
- _____ (2547) สรุปรายรวมการจัดทำยุทธศาสตร์ กรุงเทพมหานคร สหมิตรพรินต์ติ้ง
- สำนักงานจังหวัดปัตตานี (2548) บรรยายสรุปจังหวัดปัตตานี ประจำปี 2548 ปัตตานี สำนักงาน
จังหวัดปัตตานี
- สำนักงานจังหวัดยะลา (2548) บรรยายสรุปจังหวัดยะลา ประจำปี 2548 ยะลา สำนักงาน
จังหวัดปัตตานี
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2548) ร่วมกับวิทยาลัยอิสลามยะลา “ความต้องการที่แท้จริง
ของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ (จังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส)”
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2548) รายงานแสดงผลการดำเนินงานของคณะรัฐมนตรีตามแนว
นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 4 (วันที่ 26 กุมภาพันธ์
2547 ถึงวันที่ 5 มกราคม 2548) กรุงเทพมหานคร สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2541) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
กรุงเทพมหานคร นเรจการพิมพ์
- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2542) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ พ.ศ. 2542- 2546 กรุงเทพมหานคร สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

- อมร รักษาศักดิ์ (2547) “ความคิดทางการเมืองและประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการเมืองการปกครองจากยุคโบราณถึงยุคปัจจุบัน” ใน *ประมวลสาระสาละสุวิชากรเมืองการปกครองไทย* หน่วยที่ 1 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- อรพินท์ สฟโชคชัย (2541) *รายงานที่คืออาร์ไอ: สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี (Good Governance)* ฉบับวันที่ 20 มกราคม 2541 กรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย
- อานันท์ ปันยารชุน (2548) *การสร้างสันติสุขในภาคใต้* เนื่องในงานประชุมดินเนอร์ทอล์กเพื่อระดมช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนจากเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ วันที่ 26 กรกฎาคม 2548 ห้องแกรนด์ฮอลล์ โรงแรมอิมพีเรียลควีนส์ปาร์ก สภาหอการค้าไทย
- อัปคูลาเอ็ง สานวะ (2549, 19 สิงหาคม) *อดีตผู้ก่อความไม่สงบ สัมภาษณ์โดย นาวาอากาศโท สักดิ์ชัย ฐวีวรรณและคณะ ณ ค่ายทหารแห่งหนึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี*
- อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว (2548) “โลกมลายูกับการต่อสู้ที่ปัตตานี” *สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์* 52, 5 มิถุนายน
- อัสนุลละห์ กาลอ (2550, 20 มกราคม) *ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านกาแลบือซา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์โดย จตุรงค์ สุขเอียด ผู้สื่อข่าว TITV (รายการถอดรหัสเรื่องซอหลักที่เปื้อนเลือด) โรงเรียนบ้านกาแลบือซา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี*
- อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ (2548) “ระบอบทักษิณกำลังพิสูจน์ให้เห็นถึงความอ่อนแอในตัวเองมานานแล้ว” *มติชนสุดสัปดาห์* 25, 1299 กรกฎาคม
- อุทัย หิรัญโต (2524) *ประมุขศิลป์: ศิลปะของการเป็นผู้นำ* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- Encyclopedia of the Social Sciences.* (1950). Canada The Macmillan.
- George E. Simpson and J. Milton Yinger (1953) *Racial and Cultural Minorities* New York Harper&Brother
- Karl Deutsch (1963) *Nation-Building* New York Artnerton
- Pye Lucian .W (1966). *Aspects of Political Development* Boston Little Brown
- National Statistical Office (1991). *Statistics Year Book of Thailand 1990.* Bangkok National Statistical Office
- _____. (2001) *Statistics Year Book of Thailand 2000* Bangkok National Statistical Office
- Philip Jacob and Henry Teune (1964) *The Intergration of Political Communities.* New York J.B. Lippincott
- Dahl R.A. (1984). *Modern Political Analysis.* New Jercey Prentice-Hall, Inglewood Cliffs

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. นาวาอากาศเอก ดร.สมจิตร แก้วนาค อาจารย์กองการศึกษา โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ
กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ
2. ผศ. ดร.สามารถ จับโจร อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
3. ผ.ศ. เปรมวิทย์ ท่อแก้ว อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย



ที่ กท ๐๖๑๐.๗(๕)/

ศูนย์ควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ ๑
กองป้องกันทางอากาศ
กรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ
กองบัญชาการยุทธทางอากาศ
สายใหม่ กรุงเทพฯ ๙ ๑๐๒๒๐

พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตรับรองเพื่อเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ด้วยกระผม นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล รหัสนักศึกษา ๒๔๘๘๐๐๓๐๗๖ นักศึกษาหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้ทำการศึกษา
วิทยานิพนธ์เรื่อง ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล หันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

การศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้จำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานทางราชการ เพื่อนำไปวิเคราะห์ประกอบ
การศึกษาค้นคว้า จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ออกหนังสือรับรองให้ โดย
จะขออนุญาตแจกแบบสอบถามจากหน่วยงานต่อไปนี้

๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
๒. กองกำลัง ทอ.เฉพาะกิจที่ ๕
๓. กองทัพภาคที่ ๔ (ส่วนกำลังรบ)
๔. ที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดยะลา
๕. ที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี
๖. ที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และดำเนินการให้ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นาวาอากาศเอก

(พรสิน สารกุล)

นักศึกษาคณะรัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการเมืองการปกครอง
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

กองป้องกันทางอากาศ

โทร ๐-๒๕๓๔-๖๕๑๑



ที่ ศธ 0522.22(บ)/

สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

พฤษภาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในกรณีนี้นักศึกษาจำเป็นต้องขอทราบข้อมูลเพื่อทำการวิจัยจากหน่วยงานของท่าน สาขา ฯ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาคำเนิการ เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยการใช้แบบสอบถาม ตามวัน เวลาที่เห็นสมควร และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ)

รักษาการแทน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

สาขาวิชารัฐศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2504-8356-9

โทรสาร 0-2503-3575

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง

**ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี**



มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถาม

เรื่อง ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
คำชี้แจง

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน คำตอบและข้อมูลที่ท่านกรอกมาผู้วิจัยถือว่าเป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านมาวิเคราะห์เพื่อวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในครั้งนี้

นาวาอากาศเอก

(พรสิน สารกุล)

นักศึกษาลัทธิสุตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความหรือเติมลงในช่องว่าง กรุณาตอบทุกข้อ

1. อายุ ของท่าน

- () ต่ำกว่า 20 ปี
 () 21-30 ปี
 () 31-40 ปี
 () 41-50 ปี
 () 51 ปีขึ้นไป

2. สถานภาพสมรส

- () โสด () คู่
 () หม้าย () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. วุฒิการศึกษา

- () ชั้นประถม () ชั้นมัธยม
 () อนุปริญญา () ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

- () ค้าขาย
 () เกษตรกร
 () รับราชการ
 () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี กรุณา
ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ดังนี้
(เห็นด้วยมากที่สุด = 5 , เห็นด้วยมาก = 4 , เห็นด้วยปานกลาง = 3 , เห็นด้วยน้อย=2,เห็นด้วยน้อยที่สุด = 1)

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
หลักนิติธรรม					
1. การออกพระราชกำหนด การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ใน 3 จังหวัดภาคใต้ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร					
2. พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 กระทบต่อสิทธิเสรีภาพ การดำรงชีวิตของประชาชน					
3. มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ รวมทั้งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ให้แก่ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ					
4. เจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติและให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน					
5. กรณีเหตุการณ์ กรือเซะ และตากใบ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ทำหน้าที่ได้ถูกต้อง					
หลักคุณธรรม					
6. รัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้ใช้หลักคุณธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้					
7. ปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น อันเป็นผลมาจากความประพฤติกองเจ้าหน้าที่มีมากน้อยเพียงใด					
8. รัฐบาล ได้จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง					
9. ความพอใจของประชาชนผู้รับบริการ/ปฏิบัติจากหน่วยงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ อยู่ในระดับใด					
10. มีระบบเครือข่ายการรณรงค์ ส่งเสริมคุณธรรมระหว่างหน่วยงานและกลุ่มต่างๆของสังคมพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
หลักความโปร่งใส					
11. มีการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่ดีในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับ					
12. การทุ่มงบประมาณในการแก้ไขปัญหา มีการใช้งบประมาณด้วยความโปร่งใส เกิดผลสัมฤทธิ์สามารถ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลได้					
13. รัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้เสีย แสดงความคิดเห็น ใช้สิทธิทางการเมือง รับฟัง เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน					
14. ประชาชนในพื้นที่ มีความไว้วางใจ เชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ สามารถแก้ไขปัญหาความไม่สงบได้					
15. ประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้สามารถ ร้องเรียน และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ได้ตลอดเวลา					
หลักการมีส่วนร่วม					
16. มีการกระจายอำนาจการบริหารงานในหน่วยงาน หรือสู่ท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน					
17. มีการสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบ					
18. มีการสร้างกฎระเบียบ และกลไก ที่ให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์					
19. มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่					
20. ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหามากน้อยเพียงใด					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
หลักความรับผิดชอบ					
21. มีความใส่ใจปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้					
22. มีการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างของคนในพื้นที่ และกล้าหาญที่จะยอมรับผลดีผลเสียในการกระทำของตน					
23. มีการส่งเสริมผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัลและระบบจูงใจอื่นๆ					
24. ผลงานในการแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่บรรลุเป้าหมายอย่างน้อยเพียงใด					
25. พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีมาตรฐานในการแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก					
หลักความคุ้มค่า					
26. มีการใช้งบประมาณในการแก้ไขปัญหาที่คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้					
27. มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัย เพื่อใช้แก้ไขปัญหาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้					
28. การใช้ทรัพยากรด้านกำลังพล กำลังทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เพื่อแก้ไขปัญหา มีความเหมาะสมและคุ้มค่า					
29. ในการแก้ไขปัญหาภาคใต้รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีการใช้งบประมาณอย่างประหยัด มีการรายงานผลการทำงาน และแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ					
30. มีการทุ่มงบประมาณ สร้างสรรค์ ส่งเสริมการประกอบอาชีพใหม่ๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การนำแนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมือง และสังคมที่ดีมาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

(เห็นด้วยมากที่สุด = 5 , เห็นด้วยมาก = 4 , เห็นด้วยปานกลาง = 3 , เห็นด้วยน้อย = 2 , เห็นด้วยน้อยที่สุด = 1)

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึง สิทธิ เสรีภาพ ความชอบธรรม ความยุติธรรมเป็นหลัก ใช้กับทุกคนโดยเสมอภาค จนเป็นที่ยอมรับของสังคม จะทำให้การแก้ไขปัญหาความไม่สงบประสบผลสำเร็จได้					
2. หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม จะทำให้ประชาชนยอมรับ เชื่อมั่นในรัฐบาล และให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาภัยฝ่ายรัฐ					
3. หากประชาชนมีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และมีจริยธรรม มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมา ภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสะดวก รัฐบาลมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้ จะทำให้ปัญหาการก่อความไม่สงบลดลง					
4. หากเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะปัญหาภาคใต้ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การมีส่วนร่วมสาธารณะ การประชาพิจารณ์ และแสดงประชามติ จะทำให้การแก้ไขปัญหาประสบความสำเร็จ					
5. หาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ลดท่ำที่ที่แข็งแกร่งตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริง ใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในการตัดสินใจที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลดีและเสียที่เกิดจากการกระทำของตน แล้วปัญหาการก่อความไม่สงบจะลดน้อยลง หรือประสบผลสำเร็จ					
6. หากมีการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีคุณค่า เช่น งบประมาณ กำลังพล เทคโนโลยี ที่มีอยู่อย่างประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในภาคใต้ อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าในแต่ละ โครงการ จะทำให้การแก้ไขปัญหาประสบความสำเร็จ					
7. หากทุกฝ่ายมีความเข้าใจ น้อมนำพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาใช้ปฏิบัติจนเกิดผลสัมฤทธิ์ จะทำให้การแก้ไขปัญหาความไม่สงบประสบผลสำเร็จ					

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ดังนี้
(เห็นด้วยมากที่สุด = 5 , เห็นด้วยมาก = 4 , เห็นด้วยปานกลาง = 3 , เห็นด้วยน้อย=2,เห็นด้วยน้อยที่สุด = 1)

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. มีการแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ					
2. ประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยอมรับและยินดีปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆที่รัฐบาลได้กำหนดแนวนโยบายเอาไว้ เช่น พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน					
3. การบังคับใช้ข้อกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งต่างๆ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ความยุติธรรมเป็นหลัก					
4. ท่านคิดว่าความแตกต่างในเรื่อง ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี มีผลกระทบต่อการแก้ปัญหาคือความไม่สงบ					
5. ทิศทาง แนวคิด นโยบายของการบริหารงานของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในการแก้ไข ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทิศทางที่ถูกต้อง					
6. การกระทำของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ กรณีเหตุการณ์ที่ กรือเซะ และตาก ใบ ทำให้การแก้ปัญหาคือการก่อความไม่สงบทวีความรุนแรงขึ้น					
7. เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐสามารถทำงานด้านมวลชนเข้ากันได้ดีกับประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัด ภาคใต้					
8. ท่าทีที่แข็งกร้าวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่อการแก้ปัญหาภาคใต้ ทำให้การแก้ไข ปัญหาไม่ประสบผลสำเร็จ					
9. เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ สามารถน้อมนำพระราชดำรัส เข้าถึง เข้าใจ และ พัฒนาไปปฏิบัติได้ถูกต้อง					
10. นอกจากปัญหาการแบ่งแยกดินแดนแล้ว มีปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องผสมอยู่ด้วย คือปัญหา ยาเสพติด ปัญหาค้าของเถื่อน ปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่เสียผลประโยชน์					
11. ภาพลักษณ์ต่างๆในอดีตที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม กดขี่ข่มเหง รังแกประชาชน ยังคงคิดตาและอยู่ในความทรงจำของประชาชน 3 จังหวัด ภาคใต้					

ตอนที่ 5 ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ด้านหลักนิติธรรม

.....

.....

.....

- ด้านหลักคุณธรรม

.....

.....

.....

- ด้านหลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

- ด้านหลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

- ด้านหลักความรับผิดชอบ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี



มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสัมภาษณ์ประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง ศึกษาการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

1. ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้การสัมภาษณ์.....อายุ.....
 อาชีพ.....ตำแหน่ง.....
 วัน/เดือน/ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....
 สถานที่.....ผู้สัมภาษณ์.....

2. ประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
2. สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ตั้งแต่สมัย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรี จนถึงปัจจุบัน ตลอดจน ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. แนวทางแก้ไขปัญหาความไม่สงบ และการนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี มาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นที่ 1 การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ข้อที่	คำถาม
1.	รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ในสามจังหวัดภาคใต้ กระทบต่อสิทธิเสรีภาพ การดำรงชีวิตของท่านหรือไม่อย่างไร
2.	มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ให้แก่ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ มีการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเสมอภาค และให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่อย่างไร
3.	กรณีเหตุการณ์ที่ มัสยิดกรือเซะ และตากใบ ท่านคิดว่า การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ทำหน้าที่ได้ถูกต้องหรือไม่อย่างไร
4.	รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รณรงค์ ให้มีการใช้หลักคุณธรรมในการแก้ไขปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในทุกระดับ จากระดับบริหารจนถึงระดับปฏิบัติทุกคนหรือไม่อย่างไร
5.	ในรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำนวนปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น อันเป็นผลมาจากความประพฤติกองเจ้าหน้าที่มีมากน้อยเพียงใด และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการรับเรื่อง ร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองหรือไม่อย่างไร
6.	ในรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ท่านมีความเห็นว่า ระดับความพอใจของประชาชนผู้รับบริการ/ปฏิบัติจากหน่วยงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ เป็นอย่างไร
7.	รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แสดงความคิดเห็น ใช้สิทธิทางการเมือง รับฟัง เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันหรือไม่อย่างไร
8.	รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ทุ่มงบประมาณในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการใช้งบประมาณด้วยความโปร่งใสเกิดผลสัมฤทธิ์ ประชาชนสามารถได้รับประโยชน์โดยตรง รวมทั้งสามารถติดตาม ตรวจสอบประเมินผลได้ ร้องเรียน และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ตลอดเวลาหรือไม่อย่างไร

9. ในรัฐบาล พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร ท่านคิดว่าประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้มีความไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ว่าสามารถแก้ไขปัญหาความไม่สงบได้มากน้อยเพียงใด

10. การบริหารงานของ รัฐบาล พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีการกระจายอำนาจการบริหารงานในหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ และเสนอความคิดเห็น ของประชาชนหรือไม่อย่างไร

11. รัฐบาล พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มีการสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบหรือไม่อย่างไร

12. รัฐบาล พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างของคนในพื้นที่ และความกล้าหาญที่จะยอมรับผลดี และผลเสียในการกระทำของตน รวมถึงความกระตือรือร้นในการใส่ใจแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ อย่างไร

13. รัฐบาล พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีการใช้งบประมาณในการแก้ไขปัญหาที่คุ้มค่า ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ 2 สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นตั้งแต่สมัย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรีจนถึงปัจจุบัน ตลอดจน ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของรัฐบาล กรณีการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อที่	คำถาม
1.	ท่านคิดว่า สมัยรัฐบาล พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้แก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยความเสมอภาค คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ความยุติธรรมเป็นหลัก ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่มีความขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ประชาชนให้การยอมรับและยินดีปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆที่รัฐบาลได้กำหนดแนวนโยบาย หรือไม่อย่างไร

2. ท่านคิดว่าความแตกต่างในเรื่อง ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม มีผลกระทบต่อการแก้ปัญหาความไม่สงบหรือไม่อย่างไร

.....
.....

3. ท่านคิดว่า ภาพลักษณ์เก่าๆในอดีตที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม กดขี่ข่มเหง รังแกประชาชน ยังคงคิดตาและอยู่ในความทรงจำของประชาชนในสามจังหวัดภาคใต้หรือไม่อย่างไร

.....
.....

4. สมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ สามารถทำงานด้านมวลชนเข้ากันได้ดีกับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้หรือไม่อย่างไร

.....
.....

5. ท่าทีที่แข็งกร้าวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีผลต่อการแก้ปัญหาภาคใต้ ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ประสบผลสำเร็จ ท่านมีความเห็นอย่างไร

.....
.....

6. สมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ สามารถน้อมนำพระราชดำรัส เข้าถึง เข้าใจ และพัฒนาไปปฏิบัติได้ถูกต้องหรือไม่อย่างไร

.....
.....

7. นอกจากปัญหาการแบ่งแยกดินแดนแล้ว มีปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องผสมอยู่ด้วย คือปัญหาเสพติด ปัญหาค้าของเถื่อน ปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่เสียผลประโยชน์ และต้องการทำลายภาพพจน์ของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จริงหรือไม่อย่างไร

.....
.....

8. สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ตั้งแต่สมัย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีจนถึงปัจจุบัน เป็นอย่างไรบ้าง ประชาชน เจ้าหน้าที่ ทหาร ตำรวจ มีขวัญกำลังใจเป็นอย่างไรบ้าง

.....
.....

ประเด็นที่ 3 แนวทางแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบ และการนำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมือง
และสังคมที่ดีมาแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อที่	คำถาม
1.	การออกกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หากการบังคับใช้ให้ เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึง สิทธิ เสรีภาพ ความชอบธรรม ความยุติธรรมเป็น หลัก มีการบังคับใช้กับทุกคนโดยเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ จนเป็นที่ยอมรับของสังคม จะทำให้การ แก้ไขปัญหาคาความไม่สงบประสบผลสำเร็จได้ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด
2.	ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ปฏิบัติตาม มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำให้ประชาชนยอมรับและเชื่อมั่นใน รัฐบาลและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาคากับฝ่ายรัฐ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร
3.	ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หากประชาชนมีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และมีจริยธรรม มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีประ โยชน์ต่อสังคมอย่าง ตรงไปตรงมา ภาครัฐเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสะดวก รัฐบาลมีกระบวนการให้ ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้ จะทำให้ปัญหาการก่อคาความไม่สงบลดลง ท่านเห็นด้วย หรือไม่ อย่างไร
4.	หากรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นใน การตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะปัญหาภาคใต้ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การได้ สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ และแสดงประชามติ จะทำให้การแก้ไขปัญหาคาประสบ ความสำเร็จ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร

5. หาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ลดค่าที่ที่แข็งแกร่งตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริง ใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง กระจือหรือรื้อนในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในการตัดสินใจที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลดีและเสียที่เกิดจากการกระทำของตน แล้วปัญหาการก่อความไม่สงบจะลดน้อยลง หรือประสบผลสำเร็จ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

6. หากรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีคุณค่า เช่นงบประมาณ กำลังพล เทคโนโลยี ที่มีอยู่จำกัดอย่างประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในภาคใต้ อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่าในแต่ละโครงการ จะทำให้การแก้ปัญหาประสบความสำเร็จ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

7. หากทุกฝ่ายมีความเข้าใจ น้อมนำพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาใช้ปฏิบัติจนเกิดผลสัมฤทธิ์ จะทำให้การแก้ปัญหาความไม่สงบประสบผลสำเร็จ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

8. ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไรบ้าง

.....

.....

น.อ.พรสิน สารกุล

นักศึกษาระดับปริญญาโท แขนงวิชาการเมืองการปกครอง
สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก จ

สรุปเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดภาคใต้

สรุปเหตุการณ์ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เดือนมกราคม-กรกฎาคม 2548

เหตุการณ์	ยะลา	นราธิวาส	ปัตตานี	สงขลา	สตูล	รวม
ลอบวางระเบิด	74	140	19	7	0	240
ลอบขว้างระเบิด	4	4	1	0	0	9
พบวัตถุต้องสงสัย/วัตถุระเบิด	21	35	14	5	1	76
ลอบวางเพลิง	113	203	169	25	0	510
เพลิงไหม้/อุบัติเหตุ	39	26	28	6	2	101
ลอบยิงเจ้าหน้าที่	78	161	180	23	2	444
ลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่	12	18	24	6	0	60
ลอบยิงราษฎร	91	271	170	33	0	565
ลอบทำร้ายราษฎร	33	33	22	7	0	95
ลอบทำร้ายพระ/สามเณร	3	3	0	1	0	7
ลอบยิงสถานที่	21	32	3	0	0	56
ลักพาตัว	0	2	0	1	0	3
ปล้นอาวุธปืน	0	19	11	0	0	30
ทำลายทรัพย์สินของทางราชการ/ราษฎร	14	6	22	6	0	48
ปล้นทรัพย์/ลักทรัพย์	5	3	4	2	0	14
ลอบวางเครื่องกีดขวาง	32	44	43	10	0	129
อื่นๆ (พบศพ)	10	29	10	5	0	54
รวม	550	1,029	720	137	5	2,441

ที่มา: โครงการจัดตั้งคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 2548ข

รวมยอดการสูญเสียเดือนมกราคม-ธันวาคม 2547

เดือน	ม.ค.- ก.ย. 2547		ต.ค. 2547		พ.ย. 547		ธ.ค. 2547	
	ตาย	เจ็บ	ตาย	เจ็บ	ตาย	เจ็บ	ตาย	เจ็บ
จนท.ทหาร	23	34	1	7	2	3	2	15
จนท.ตำรวจ	49	90	7	33	3	4	3	8
ขรก.พลเรือน/ลูกจ้าง	18	10	2	0	5	6	5	8
สมาชิก อส./อปพร.	8	16	3	6	1	1	2	3
นักการเมืองท้องถิ่น	7	4	0	2	0	0	0	1
ผู้นำท้องถิ่น (ผอ.บ./ผ.ช.ผอ.บ.)	19	9	2	1	1	3	3	6
พระภิกษุ/สามเณร	3	1	0	0	1	0	0	0
ราษฎรทั่วไป	133	187	24	40	31	50	24	28
รวม	260	351	39	89	44	67	39	69

ที่มา : โครงการจัดตั้งคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 2548ก

รวมยอดการสูญเสียเดือนมกราคม-กรกฎาคม 2548

เดือน	ม.ค. 2548		ก.พ. 2548		มี.ค. 2548		เม.ย. 2548		พ.ค. 2548		มิ.ย. 2548		ก.ค. 2548	
	ตาย	เจ็บ	ตาย	เจ็บ	ตาย	เจ็บ	ตาย	เจ็บ	ตาย	เจ็บ	ตาย	เจ็บ	ตาย	เจ็บ
จนท.ทหาร	1	5	5	20	0	8	0	13	3	8	1	5	2	10
จนท.ตำรวจ	3	8	3	8	4	25	4	4	1	17	1	10	2	20
ขรก.พลเรือน/ ลูกจ้าง	5	3	1	7	4	15	2	0	1	6	3	2	6	4
สมาชิก อส./อปพร.	1	1	2	5	1	1	2	2	0	0	0	2	0	4
นักการเมือง ท้องถิ่น	0	1	4	0	2	2	0	0	0	0	3	1	6	2
ผู้นำท้องถิ่น (ผอ.บ./ผ.ช.ผอ.บ.)	2	5	1	1	2	2	6	1	1	2	0	5	0	10
พระภิกษุ/สามเณร	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
ราษฎรทั่วไป	16	47	25	92	22	42	20	108	18	15	54	49	108	98
รวม	28	110	41	133	35	96	34	128	24	49	62	74	124	148

ที่มา : โครงการจัดตั้งคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 2548ก

สรุปเหตุการณ์ปี 2547-2550 แยกเป็นรายเดือน

เดือน	จำนวน	จำนวน/ราย	จำนวน/ราย	จำนวน/ราย	หมายเหตุ
	2547	2548	2549	2550	
ม.ค.	58	118	166	188	
ก.พ.	72	140	115	143	
มี.ค.	126	154	191	233	
เม.ย.	194	157	130	249	
พ.ค.	65	260	124	207	
มิ.ย.	81	343	178	160	
ก.ค.	79	171	100		
ส.ค.	84	196	239		
ก.ย.	66	135	118		
ต.ค.	127	234	160		
พ.ย.	146	212	192		
ธ.ค.	152	72	192		

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจส่วนหน้าจังหวัดยะลา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ภาคผนวก ฉ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2542-2546)

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

(พ.ศ.๒๕๔๒ – ๒๕๔๖)

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

คำนำ

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้เสนอแนะนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.๒๕๔๒ – ๒๕๔๖) ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการอำนวยการแก้ปัญหาความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปชต.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เมื่อ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๒ นายกรัฐมนตรีได้กรุณาเห็นชอบด้วยกับนโยบายดังกล่าวเมื่อ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๒ และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อ ๗ กันยายน ๒๕๔๒

นโยบายฉบับนี้มีจุดเด่นที่สำคัญในกระบวนการกำหนดนโยบาย ตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นที่มีการประเมินผลนโยบายเดิม ประเมินสถานการณ์ในพื้นที่ใหม่ โดยการจัดประชุมสัมมนาในพื้นที่ และการประเมินผลตามหลักวิชาการและยกงานนโยบายใหม่ ย้อนกลับไปจัดสัมมนาเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมแสดงความคิดเห็นในพื้นที่อีกร่วม ๓ ครั้ง นโยบายนี้จึงเป็นพลังร่วมกันของประชาชนและภาครัฐที่จะเป็นแนวทางร่วมกันทำงานให้บรรลุผล

ประการสำคัญคือ นโยบายฉบับนี้เน้นการให้ความสำคัญกับ “คนในเชิงวัฒนธรรม” โดยเฉพาะวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ให้สามารถ “อยู่อย่างมุสลิม” ในสังคมไทยอย่างมีความสุขและมีความสามัคคี เห็นคุณค่าในความหลากหลายของวัฒนธรรมที่เป็นพลังสร้างสรรค์สังคมไทยและการปกป้องวิถีชีวิตของประชาชน ให้สามารถดำเนินชีวิตตามหลักศาสนาได้อย่างราบรื่น มีความเสมอภาคในโอกาส มีความปลอดภัย มีภาวะทางสังคมจิตวิทยาที่เข้มแข็ง และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีวัฒนธรรมในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์และการพัฒนาร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและโลกมุสลิม รวมทั้งการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เชิงป้องกันเชิงรุก โดยใช้เอกลักษณ์ของท้องถิ่นและเครือข่ายทางสังคมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนและสังคม

การดำเนินการตามนโยบายฉบับนี้ ทุกฝ่ายจะมีส่วนร่วมในการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติให้บรรลุผลเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสงบสุขและเจริญก้าวหน้า ตามที่ทุกฝ่ายมีปณิธานร่วมกันและทุ่มเททำงานเพื่อพี่น้องประชาชนมาโดยตลอด

(นายจักษัย บุรุษพัฒน์)

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

(พ.ศ.๒๕๔๒ - ๒๕๔๖)

๑. กล่าวนำ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นนโยบายเฉพาะของรัฐบาลที่เสนอแนะโดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย ๕ จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา เนื่องจากมีสภาพปัญหาแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นของประเทศทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และด้านความมั่นคง มีห้วงระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปี

ในการเสนอแนะนโยบายดังกล่าว สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำกระบวนการเสนอแนะนโยบายโดยอาศัยกระบวนการความร่วมมือ และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างกว้างขวาง ในขณะเดียวกันมีการติดตามและประเมินผล โดยอาศัยวิธีการตามหลักวิชาการเพิ่มเติม และมุ่งให้นโยบายได้รับการเห็นพ้องต้องกัน อันจะนำไปสู่การเห็นความสำคัญและความร่วมมืออย่างจริงจังของทุกฝ่าย ในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เสนอนี้ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ประมวลจาก ๑) การประสานงาน และติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลาง และในพื้นที่ ๒) การประมวลข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากการสัมมนาเพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายในห้วงที่ผ่านมา ๓) ผลการวิจัยเพื่อประเมินผลนโยบายตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้จัดจ้างนักวิชาการที่เป็นกลางดำเนินการ ๔) ข้อเสนอของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะข้อเสนอของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และหน่วยงานในพื้นที่ และ ๕) การตรวจสอบประเด็นเพิ่มเติมโดยการจัดสัมมนาในพื้นที่ และ ๕) การตรวจสอบประเด็นเพิ่มเติมโดยการจัดสัมมนาในพื้นที่ ประกอบด้วยผู้แทนภาคประชาชนและภาครัฐ และได้กร่างนโยบาย ฯ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงแห่งชาติจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปชต.) สภาความมั่นคงแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบตามลำดับ

๒. สถานการณ์

ในอดีต สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรุนแรง ความไม่สงบ ความไม่พร้อมในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน มีปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนและปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา การแก้ไขปัญหาจึงมุ่งไปที่การใช้กำลัง การข่าว รวมทั้งการปรับสภาวะแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและด้านสังคมในการแก้ไขปัญหา อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ยังคงดำรงอยู่ตลอดคือการที่สังคมยังไม่ให้คุณค่า

ของความหลากหลายทางวัฒนธรรมว่าเป็นพลังสร้างสรรค์สำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสังคม

ปัจจุบันสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเปลี่ยนแปลงไป ที่สำคัญ คือ สังคมเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม จนทำให้สังคมมีความแข็งแกร่งขึ้น เป็นสังคมที่ใช้เหตุผล ไม่ใช่ความรุนแรง มีความเข้าใจและยอมรับในวิถีชีวิตที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ปัญญาชนรุ่นใหม่และนักการเมืองรุ่นใหม่มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ นอกจากนี้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลกทุกด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน ส่งผลกระทบต่อสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สำคัญคือ การปรับตัวและการรักษาเอกลักษณ์เฉพาะในการก้าวไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว รวมทั้งการเผชิญกับปัญหาใหม่ที่สำคัญและรุนแรง คือ ปัญหายาเสพติดในหมู่เยาวชน ปัญหาความยากจน และความรู้สึกไม่เป็นธรรมในสังคม ประการสำคัญมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ทั้งด้านการเมือง การปกครอง รวมทั้งการมีรัฐธรรมนูญใหม่ ที่สนับสนุนบทบาทของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพิ่มมากขึ้น

ในสถานะดังกล่าวนี้ ภาครัฐจะต้องทำความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งจะเรียนรู้เตรียมการปรับทัศนคติ และปรับตัว เพื่อรองรับในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาไปพร้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมคิดและร่วมทำในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน

การดำเนินการตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ผ่านมา ทำให้สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เดิมอยู่ในสถานะที่ไม่สงบ มีปัญหาสังคมจิตวิทยาที่สำคัญ คือ ความไม่เข้าใจและความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งมีปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้รับการแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบันถือได้ว่าประสบผลสำเร็จในระดับที่ทุกฝ่ายพึงพอใจ และเห็นพ้องต้องกันในการก้าวไปสู่บริบทใหม่ของความมั่นคงและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะบังเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนและถาวร

๓. วิสัยทัศน์ด้านการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทุกคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำรงชีวิตที่สามารถอยู่ได้อย่างมีความสุขบนเอกลักษณ์เฉพาะของศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการที่ชาวไทยมุสลิมซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ “อยู่อย่างมุสลิมในสังคมไทย” เช่นเดียวกับศาสนิกกลุ่มอื่นที่เป็นสมาชิกของสังคมไทยเช่นกัน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นพลังสร้างสรรค์ที่สำคัญของชาติในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและอยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมชาติอย่างมีความสุข มีความสามัคคีร่วมกัน

ทุกคนเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นพลังและปัญญาที่ช่วยให้เกิดความมั่นคง สันติสุข และการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งเป็นพลังสำคัญที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในทางสร้างสรรค์และการพัฒนาร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมมุสลิม

ประชาชนในพื้นที่มีโอกาสและบทบาทในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา และการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายในสังคม เพื่อปกป้องวิถีชีวิตของคนในสังคมจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงและแรงกดดันจากภายนอก

๔. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.๒๕๔๒ – ๒๕๔๖)

๔.๑ วัตถุประสงค์ ๓ ข้อ

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่รวดเร็ว และซับซ้อนเพิ่มขึ้น รวมทั้งเพื่อรองรับกับกติกาใหม่ของสังคมตามรัฐธรรมนูญที่จะเป็นกติการ่วมกันในอนาคต จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา ศักยภาพของคนและสังคม และการพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา บนเอกลักษณ์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

- ๑) เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม ทั้งภาครัฐ และภาคประชาชน ให้มีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ และรู้เท่าทัน พร้อมทั้งจะปรับตัวบนเอกลักษณ์พื้นฐานวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการให้ความสำคัญในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน และสามารถอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่เป็นพลังร่วมกันในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคม
- ๒) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพคนและสังคม โดยปรับและพัฒนาสภาวะแวดล้อมทุกด้านให้สนับสนุนและรองรับการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม ที่สอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้พร้อมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ประชาชนมีความเสมอภาคในโอกาสเกิดความ เป็นธรรมในสังคมอย่างทั่วถึง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ขจัดปัญหาความยากจนให้ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้รับผลการพัฒนาอย่างทั่วถึง มีภาวะทางสังคมจิตวิทยาที่เหมาะสมและเข้มแข็ง ให้เป็นดินแดนแห่งสันติสุข ภายใต้วัฒนธรรมที่หลากหลาย และเป็นพื้นที่ที่น่าอยู่ น่าอาศัย น่าท่องเที่ยว และน่าลงทุน
- ๓) เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะปัญหาความไม่สงบและปัญหาสุขภาพจิต และร่วม

พัฒนาโดยใช้พลังทางวัฒนธรรมมาเป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาสังคม ให้สังคมมีความสงบ ร่มเย็น ป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงและบังเกิดสันติสุข

๔.๒ นโยบาย

๔.๒.๑ การพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม

๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งทางจิตใจ ร่างกาย และ สติปัญญา

๒) สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับทุกฝ่าย ให้เห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม อันเป็นจุดแข็งของสังคมที่เป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ตลอดจนสามารถทำงานร่วมกันเมื่อมีปัญหาหรือมีภัย

๓) สรรหาและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะเหมาะสมสำหรับปฏิบัติงานในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และโยกย้ายบุคลากรที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมออกจากพื้นที่รวมทั้งต้องมีมาตรการสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับบุคลากรที่ตั้งใจปฏิบัติงาน

๔) ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส ให้มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เพียงพอที่จะดำรงชีวิต

๕) สนับสนุนและให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญญาชนและเยาวชน โดยเปิดโอกาสให้มีบทบาทในการนำสังคมและแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับเยาวชนในเรื่องการศึกษา และคุณภาพชีวิตตั้งแต่ระดับเด็กเล็กและการเทียบวุฒิการศึกษาในทางศาสนาเพื่อศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น รวมทั้งการสมัครเข้าทำงาน

๔.๒.๒ การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม

๑) เพิ่มและเร่งรัดการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านสังคมจิตวิทยาที่ดำเนินการมาอย่างถูกต้องแล้วต่อไป ได้แก่การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจในคุณค่า และความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนต่างวัฒนธรรม บนพื้นฐานของการเคารพและการยอมรับในความหลากหลายในการอยู่ร่วมกันอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี โดยสันติสุข

๒) ให้การดำเนินวิถีชีวิต และการปฏิบัติตามหลักศาสนา เป็นไปโดยไม่มีอุปสรรค ปรับทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง และปรับกฎระเบียบของทางราชการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยทุกฝ่ายต้องศึกษาและเข้าใจคุณค่าของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เป็นจุดแข็งและใช้เป็นพลังเพื่อการแก้ไขปัญหาให้สังคมมีความมั่นคงที่ยั่งยืน

๓) คุ้มครอง และปกป้องวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ การประกอบอาชีพและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่าชายเลน ประมงพื้นบ้านชายฝั่ง

- ๔) เร่งรัดหารูปแบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของประชาชนเป็นพิเศษจนถึงระดับอุดมศึกษา
- ๕) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เมืองศูนย์กลาง และเมืองชายแดนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่
- ๖) เสริมสร้างโอกาสให้กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมฐานเกษตรหลักที่มาจากชุมชนให้เพียงพอในเชิงพาณิชย์ สนับสนุนการกระจายอุตสาหกรรม และการบริการรวมทั้งสนับสนุนโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน และส่งเสริมบทบาทธุรกิจเอกชนให้พร้อมรองรับการขยายตัวภายใต้โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ
- ๗) ดำเนินนโยบายการเมืองนำการทหารต่อไป เพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นอย่างถาวรในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๘) เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตมุสลิมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาชนมุสลิมอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งความร่วมมือในการลงทุนและการพัฒนาร่วมกันมากขึ้น

๔.๒.๑ การพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและร่วมพัฒนา

- ๑) สนับสนุนให้หน่วยงานการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้มากขึ้น โดยจัดกระบวนการหรือกลไกการบริหารจัดการของรัฐที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาพื้นที่
- ๒) สนับสนุนสถาบันครอบครัวให้มีความมั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีการรักษาประเพณีที่ดีงาม โดยการร่วมคิด ร่วมทำงาน และเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ร่วมกัน
- ๓) สนับสนุนและเพิ่มบทบาทของประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- ๔) ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเชิงป้องกันเชิงรุก โดยผนึกกำลังทุกฝ่ายสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม ชุมชน และครอบครัว และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และมัสยิด หรือบ้าน วัด โรงเรียน ร่วมกันปกป้องเยาวชนให้พ้นจากยาเสพติด และช่วยเหลือผู้ที่หลงผิดให้ละเลิก และสามารถอยู่ได้ในสังคมอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี
- ๕) ผนึกกำลังหน่วยทหาร ตำรวจ พลเรือน และอาสาสมัครในการป้องกันและปราบปรามอย่างเป็นเอกภาพ รวมทั้งเตรียมการกำลังสำรองกึ่งทหารไว้รองรับเมื่อทหารถอนกำลัง

๖) จัดให้มีระบบการติดตาม และประเมินผลการแก้ไขปัญหา โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการติดตาม ประเมินผลให้มากที่สุด เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมคิด ร่วมรับผิดชอบในการแก้ไข ปัญหาและพัฒนาร่วมกัน

๔.๓ การบริหารนโยบาย เพื่อให้บรรลุผลเป็นรูปธรรม จะต้องมีการบริหารนโยบายที่มีประสิทธิภาพและครบวงจร โดยมีการมอบหมายการดำเนินการที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับ กำหนดลำดับความสำคัญของการดำเนินการ มีการระดมความคิดและประสานการ ดำเนินการของทุกฝ่ายในสังคมเพื่อประโยชน์ในการแปรนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

สรุป

จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นพิเศษที่ต้องดำเนินการแก้ไข ปัญหาโดยได้กำหนดคนนโยบายและองค์กรในการแก้ไขปัญหาไว้เป็นการเฉพาะ ได้แก่ นโยบายความ มั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๑ จวบจนถึงปัจจุบัน ได้มีการ ทบทวน ปรับปรุงแก้ไขมาแล้วรวม ๓ ฉบับ มีผลทำให้สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เดิม อยู่ในสภาพที่ไม่สงบ มีความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งมีปัญหา คุณภาพชีวิตของประชาชน ได้รับการแก้ไข และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันถือว่าประสบ ผลสำเร็จในระดับที่ทุกฝ่ายพึงพอใจและเห็นว่าสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องมิติศทางของ การพัฒนาที่มั่นคงอย่างยั่งยืน

การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงต่อไป ได้กำหนดวิธีคิดและการนำเสนอ นโยบายใหม่ด้วยการที่เน้นให้ทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำตั้งแต่ ขั้นเริ่มต้นของกระบวนการกำหนดคนนโยบาย เพื่อให้เกิดความมั่นคงขึ้นในพื้นที่ ที่ทำให้การดำเนิน ชีวิตของประชาชนในพื้นที่มีความสงบสุขและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยที่มั่นคงอย่างถาวร รวมทั้งสังคมไทยโดยรวมตระหนัก และเห็นคุณค่าของนโยบายเช่นเดียวกัน

นโยบายช่วงต่อไปจึงมุ่งเน้นการพัฒนาคมนในสังคมให้เป็นศูนย์กลางของการแก้ไขปัญหา ทั้งปวง โดยสร้างและพัฒนาศักยภาพของคนทั้งภาครัฐและภาคประชาชนให้มีความเข้าใจและเห็น คุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่นำมาเป็นพลังสร้างสรรค์ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ในขณะที่เดียวกันก็จะพัฒนาสภาวะแวดล้อมในทุกด้านให้ สอดคล้องกับการพัฒนาคมนและสังคมดังกล่าว ให้รู้เท่าทันและพร้อมที่จะปรับตัวกับการ เปลี่ยนแปลงทั้งภายใน และภายนอกประเทศบนพื้นฐานเอกลักษณ์เฉพาะ ประการสำคัญจะพัฒนา และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อรองรับและแก้ไขปัญหทั้งในเรื่องของคน สังคมและ สภาวะแวดล้อมที่จะเกิดปัญหาได้ พร้อมที่จะปกป้องวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ และพัฒนาไป

ในทิศทางร่วมกัน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างพลังสังคมแห่งการสร้างสรรค์ตามกรอบและกติกาใหม่ของสังคม ในอนาคต รวมทั้งการเชื่อมโยงมิติทางวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมมุสลิมในการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนในทุกด้าน สุดท้ายมุ่งหวังว่าปัญหาต่าง ๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเข้าสู่สภาวะปกติในนโยบายฉบับนี้

นโยบายฉบับนี้จะบรรลุผลสำเร็จและยั่งยืนได้จะอยู่ที่ความร่วมมือของประชาชนที่มีต่อองค์กรภาครัฐ โดยภาครัฐจะต้องเป็นกลไกหลักในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างผู้ที่บรรลุผลภาวะทางการเมือง และหากประชาชนเห็นความสำคัญและคุณค่าของนโยบายก็จะให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเข้าสู่สภาวะปกติ ความเจริญก้าวหน้า และความอยู่รอดปลอดภัยของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็จะเข้าสู่สภาวะปกติภายใต้ นโยบายฉบับนี้ได้เป็นอย่างดี

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

(พ.ศ.๒๕๔๒ – ๒๕๔๖)

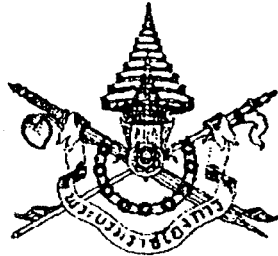
วัตถุประสงค์ (๓ ข้อ)	นโยบาย (๑๕ ข้อ)
<p><u>การพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม</u></p> <p>๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคมทั้งภาครัฐและภาคประชาชนให้มีความใจในการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศ รู้เท่าทัน พร้อมทั้งจะปรับตัวบนพื้นฐานเอกลักษณ์วิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่รวมทั้งการให้ความสำคัญในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันและสามารถอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่เป็นพลังร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม</p>	<p>๑.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งทางจิตใจ ร่างกาย และสติปัญญา</p> <p>๑.๒ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทุกฝ่ายในการเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม อันเป็นจุดแข็งของสังคม</p> <p>๑.๓ สรรหา และพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะเหมาะสมสำหรับปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และ โยกย้ายบุคลากรที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมออกไป รวมทั้งต้องมีมาตรการสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับบุคลากรที่ตั้งใจปฏิบัติงาน</p> <p>๑.๔ ยกกระดับคุณภาพชีวิตของคนยากจน และผู้ด้อยโอกาสให้มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เพียงพอที่จะดำรงชีวิต</p> <p>๑.๕ สนับสนุนและให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญญาชนและเยาวชนที่จะเปิดโอกาสให้มีบทบาทในการนำสังคมและแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับเยาวชนในเรื่องการศึกษา คุณภาพชีวิตตั้งแต่ระดับเด็กเล็ก และการเทียบวุฒิการศึกษาในทางศาสนา เพื่อศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นรวมทั้งการสมัครเข้าทำงาน</p>

<p><u>การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม</u></p> <p>๒) เพื่อปรับและพัฒนาสภาวะแวดล้อมทุกด้าน ให้สนับสนุนและรองรับการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคมที่สอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้พร้อมในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ประชาชนมีความเสมอภาคในโอกาส เกิดความเป็นธรรมในผลการพัฒนาอย่างทั่วถึง มีภาวะทางสังคมจิตวิทยาที่เหมาะสม และเข้มแข็งให้เป็นดินแดนแห่งสันติสุขภายใต้วัฒนธรรม</p>	<p>๒.๑ เพิ่มและเร่งรัดการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านสังคมจิตวิทยาที่ดำเนินการมาถูกทางแล้วต่อไปได้แก่การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจในคุณค่าและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนต่างวัฒนธรรม บนพื้นฐานของการเคารพและการยอมรับในความแตกต่างของการอยู่ร่วมกันอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี โดยสันติสุข</p> <p>๒.๒ ให้การดำเนินวิถีชีวิต และการปฏิบัติตามหลักศาสนาเป็นไปโดยไม่มีอุปสรรค ปรับทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง และปรับกฎระเบียบของข้าราชการ โดยทุกฝ่ายต้องศึกษา และเข้าใจคุณค่าของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เป็นจุดแข็ง และใช้เป็นจุดแข็งเพื่อการแก้ไขปัญหาให้สังคมมีความมั่นคงที่ยั่งยืน</p> <p>๒.๓ กู้มครองและปกป้องวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่าชายเลน ประมงพื้นบ้านชายฝั่ง</p> <p>๒.๔ เร่งรัดหารูปแบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของประชาชนเป็นพิเศษจนถึงระดับอุดมศึกษา</p> <p>๒.๕ พัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน เมืองศูนย์กลาง และเมืองชายแดนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่</p> <p>๒.๖ เสริมสร้างโอกาสให้กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมฐานเกษตรหลักที่มาจากชุมชนให้เพียงพอในเชิงพาณิชย์ สนับสนุนการกระจายอุตสาหกรรม และบริการ รวมทั้งสนับสนุนโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน และส่งเสริมบทบาทธุรกิจเอกชนให้พร้อมรองรับการขยายตัวภายใต้โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ</p> <p>๒.๗ ดำเนินนโยบายการเมืองนำการทหารต่อไป เพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นอย่างถาวร ในจังหวัดชายแดนภาคใต้</p> <p>๒.๘ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตมุสลิมกับประเทศเพื่อนบ้าน และโลกมุสลิมอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งความร่วมมือ</p>
-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

<p><u>การพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและร่วมพัฒนา</u></p> <p>๓. เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะปัญหาความไม่สงบ และปัญหาชายแดนติด และร่วมพัฒนาโดยใช้พลังทางวัฒนธรรมมาเป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาสังคม ให้สังคมมีความสงบ ร่มเย็น ป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงและบังเกิดสันติสุข</p>	<p>ในการลงทุน และการพัฒนาร่วมกันมากขึ้น</p> <p>๓.๑ สนับสนุนให้หน่วยงานการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้มากขึ้น โดยจัดกระบวนการหรือกลไกการบริหารจัดการของรัฐที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหา และพัฒนา</p> <p>๓.๒ สนับสนุนสถาบันครอบครัวให้มีความมั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีการรักษาประเพณีที่ดีงาม โดยการร่วมคิด ร่วมทำงาน และเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ร่วมกัน</p> <p>๓.๓ สนับสนุนและเพิ่มบทบาทของประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>๓.๔ ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาชายแดนติดในเชิงป้องกันเชิงรุก โดยผนึกกำลังทุกฝ่ายสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม ชุมชน และครอบครัว และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และมัสยิด หรือบ้าน วัด โรงเรียน ร่วมกันปกป้องเยาวชนให้พ้นจากยาเสพติด และช่วยเหลือผู้ที่หลงผิดให้ละเลิก และสามารถอยู่ได้ในสังคมอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี</p> <p>๓.๕ ผนึกกำลังหน่วยทหาร ตำรวจ พลเรือน และอาสาสมัครในการป้องกันและปราบปรามอย่างเป็นเอกภาพ รวมทั้งเตรียมการกำลังสำรองกึ่งทหารรองรับเมื่อทหารถอนกำลัง</p> <p>๓.๖ จัดให้มีระบบการติดตาม ประเมินผล การแก้ไขปัญหาโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามประเมินผลให้มากที่สุด เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมคิด ร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาร่วมกัน</p>
------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

ภาคผนวก ข

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548



พระราชกำหนด

การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

พ.ศ. ๒๕๕๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เป็นปีที่ ๖๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พระราชกำหนดนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้เรียกว่า “พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘”

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔ ในพระราชกำหนดนี้

“สถานการณ์ฉุกเฉิน” หมายความว่า สถานการณ์อันกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขันหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์ของชาติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความสงบเรียบร้อยหรือประโยชน์ส่วนรวม หรือการป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาอย่างฉุกเฉินและร้ายแรง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๕ เมื่อปรากฏว่ามีสถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นและนายกรัฐมนตรีเห็นสมควรใช้กำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารร่วมกันป้องกัน แก้ไขปราบปราม ระงับยับยั้ง ฟื้นฟูหรือช่วยเหลือประชาชน ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อบังคับใช้ทั่วราชอาณาจักรหรือในบางเขตบางท้องที่ได้ตามความจำเป็นแห่งสถานการณ์ ในกรณีที่ไม้อาจขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีได้ทันท่วงที นายกรัฐมนตรีอาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินไปก่อน แล้วดำเนินการให้ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีภายในสามวัน หากมิได้ดำเนินการขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีภายในเวลาที่กำหนด หรือคณะรัฐมนตรีไม่ให้ความเห็นชอบ ให้การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าวเป็นอันสิ้นสุดลง

การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับตลอดระยะเวลาที่นายกรัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่เกินสามเดือนนับแต่วันประกาศ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องขยายระยะเวลา ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศขยายระยะเวลาการใช้บังคับออกไปอีกเป็นคราว ๆ คราวละไม่เกินสามเดือน

เมื่อสถานการณ์ฉุกเฉินสิ้นสุดลงแล้ว หรือเมื่อคณะรัฐมนตรีไม่ให้ความเห็นชอบหรือเมื่อสิ้นสุดกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินนั้น

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินคณะหนึ่ง ประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง และอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการ และเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ติดตามและตรวจสอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศที่อาจเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรีในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามมาตรา ๕ หรือสถานการณ์ที่มีความร้ายแรงตามมาตรา ๑๑ และในการใช้มาตรการที่เหมาะสมตามพระราชกำหนดนี้ เพื่อการป้องกัน แก้ไขหรือระงับสถานการณ์ฉุกเฉินนั้น

ความในมาตรานี้ไม่กระทบกระเทือนการใช้อำนาจของนายกรัฐมนตรี ตามมาตรา ๕ ในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเมื่อมีเหตุการณ์จำเป็นเร่งด่วนอันอาจเป็นภัยต่อประเทศหรือประชาชน

มาตรา ๗ ในเขตท้องที่ที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามมาตรา ๕ ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งหรือหลายกระทรวง หรือที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายหรือที่มีอยู่ตามกฎหมายใดก็ตาม เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาต อนุมัติ สั่งการ บังคับบัญชา หรือช่วยในการป้องกัน แก้ไข ปราบปราม ระงับยับยั้งในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือฟื้นฟูหรือช่วยเหลือประชาชน โอนมาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีเป็นการชั่วคราว เพื่อให้การสั่งการและการแก้ไขสถานการณ์เป็นไปโดยมีเอกภาพ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

การกำหนดให้อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีตามกฎหมายใดทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามประกาศที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ และเพื่อปฏิบัติงานตามกฎหมายที่ได้รับโอนมาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง โดยให้ถือว่า

บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายนั้น ในกรณี นายกรัฐมนตรี อาจมอบหมายให้ส่วนราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้นยังคงใช้อำนาจหน้าที่เช่นเดิมต่อไปก็ได้ แต่ต้องปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน ตำรวจหรือทหารซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดี ผู้บัญชาการตำรวจ แม่ทัพ หรือเทียบเท่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่และกำหนดให้เป็นหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน ในพื้นที่และบังคับบัญชาข้าราชการและพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณี ให้การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการและข้าราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นไปตามการสั่งการของหัวหน้าผู้รับผิดชอบนั้น เว้นแต่การปฏิบัติหน้าที่ทางทหารให้เป็นไปตามกฎระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารแต่จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการที่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าผู้รับผิดชอบกำหนด

ในกรณีที่มีความจำเป็น คณะรัฐมนตรีอาจให้มีการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษเป็นการเฉพาะเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้เป็นการชั่วคราวได้ จนกว่าจะยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน

นายกรัฐมนตรีอาจมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง วรรคสาม หรือวรรคสี่แทน หรือมอบหมายให้เป็นผู้กำกับการปฏิบัติงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคสาม หัวหน้าผู้รับผิดชอบตามวรรคสี่ และหน่วยงานตามวรรคห้าได้ และให้ถือว่าเป็นผู้บังคับบัญชาหัวหน้าผู้รับผิดชอบ ข้าราชการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินให้เป็นไปด้วยความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเหตุการณ์และความเป็นอยู่ของประชาชน ในเขตพื้นที่ นายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายอาจมีคำสั่งแต่งตั้งคณะบุคคลหรือบุคคลเป็นที่ปรึกษาในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ได้

ให้บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ตามขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้ง

มาตรา ๙ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงได้โดยเร็ว หรือป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกข้อกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามมิให้บุคคลใดออกนอกเขตสถานภายในระยะเวลาที่กำหนด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับยกเว้น

(๒) ห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือมั่วสุมกัน ณ ที่ใด ๆ หรือกระทำการใดอันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย

(๓) ห้ามการเสนอข่าว การจำหน่าย หรือทำให้แพร่หลายซึ่งหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือสื่ออื่นใดที่มีข้อความอันอาจทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัวหรือเจตนาบิดเบือนข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสถานการณ์ฉุกเฉินจนกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งในเขตพื้นที่ที่ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือทั่วราชอาณาจักร

(๔) ห้ามการใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้ยานพาหนะ หรือกำหนดเงื่อนไขการใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้ยานพาหนะ

(๕) ห้ามการใช้อาคาร หรือเข้าไปหรืออยู่ในสถานที่ใด ๆ

(๖) ให้อพยพประชาชนออกจากพื้นที่ที่กำหนดเพื่อความปลอดภัยของประชาชนดังกล่าว หรือห้ามผู้ใดเข้าไปในพื้นที่ที่กำหนด

ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดเงื่อนไขเวลาในการปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดพื้นที่และรายละเอียดอื่นเพิ่มเติม เพื่อมิให้มีการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนเกินสมควรแก่เหตุก็ได้

มาตรา ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่เกิดสถานการณ์ฉุกเฉินให้สามารถกระทำได้โดยรวดเร็ว นายกรัฐมนตรีอาจมอบอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหัวหน้าผู้รับผิดชอบตามมาตรา ๗ วรรคสี่ เป็นผู้ใช้อำนาจออกข้อกำหนดตามมาตรา ๕ แทนก็ได้ แต่เมื่อดำเนินการแล้วต้องรีบรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว และถ้านายกรัฐมนตรีมิได้มีข้อกำหนดในเรื่องเดียวกันภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ออกข้อกำหนดให้ข้อกำหนดนั้นเป็นอันสิ้นผลใช้บังคับ

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่เกิดสถานการณ์ฉุกเฉินมีการก่อการร้าย การใช้กำลังประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการกระทำที่มีความรุนแรงกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินของรัฐหรือบุคคล และมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไขปัญหาให้ยุติได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วถึง ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มีอำนาจประกาศให้สถานการณ์ฉุกเฉินนั้นเป็นสถานการณ์ที่มีความร้ายแรง และให้นำความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อมีประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว นอกจากอำนาจตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวบุคคลที่สงสัยว่าจะเป็นผู้ร่วมกระทำการให้เกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือเป็นผู้ใช้ ผู้โฆษณา ผู้สนับสนุนการกระทำเช่นว่านั้น หรือปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำให้เกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ทั้งนี้ เท่าที่มีเหตุจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลนั้นกระทำการหรือร่วมมือกระทำการใด ๆ อันจะทำให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรง หรือเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการระงับเหตุการณ์ร้ายแรง

(๒) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้บุคคลใดมารายงานตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือมาให้ถ้อยคำหรือส่งมอบเอกสารหรือหลักฐานใดที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉิน

(๓) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดอาวุธ สินค้า เครื่องอุปโภคบริโภค เคมีภัณฑ์ หรือวัตถุอื่นใด ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า ได้ใช้หรือจะใช้สิ่งนั้น เพื่อการกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำให้เกิดเหตุสถานการณ์ฉุกเฉิน

(๔) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกคำสั่งตรวจค้น รื้อ ถอน หรือทำลายซึ่งอาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งกีดขวาง ตามความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อระงับเหตุการณ์ร้ายแรงให้ยุติโดยเร็วและหากปล่อยนิ่งช้าจะทำให้ไม่อาจระงับเหตุการณ์ได้ทันทั่วถึง

(๕) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกคำสั่งตรวจสอบจดหมาย หนังสือ สิ่งพิมพ์ โทรเลข โทรศัพท์ หรือการสื่อสารด้วยวิธีการอื่นใด ตลอดจนการตั้งระงับหรือยับยั้งการติดต่อหรือการสื่อสารใด เพื่อป้องกันหรือระงับเหตุการณ์ร้ายแรง โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ โดยอนุโลม

(๖) ประกาศห้ามมิให้กระทำการใด ๆ หรือสั่งให้กระทำการใด ๆ เท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประเทศ หรือความปลอดภัยของประชาชน

(๗) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้ใดออกไปนอกราชอาณาจักรเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการออกไปนอกราชอาณาจักรจะเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความปลอดภัยของประเทศ

(๘) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งการให้คนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักร ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้สนับสนุนการกระทำให้เกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ทั้งนี้ โดยให้นำ กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๙) ประกาศให้การซื้อ ขาย ไร่ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งอาวุธ สินค้า เวชภัณฑ์ เครื่องอุปโภคบริโภค เคมีภัณฑ์ หรือวัสดุอุปกรณ์อย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งอาจใช้ในการก่อความไม่สงบหรือ ก่อการร้ายต้องรายงานหรือได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือปฏิบัติตามเงื่อนไขที่นายกรัฐมนตรี กำหนด

(๑๐) ออกคำสั่งให้ใช้กำลังทหารเพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจระงับเหตุการณ์ ร้ายแรง หรือควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบโดยด่วน ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ของทหารให้มี อำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ โดยการใช้อำนาจ หน้าที่ของฝ่ายทหารจะทำได้ในกรณีใดได้เพียงใดให้เป็นไปตามเงื่อนไขและเงื่อนไขเวลาที่นายกรัฐมนตรี กำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่ากรณีที่มีการใช้กฎอัยการศึก

เมื่อเหตุการณ์ร้ายแรงตามวรรคหนึ่งยุติลงแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกประกาศตาม มาตรการนี้โดยเร็ว

มาตรา ๑๒ ในการจับกุมและควบคุมตัวบุคคลที่ต้องสงสัยตามประกาศในมาตรา ๑๑ (๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจหรือศาลอาญาเพื่อขออนุญาตดำเนินการ เมื่อได้รับ อนุญาตจากศาลแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวได้ไม่เกินเจ็ดวัน และต้อง ควบคุมไว้ในสถานที่ที่กำหนดซึ่งไม่ใช่สถานี่ตำรวจ ที่คุมขัง ทัณฑสถาน หรือเรือนจำ โดยจะปฏิบัติ ต่อบุคคลนั้นในลักษณะเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องควบคุมตัวต่อเพื่อ ประโยชน์ในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอต่อศาลเพื่อขยายระยะเวลา การควบคุมตัวต่อได้อีกคราวละเจ็ดวัน แต่รวมระยะเวลาควบคุมตัวทั้งหมดต้องไม่เกินกว่าสามสิบวัน เมื่อครบกำหนดแล้ว หากจะต้องควบคุมตัวต่อไป ให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำรายงานเกี่ยวกับการจับกุมและ ควบคุมตัวบุคคลนั้นเสนอต่อศาลที่มีคำสั่งอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และจัดสำเนารายงานนั้นไว้ ณ ที่ทำการ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ญาติของบุคคลนั้นสามารถขอดูรายงานดังกล่าวได้ตลอดระยะเวลาที่ ควบคุมตัวบุคคลนั้นไว้

การร้องขออนุญาตต่อศาลตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการขอลงหมายอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ สิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ประกาศตามมาตรา ๑๑ (๕) หากเป็นเครื่องมือหรือส่วนหนึ่งของเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร นายกรัฐมนตรีอาจประกาศให้ใช้มาตรการดังกล่าวทั่วราชอาณาจักรหรือในพื้นที่อื่นซึ่งมิได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเพิ่มขึ้นด้วยก็ได้

มาตรา ๑๔ ข้อกำหนด ประกาศ และคำสั่งตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๕ เมื่อมีผลใช้บังคับแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคด้วย

มาตรา ๑๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และมีอำนาจหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ตามที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๖ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำตามพระราชกำหนดนี้ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

มาตรา ๑๗ พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางวินัย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในการระงับหรือป้องกันการกระทำผิดกฎหมาย หากเป็นการกระทำที่สุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เกินสมควรแก่เหตุหรือไม่เกินกว่ากรณีจำเป็น แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ได้รับความเสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๘ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๕ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๙ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกำหนดนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติต่างๆ ไม่สามารถนำมาใช้แก้ไขสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐที่มีหลากหลายรูปแบบให้ยุติลงได้โดยเร็ว รวมทั้งไม่อาจนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากภัยพิบัติสาธารณะและการฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ได้รับความเสียหาย และเนื่องจากในปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ซึ่งมีความร้ายแรงมากยิ่งขึ้นจนอาจกระทบต่อเอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต และก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในประเทศ รวมทั้งทำให้ประชาชนได้รับอันตรายหรือเดือดร้อนจนไม่อาจใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุข และไม่อาจแก้ไขปัญหาคด้วยการบริหารราชการในรูปแบบปกติได้ สมควรต้องกำหนดมาตรการในการบริหารราชการสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉินไว้เป็นพิเศษ เพื่อให้รัฐสามารถรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัย และการรักษาสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งปวงให้กลับสู่สภาพปกติได้โดยเร็ว จึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ และป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

คำสั่งนายกรัฐมนตรี

ที่ ๑/๒๕๕๘

เรื่อง มอบหมายรองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจตามพระราชกำหนด
การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘

ตามที่ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่จังหวัดนครราชสีมา จังหวัด
ปัตตานี และจังหวัดยะลา ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ แล้ว นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคหก แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์
ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรีจึงมอบหมายให้

๑. พลตำรวจเอก ชิคชัย วรรณสถิตย์ รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้กำกับการปฏิบัติงานตามประกาศ
สถานการณ์ฉุกเฉิน มีหน้าที่กำกับการปฏิบัติงานของหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์
ฉุกเฉินของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการ
ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง
โดยให้ใช้อำนาจแทนนายกรัฐมนตรีได้ในกรณีดังต่อไปนี้

๑.๑ การใช้อำนาจตามมาตรา ๗ วรรคสามและมาตรา ๘ ของพระราชกำหนดการบริหาร
ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘

๑.๒ การใช้อำนาจตามประกาศเรื่องการกำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีตามกฎหมาย
เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑.๓ การใช้อำนาจในฐานะผู้บังคับบัญชาหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์
ฉุกเฉิน พนักงานเจ้าหน้าที่และข้าราชการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกหน่วย

๒. นายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรี มีอำนาจในการดำเนินการพัฒนาจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ทุกโครงการ การปรับปรุงระบบการศึกษาในพื้นที่ การสร้างความสมานฉันท์และความร่วมมือ
ในพื้นที่โดยใช้สันติวิธี การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ตลอดจน
เยียวยาและฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องมาจากสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกฝ่าย
โดยให้ใช้อำนาจแทนนายกรัฐมนตรีได้ในกรณีดังต่อไปนี้

๒.๑ การใช้อำนาจตามมาตรา ๘ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์
ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามอำนาจหน้าที่ในข้อนี้

๒.๒ การใช้อำนาจในฐานะผู้บังคับบัญชาหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน พนักงานเจ้าหน้าที่และข้าราชการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ในข้อนี้

๓. นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ใช้อำนาจในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

คำสั่งนายกรัฐมนตรี

ที่ ๕/๒๕๔๘

เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ออกตามความในพระราชกำหนดการบริหารราชการ
ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘

ตามที่ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่จังหวัดนครราชสีมา
จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดยะลา ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ และได้มีการออกคำสั่ง
นายกรัฐมนตรีตามความในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ แล้ว นั้น

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ออกตามความในพระราชกำหนด
การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคสาม วรรคสี่และวรรคหก มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๕
แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ นายกรัฐมนตรีจึงออกคำสั่งไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๓/๒๕๔๘ เรื่อง มอบหมายรองนายกรัฐมนตรี
เป็นผู้ใช้อำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่
๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒ โดยให้แก้ไขเพิ่มเติมตำแหน่งของนายจาตุรนต์ ฉายแสง
จากรองนายกรัฐมนตรี เป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและให้คงข้อความอื่นไว้ทั้งหมด

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ (๒) และ (๓) ของคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๔/๒๕๔๘
เรื่อง การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ หัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินและคณะที่ปรึกษา
ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รองประธานกรรมการ”

(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นาวาอากาศเอก พรสิน สารกุล
วัน เดือน ปีเกิด	25 เมษายน 2508
สถานที่เกิด	อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต โรงเรียนนายเรืออากาศ
สถานที่ทำงาน	กองป้องกันทางอากาศ กรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ กองบัญชาการยุทธทางอากาศ แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	ผู้บังคับศูนย์ควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ 1 (กรุงเทพ ฯ) กองป้องกันทางอากาศ กรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ กองบัญชาการยุทธทางอากาศ
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2534	นายทหารควบคุมการบินสกัดกั้นสถานีรายงานเขาเขียว
พ.ศ.2535	นายทหารควบคุมการบินสกัดกั้นสถานีรายงานบ้านเพ
พ.ศ.2536	นายทหารควบคุมการบินสกัดกั้นสถานีรายงานสมุย
พ.ศ.2543	หัวหน้าแผนกยุทธการศูนย์ควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ 3 (สุราษฎร์ ฯ)
พ.ศ.2545	ผู้บังคับสถานีรายงานบ้านเพ
พ.ศ.2547	ผู้บังคับสถานีรายงานเขาเขียว
พ.ศ.2549	ผู้บังคับศูนย์ควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ 1 (กรุงเทพ ฯ)
เครื่องราชอิสริยาภรณ์	
พ.ศ.2536	จตุรดาภรณ์ช้างเผือก
พ.ศ.2540	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย
พ.ศ.2544	ตริตาภรณ์ช้างเผือก